

ПОЛИТИКИН

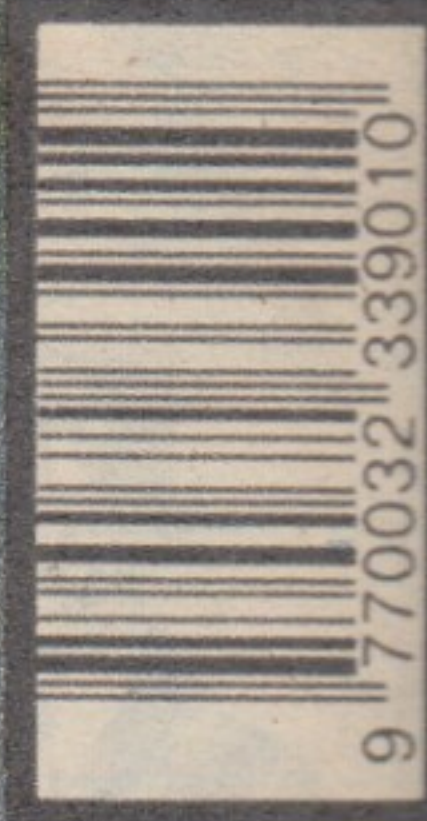
Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS, Грчка 300 GRD,
Енглеска 1.00 GBP, Словенија 90 SLT, Македонија 1500 ДЕН

ЗАБАВНИК

14. V 1993. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ •

ГОДИНА LV • ЦЕНА: 50.000 ДИН.

БРОЈ 2159

За све од 7 до 77

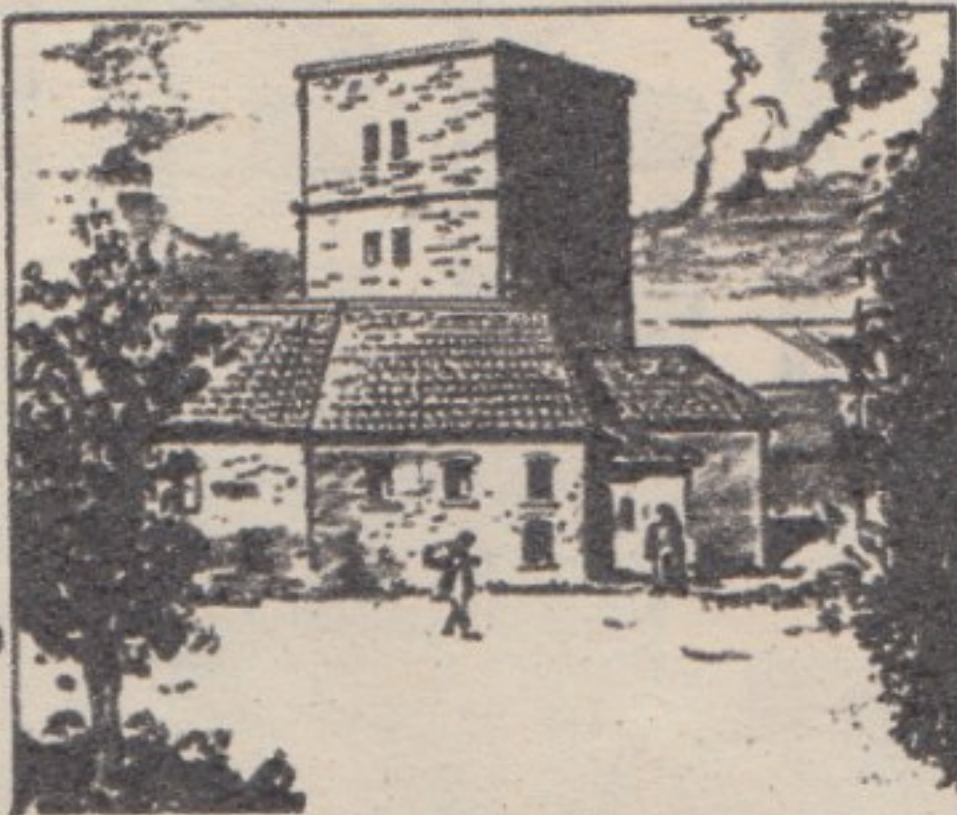

ФАНТАСТИКА
ЧУВАР
СРЕЋЕ

НЕНСИ ВИЛИ

ПОШТАР ИЗ АСКРИНГА (В. БРИТАНИЈА), ТОЛИКО СЕ БОЈАО ЖЕНА ДА ИМ НИКАДА НИЈЕ УРУЧИВАО ПОШТУ. КАД ЈЕ УМРО, У ЊЕГОВОЈ СОБИ ПРОНАЂЕНА ЈЕ ГОМИЛА НЕУРУЧЕНИХ ПОШТИЊИ ОД КОЈИХ СУ МНОГЕ БИЛЕ СТАРЕ ВИШЕ ОД 20 ГОДИНА.

КУЛА

У АТУ (БЕЛГИЈА) У КОЈОЈ ЈЕ НЕКАДА БИО СМЕШТЕН ЗАТВОР, ИМА ЗИДОВЕ ДЕБЕЛЕ 3 МЕТРА И 67 СЕНТИМЕТАРА.

ПИГМЕЈСКИ БОРОВИ

СА НОВОГ ЗЕЛАНДА ТАКО СУ СИГУШНИ ДА НА ПОВРШИНИ НЕ БЕКОЈ ОД ЈАСТУКА МОЖЕ ДА ИЗРАСТЕ НА ХИЉАДЕ ОВИХ БИЛОКА.

КРОКОДИЛИ

ИЗ ЈОРИЧКЕ РЕКЕ ШАРИ ИМАЈУ ПРУТЕ КАО ЗЕБРЕ.

Миллионерка која никада није имала ђара

АМЕРИКАНКА ХИТИ Вилкс, НЕКАДА ЈЕДНА ОД НАЈИМУКНИЈИХ ЖЕНА СВЕТА ИИЈЕ СЕ БОГАТСТВО ПРОЦЕЊИВАЛО НА 101 МИЛИЈАРДУ ДОЛАРА, У НОВЧАНИКУ ЈЕ НОСИЛА НАЈВИШЕ 2 ДОЛАРА.

МОСТ ОД БАМБУСА

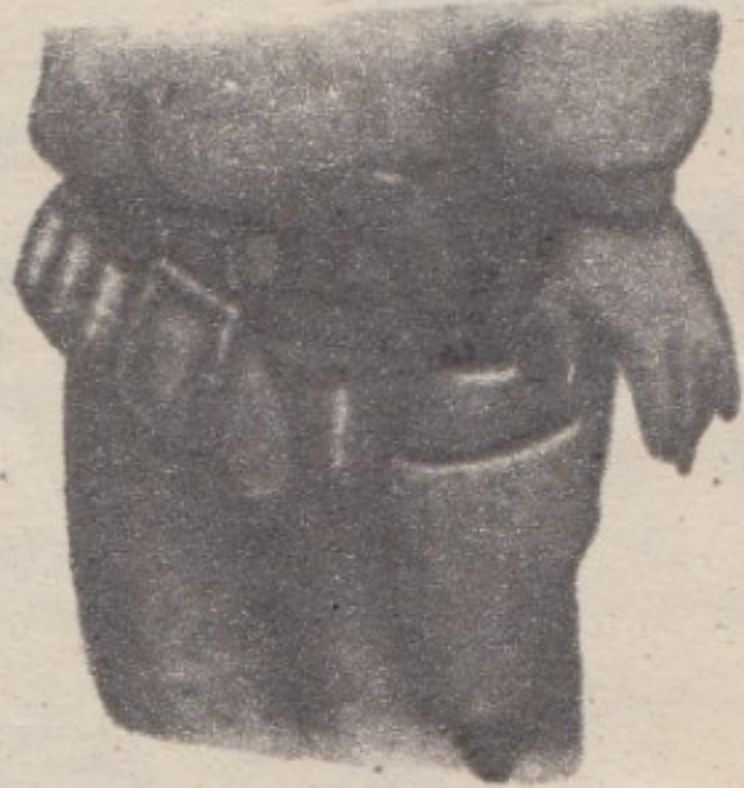
ПРЕКО РЕКЕ ШВЕЛИ У НАВНГМИ У БУРМИ ДУТАЧАК ЈЕ 73 МЕТРА И САГРАЂЕН ЈЕ БЕЗ ГВОЗЂА И КАМЕНА. СВАКОГ ПРОЛЕКА БУДИЦЕ ПОРУШЕ МОСТ, А УЈЕСЕН ГА ДОМОРОЦИ ОПЕТ ПОДИГНУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● почетком овог фебруара свемирско огледало са руске аутоматске летелице „Прогрес“ усмерило је Сунчеве зраке на тамну страну Земље и „претворило ноћ у дан“. Огледало пресвучено алуминијумом, пречника 25 метара, одбијало је Сунчеве зраке тако да је читавих шест минута зрак

светла, неколико пута јачи од пуног Месеца, начинио на Земљи „тачку“ од око четири километра и брзо прелазно преко Лиона, Тулуза, Женеве, Берна, Штутгарта, Минхена, Прага, Лођа...

●●● откако је 1976. године у округу Колумбија, у коме се налази и главни град САД Вашингтон, уведено нови закон којим се ограничава продаја оружја и поштравају услови за добијање дозволе за ношење, број убиства смањено се за 25 одсто, а самоубиства за 23 одсто. До тада је Колумбија делила неславно прво место са Лос Анђелесом по броју убиства – више од 200 мртвих годишње на 100.000 становника.

●●● од свих земаља Европске заједнице Велика Британија има највише нобеловаца (63), највеће тираже новина: 421 примерак на 1000 становника и највише приватних авиона – 164.

●●● Јапанац Кенићи Хори био је 1966. године први човек који је јахтом препловио Пацифик, а ових дана поново је учинио подвиг препловивши минијатурном једрилицом на педале „Морска дева“ 7500 километара.

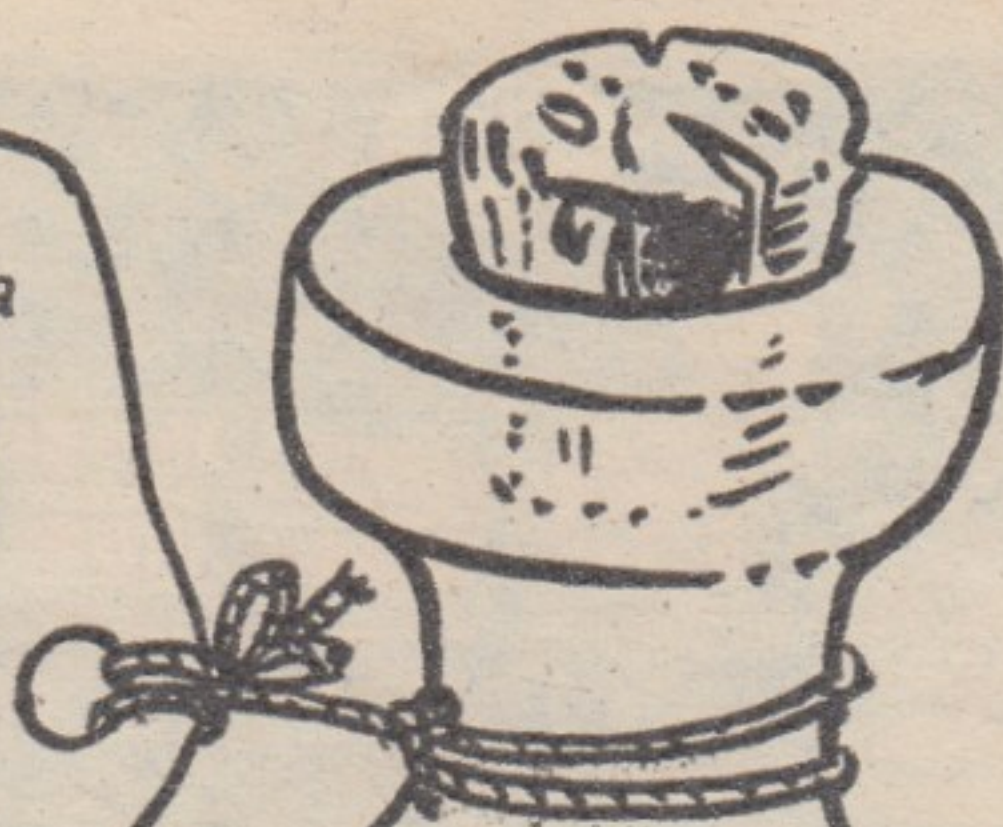
●●● од 100 литара млека добије се 12-16 килограма млечног праха. Пре употребе треба око 120 грама млека у праху растворити у једном литру прокуване воде охлађене на 95°C.

●●● врхунски спортисти су бољег здравља од обичног човека? Изгледа да нису. Многи спортисти од 30 година, због тешког вежбања и преоптерећења, имају зглобове као да им је шездесет.

Морнарски прописи и пракса

КОЛИКО ЈЕ ВОДА ВАЖНА?

На табли крај улаза у један амерички обалски патролни брод била је исписана опомена која је подсећала морнаре на важност воде за пиће на дугим пловидбама. Као додатак наведено је објашњење да је амерички ратни брод »Конститјушн« за своју посаду од 475 официра и чланова посаде носио 184.000 литара воде што је било довољно за шест месеци пловидбе у ратним условима.

Али...

Брод »Конститјушн« напустио је америчку луку Бостон 22. јула 1798. године са 475 чланова посаде, 184.000 литара воде за пиће, 74.000 топовских ђулади, 5260 килограма црног барута и 300.500 литара рума. Задатак је био гонити и уништавати енглеске бродове (рат за ослобођење америчких држава од Енглеске још није био потпуно завршен).

»Конститјушн« је 6. октобра стигао на Јамајку и тамо преузео 375 килограма брашна и 258.000 литара рума. Затим је брод отпловио према Азорима где је стигао 12. новембра. Ту је утоварио 250 литара португалског вина и затим 18. новембра отпловио према Енглеској.

Уз пут је »Конститјушн« уништио пет енглеских ратних бродова и запленио и затим и потопио дванаест трговачких бродова са којих је узео само рум. Двадесет седмог јануара више није имао муниције и барута.

Тако, практично ненаоружан, упловио је ноћу у Клајдски залив у Шкотској. Групе које су се искрцале на копно упале су у једну пецару вискија и вратиле се на брод са 150.000 литара овог жестоког пића.

Најзад је »Конститјушн« запленио натраг према домовини. У Бостон је брод стигао 20. фебруара 1799. године без муниције и провијанта, без рума, вина и вискија, али са 184.000 литара смрдљиве воде која већ одавно није више била за пиће.

К.В.

ДИКАН И ХАЗАРИ

ТЕКСТ: С. ИВКОВ
ЦРТА: Л. СРЕДАНОВИЋ

УПУТИО
СЕ У
КРЧМУ!
ПРЕСРЕТНИ
ГА, ДИКА-
НЕ!

ХИ-
ХА!

ОВО ВЕК
ПОСТАЈЕ
ДОСАД-
НО...

СТАНИ,
ВИНОГРА-
ДАРУ!

НА ЖАЛОСТ, НИСАМ ЈА ВИ-
НОГРАДАР ИЛИ ВИНАР! ЗО-
ВЕМ СЕ ФЕКАЛНИ ФЕДОР! СА
БРАТОМ СЕСИЛОМ СЕПТИКОМ,
КОЈИ ЈЕ САДА У ЈЕДНОМ
КОНВОЈУ, БАВИМ СЕ КОМУ-
НАЛНИМ ПОСЛОВИМА! НА-
ША ДЕВИЗА ЈЕ: ВИ ИЗБАЦУЈЕ-
ТЕ, МИ УБА-
ЦУЈЕМО! БАШ
САМ ПОШАО ДА
РАСТЕРЕТИМ
КРЧМУ!

ШТЕТА! МОЖДА
БИ СЕ МОГЛИ
ОБУКИ У ОВУ
БУРАД!

ОВО
НИЈЕ ЗА
ЉУДЕ!

НИШТА ОД
ПРОМЕНЕ
ПЛАНА...

КАЖЕ МИ КРЧМАР ДА
СУ МОЈЕ УСЛУГЕ СВЕ
ПОТРЕБНИЈЕ ОТКАД СЕ
КОД ЊЕГА НАЛАЗИ ТА
ГЕПИДСКА ПА-
ТРОЛА...

ГЕПИД-
СКА ПА-
ТРОЛА?

ДА! ПРВО СУ БИЛИ
ПРЕТХОДНИЦА ПЛЕ-
МЕНУ! ЧЕКАЛИ СУ
НЕКОЛИКО ДАНА
ДА ОНО ПРОБЕ... САД
МУ ЧУВАЈУ ОДСТУП-
НИЦУ! УГЛАВНОМ,
ВЕК СУ СТИГЛИ ДА
НАПУНЕ КРЧМА-
РЕВ...

СТАНИ! ДЕТАЉИ НАС
НЕ ИНТЕРЕСУЈУ! ЈЕСИ
ЛИ ЧУО, ВУКО-
ЈЕ?

ЗАНИМ-
ЉИВО, НЕ-
МА ШТА...

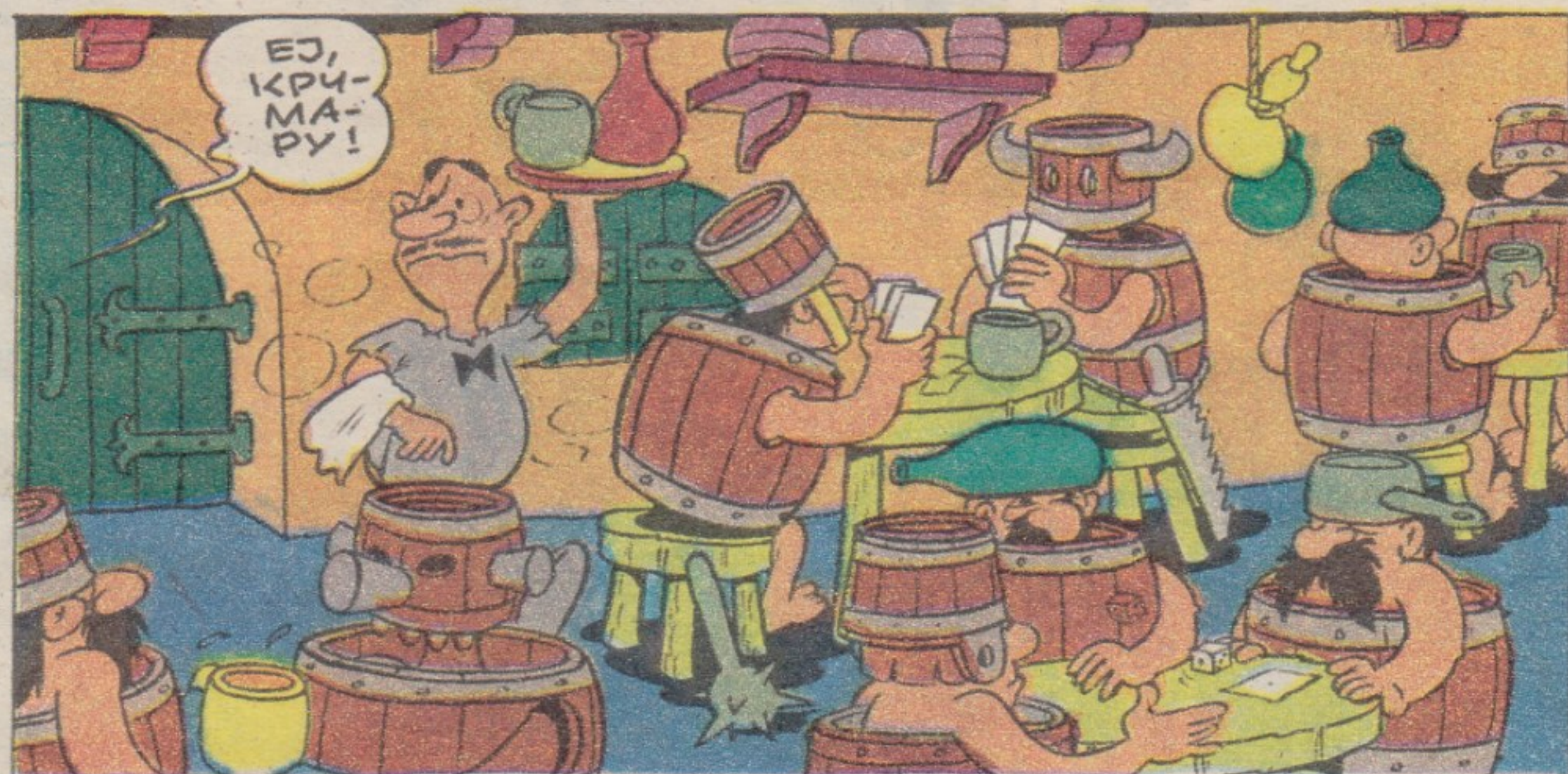
КОНФИСКУЈЕМО ТИ КОЛА
И СВУ ИМОВИНУ НА ЊИ-
МА! И САДРЖАЈ У БУРА-
ДИМА!

АЛИ ТИ ЗАТО
ОСТАВЉАМО
ЖИВОТ!

ПА И НИЈЕ
БОГ ЗНА ШТА!
ЗАШТО СТЕ
ЗАПЕЛИ?

КАД
БОЉЕ РАЗ-
МИСЛИМ, НИ
ТО НЕ ВРЕДИ
ПУНО ВИШЕ...

СВЕГА
МИ, ОДРЕ-
БИ КУ СЕ
ПИВА И ВИ-
НА ИЗ БУ-
РАДИ... СА-
МО СТРОГО
ФЛАШИ-
РАНО!

У СЛЕДЕКЕМ БРОЈУ: МАСКИРАЊЕ

СЛУЧАЈ
КОЗМЕ
ПРУТКОВА

ГЕНЕРАЛ КАО НОЋНА МОРА

Ко зна да ли би
многохваљени
песник икада
написао иједан
стих да га у сну
није прогонио
генерал кога
никада није ви-
део

Вест о смрти Козме Пруткова пронела се муњевитом брзином Санкт Петербургом. „Јесте ли чули? Умро Прутков! Како, зар је био болестан? Не, изненада, срце!”

Недељама се само о томе причало да ли је могуће да више нема тог красног човека? Онако високог, стаситог, оличења здравља, лепоте и памети. А како је само стихове говорио! Ма то и није био говор, нег' милосвучни жубор који је и најтврђе срце умео да натера да задрхти.

Да је Прутков поседовао несвакидашњи песнички дар,

сви су се слагали. Зар би, да је било друкчије, Достојевски знао све његове стихове напамет? И да ли би Њекарасов и Чернишевски објављивали сваки ред који је написао?

Прутковљева смрт највише је погодила његовог рођака Калистрата Ивановича, Шерстјубова. „Умро је мој дра-

ги ујак” – написао је у некрологу објављеном у Њекарасовљевом „Савременику” – и ја немам речи да искажем своју тугу. Па зар га нисмо сви волели? Волели су га чак и потчињени мада су га се плашили... Био је праведан, али строг човек... Имао је мутан поглед који је био узвишен...”

Следило је још много тога у истом тону и стилу. Њекарасов није жалио простор, све једна противуречност до друге. Ме-

ђутим, као да их нико није уочавао: ником није сметало што су Пруткова потчињени волели и што су га се плашили, ни то што је био праведан али строг – обрнути редослед

Још би био прихватљив — и што му је поглед, мада мутан, био узвишен.

Директор за печате

Прутковљева прерана смрт, умро је у шездесетој, била је прилика да се о његовом животу нешто више сазна. Од људи са којима је био близак чуло се да је рођен 1803. године у једном малом руском селу, у врло сиромашној породици, и да отац не само што није памтио, него није знао ни ко је. Са мајком је већ било другачије. Њу је памтио по батинама. Пријатељима је поверио да је умела да га туче до крви и да је позив у војску дочекао као спас.

Једини начин да избегне повратак кући био је да остане у војсци. То би и урадио да му се једне ноћи није при-
снио генерал лично. Тај сан

био је таква мора да је Прутков, чим се пробудио, одлучио да се окане војне и посвети се чиновничкој каријери.

Са много добре воље и труда том послу посветио се и убрзо се показало да је сјајан чиновник. Претпостављени су ценили његову оданост, па је тако и догурао до места директора коморе која је ударила државне печате на све златне предмете.

Обезбедивши тако себи положај у друштву Прутков је коначно могао да се посвети ономе што је одувек желео — писању. Писао је све од песама до афоризама: није било књижевног рода у коме се

није огледао. Критичари су га хвалили, савременици славили.

Свему томе је, сасвим изненада, једне октобарске вечери 1863. године дошао крај. Козма Прутков је умро у кругу најближих пријатеља, али опростивши се од живота није се опростио и од славе, напротив. Само до почетка избијања Октобарске револуције његова дела су доживела 12 издања што је више него леп успех. Кућа број 28 у Казањској улици у којој је становао добила је таблу с натписом: „Козма Прутков (1803–1863)”. Многи су долазили да је виде.

Ујдурма добрих другова

Значај који је Прутков имао у књижевности навео је једног академика да објави књигу о његовој поезији и укаже на класне елементе у њој. Бриљантном одбраном докторске тезе о животу и делу Козме Пруткова прославио се један други научник.

Зашто се њихово и име сликара који је садамдесетих година овога века направио изложбу од преко 200 Прутковљевих портрета (урађених на основу једног јединог направљеног за његовог живота) не спомињу, постаје јасно тек кад се узме у обзир следећа „ситница”: тај човек никада и није постојао! Другим речима, Козма Прутков је измишљена личност, а измислили су га Алексеј Константинович Толстој и његови добри другови, три брата Жемчужникови, иначе синови градоначелника Санкт Петербурга.

Ова четворка, позната својевремено по необичним шалама и још необичнијим идејама, уживала је да међу своје суграђане уноси забуну. Тако су једном подигли цео град на ноге проневши вест о лажном нападу непријатеља. Својим највећим успехом сматрали су рођење Козме Пруткова. Догађај је текао овако. Окупљени у омиљеној кафани, почели су да ређају стихове без икаквог реда и како им се то учинило забавним, одлучили су да одмах, на лицу места, од тих стихова саставе комедију. Пошто међу стиховима није било никакве логичне везе, јер је сваки од њих брбљао што му је тог трену пало на памет, комедију су назвали „Фантазија”.

Цар ништа не схвата

Ту забави није био крај. Каква је то комедија која се не изводи на сцени? Никаква, наравно, и зато су већ следећег дана почели да обијају

прагове петроградских позоришта. Једном се учинила довољно добра да је стави на репертоар.

Премијери је присуствовао и сам цар који је, додуше, не схватајући ништа од онога што се на позорници дешава, после првог чина напустио своју ложу. Мада је тешко поверовати да је остала публика разумела ишта више од њега, представа је одгледана до краја.

Са каквим су само усхићењем четири друга прелистивала сутрадан новине. Критичари су хвалили „Фантазију”, једни приписујући јој снагу Шекспира, други откривши у њој дух, тада веома популарног Балзака.

Што се тиче аутора, њима ни на крај памети није било да открију ујдурму, већ да створе још већу. Тако је и рођен Козма Прутков, тобожњи писац „Фантазије”.

Пуковник Добронамерић

Толстој и Жемчужникови ипак нису сачували тајну само за себе: поверили су је и Достоевском, Чернишевском, Њекасову. Удруженим снагама саставили су на хиљаде стихова, прозних дела, афоризама, па и неких предлога властима, који су, на први поглед, деловали прилично глупо. На други, пажљивији читалац могао је много тога да уочи.

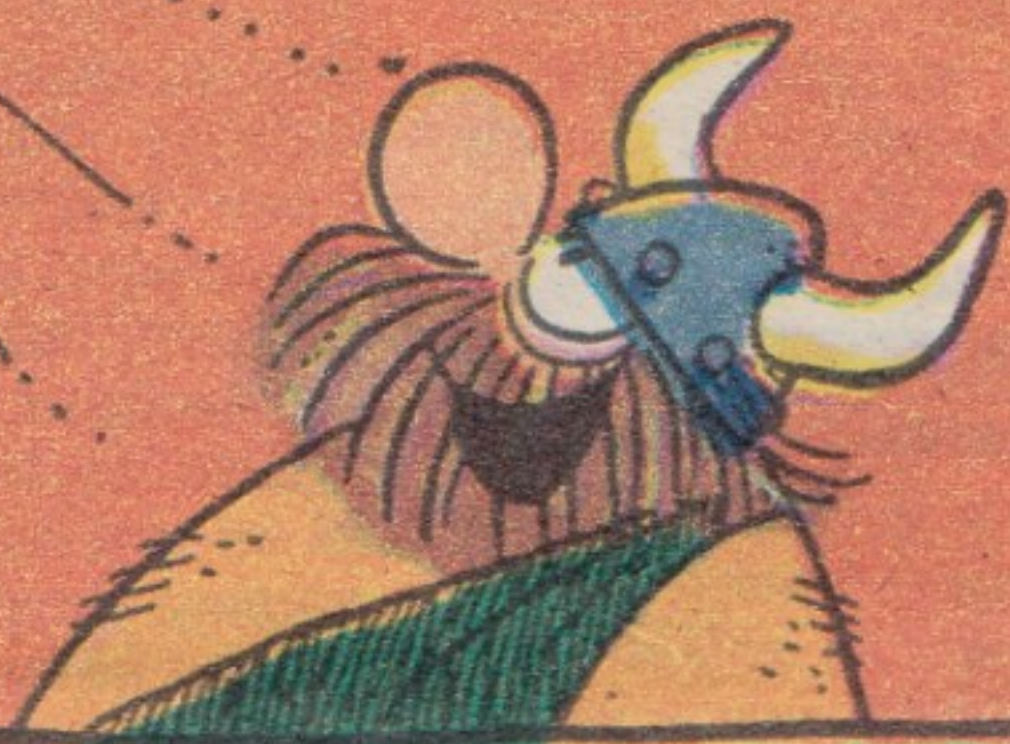
Непосредно пре него што је одлучено да Козма Прутков буде „уморен”, требало је да напише још две књиге. Једна је била „Мемоари мога деде” а друга роман о тајној полицији чији је главни јунак пуковник Биенинтенционе. Име Биенинтенционе је пажљиво одабрано и позајмљено из италијанског: у преводу значи Добронамерић и сјајно одсликава карактер човека који га носи. Пуковник је непосредан, срдчан човек који свако ново познанство почиње загрљајем а завршава га отварањем досијеа који се уредно доставља вишим властима.

Можда би Козма Прутков поживео још коју годину да његовим творцима није додијало да се бакћу с њим. Све што су хтели да ураде, урадили су и забави је дошао крај. Бар тако су мислили пустивши глас о „изненадној смрти”, али живот не би био то што јесте да не уме да направи понеки неочекиван обрт. Тек што је вест о Прутковљевој смрти обзнана, појавили су се силни наследници предајући суду захтеве у којима су исцрпно доказивали степен сродства са покојником и захтевајући удео у наследство.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НИКАД НИЈЕ БИЛА ГРЕШКА
ДА СЕ НЕКО СУНЦУ СМЕШКА!

РАДОСНО МИ СРЦЕ ЛУПА,
ЗАТО ИГРАМ ХОПА-ЛУПА!

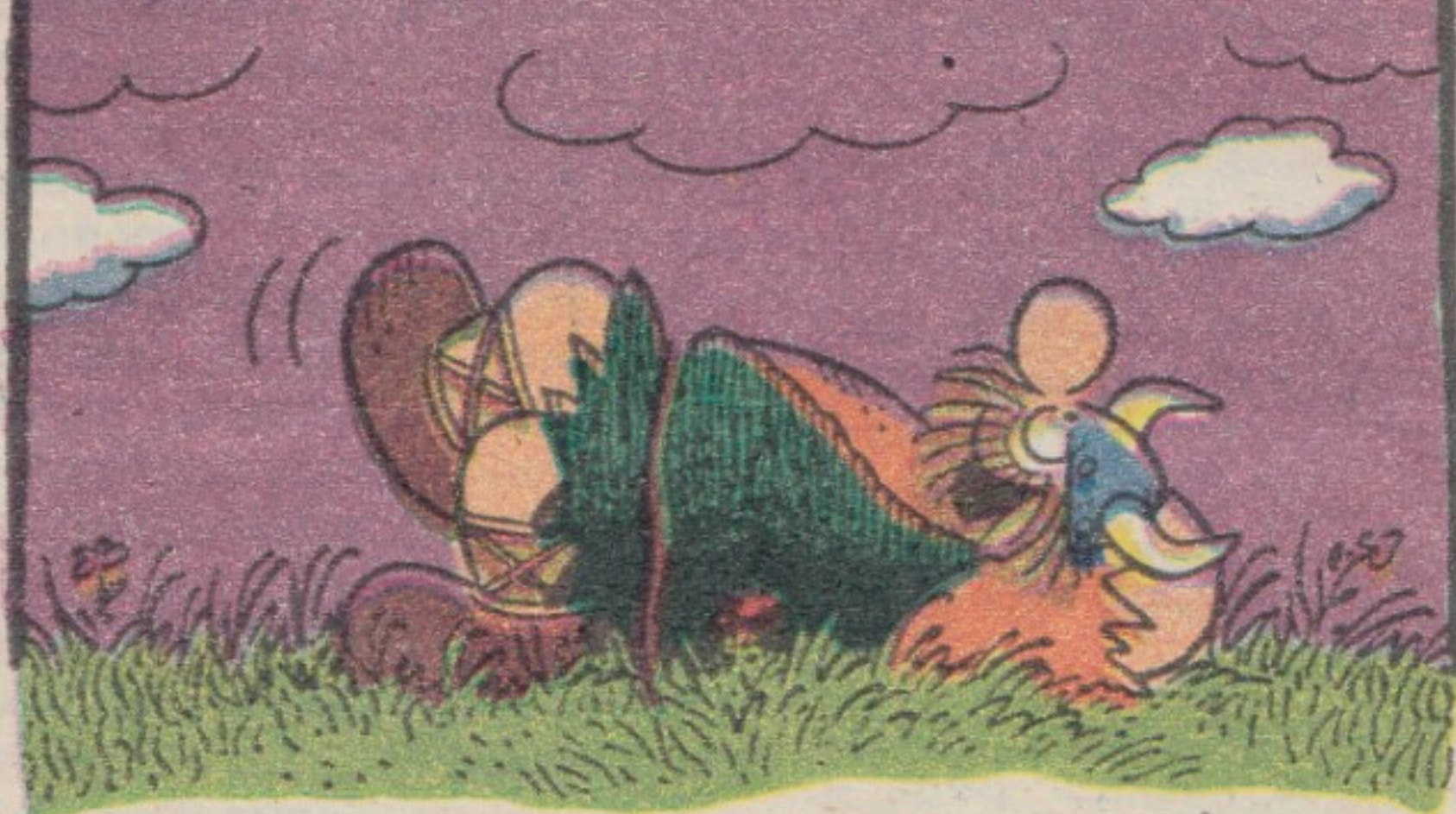
КАД СА НЕБА
ПАДНУ НОВЦИ,
ДАРОВАЋУ
НЕШТО
ОВЦИ!

КУПИЋУ ЈОЈ ЖАБУ ЈЕДНУ,
ЛЕПУ, МЕДНУ, ДОСТА ВРЕДНУ!

ДА ИМ ИГРУ НЕ ПОКВАРИМ,
ПОД ОБЛАКОМ САМ ЛЕШКАРИМ!

А КАД МИ СЕ НИ ТО НЕБЕ,
СВОЈИМ НОСОМ МАЗИМ
ЉЕБЕ!

ИЛ' СЕ ПОПНЕМ ЛЕТИМИЊЕ
ЧАК НА ДРВО, МЕЂУ ПТИЦЕ!

ДИК
МИСЛИМ ДА БУ САД ДА
КРЕНЕМ, ПА ЕНГЛЕЗЕ ДА
ОДЕРЕМ!

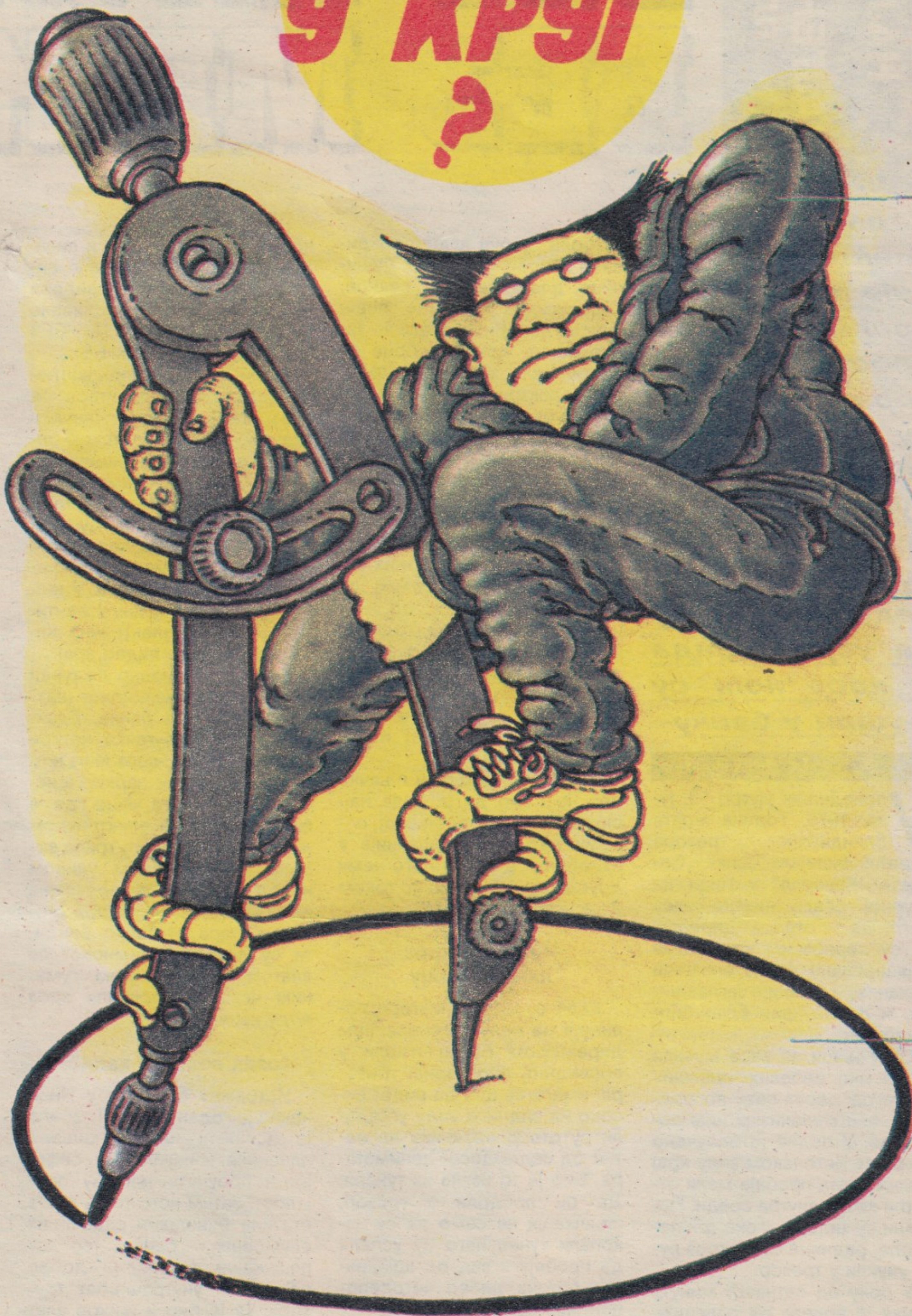
Када се изгубе у снежној међави, људи обично лутају унаоколо у круговима. Ово се учинило занимљивим Теруо Уетакеу, антропологу са токијског Пољопривредног и технолошког факултета, па је решио да ствар поближе испита. Када је групи испитаника везао очи и пустио да се слободно крећу по пољу, они су се понашали баш као и људи усред снежне међаве. Зашто? Уетаке верује да има одговор на ово питање: људи се, једноставно, не крећу праволинијски ни у најидеалнијим околностима.

Јапански научник је до овог закључка дошао уз помоћ двадесет здравих мушкараца и повеће залихе чарапа, белог папира и црвеног мастила. Испитаници су, пошто би најпре навукли чарапе прописно намочене у мастило, добијали задатак да се по дугачком „тепиху“ од белог папира крећу уз што мање врлудања, односно онолико праволинијски колико могу. Потом би на сцену ступио Уетаке наоружан дигиталним мерачем помоћу кога је мерио дужину корака и удаљеност сваког отиска стопала од (замишљене) праве, средишње линије по којој је требало да се крећу.

Требало је права реч: ни један од испитаника, чак ни најуспешнији међу њима, није успео да папир „препешачи“ у баш правој линији. Сви су, мање или више, врлудали. При том су током задата 64 корака неки скренули у страну тек незнатно; други су успевали да највеће одступање (раздаљину од најудаљеније тачке одступања до тачке најближе замишљеној, идеално правој линији кретања) постигну већ после осам корака.

Уетаке је прилично сигуран да зна откуд нам ова склоност ка врлудању. Ради се, тврди, о урођеној лево-десној асиметричности која се огледа и у снази наших ножних мишића као и углова под којима при корачању спуштамо стопала на тло; довољно је да се једном ногом нешто јаче отиснемо од тла или да, рецимо, при искорак нешто мало јаче замахнемо на ову или ону страну и ето извора наше неспособности да се држимо праве линије. Е, сад, очи нам, пре или касније, дају до знања да смо скренули с пута само што се тиме ништа нарочито не постиже. У настојању да ствар испратимо, ми по правилу претерамо на једну или другу страну...

ШТА МЕ ТО ВУЧЕ У КРУГ

Последица описаног је кри-вудава кретање чија су одступања, ако је то за утеху, различита од особе до особе (има нас лепо координираних, трапавих, јако трапавих и безнадежно трапавих) при че-

му наведена стања знају у великој мери да зависе и од количине алкохола у крви.

Када се свему овоме одузме још и могућност да помоћу вида исправимо генетску

склоност ка скретању с правог пута, добија се бесмислено кружење карактеристично за људе изгубљене у снежној међави.

М. И.

НАЈСКУПЉА
И
НАЈГЕНИЈАЛНИЈА
пљачка

БЕЗ ОРУЖЈА БЕЗ НАСИЉА БЕЗ МРЖИЊЕ

Када су се инспектори полиције пробили до последње три просторије трезора, угледали су високо на задњем зиду рупу. Био је то крај тунела који су бандити копали два месеца усред града и кроз који су ушли у банку

У понедељак ујутро 19. јула 1975. године врата блиндираног трезора највеће филијале банке „Сосијете Женерал“ у Ници на Азурној обали никако нису могла да се отворе. Директори су нервозним клијентима објашњавали да се сложени механизам и раније заглављивао и да ће квар брзо бити отклоњен.

Стручњаци за касе мучили су се око дебелих челичних врата од десет сати до поднева, али механизам није попуштао. У подне је одлучено да се на бетонском зиду крај самих врата пробије мали отвор и квар изнутра среди. Позвани су зидари и, око три поподне, радници су се кроз рупу увукли у трезор.

У року од петнаест минута банка је врела од полиције. пред призором у трезору сви су остали отворених уста: сефови обијени, челичне решетке поломљене, под до висине од петнаестак центиметара застрт меницама, обвезницама, акцијама и другим вредносним папирима. У том хаос

су боле су очи алатке покривене скореним блатом: бушилице, длета, тестере, секире, хидрауличне дизалице, пнеуматски чекићи, апарати за заваривање, тридесет боца са ацетиленом за њих, четрдесет електричних батерија... укупно око две тоне материјала.

Челична врата, заварена изнутра, водила су у три међусобно повезане блиндиране просторије трезора, па се претпоставило да пљачкаши могу бити у некој од њих забарикадирани и спремни да отворе паљбу. Али, од њих није било ни трага ни гласа а с њима је испарило и око тридесет шест милијарди франака у готовом новцу, златним полугама и скупocenом накиту из триста двадесет изнајмљених сефова.

У светској историји пљачки ова не само да је била најскупља по употребљеној опреми већ и најгенијалнија у извођењу, а и по много чему другом што је полиција током дуге истраге открила.

Чамцима кроз канализацију

Када су се инспектори полиције на челу с генералним директором банке нашли у последњој просторији трезора, имали су шта да виде: високо на задњем зиду угледали су отвор пречника не већег од седамдесет центиметара. Био је то излаз из тунела. Да би продрли у трезор, пљачкаши не само да су ископали тунел него су успели да пробију и зид од армираног бетона дебео четрдесет центиметара!

У тој истој просторији трезора затекли су плински шпорет, остатке хране, празне винске боце, прљаве шерпе и тањире – све саме очигледне доказе да се пљачкаши нису баш злопатили: ту су боравили подуже и; док су обављали

посао, кували су, јели и пили. Тако нешто свет још није видео. А на једном од зидова стајала је спрејом исписана порука: БЕЗ ОРУЖЈА, БЕЗ НАСИЉА, БЕЗ МРЖИЊЕ.

После првог запрепаштења један од инспектора се кроз отвор увукао у тунел и задивио овом бандитском ремек-делу од конструкције. Тунел је био широк таман толико да се кроз њега пузећи провуче једна особа, дугачак осам метара и, на правилним растојањима, имао подупираче од метала и дрвета. У њему су се још налазили вентилациона цев и електрична жица којој се није видео крај.

Брзо је откривено да тунел води до канализационог шахта у улици иза банке. Електрична жица дугачка четири стотине метара ишла је из њега до подземног паркинга испод главног трга Нице где је била спојена са електричном инсталацијом. Друга траса водила је споредном улицом испод које је текла подземна вода. Ту доле, на четири стотине метара од банке, бандити су дотерали камионет са алатом који су, затим, гуменим чамцем провезли кроз воду канализације.

Мозак великог калибра

Истражну полицију у Ници чекао је грдан посао. Требало је испитати четири хиљаде власника изнајмљених сефова и проучити њихову прошлост. Затим исто то са више стотина бивших и садашњих службеника банке јер су пљачкаши, очигледно, добро познавали унутрашњост трезора. Ту је био и њихов алат чијем је пореклу такође ваљало ући у траг. Не догађа се често да неко купи готово пола километра жице а да се продавац тога не сећа.

На први траг истражна полиција је наишла крајем јула. Из свих могућих полицијских

Илустрација: Милан Јовановић

станица пљуштала су обавештења која су недељама про-
веравана да би се, на крају,
утврдило да немају никакве
везе с пљачком банке из-
вршеном између 16. и 19. ју-
ла. Показало се да је само
једна она права.

Полиција округа Вар ухва-
тила је још 9. јула телефонски
разговор у коме се помињала
вила у селу Кастање осамна-
ест километара од Нице за
коју се знало да није наста-
њена, али је око ње примеће-
но пет сумњивих типова. По-
сле вести о пљачки локална
полиција посетила је вилу и у
њој нашла електричну батери-
ју истоветну оним из трезора
банке и чак умазану скоре-
ним блатом. Анализа у Марсе-
ју показала је да блато потиче
из канализације у Ници.

Полиција је имала имена
оних сумњивих људи што су
се мотали по напуштеној вили
јер су сви припадали свету
подземља. И, мада је било
јасно да је баш та вила послу-
жила као база пљачкашкој
банди, ниједан од петорице
идентификованих није био ја-
чег калибра нити на нивоу та-
ко генијалне операције. Мо-
зак банде морала је бити нека
друга особа а сама банда ни-
је бројала петоро људи већ,
вероватно, пет пута више.

Створила се херојска легенда

Протичале су недеље, мре-
жа коју је полиција поставила
ширила се и очекивало се да
се у њу сваког часа заплете
нека птичица. Заплетле су се
две: педесетчетворогодиш-
њи Адријен Зепа и тридесет-
осмогодишњи Франсис Пе-
легрен продали су једној бан-
ци на Азурној обали две злат-
не полуге. По утиснутим бро-
јевима одмах се видело да
потичу из плена однетог из
трезора „Сосијете Женерал“
у Ници.

Ухапсити Зепа и Пелегре-
на био би погрешан корак ко-
ји би упозорио остале чланове
банде и полиција их је пу-
тила на миру. Али, није могла
дуго да чека. У зору 26. ок-
тобра, стотог дана истраге, у
Ници, Марсеју, Паризу, Лиону
и на Корзици похапшено је
тридесетак осумњичених, ме-
ђу њима Зепа и Пелегрен. У
истражним затворима Париза
и Марсеја сви су подвргнути
непрекидном испитивању при
коме су се смењивали само
иследници док је ухапшене
даномоћно јака светлост тук-
ла у очи.

У таквим условима ретко
ко не пропева. Тринаесторица
из Париског истражног затво-
ра пуштена су јер с пљачком
нису имала везе. У Марсеју су
проговорила шесторица и,
као осумњичени за учешће у

пљачки, стрпани су у затвор.
Двојица од њих били су Зепа
и Пелегрен. Али, то је био си-
тан улов. Идентитет мозга
пљачке није се ни назирао, та-
кође ни плен ако се изузму
оне две златне полуге.

Град Марсеј један је од нај-
већих француских центара
организованог криминала и
полиција познаје све шефове
бројних банди. Сви су под-
вргнути унакрсном испитива-
њу и ниједан није био умешан
у пљачку нити је знао ко ју је
извео. Онда се претпостави-
ло да је у питању особа којој
је ово први прекршај закона.
Око овог аса криминала ство-
рила се херојска легенда, на-
рочито у подземљу.

Копање по прошлости

Полиција је сасвим случај-
но открила његово име или се
бар понадала да је то човек
за којим се толико трага. До-
кази против њега били су не-
одрживи, али се ипак очеки-
вало да се успаничи и покуша
да испари. Али, он је спокојно
седео у Ници као да ништа на
белом свету не може да га
избаци из равнотеже. Или је
имао живце од челика или ни-
је био онај прави. Полиција је
одлучила да га ухапси и под-
вргне непрекидном испитива-
њу под лампом.

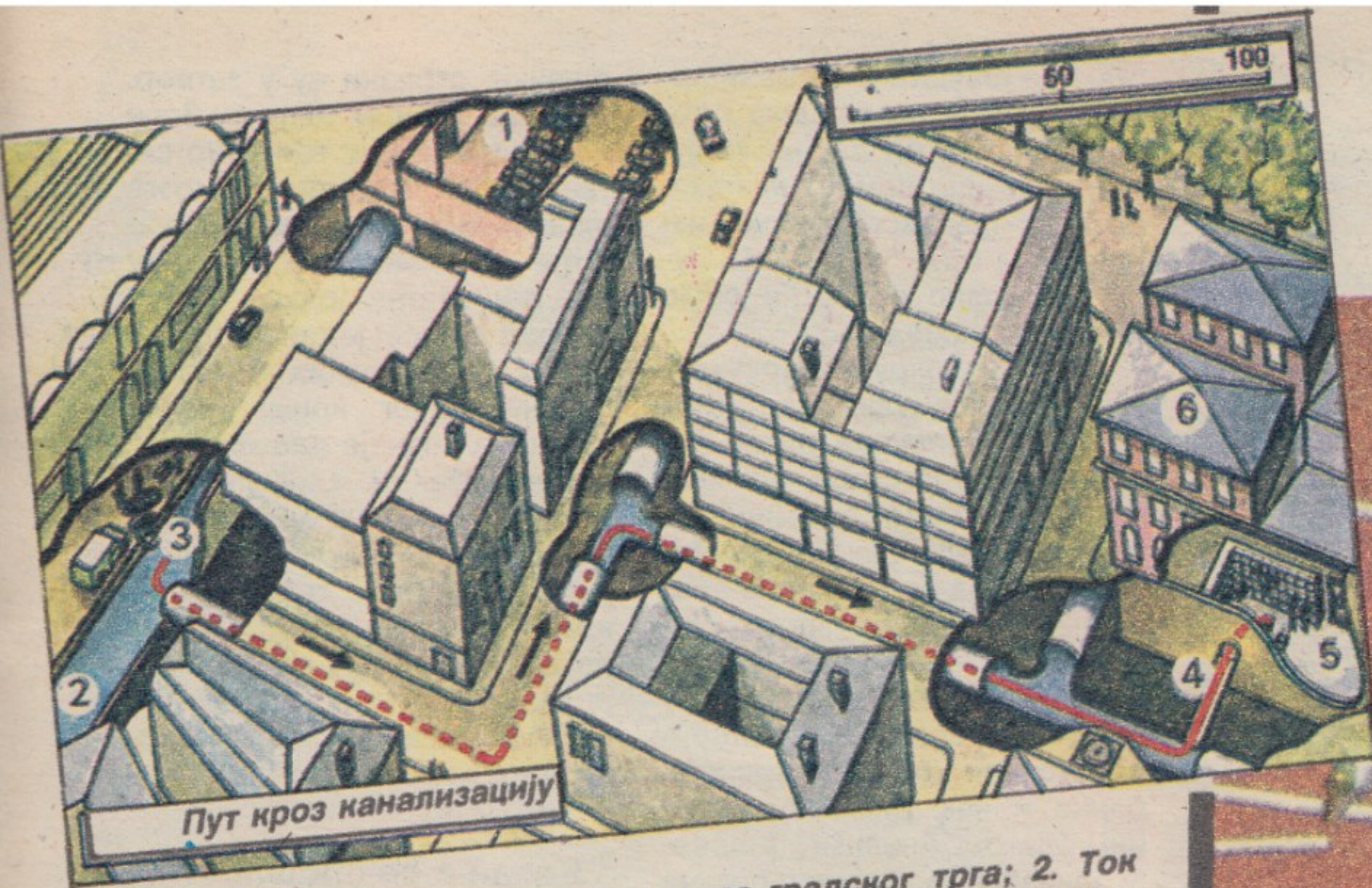
То је био четрдесетчетво-
рогодишњи фотограф Албер
Спађари и имао је своју рад-
њу и мали стан изнад ње у
Ници. Он и његова жена Мар-
села, дипломирана болничар-
ка, поседовали су и скромно
имање у Приморским Алпима
педесетак километара од Ни-
це. У Градској општини су га
познавали јер је тамо више
пута сликао венчања.

Албер Спађари је ухапшен
27. октобра. Његовом чуђе-
њу није било краја. У затвору
су му узели отиске прстију,
снимили га с лица и из профи-
ла, посадили га под лампу у
три по подне и кренули да
врше притисак. Двадесет че-
тири сата касније иследници
су се купали у зноју, а Албер
је уз ироничан смешак испуш-
тао колутове дима према та-
ваници и по хиљадити пут го-
ворио: „Зашто не признате да
сте пуцали у празно?“

За то време неколико ин-
спектора копало је по њего-
вој прошлости. У деветнаест-
тој години Албер Спађари се
пријавио у падобранце и ра-
товао је у Индокини. Војни
суд га је због крађе осудио
на пет година затвора и вра-
тио у Француску да тамо од-
лежи казну. Крајем педесетих
година преселио се у тада
француску Северну Африку
да би почео нови живот. Ту је
пришао OAS-у, тајној
организа-
ци екстремне
деснице која се

ВАЖНЕ

1. Подземни паркинг испод главног градског трга; 2. Ток подземне воде; 3. Гумени чамци; 4. Тунел од шахта до трезора; 5. Задња од три просторије трезора банке; 6. Палата банке „Сосијете женерал”

борила против давања независности Алжиру.

Изгледа да се Албер тада понудио да изврши атентат на генерала Шарла де Гола, али му врх организације није одобрио. Године 1962. ухапшен је због политичких терористичких акција и осуђен на четири године робије. Године 1974. провео је у затвору три недеље због вожње аутомобилом с лажним таблицама...

Није издао саучеснике

Када су све то сазнали, испитници су продужили испитивање под лампом. Саопштили су му шта све о њему знају као и да су његови саучесници пропевали, што није било тачно. После тридесет и шест сати, а имајући у виду да је проваљен, Албер Спађари је „пукао”.

Да, он је био мозак пљачке. Подухват му је пао на памет када је, две године раније, изнајмио сеф у банци „Сосијете Женерал”. Тада је, када се код свог сефа у трезору нашао сам, направио фотографије његове унутрашњости. У Градској општини пронашао је план канализације Нице а шест ноћи је лично истраживао подземне канале града.

Како је за тако замишљену пљачку било потребно много алата и новца, у Марсеју се повезао с поверљивом организацијом криминалаца која је пристала да подухват делимично финансира и у њему учествује. Поделили су се у две екипе од по десет људи: Марсејци у једној, Алберови проверени политички пријатељи у другој.

Тунел су копали сваке ноћи пуна два месеца. Свакога јутра у цик зоре излазили су и затварали рупу да је радници

канализације не би случајно приметили. У петак увече 16. јула, чим се банка затворила за викенд, били су спремни да уђу. Албер је испитницима описао све појединости. Категорички је одбио да каже имена својих пријатеља и саучесника. То нису успели да му извуку.

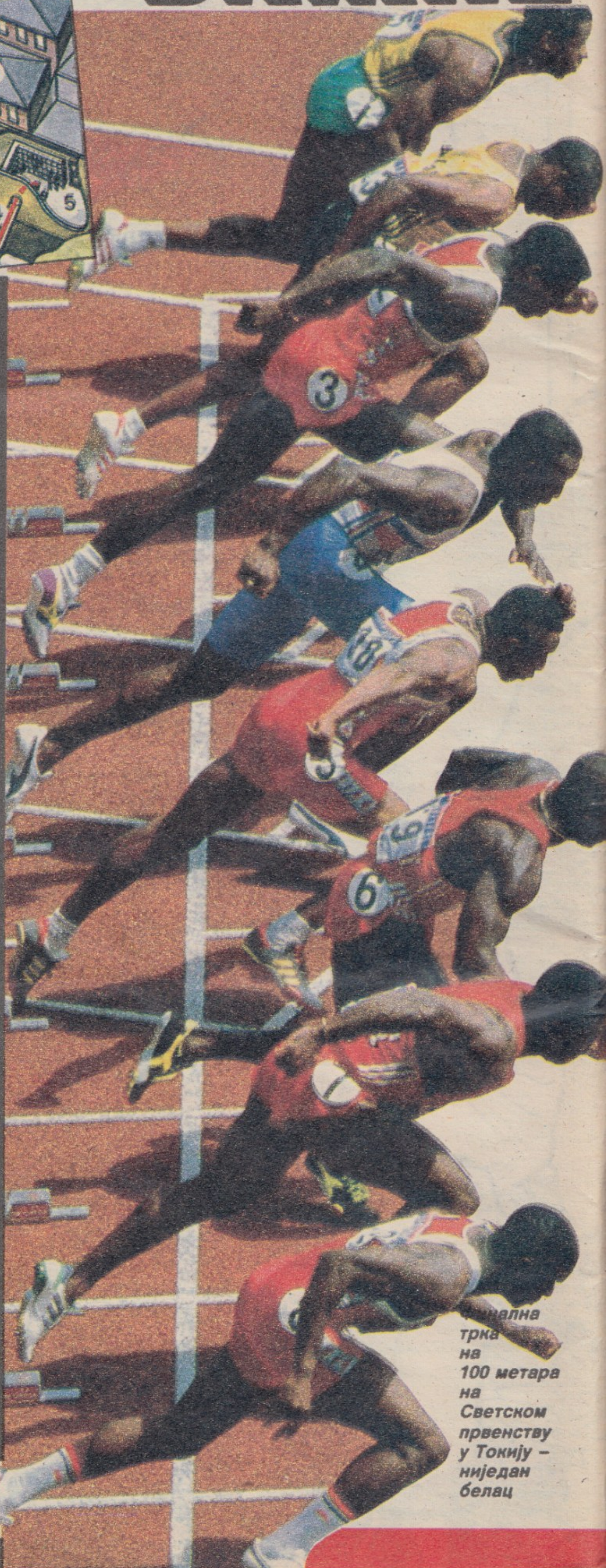
Кајеш ли се, Берте?

А шта се догодило са оноликим пленом? До тренутка Алберовог признања пронађено је само око пет одсто опљачканог блага укључујући и неколико стотина милиона франака стављених у изнајмљени сеф једне банке у Бриселу. Где се налази Алберов део? Па, поклатио га је политичкој организацији крајње деснице званој „Ланац” а исто су учинили и његови политички пријатељи. Порота би, можда, у ово и поверовала, али истражна полиција није.

Албер Спађари је на суду поновио свој исказ. Судија је тражио да га поведу у трезор са све Албером да би се лично уверио да је тај смирени човек заиста био мозак такве пљачке. Док су га из банке изводили, према полицијским колима, неко из окупљене гомиле му је довикнуо: „Кајеш ли се, Берте? С вечитом цигаретом у устима Албер је ведро одговорио: „Ни најмање!”

Десетог марта те исте 1975. године, док је још трајало суђење, Албер Спађари је побегао из палате правде у Ници скочивши кроз прозор. Пао је на кров једног паркираног аутомобила, брзо устао и нестао на моћном мотоциклу који је, очигледно, возио неко од његових пријатеља и саучесника.

Бојана Дожић

Финална трка на 100 метара на Светском првенству у Токију – ниједан белац

БОЈЕ

НА

ТРКАЧКОЈ

СТАЗИ

ЗАШТО СУ ЦРНЦИ БРЖИ ОД БЕЛАЦА?

Други разлог су предрасуде, у овом случају – наравно – расне од којих нису имуни ни људи од науке као ни околина у којој живе и раде. Ипак, истина је избила на видело.

„Црно је најбоље” када је у питању трчање, али нису црнци

ствара чвршће кости. Белцима као утеха може да послужи чињеница да због тих чвршћих и тежих костију црнци не могу да пливају као они, па тако ни један црни Американац није успео да постане амерички репрезентативац у пливању!

Клод Бушар је у својим истраживањима поредио количину и врсту мишићних влакана белаца

и црнаца у Канади и утврдио да канадски Црнци, такође пореклом из западне Африке, имају више влакана способних за брзе реакције („fast twitch fibres”) и више анаеробних ензима (ензими којима не треба кисеоник за рад) од белаца. А то, тврде физиолози, даје велику предност у експлозивним, краткотрајним дисциплинама. Због тога су црнци са обала западне Африке најбољи тркачи на кратким стазама – од 100 до 400 метара.

Бушарови следбеници Пјер Ама и Жан Симон наставили су његов пут. Групи испитаника са Лавал факултета дали су да 90 секунди дижу тегове ногама. И, гле чуда: првих 30 секунди црнци и белци су имали подједнаке резултате, али после 30 секунди у предности су били белци... Дакле, када би се трчало лежећи, белци би имали подједнаке шансе, али шалу на страну: експеримент је показао да су белци бољи од западноафричких црнаца на дужим стазама.

И заиста, када је у питању атлетика, они то и јесу. Када би црнци који воде порекло из западне Африке били њихови једини ривали, на стазама од 800 метара до маратона суверено би владали. Међутим, ту у игру ускачу црнци из источне Африке руку под руку са црнцима са југа Африке са којима имају заједничког претка – Бушмана.

И предност је опет на страни црнаца. Црнци из овог дела Африке су као створени за трчање на дугим стазама и, ако се пореде са белцима и црнцима са другог краја Африке – сличнији су белцима.

Због чега су црнци из источне Африке у предности над свима када је реч о трчању на дуге стазе? Прво, непоредиво су лакши од белаца и западноафричких црнаца јер имају много мање масног ткива, али права тајна се крије у њиховим мишићима. Они уопште не изгледају задивљујуће. Напротив, лаик би кенијског дугопругаша часком прогласио за човека који пати

од хроничне неухрањености, али преварио би се. Ти танки сплетови мишића који једва прекривају кости праве су фабрике издржљивости, а издржљивост је најважнија у трчању на дугим стазама.

Дакле, белци су увек у средини – имају боље физичке предиспозиције за спринт од црнаца из источне Африке и боље тело за дуге пруге од црнаца из западне Африке. Изгледа да су осуђени да буду вечито други, али с тим се не слажу припадници жуте расе, пре свега Јапанци, који постижу све боље резултате у најдужој атлетској дисциплини маратону (овог изазова научници се још нису озбиљно прихватили).

Чудо од мишића

Шведски физиолог Бенгт Салтин је проучавајући шведске и кенијске атлетичаре, чини се, открио тајну успеха кенијских дугопругаша (то важи и за остале црнце из источне и јужне Африке).

Развијени бутни мишићи шведског тркача на изглед су деловали моћније од витких, готово мршавих бутина Кенијаца. Међутим, Салтин се „удубио” у ове мишиће и утврдио да Кенијци имају непоредиво више крвних судова око самих мишића и много више митохондрија у самим мишићним влакнима, а оне производе енергију мишића. Уз то, тања мишићна влакна Кенијаца приближују митохондрије крвним судовима и та близина вероватно убрзава проток кисеоника из густо збијених капилара у митохондрије.

Уз то мишићи Кенијаца троше кисеоник невероватно успешно. После напорних вежби Кенијци су имали у мишићима много мање штетних остатака који настају „сагоревањем” беланчевина него Швеђани и други бели тркачи. Очигледно имају више ензима које сагоревају масти и штеде гликоген, а чување гликогена је, сматрају физиолози, најбољи начин да се побољша издржљивост.

Дакле, белци не могу да буду најбољи ни у спринту и скоковима, ни на дугим пругама. У атлетици остају им на располагању још техничке, пре свега, бацачке дисциплине у којима нема много трчања. А ту су и многи други спортови – пре свега они у којима експлозивност и издржљивост не играју одлучујућу улогу, већ вештина.

У трчању више нема фер плеја.

Ж. Б.

Донедавно је било неваспитано тражити узроке успеха црних тркача у расним разликама, али најновија истраживања показала су да баш у том грму лежи зец

Претпоставке да су атлетске трке оличење фер плеја, равноправне борбе, више не стоје. Чињеница да два тркача под истим условима треба да претрче исту стазу више не обезбеђује регуларност трке – ако су такмичари црнац и белац.

Белац има „право” да каже: „То није фер – он је црнац”!

Ова претпоставка најпре је доказана на атлетској стази. На првом Светском првенству у атлетици 1983. године црнци су победили у 14 од 33 тркачке дисциплине. Четири године касније 19 пута су били први, а пре две године у Токију припало им је чак 29 првих места. У спринту, на пример, на стази од 100 метара, од најбољих 50 резултата свих времена чак 44 држе црни атлетичари. Најбржи белац Пољак Маријан Вороњин је тек на 16. месту...

Међутим, овој чињеници научници дуго нису поклањали пажњу. Први разлог је то што су црни атлетичари релативно касно дошли на светску сцену (први црнац који је освојио олимпијску златну медаљу био је Американац Еди Толан, победник на 100 m на Играма у Лос Анђелесу 1932)

ци у предности зато што су црнци, већ што имају генетску предност – физичку и физиолошку.

Физичка предност црнаца огледа се у величини и грађи тела, али ни сви црнци нису исто грађени и научници су издвојили две групе које су се већ незванично издвојиле резултатима постигнутим на атлетској стази. У једној су црнци који воде порекло из западне Африке (њима припадају и амерички Црнци), који су просто грађени за спринт и скокове. Многа истраживања су доказала да амерички Црнци који потичу са афричке обале Атлантика у поређењу са белим Американцима имају мање тело, мање телесне масти, уже кукове, јаче бутине, дуже ноге и мање листове. Шта то значи? Уски кукови омогућавају успешно трчање напред, јаки бутни мишићи дају брзину и снагу, а лаки листови смањују отпор. Мање тело, са мање масних наслага олакшава читав посао.

Али, то нису једине биохемијске предности „рођеног спринтера” западноафричког црнаца.

Увек у средини

Тврдње да су црнци спринтери бржи зато што им је спорт, односно атлетика, једини пут за успех у друштву белих, који имају и друге могућности, отпала је када је обављен тест са десетогодишњацима из Канзас Ситија који још нису почели да се баве спортом. Црни дечаки били су бржи и скакали су даље од белих.

Роберт Браун је истраживањем доказао да црнци имају прилично бржи пателарни рефлекс тетиве (то је познати рефлекс трзања колена) од белаца. Дакле, у свим спортовима у којима су важни брзи рефлекс (старт у спринту, одскок у многим спортовима) црнци су у предности, али ни то није све. Бржи рефлекс обично јачају мишиће, а то

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ОТМИЦА АВИОНА ИЗНАД ШАНГАЈА

*Лет број 2505 према Шангају
текао је мирно и без
тешкоћа, а онда су у
пилотску кабину улетела
петорица отмичара*

У мањој аеродромској згради у предграђу Сијана, главног града кинеске провинције Шенси, деветнаест америчких туриста спокојно је чекало да полети за Шангај. Била је недеља изјутра 25. јула 1982. године и за њима су остала два предивна дана обиласка знаменитости Сијана. Сада им је предстојао пут за Шангај који се налазио око 1200 километара даље на исток.

Када им је Ванг, њихов кинески водич, поделио карте за лет, одмах су кренули да предају свој пртљаг. Тачно у осам сати велики четворомоторни авион, са ознаком лета 2505, полетео је за Шангај. У ле-

телици су била седамдесет и два путника. До Шангаја, великог града на обали Источног кинеског мора, лет је требало да траје два сата и десет минута. Амерички туристи су се удобно сместили у својим седиштима. Неки од њих почели су да читају, а неки да дремају. Све су то били стари пријатељи, средњег и старијег доба, углавном фармери из Њу Џерсија.

Роналд Рот, организатор тог путовања по Кини, седео је у средњем реду седишта. Већина његових земљака сместила се иза њега. Испред Рота налазила су се три реда седишта, а затим мало проширен простор на чијој је левој страни била кухиња, а на десној умиваоник и WC. У авиону је поред америчких туриста било и не-

Илустравао: Драгутин Њежић

колико Јапанаца, очигледно пословних људи, док су сви остали у летелици били Кинези.

Каже да будемо мирни

У девет и педесет авион је кроз облаке почео лагано да се спушта према Шангају. Два минута касније кроз авион се разлегао панични врисак. Једна престрављена жена бегала је према задњем делу летелице, а за њом још десетак путника. — Неки људи нападају путнике ножевима — викао је један од путника на енглеском.

У предњем делу авиона, између кухиње и WC-а, одмах затим појавила су се два човека с подужим ножевима у рукама. Обојица су имала поцепане кошуље испод којих су им се јасно виделе снажне тетовиране груди и мишице.

Када су се, у неколико корака, нашли поред Ротовог седишта, њему и његовом земљаку Гантеру рукама су показали да остану да седе. Кроз отворена врата пилотске кабине Рот је видео трећег отмицара како свој нож држи наслоњен пило-

ту на врат. Последња двојица отмицара ножевима су претили помоћнику пилота, навигатору, авио-инжењеру и радио-оператеру да им нема спаса ако само мрдну. Бела кошуља на навигатору већ је била обојена крвљу.

— Господе, па ово је права отмица — промрмљао је Рот.

У сваком од пролаза у задњем делу авиона било је збијено преко двадесетак путника. Две стјуардесе клечале су шћућурене поред кухиње, док је трећа побегла у задњи део летелице. Један од отмицара урлао је на кинеском.

— Каже да седимо и будемо мирни — преводио је водич Ванг који је седео преко пута Рота, у левом реду седишта. Два реда иза Ванга седео је Вилбур Лансгејт са својом женом, а иза њих двојица Јапанаца који су нешто шапутали. Један од њих дотурио је Лансгејту цедуљицу на којој је писало: „Намеравају да се спусте у Хонгконгу, да ту авион напуне горивом и да продуже за Тајван, где ће бити слободни“.

Пилотова игра

У међувремену, пробијајући се кроз облаке, авион је почео нагло да се нагиње час на једну час на другу страну правећи широке кругове.

Роналду Роту је било јасно да пилот то намерно чини не би ли изненадно пропадање и успињање авиона збунило отмицаре.

Међутим, ни отмицари нису били наивни. Један од њих хитро је из торбе која му је висила о рамену извукао двадесетак центиметара дугачак комад динамита и пред застрашеним путницима почео у експлозив да смешта детонатор за који је, на врху било привезано неколико жица. Други крај жица привезао је за апарат чија је ручица служила за активирање динамита. Потом је убацио у умиваоник и WC доводне жице и апарат поставио поред својих ногу. Био је спреман да сваког тренутка притисне ручицу и авион разнесе у парампарчад.

Сада смо готови, помислио је Рот. Када је пре неколико тренутака погледао кроз прозор, запазио је у даљини велики стадион у Шангају. Сада га је поново видео, али овог пута он је био много већи. Схватио је да је авион не само кружио око града већ и да се лагано спуштао, што отмицари, немајући времена да гледају кроз прозор, нису приметили. Пилот је, дакле, и даље настављао са својом игром, вероватно не знајући да је један од отмицара поставио динамит и да сваког часа може да га активира.

Прошла су пуна два сата откако је авион полетео из Сијана и нешто мање времена како су отмицари држали путнике у неизвесности. Двојица од њих, који су под присмотром држали авио-инжењера и радио-оператера, изненада су их ослободили и наредили им да се склоне у задњи део авиона где се налазила и већина путника. Највероватније због тога, је Рот закључио, да би у пилотској кабини имали што мање људи из посаде које морају да контролишу.

Јуриш на отмицаре

Готово истог тренутка када су авио-инжењер и радио-оператер стигли до осталих путника, из тог дела летелице заорио се прави ратни поклич „Ура! Ура!“. Кроз пролазе између редова седишта према

отмицарима су полетели путници, на челу са двојицом чланова посаде, држећи у рукама ко је шта дохватио — боце, кишобране, торбе... Рот их је гледао разрогачених очију. Благослови Боже помислио је, па ови су прави Дон Кихоти!, а одмах затим повика: „Станите! Тамо је права бомба!“

Међутим, јуриш одлучних и храбрих путника нико више није могао да заустави. Један од отмицара притиснуо је ручицу за активирање динамита. Истог тренутка одјекнула је експлозија од које се унутрашњи зид умиваоника и клозета распрснуо у парампарчад. На спољашњем зиду појавила се рупа пречника готово метар и по. Међутим, пошто се авион налазио већ прилично ниско није дошло до декомпресије у кабини и већих оштећења авиона.

Панику изазвану експлозијом двојица чланова посаде и други путници искористили су да се баце на отмицаре. Водич Ванг снажно је ударио једног неком дрвеном дршком по глави. Пилот је успео некако да шчепа руку отмицара који му је држао нож на врату. Свим силама трудио се да га савлада. У том рвању испустио је команде из руку. Авион се снажно затресао и полетео кљуном право према земљи.

Американац Ал Дан угледао је кроз прозор како му се пиринчана поља страховитом брзином приближавају и постају све већа и већа. Неколико тренутака касније осетио је да се кљуном авиона подиже, а одмах затим угледао како се закрилца на задњем крају крила спуштају. Хвала Богу, помислио је, пилот је најзад успео да га савлада. Ваљда ће успети и да га спусти на писту!

После неколико тренутака точкови летелице снажно су ударили у писту. Гуме су се распрсле као балон, а из металних оплата севале су варнице. Језива шкрипа метала о бетон надјачавала је снажан аплауз свих путника у авиону.

Док се авион спуштао на писту шангајског аеродрома, за њим су већ јурила кола хитне помоћи и неколико теренских возила пуних војника. Чим се летелица зауставила, главни и сви помоћни излази одмах су се отворили и у кабину авиона улетеше наоружани војници. За трен ока везали су отмицаре које су путници већ били савладали и чврсто их држали на поду кабине.

Роналд Рот успео је некако да се провуче до храброг пилота Јанга Јихаја, снажног човека четрдесетих година. Чврсто му стежући руку, рекао је: „Хвала вам на свему, храбри човече!“. А онда му се то учини недовољно па га снажно загрли. Пилот му је узвратио истом мером. Неколико тренутака стајали су загрљени, а када су се раздвојили обојици су низ образе текле сузе.

У аеродромској згради Американци су сазнали да је читав ваздушни саобраћај био прекинут и да је њихов авион више од једног сата кружио над Шангајем и аеродромом.

Капетан Јанг и чланови његове посаде су за спасавање путника и авиона и савладавање отмицара на посебној свечаности у Пекингу одликовани орденом за заслуге. Петорица отмицара су после дводневног суђења у Шангају осуђени на смрт.

М. Б.

ОСТРВА СРЕБЕ И

Госпа од Шкрпјела, острво које је човек сам направио насипајући вековима подморску хрид.

На Јадрану, оном који се мери од улаза у Бококоторски залив до излаза Бојане у море, усидрило се неколико комада копна. Нека од њих су Острва с благом, друга Острва цвећа, имамо Острва љубави, али и Острва смрти... Ову кратку шетњу нашим архипелагом и почињемо отоком који и издалека изазива тиху језу.

На улазу у Боку которску, између рта Оштра и у последње време многопомињане Превлаке, угнездило се острво тврђава именом Мамула. Пређашња Жањица данашње име заслужила је уз помоћ аустријског намесника за Далмацију Лазара Мамуле који је на њему, око 1850, подигао камена здања с пушкарницама. За време прве и друге светске војне Мамула је претворена у логор смрти. Данас ту још само станују галебови и прича да ће се међу зидине уселити неки од суперлукузних хотела, а кад ће, не знамо.

Зна се, међутим, да су један од драгуља Бококоторског залива два острва испред Пераста. Једно је природно, са остацима бенедиктанског манастира из 12. века

и црквом Св. Ђорђа, по коме је острво и добило име. Друго је вештачко, створено насипом око подморске хридине. Нешто због традиције, а нешто и због трајног очувања ове вештачке творевине, и сада се сваке године на 22. јул доноси камење и баца око острва. Острво носи назив Госпе од Шкрпјела, мада му се мирне душе може наденути и име Острво с благом, и културним и оним другим. Ту се угнездило 68 слика на платну у богато позлаћеним оквирима, разног облика, нашег највећег мајстора барока Трипе Кокоље. А читаву лађу цркве подигнуте 1630. краси појас од 2500 сребрних плочица, углавном завета помораца...

Преко пута Тивта налази се мали архипелаг око данашњег полуострва Превлаке. Некада је то био оток као што је, ипак не тако давно, био и столица зетског епископа па митрополита. Данашња црква на Превлаци је задужбина контесе Катерине Властелиновић која је, опоруком 1846, Превлаку завештала Његошу. Аустријске власти нису до-

Крк нам је далеко, Ластово више ни не видимо, Вис (нам) је извисио, Хвар је на већ избледелим разгледницама... Ипак остало нам је још острва лепих и не много знаних...

зволиле црногорском владару и песнику да искористи жељу широкооруке контесе. То је успело тек његовом наследнику књазу Данилу, под условом да Превлаку одмах прода.

Ретко да има неког ко је био у Боки а да, бар, није чуо за Острво цвијећа или Светог Марка. Донедавно се овде налазила туристичка колонија француског „Медитеран-клуба“, прави рај на земљи. Данас су се ту стисле избеглице, неке можда и са оних тамо острва.

Пред Острвом цвијећа своје прошлости дремљиво се сећа и острвце Оток, са самостаном. Ту се налази и један римски жртвеник посвећен богињи Јунони, опипљив сведок да се овде живело још у римско доба.

Рипли по свој прилици није стизао до Будве, а могао је. Јер, веровали или не, Будва је – много давно – била острво, све док човека нису заболеле руке од веслања те је изградио насип и острвце повезао с копном.

До отока Свети Никола то је, и данас, мало теже. Источно од Будве, готово на пушкет, сместило се парче копна са старом црквицом Свети Никола и старим гробљем. На острвском светионику већ више од сто година фењер пале и гасе чланови породице Рафајловић. Због бујне вегетације и прекрасне пешчане плаже Светог Никола многи зову – Хаваји.

Свети Стефан! Острво које је, донедавно, за време осеке постајало полуострво. Онда је човек зграбио камен и заградио тај комадић мора, а нама отео једно право острво које се први пут као градић тврђава помиње 1442, када су Паштровићи – месно становништво – напали турске лађе у ували Јаз и плен похранили у насељу на голој стени. Град тврђава постао је, крајем шездесетих, град хотел.

Кад год љубитељи прекрасне петровачке плаже баце поглед према отвореном мору, сударе се са каменитим носачем авиона, са острвцима Катич и Света Недјеља. Црквицу смештену на хридици, по предању, изградио је морепловац који се, након бродолома, спасао на том острву.

Наше парче Јадрана, и што се отока тиче, завршава се – где је тај Рипли – речним острвом. Адом Бојаном. На утку реке Бојане у море пружи-ло се прелепо пешчано острво. Острво љубави, како га многи због нудистичког кампа зову, где је снимљен и филм Живка Николића „Лепота порока“.

Опороцима било које врсте могли су само да сањају привремене становници острва Грможур у Скадар-

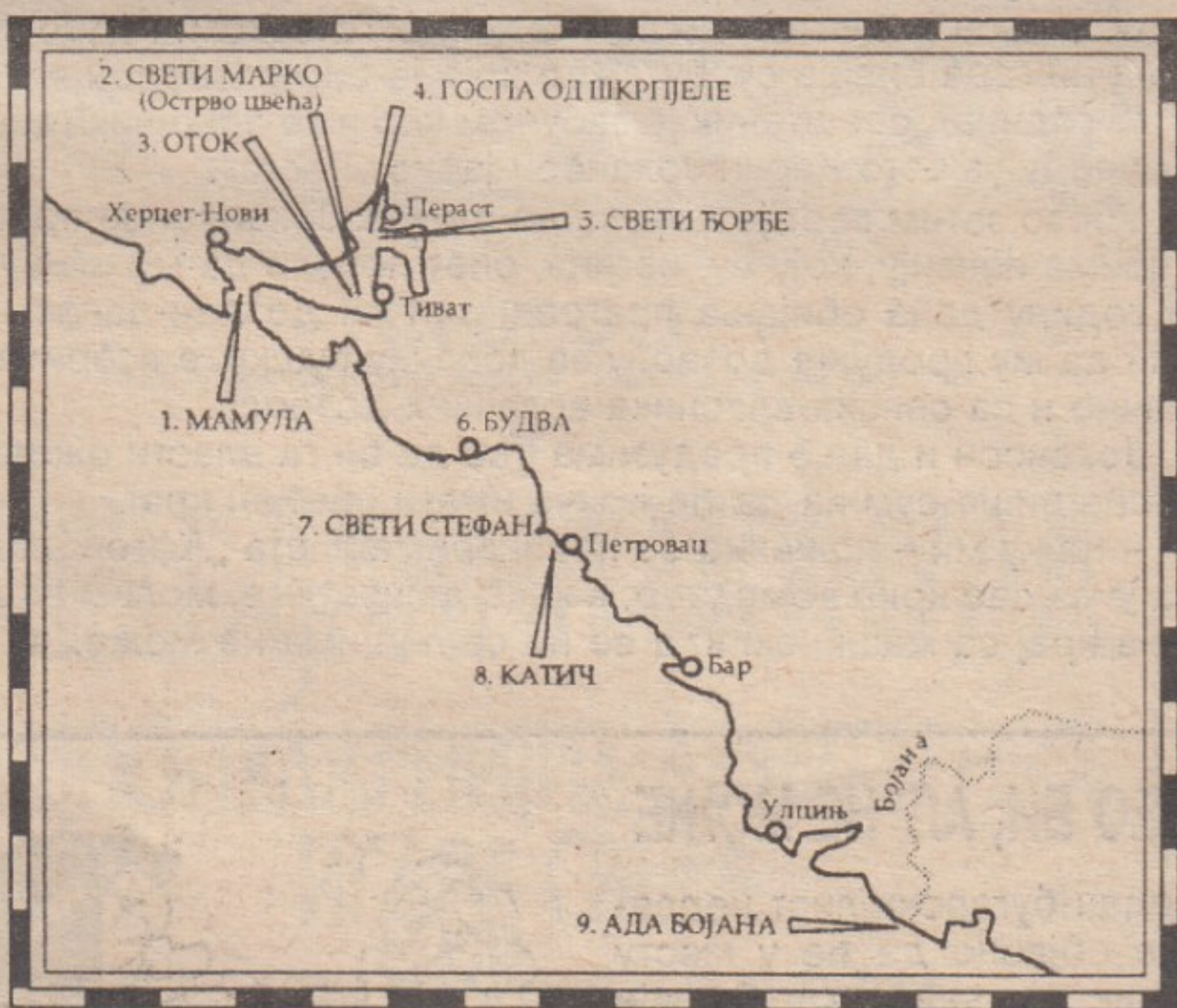
АДЕ НАДЕ

ском језеру. На њему су, још пре четири века, Турци подигли утврђење које је касније књаз-краљ Никола претворио у затвор. Ћелије отока југоисточно од Вирпазара и данас делују стравично. На срећу, сада настањене само птицама и гмизавцима.

Иначе, дуж обале под Румијом – према западу – пружа се 50 мањих и већих острва које народ зове горицама. Ова острва су ниска, ка-

Оно је постало острво у првој половини 13. века. Дотад је било део копна јер је Скадарско језеро од постанка склоно свакојаким марифетлацима: копно зачас нестане па се појави на неком другом месту.

Уз њега је и, налик на окамењену шкољку, Лесендро, некад предстража Турцима према Црној Гори. Турци од Скадра преотели су га Његошу 1843, а у народу и данас

Део данашње јадранске обале не оскудева у заливима и острвима...

менита, обрасла ловориком, бршљаном, наром и разним шибиљем.

Посебна прича је Врађина, данас полуострво измрежено с копном железничком и друмском саобраћајницом.

На улазу у Боку угнездило се острво-тврђава Мамула

живи пословица: „Изгоре ка владика за Лесендром”.

Већа острва у Скадарском језеру су, бар она са траговима живота на њима, још: Морачник, Бешка, Старчево, Ком, те Веља и Мала Чаковица. На Морачнику се, рецимо, налазе остаци последњег господара Зете из куће Балшића – Балше III Ђурђевића. На Бешкој је маузолеј Јелене Балшић с почетка 15. века. Цркву св. Богородице на Старчеву подигао је у 14. сто-

Свети Марко поред Тивта је много познатији као Острво цвећа. Одмах до њега је Оток, копно у мору с опипљивим траговима да се овде живело још у римско доба.

лећу Ђурђе Балшић. Овде је 1540. укопан војвода Божићар Вуковић Подгоричанин који је у Млецима, у својој ћирилској штампарији, од 1519. до 1538, наставио дело Црнојевевића и штампао књиге на словенском језику. Занимљиво је да је овде краљ Никола намеравао да смести неку од својих девет кћери, ако којим случајем не нађе правог просца. На срећу, принцезама Петровић просаца није мањкало.

Вероватно да су и наше две највеће реке слутиле да ће доћи време кад ћемо пожелети острва, а острва... те су створиле праву ниску ада. Некад пустара, а данас с насеобинама и сталним и привременим.

Пет векова живота с Турцима није, разуме се, могло проћи без последица. Једна од тих је да смо за острва у реци прихватили – верујте, без шале – турцизам: ада. А имамо их, хвала Богу. Углавном, на Дунаву.

Најпознатија је, пак, она на чисто нашој реци. Дакле, Сави. Ада Циганлија је, у недостатку отока, за ове просторе постала најомиљеније и најлепше острво наших дана. Без обзира што одавно то није, и што је и нас мрзило да

весламо с копна до Аде, те смо преградили реку, односно рукавац Саве код Београда. Ту је, без чврсте везе с копном, и Ада Међица. Камен да добациш.

Што се Дунава тиче, ту је прича много богатија, мада је и данас нејасно због чега се Велико ратно острво – на ушћу Саве у Дунав – не зове Велика ратна ада. Ко зна, можда је неки мегаломан мислио да је острво нешто јако, јако велико и да овом делићу копна окруженом водом не приличи речно острво са три слова. Сувише је кратко, стане у три квадратића укрштенице.

Најпознатије су иначе аде на Дунаву – оне где човек има какав-такав кров над главом – Ада Хуја ниже Панчевачког моста, Овчарска ада, Форконтумац, Чакљан, Штефанац, Доња ада, Омољичко острво (?!), Грочанска ада, Ратно острво код Новог Сада (опет острво и то ратно, можда због оне кованице да је рат већи оружани сукоб народа), Каменичка ада, Крчединска ада источно од Сремских Карловаца, Смедеревска ада западно од ушћа Мораве...

И, у част госпође историје, Ада Кале. Она на којој су, безуспешно спас потражиле београдске дахије лета 1804, заборавивши да ми знамо и да пливамо. И са јатаганом у зубима. А можда су њихове главе биле предујам за оно што су нам оставили. У овом случају име – ада...

В аља нам још само да нађемо Острво среће, мада нам наодмет не би била ни Ада наде. Без обзира на којекакве турцизме.

Петар Милатовић

МА ШТА КАЖЕШ

ШТА ЈЕ ХТЕО ДА КАЖЕ?

Када је тридесетпетогодишњи Енглец Чарлс Стретон остао без посла па ни после 18 месеци трагања није успео да нађе нови, пало му је на памет да би могао да се пожали премијеру на незапосленост у земљи. Ускоро је из премијеровог кабинета добио следећи одговор: „Жао ми је што овде тренутно нема ништа на располагању, али вам предлажем да покушате да нађете посао у Француској.“

Не зна се да ли је сироти Стретон био више изненађен одговором или његовом садржином. У сваком случају, прича је доспела у јавност. Опште ишчуђавање препоруком натерало је премијера Мејџора на додатно објашњење: кад је рекао да „овде тренутно нема ништа на располагању“ није мислио на земљу, таман посла, него на седиште владе. ■

СЛИЧИЦУ ВАМ НУДИМ

Тврђење многих неупућених, али и понеког стручњака, да буквално свако ко то жели може да наслика апстрактну слику, и то без икаквог предзнања и учења, недавно је потврдила Академија ликовних уметности у Манчестеру која је у избор дела за овогодишњу изложбу уврстила и рад „Ритам дрвећа“.

То, наравно, не би било неobiчно да слика, једно од 150 изабраних од 1000 пристиглих радова, није дело четворогодишње девојчице. Кад је бруквећ пукла, први човек Академије покушао је да оправда жири изјавивши да техничко знање у неким случајевима веома успешно може да замени искуство и да врло често у делима деце има свежине какве код одраслих обично нема.

Ово његово правдање није остало без резултата: из Ирске се убрзо јавио човек који је одлучио да „Ритам дрвећа“ откупи за 295 фунти. Да ли је та понуда више изненадила Академију или мајку четворогодишње Карли, вероватно ће остати тајна. У сваком случају, намера мајке да се нашали са жиријем, јер и сама верује у ону теорију о апстрактном сликању, добила је не само неочекиван, већ и веома срећан обрт. ■

ШТА ЋЕ МРТВАЦУ ЛОВАЧКА ПУШКА

Док други људи славе рођендане, бивши молер Геста Јохансон прославио је недавно у Стокхолму петогодишњицу „смрти“ – у 84. години и у најбољем здрављу.

Јохансон је нестало са списка живих грешком: кад је 1988. умрла његова бивша супруга (од које је био разведен већ пуних 15 година), свештеник је забуном као име покојника матичном уреду уместо Карин Јохансон јавио „Геста“.

Убрзо затим вест је почела да делује. Јохансон је престао да прима пензију, коју су, истина, опет почели да му шаљу после годину дана обијања прагова, али ни до дан-данас нису хтели да му продуже дозволу за ловачку пушку, а избрисан је коначно и са списка власника возачких дозвола.

Јохансон и даље предузима све да би га власти оживеле, али све више сумња да ће прича имати срећан крај.

– Кажу ми – пожалио се новинарима листа „Афтонбладет“ – да је за све крив компјутер, а како да изађете, молим вас лепо, на крај са машином кад се ни са људима не може. ■

ХТЕО БИ, АЛ' НЕ МОЖЕ

Један бугарски лист недавно је објавио да ће у месту Перник удаљеном од Софије 22 километра госпођа Весела Василева отворити ресторан „Тодор Живков“. Вест је привукла велику пажњу и госпођу су почели да салећу са свих страна: једни да би јој за улепшавање ресторана понудили портрете, плакате и књиге бившег бугарског председника, други да би сазнали шта ће се у „Тодору Живковом“ јести. Будућа власница најавила је пробрани јеловник, с тим што ће специјалитет куће бити омиљено јело некадашњег првог човека земље а то су пуњене паприке.

Да би отварање протекло што запаженије, госпођа Ва-

силева послала је позив за ову свечаност и Тодору Живкову. Он га није одбио и радо би дошао, само има једну малу невољу – налази се у кућном притвору. ■

ДОБРА КУЦА

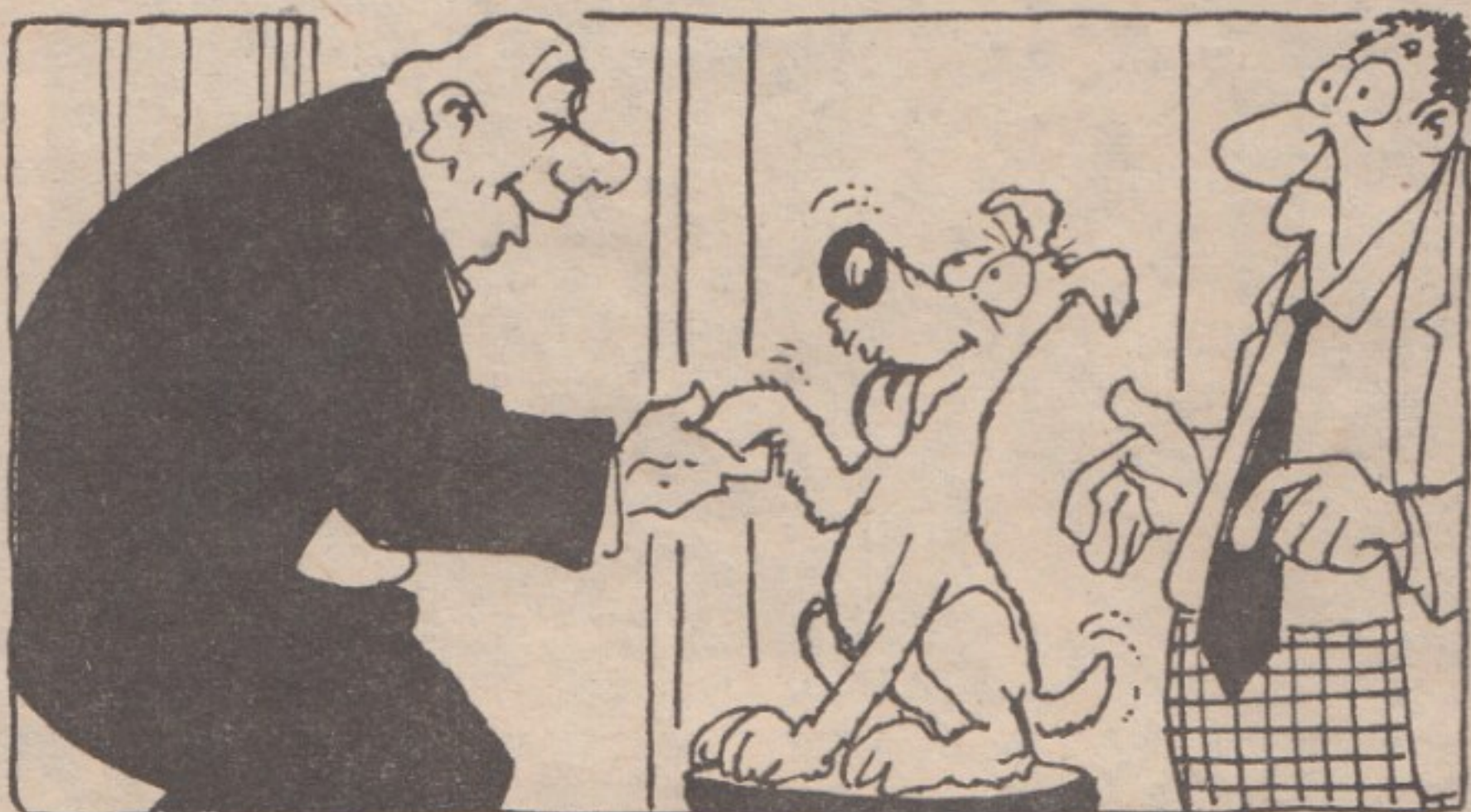
Пред окружним судом у Мерцеру (Западна Вирџинија) ових дана одговарао је пас по имену Бо, а по раси фокстеријер, старост 2 године и 3 месеца. Оптужили су га власници других паса овог места од 63.000 становника тврдећи да Бо „уједа кога стигне“ и злоставља њихове љубимце. Кад се пред судом појавио и Бо лично, на позив судског већа, бранилац му се обратио:

– Бо, ти си добар пас, дај шапу!

И Бо га је послушао све време весело машући репом и љубазно њушећи све присутне којима је могао да се приближи.

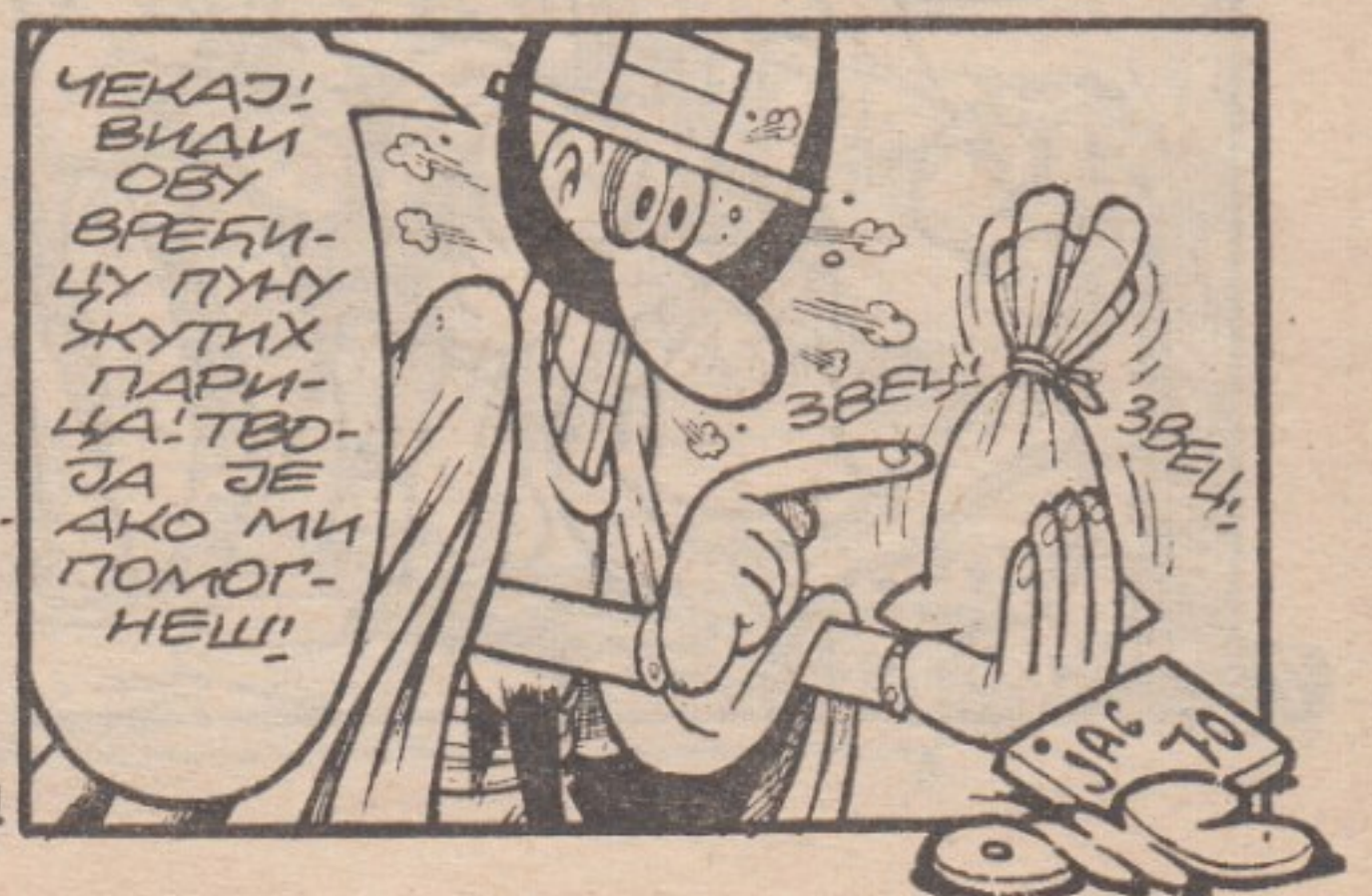
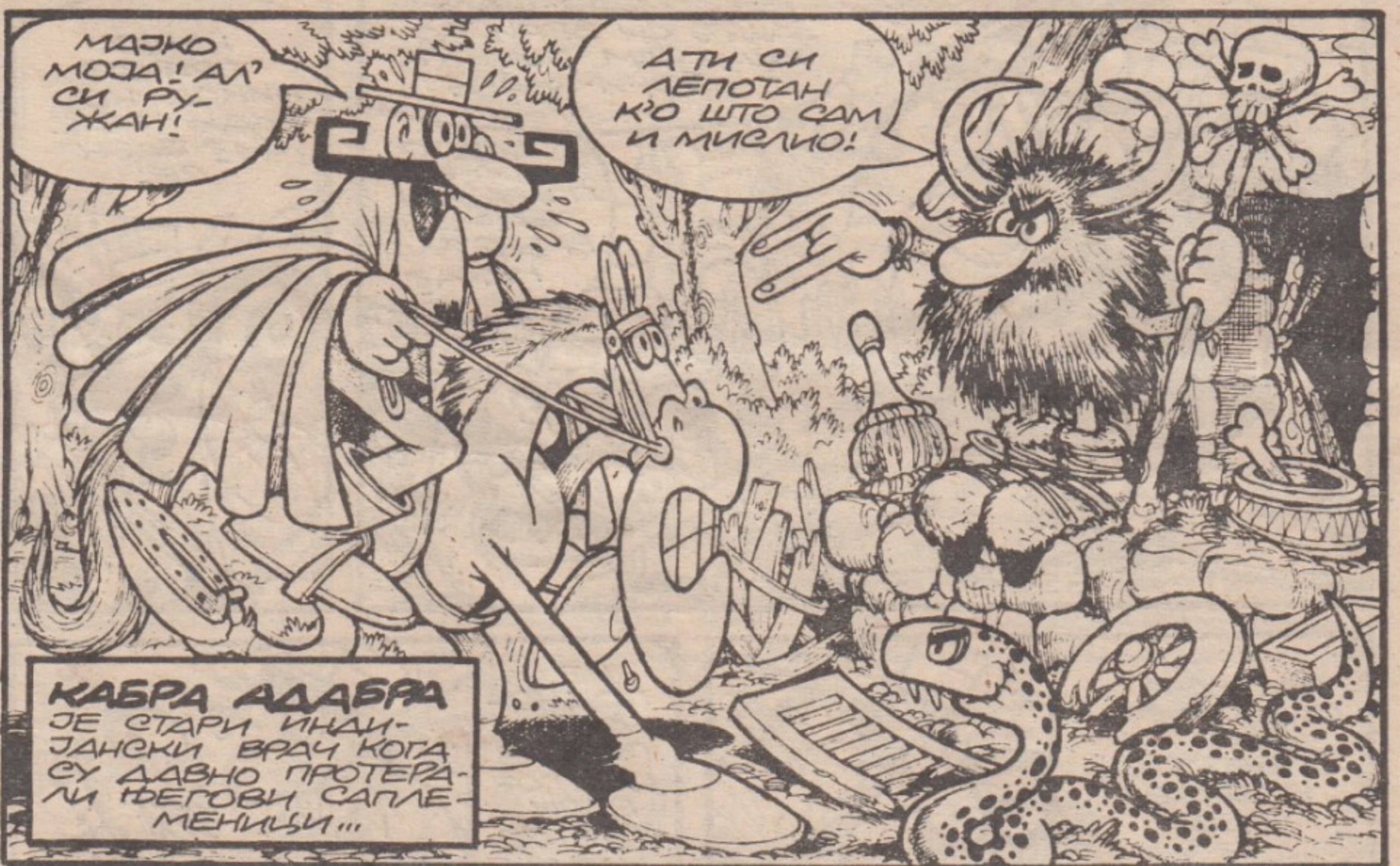
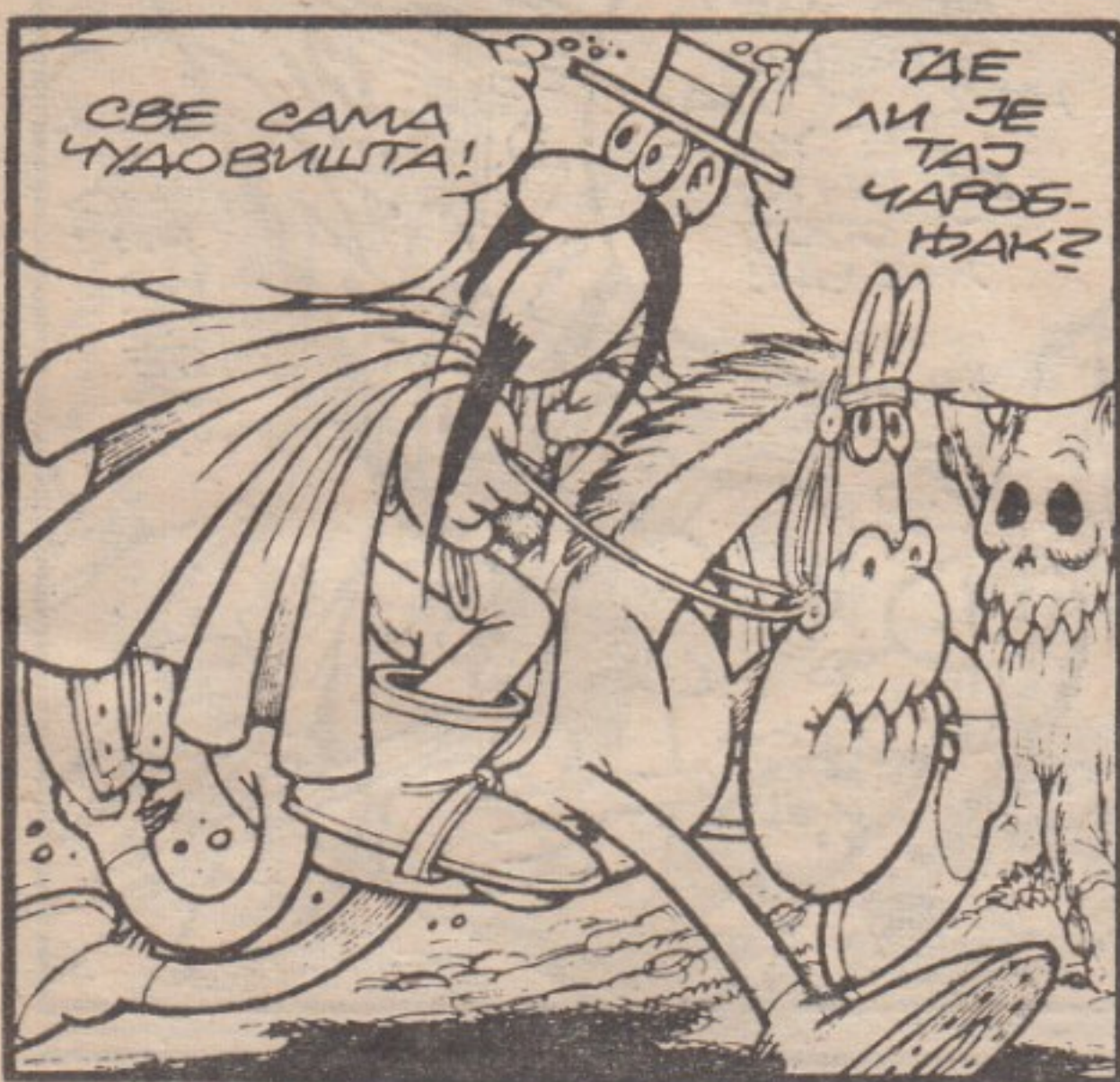
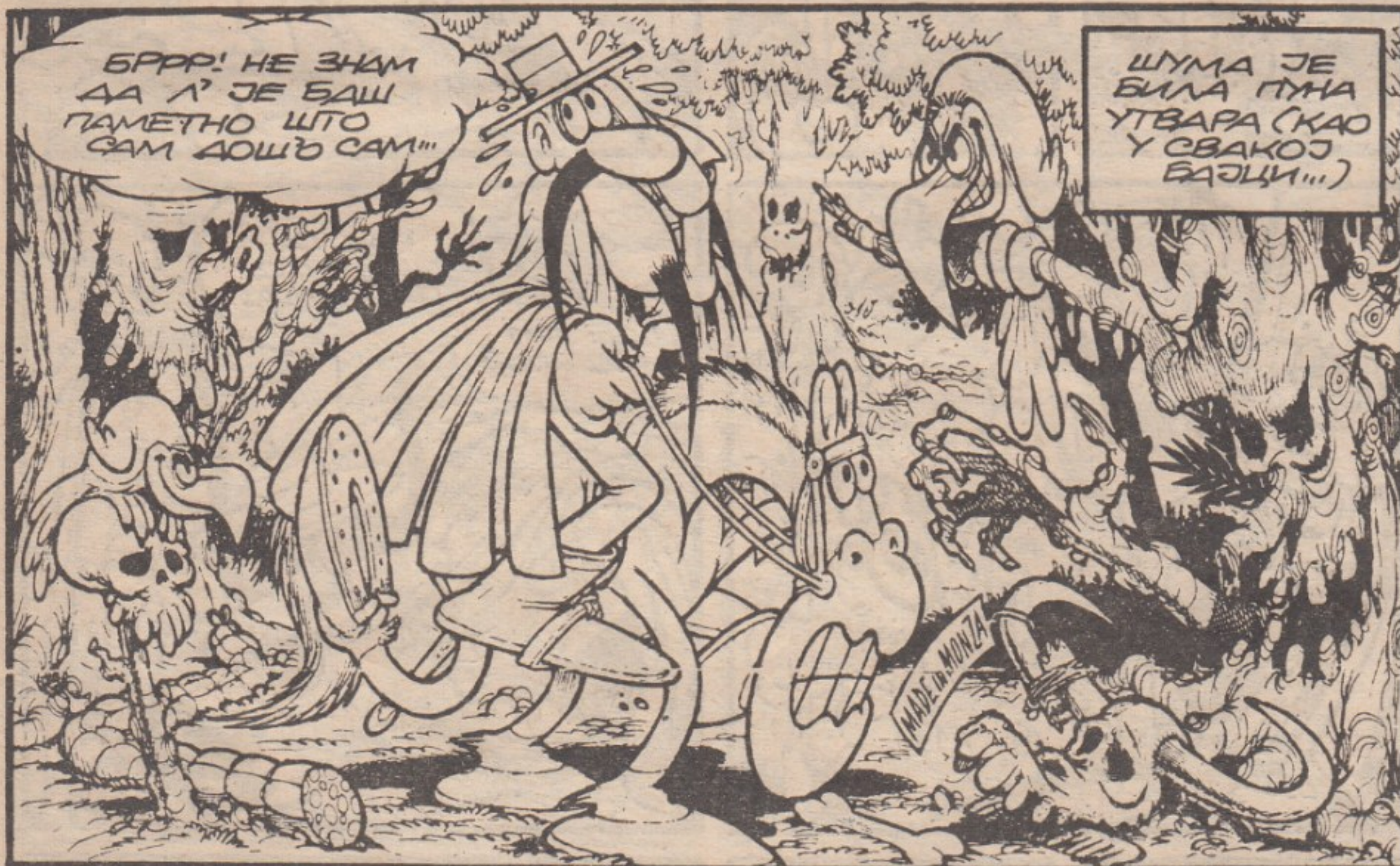
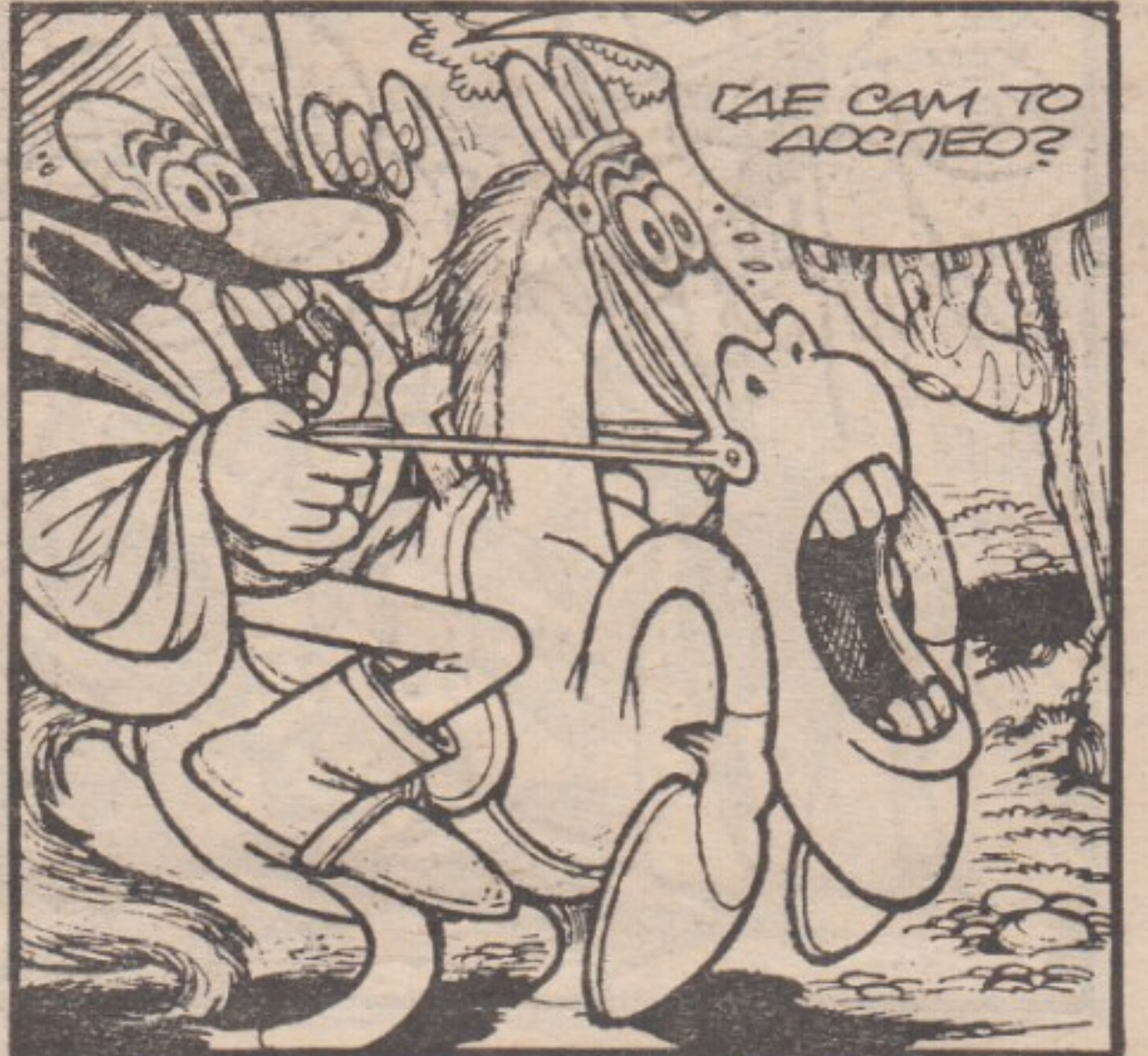
Пошто је порота већала 22 минута, њен председник је прочитао одлуку:

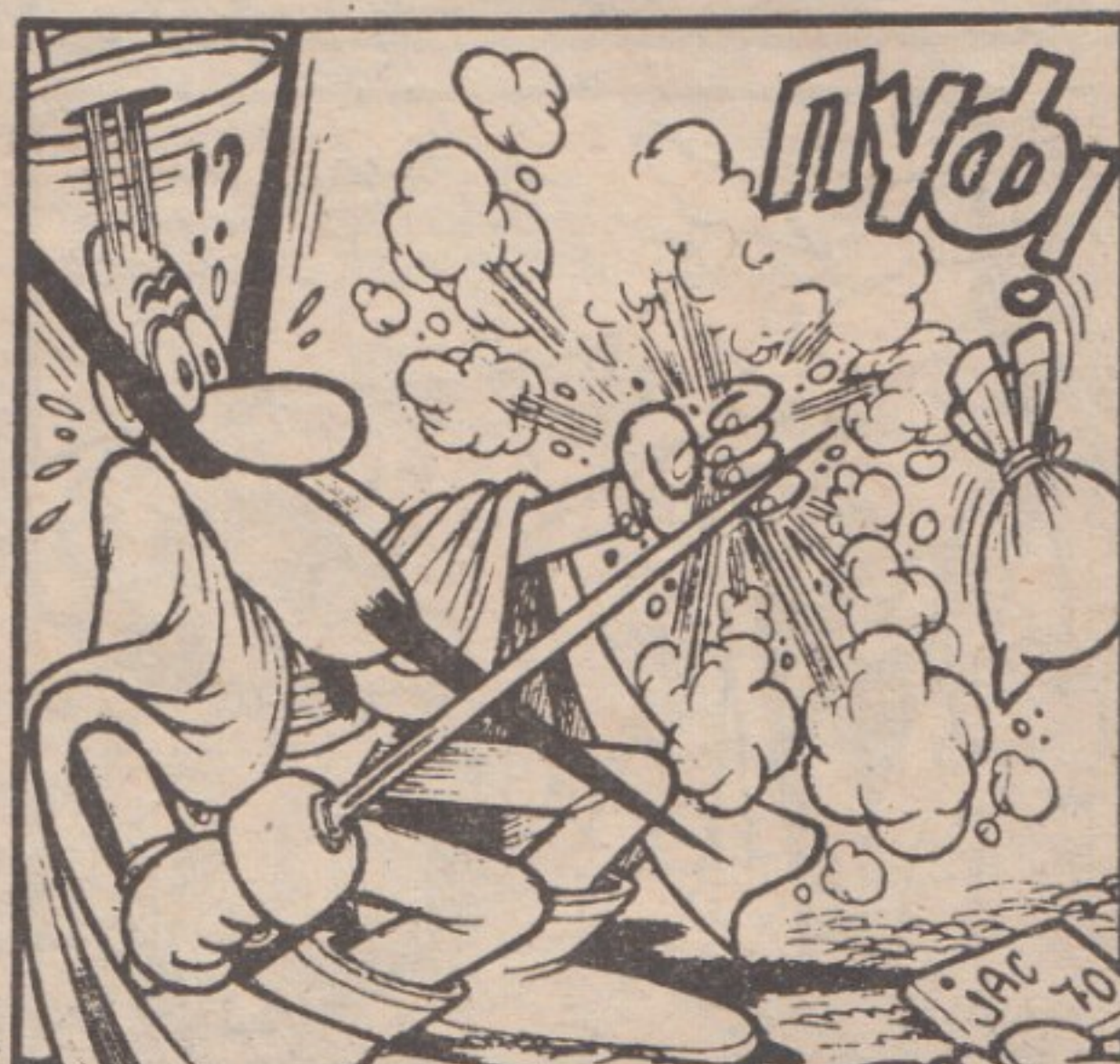
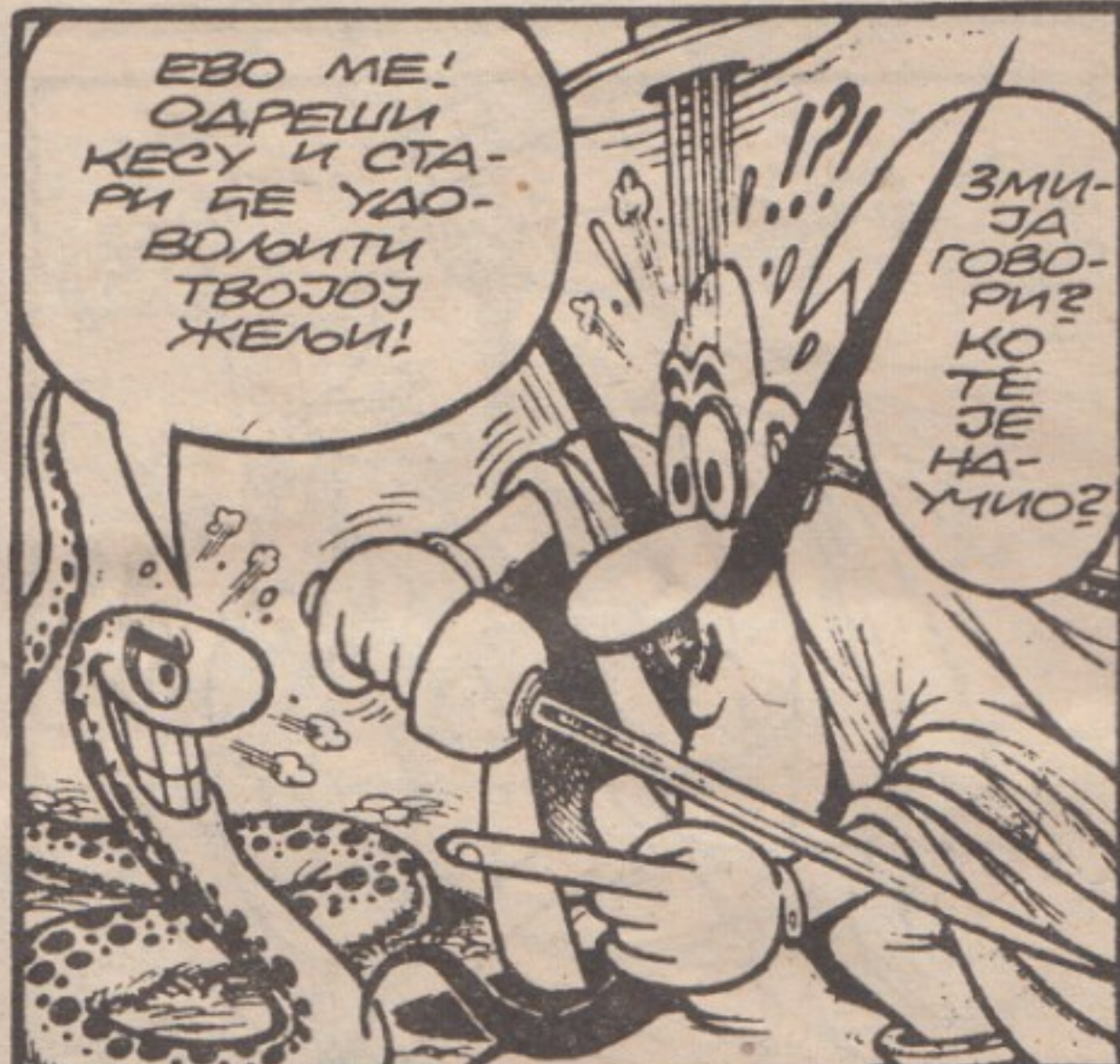
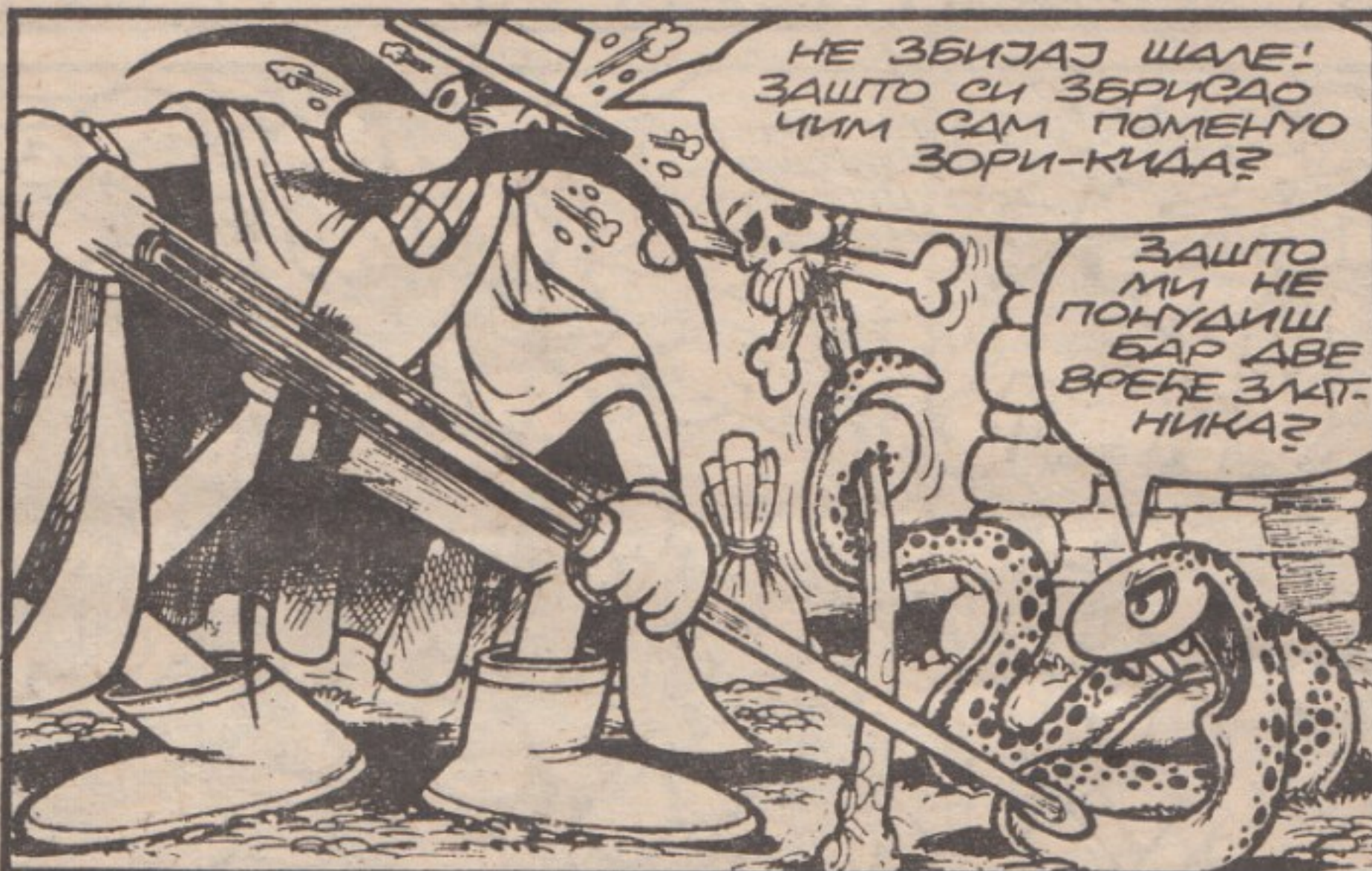
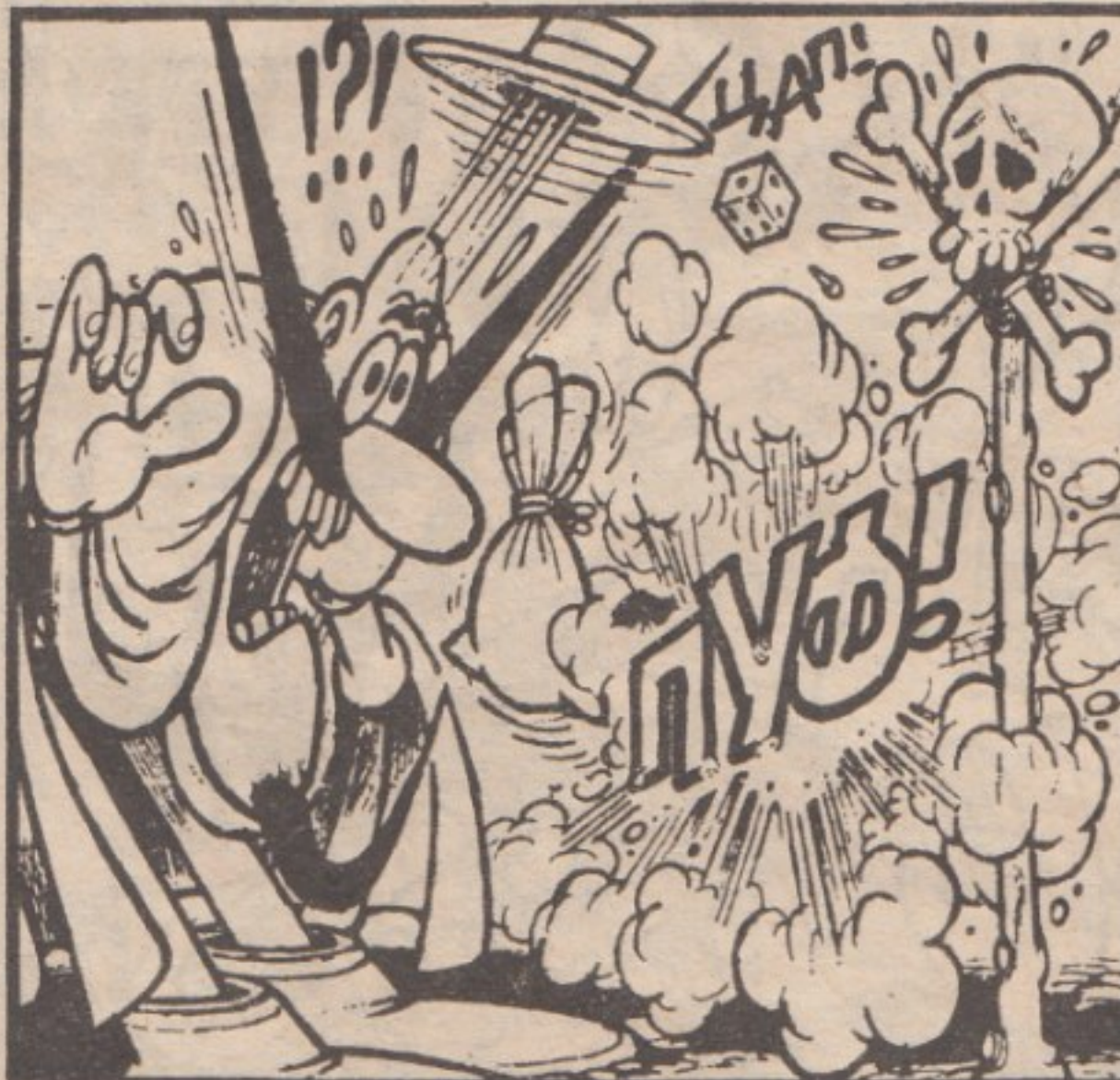
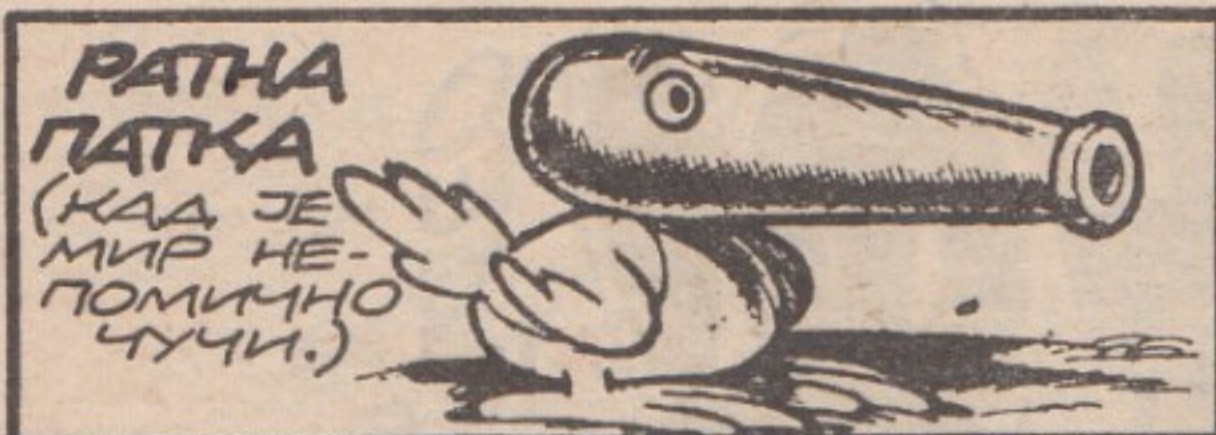
– Није крив! ■

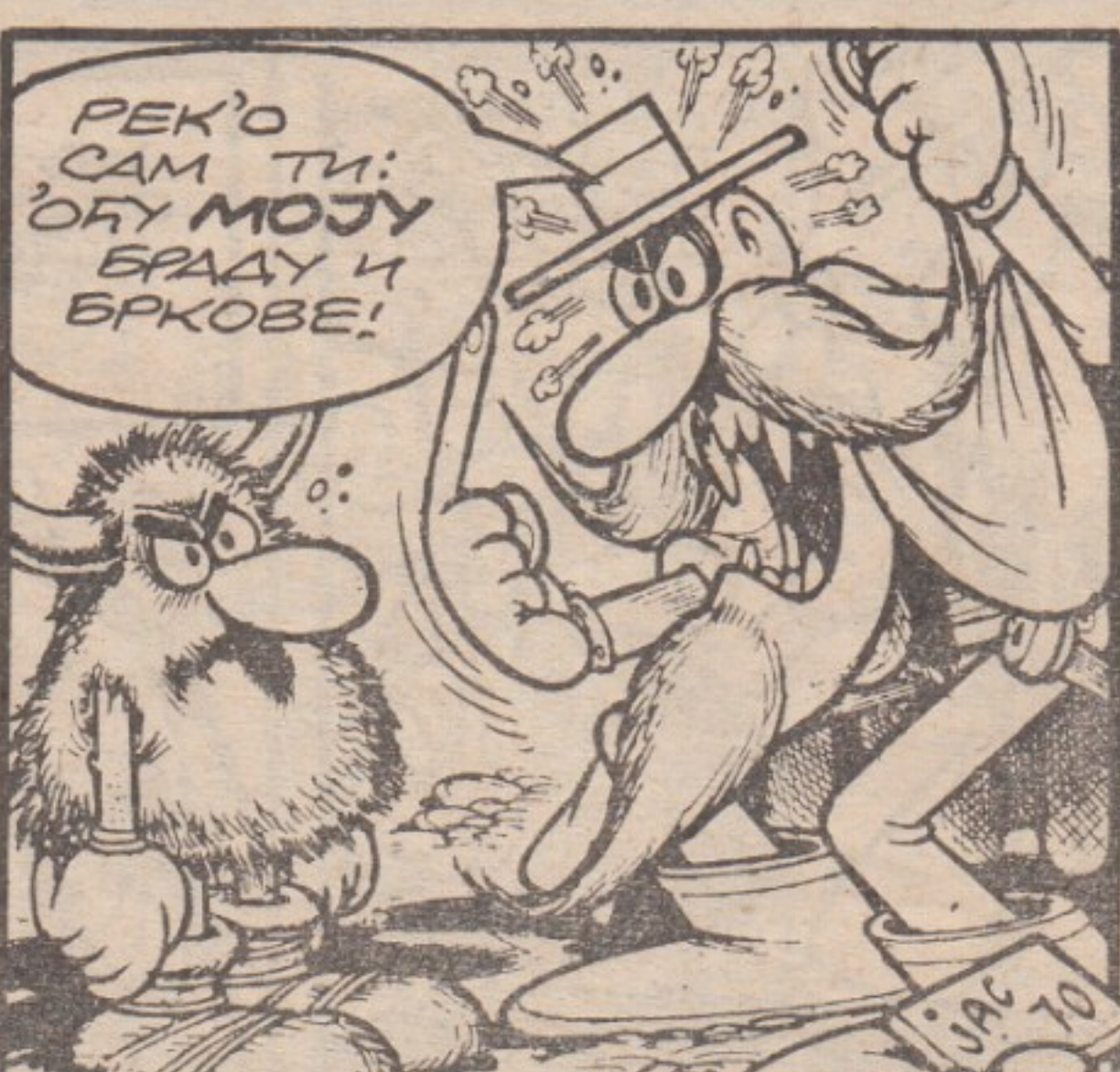
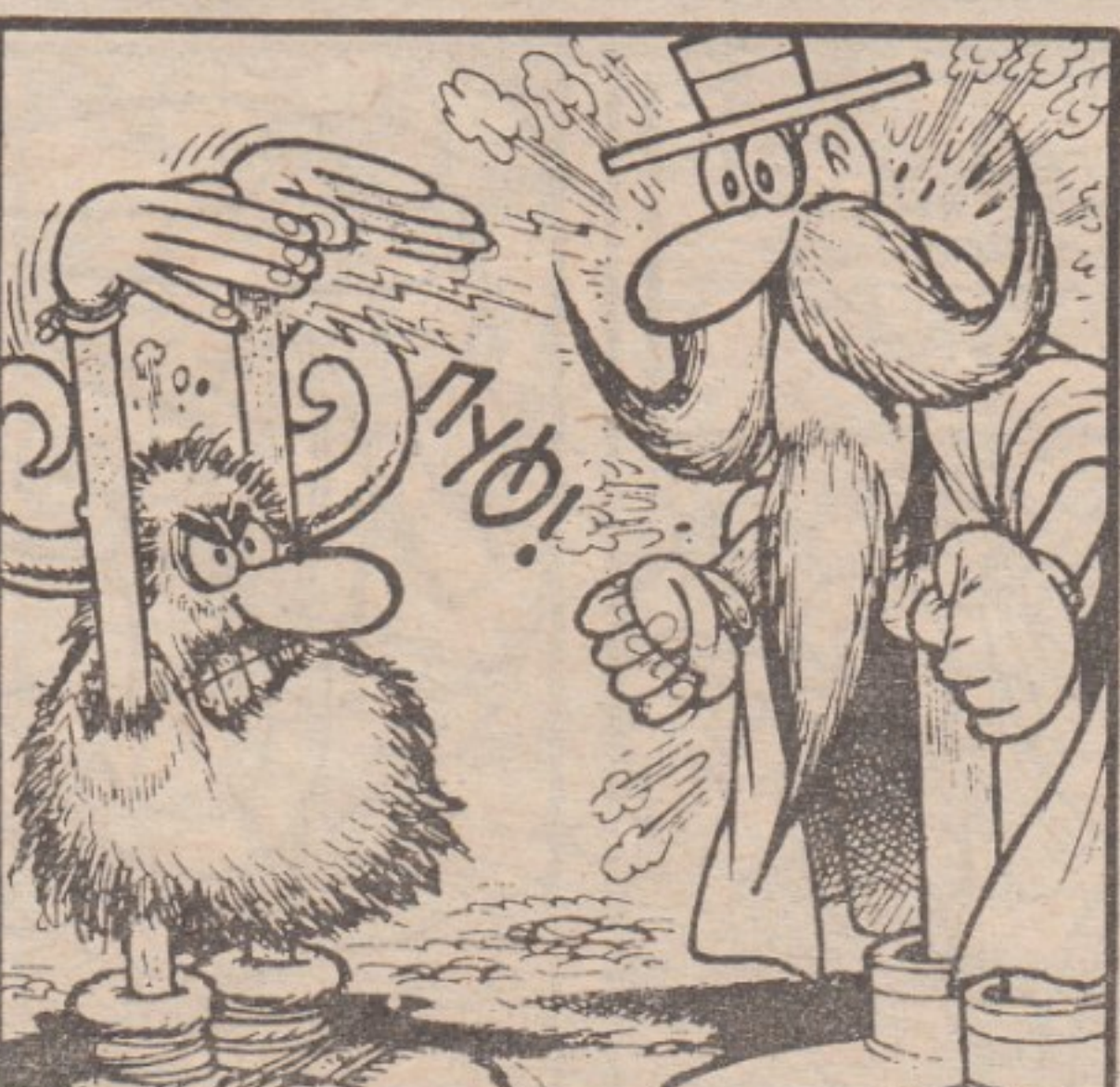
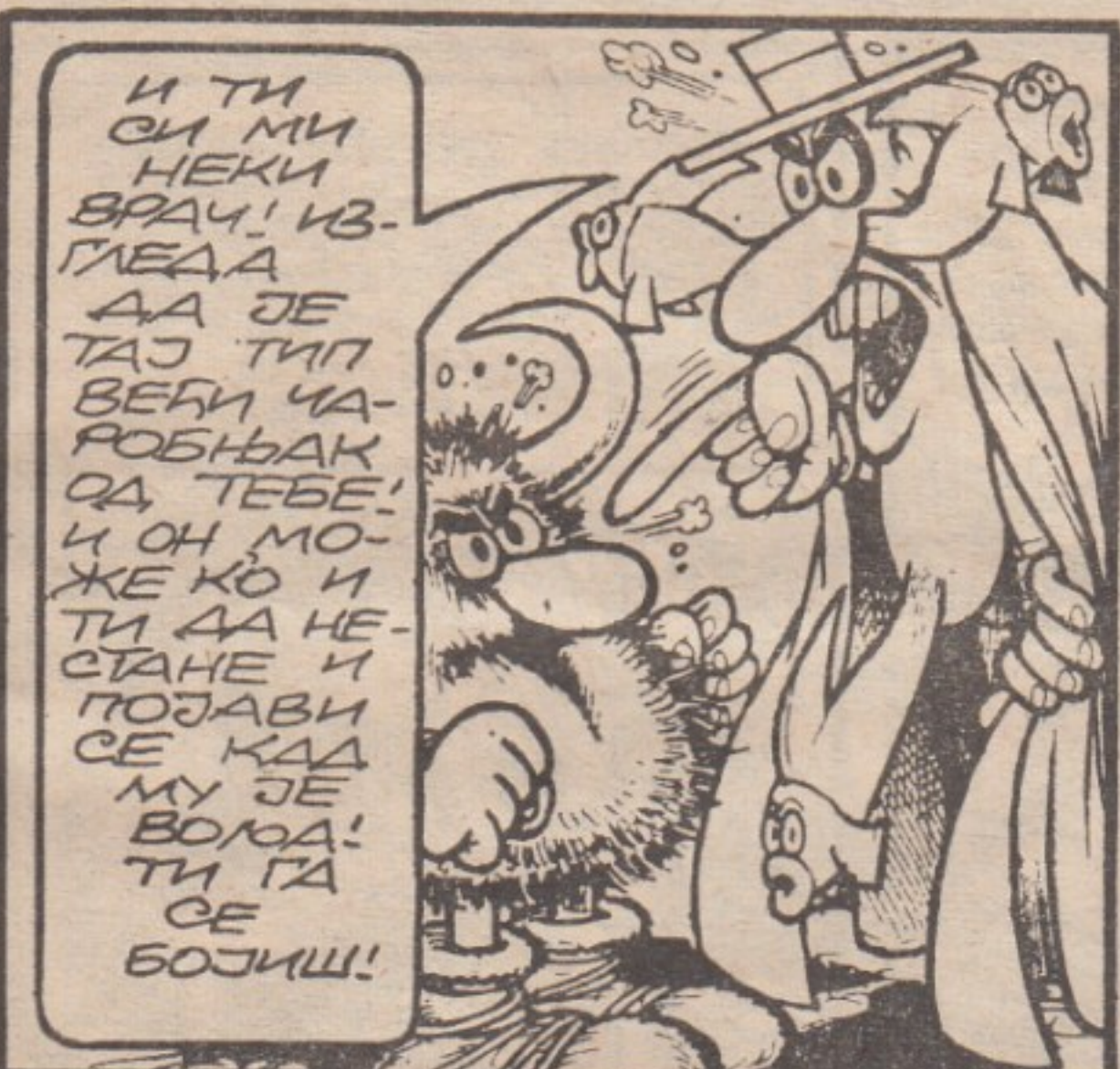
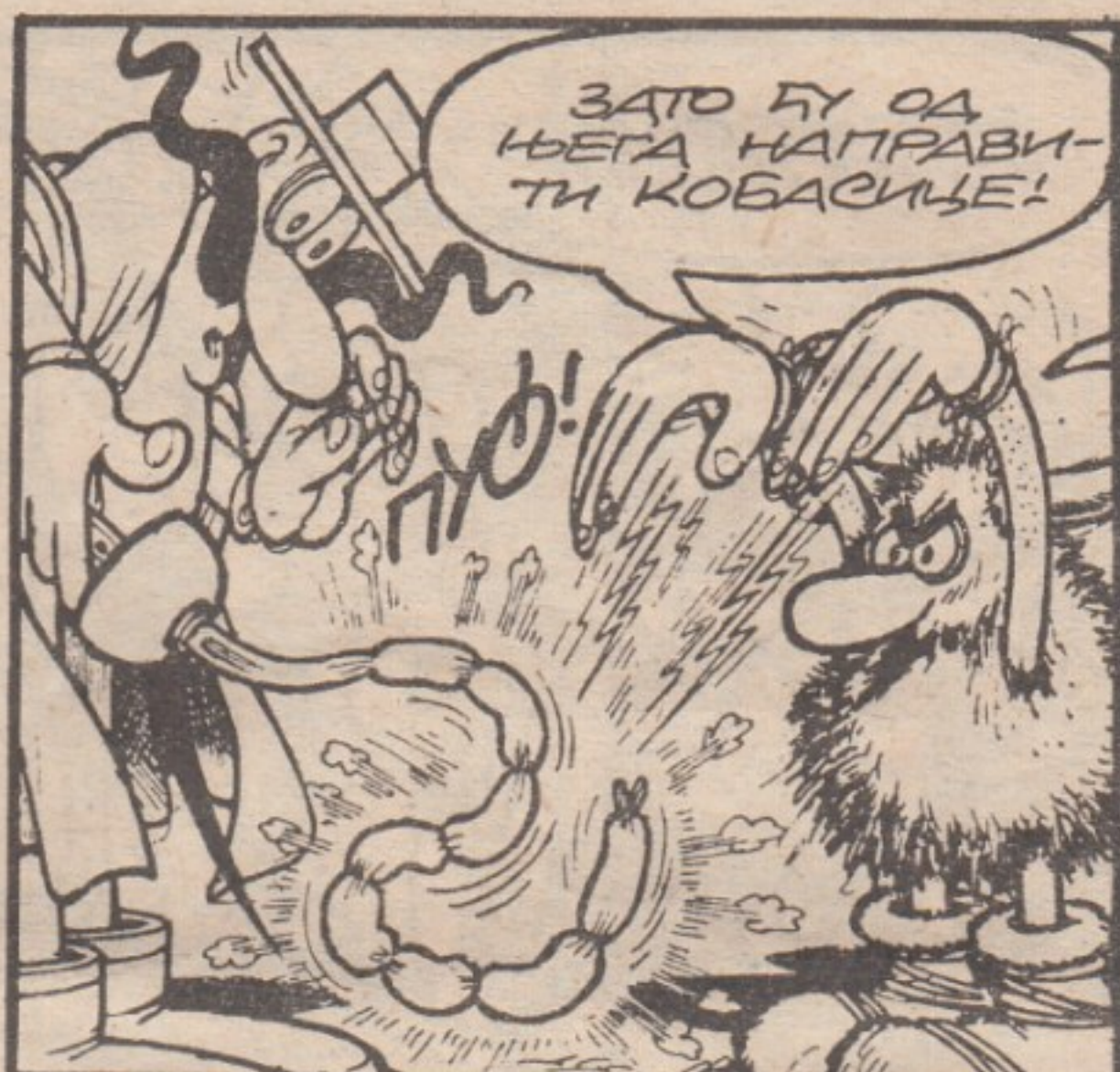
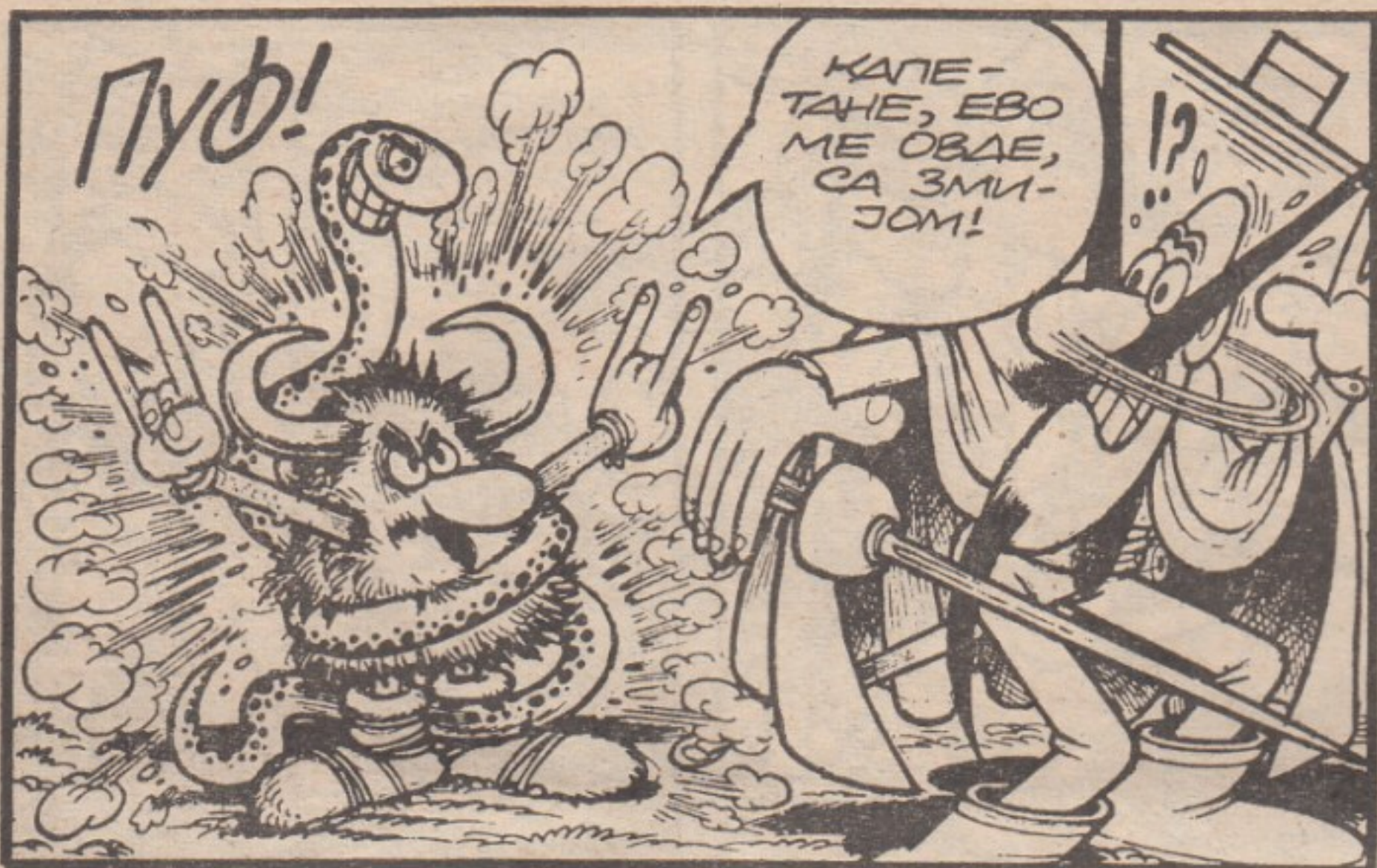
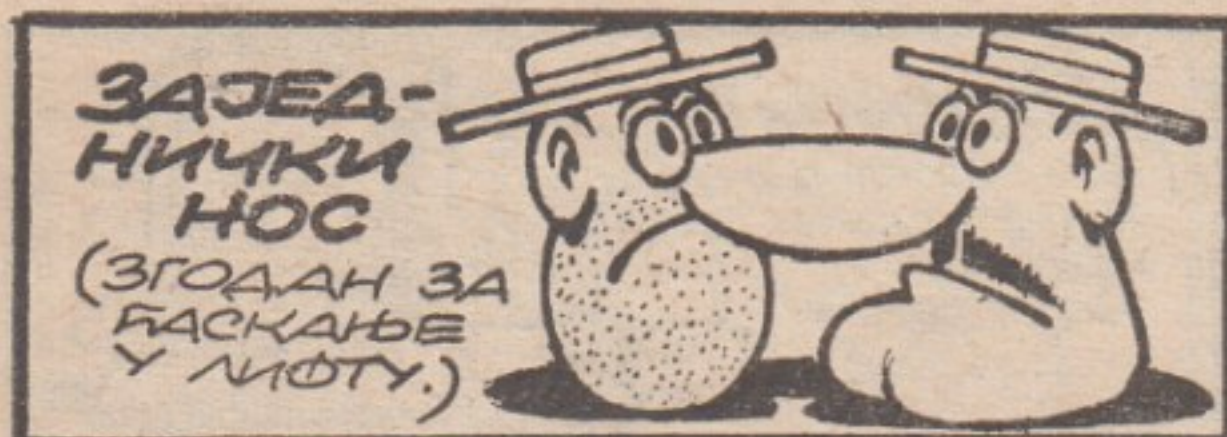

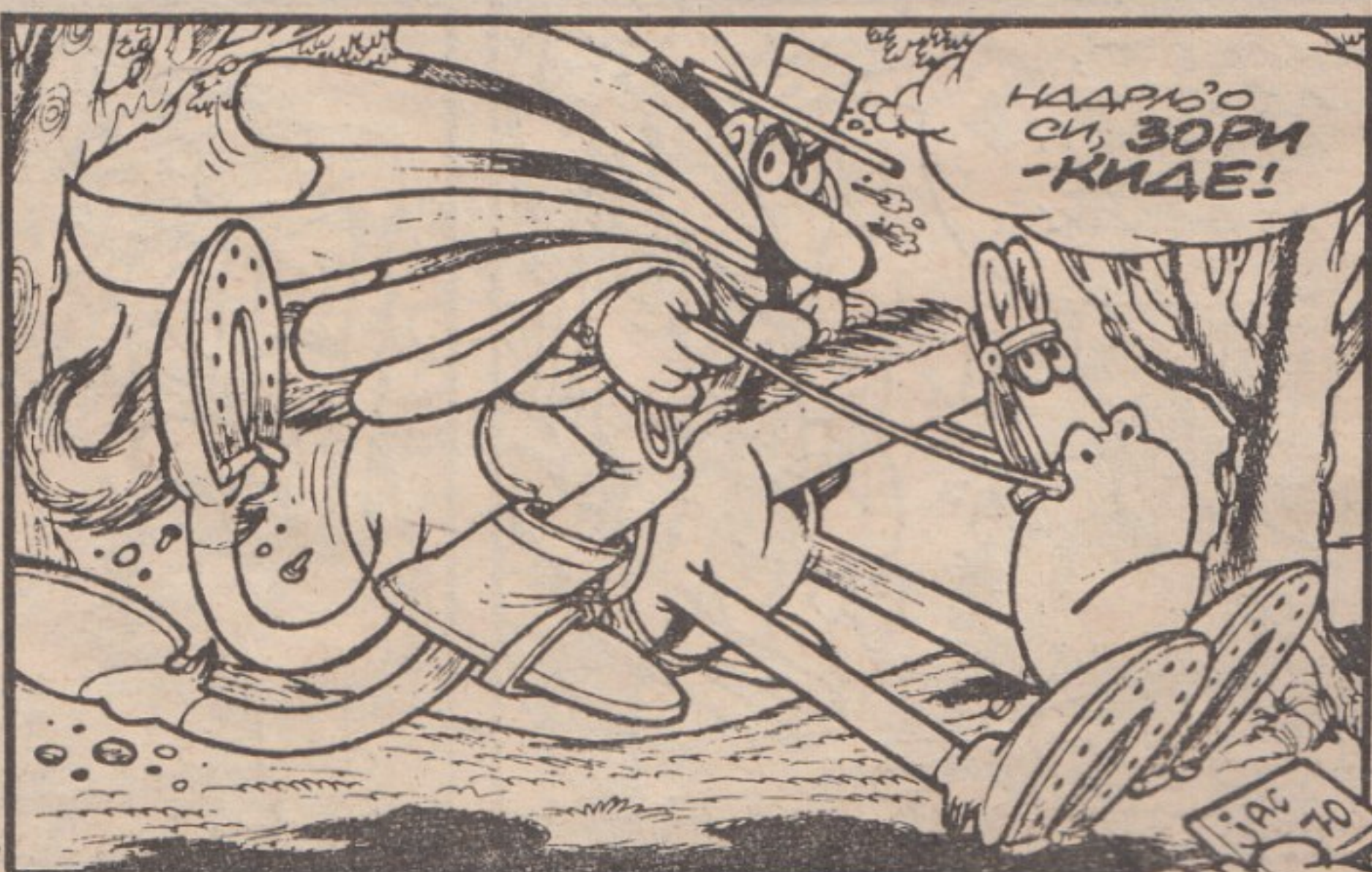
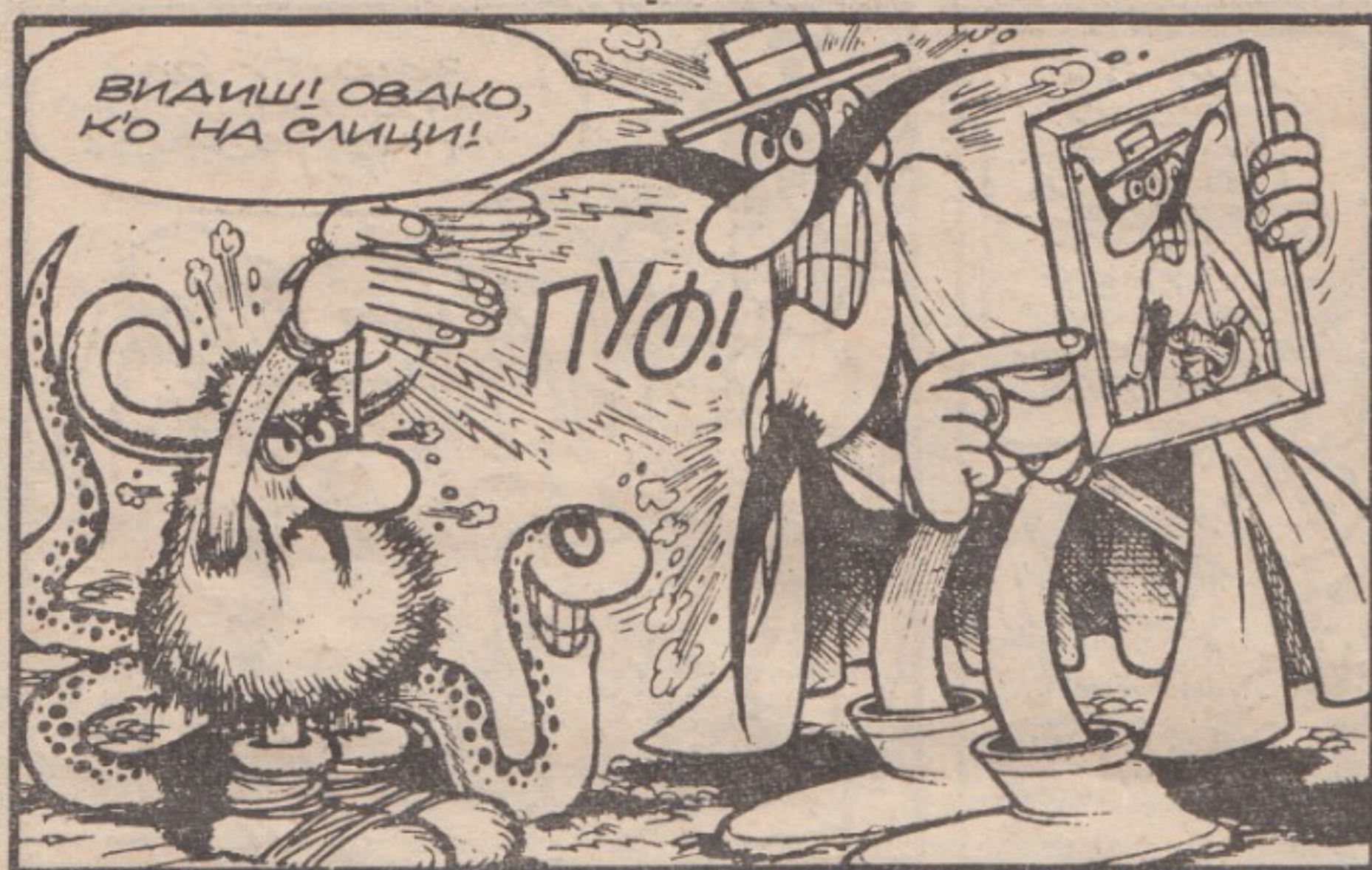
Илустровао: Зоран Петканић Петко

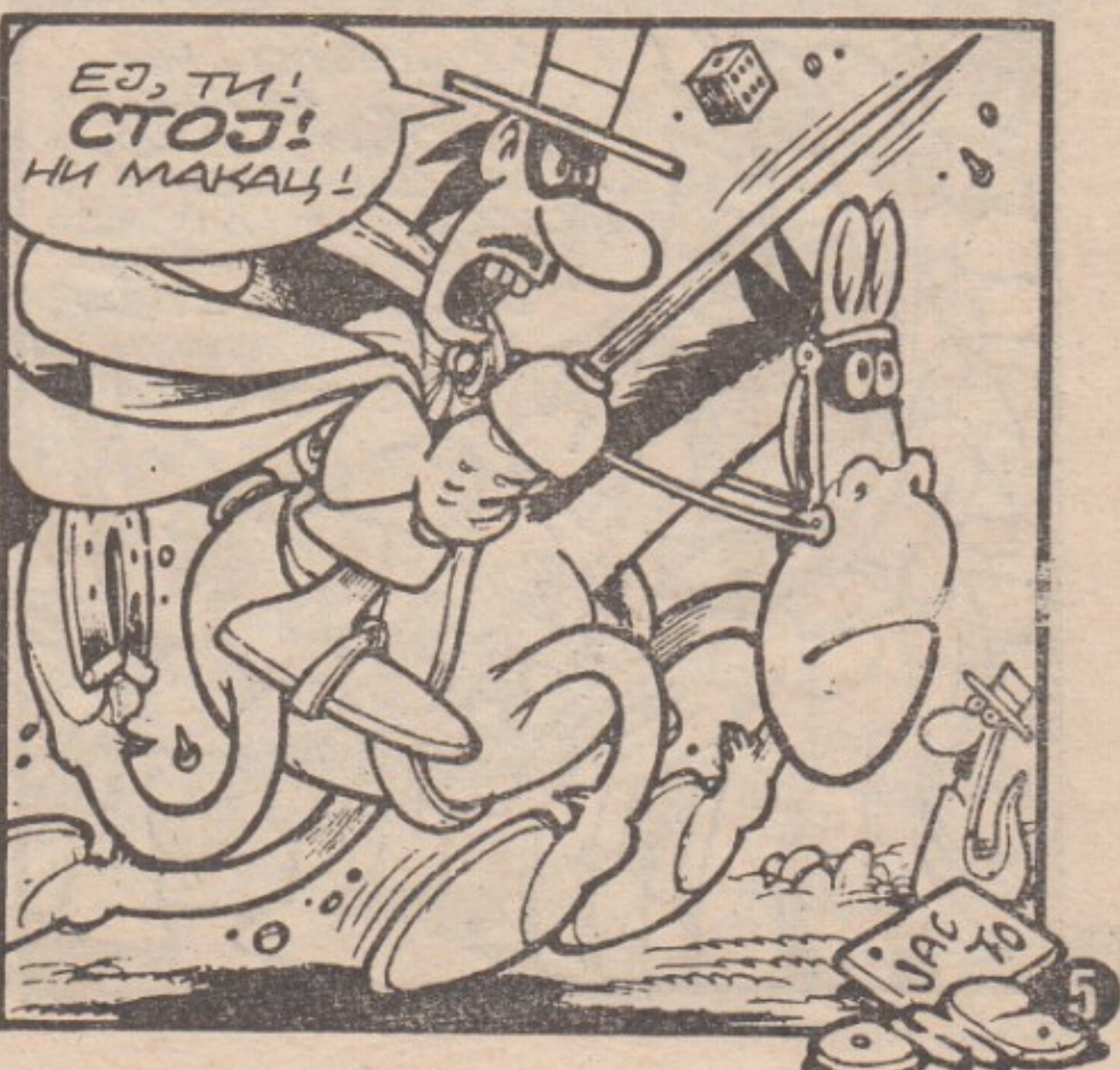
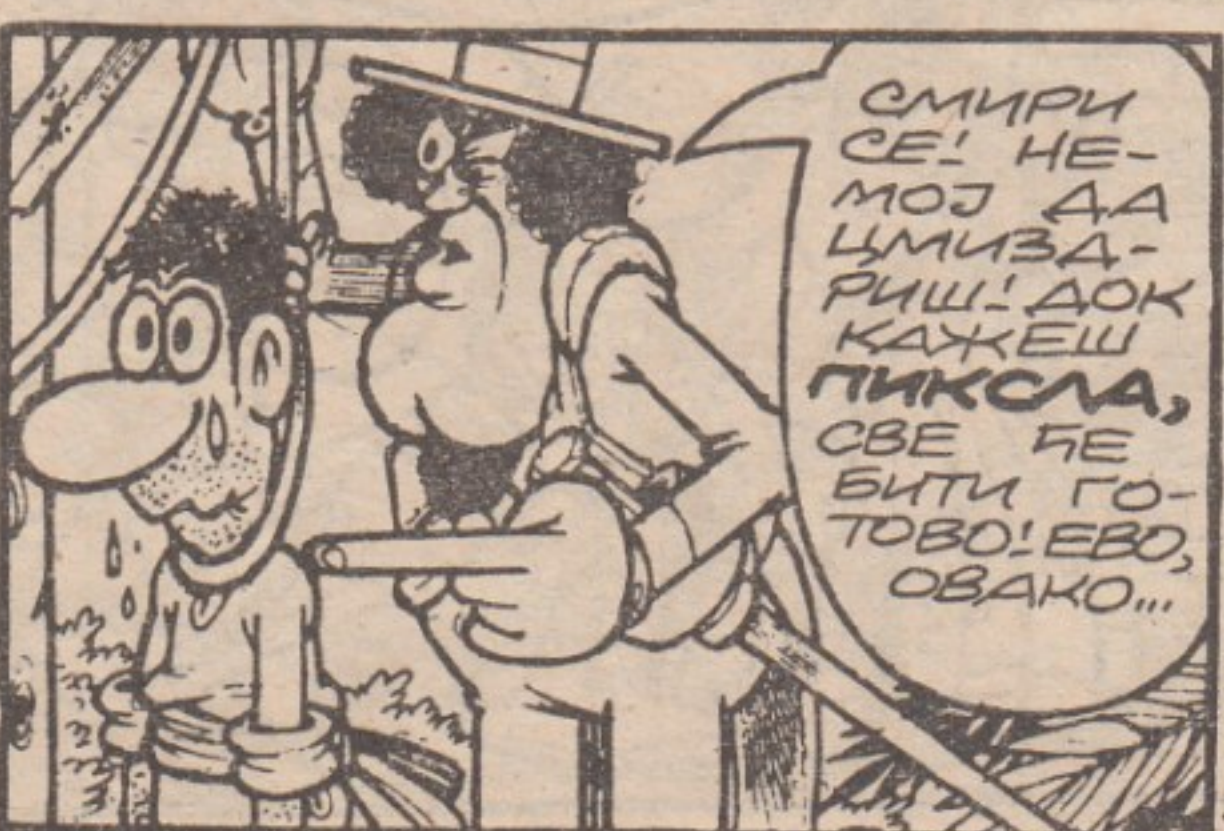
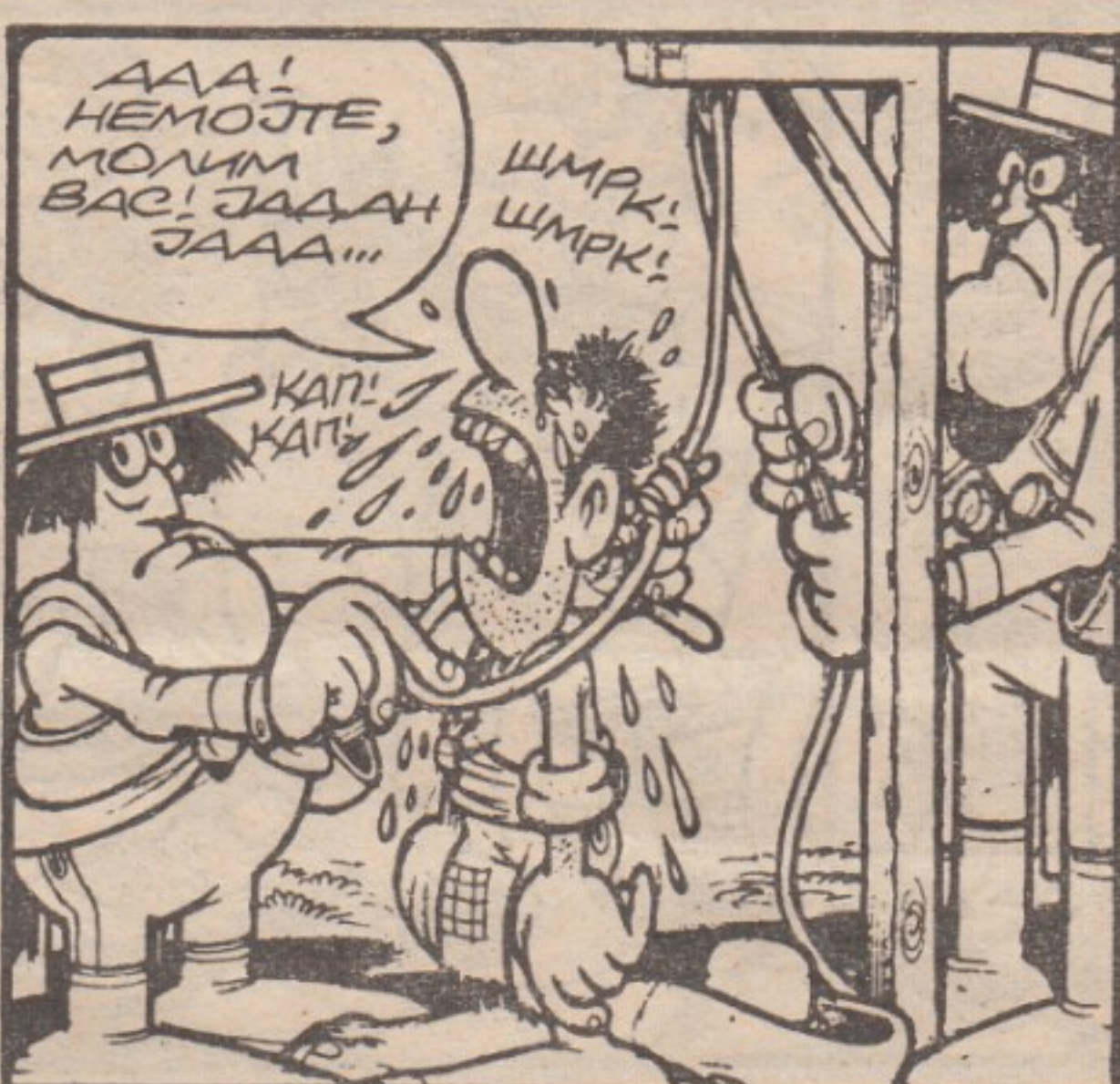
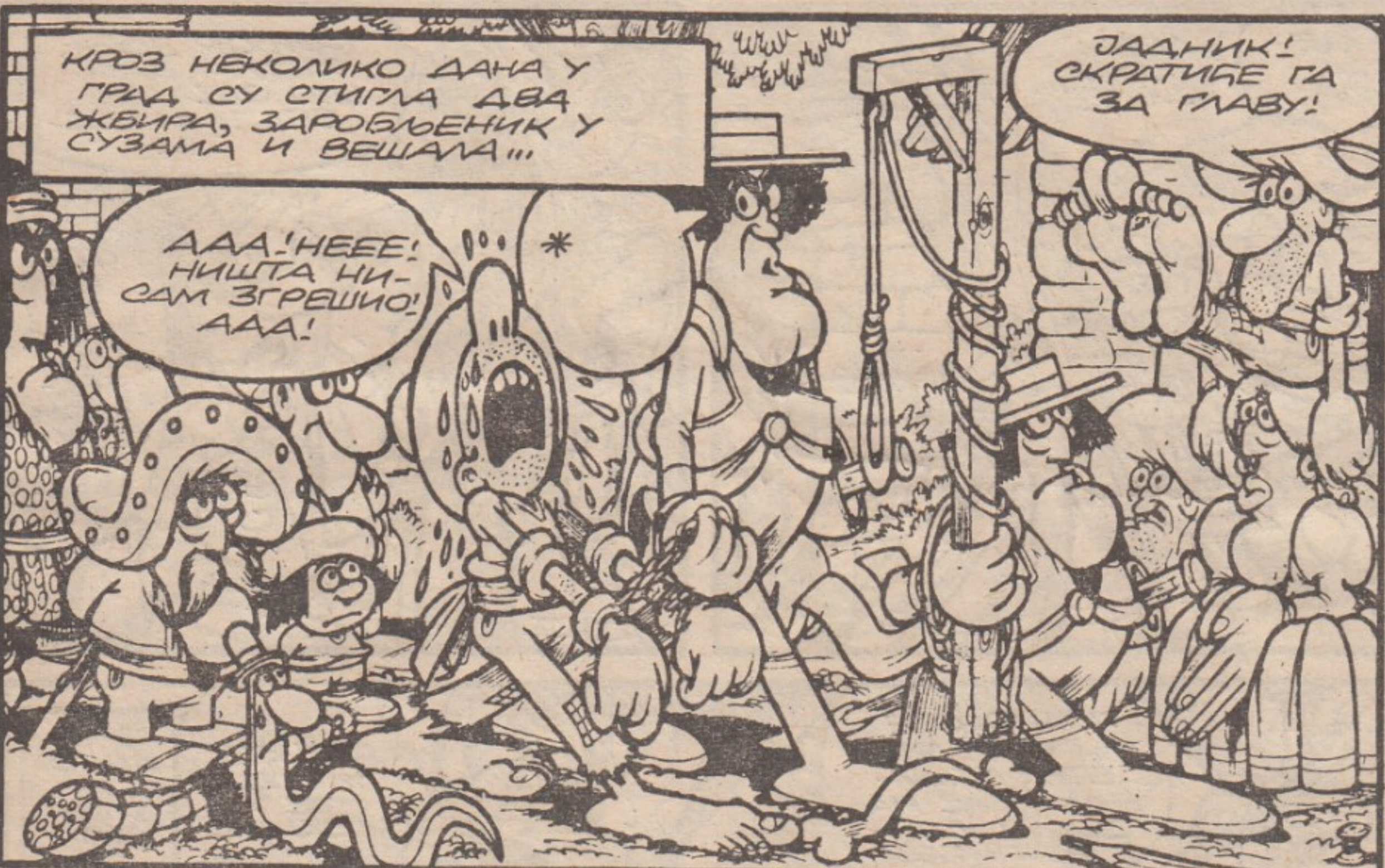
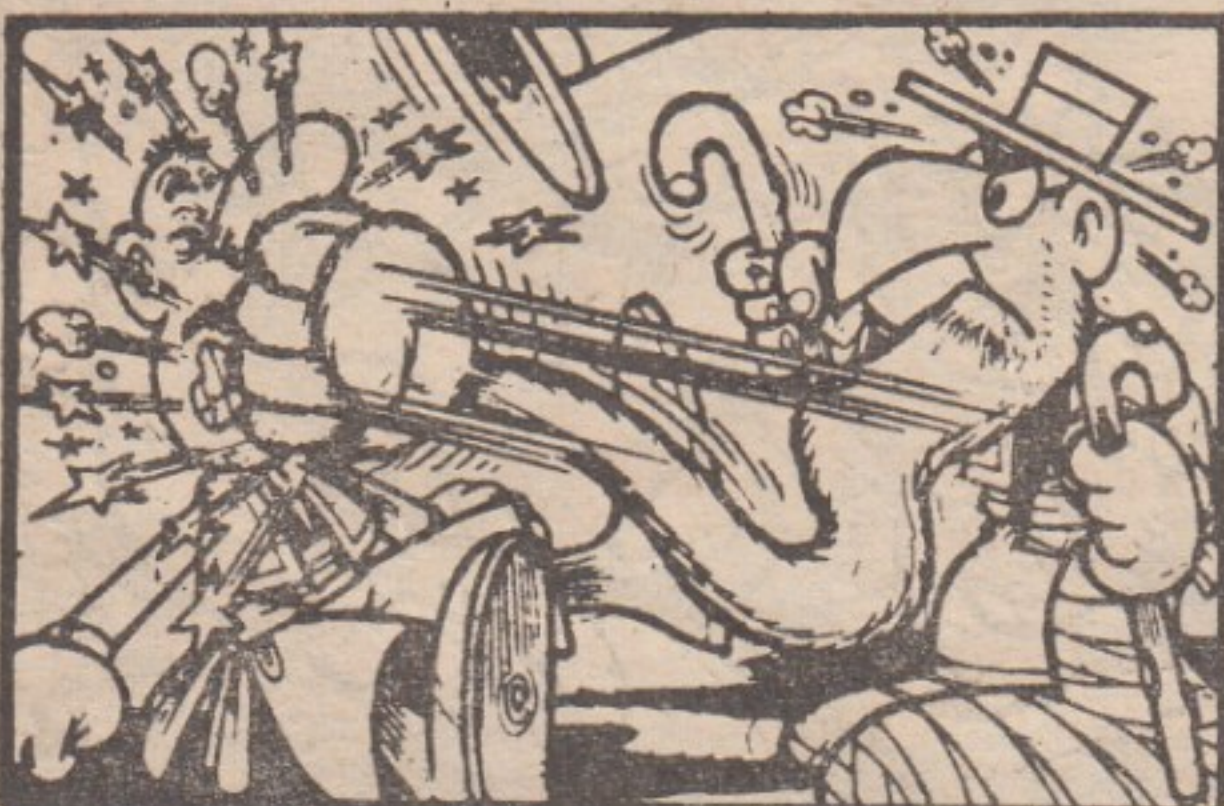
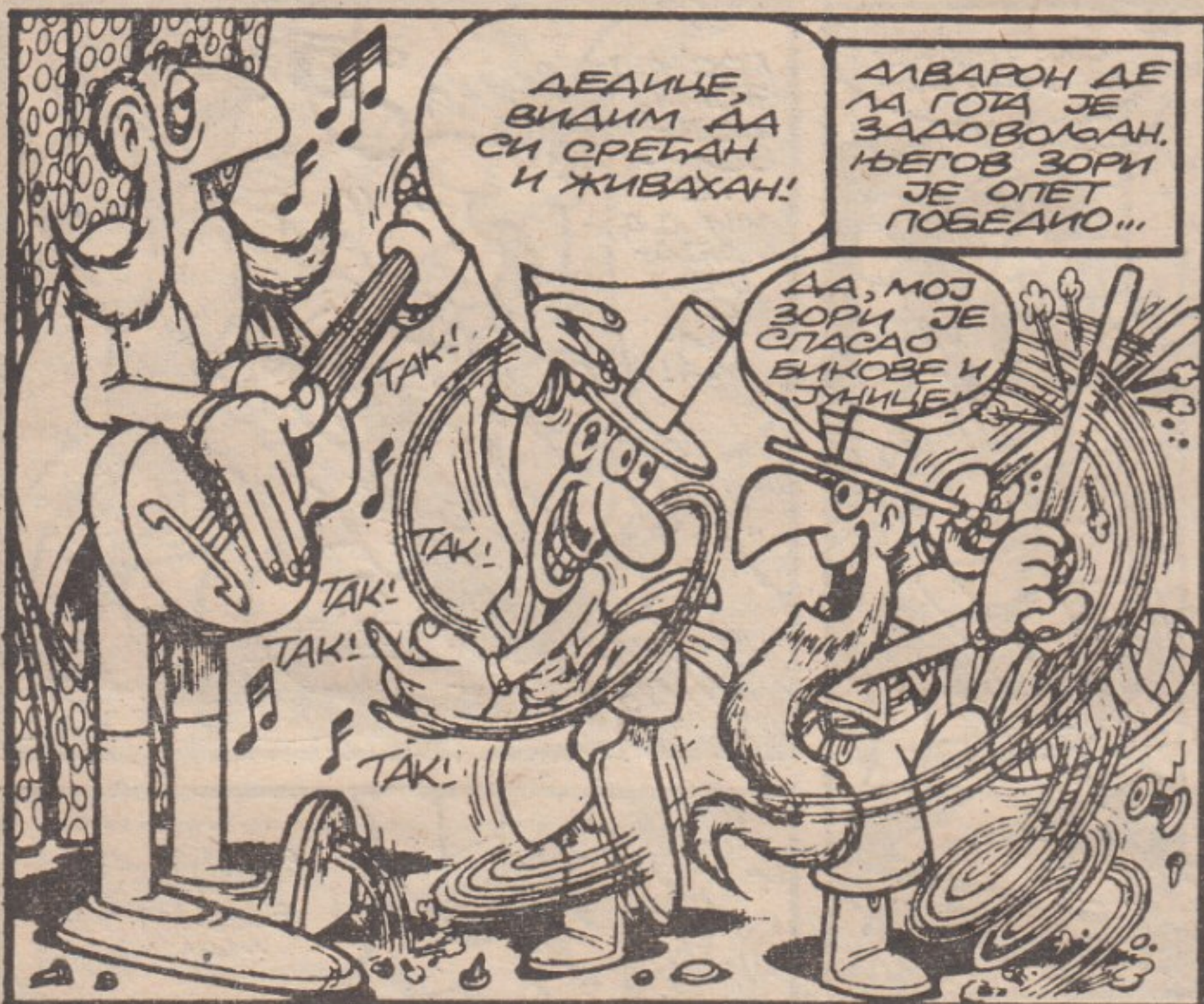
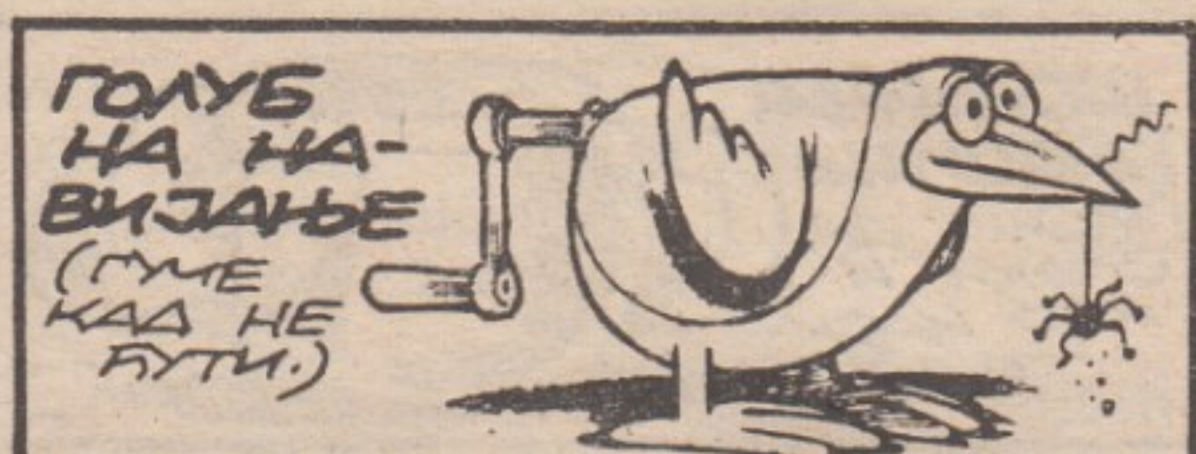
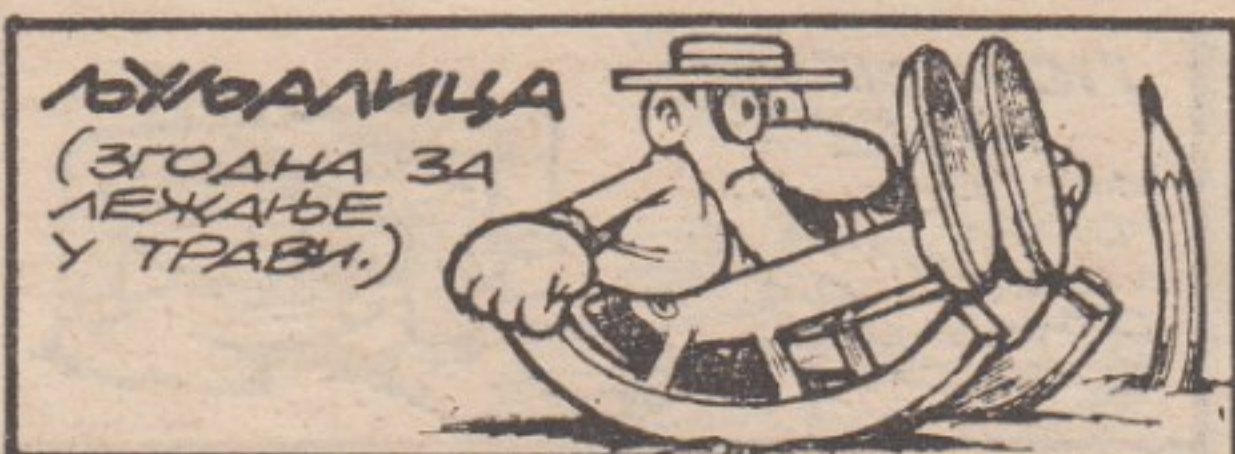
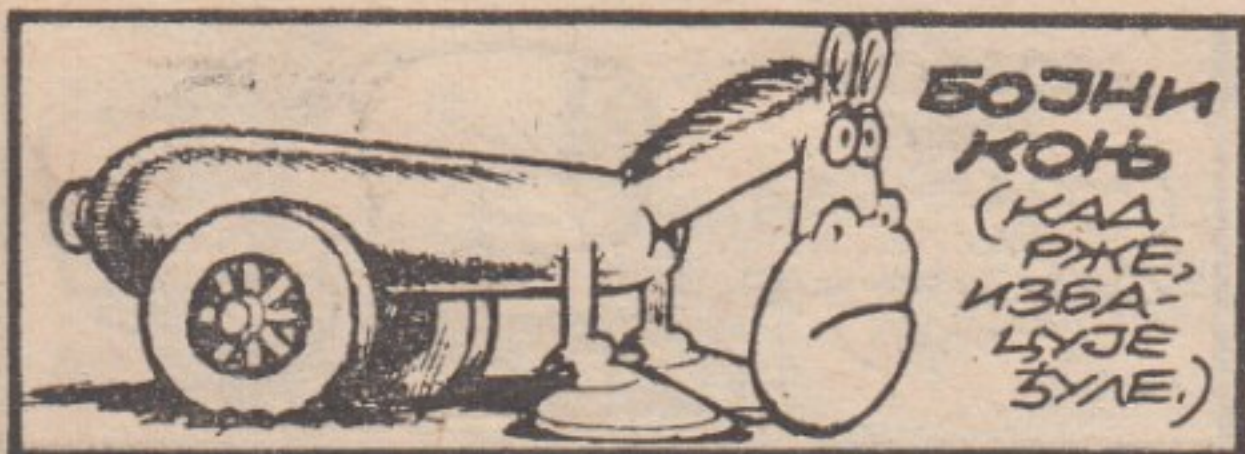
ЗОРИ КИД: ЛУФ! ИДЕО

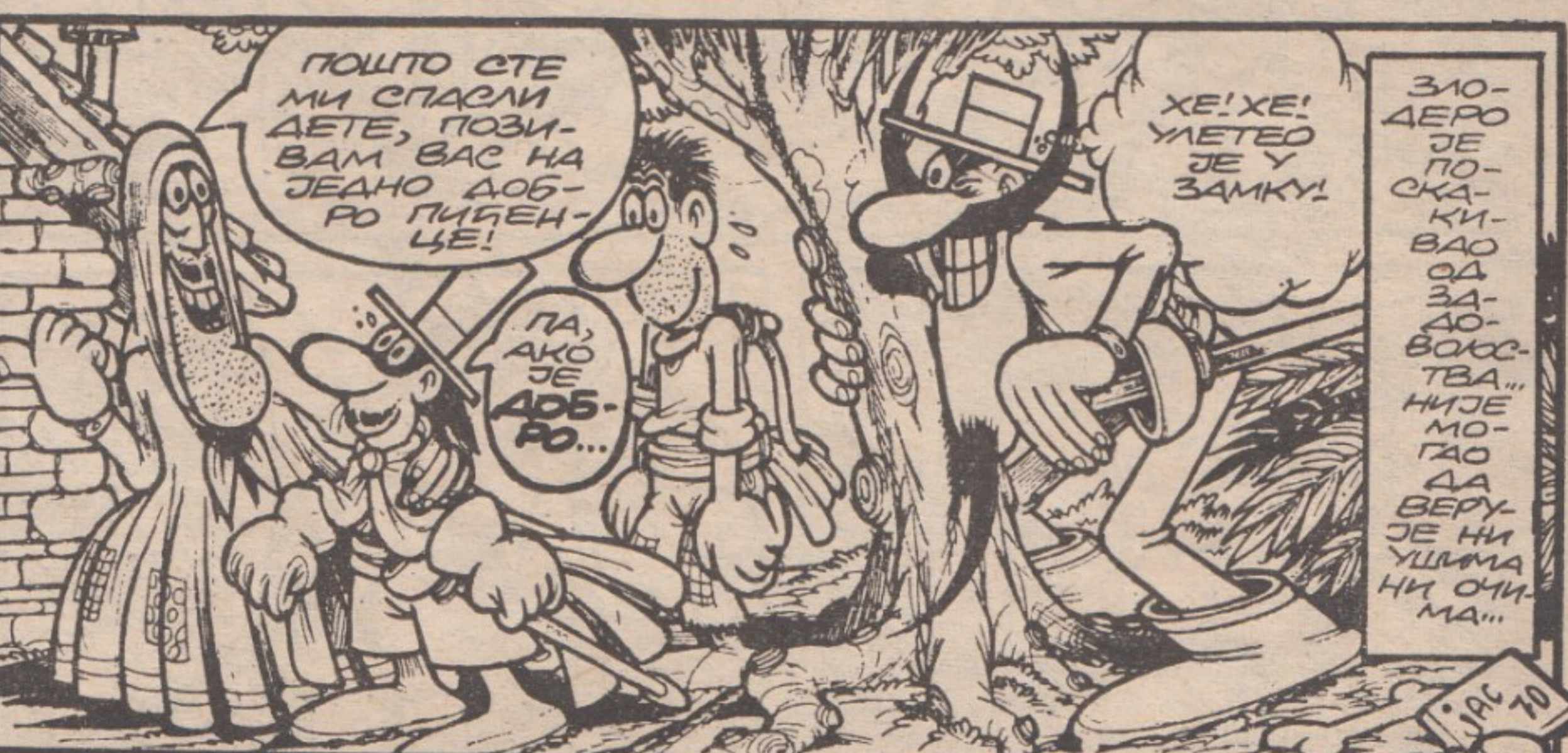
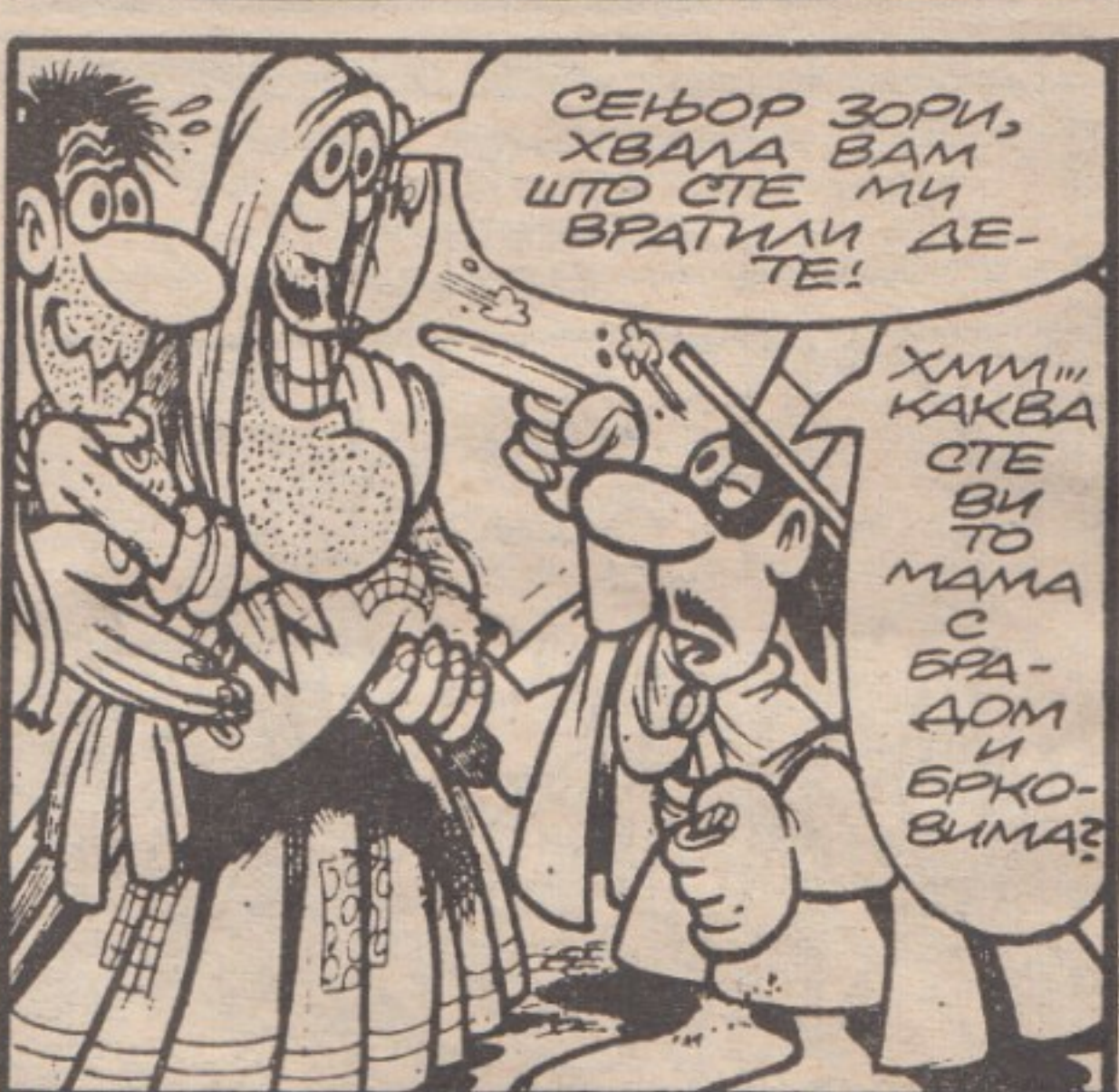
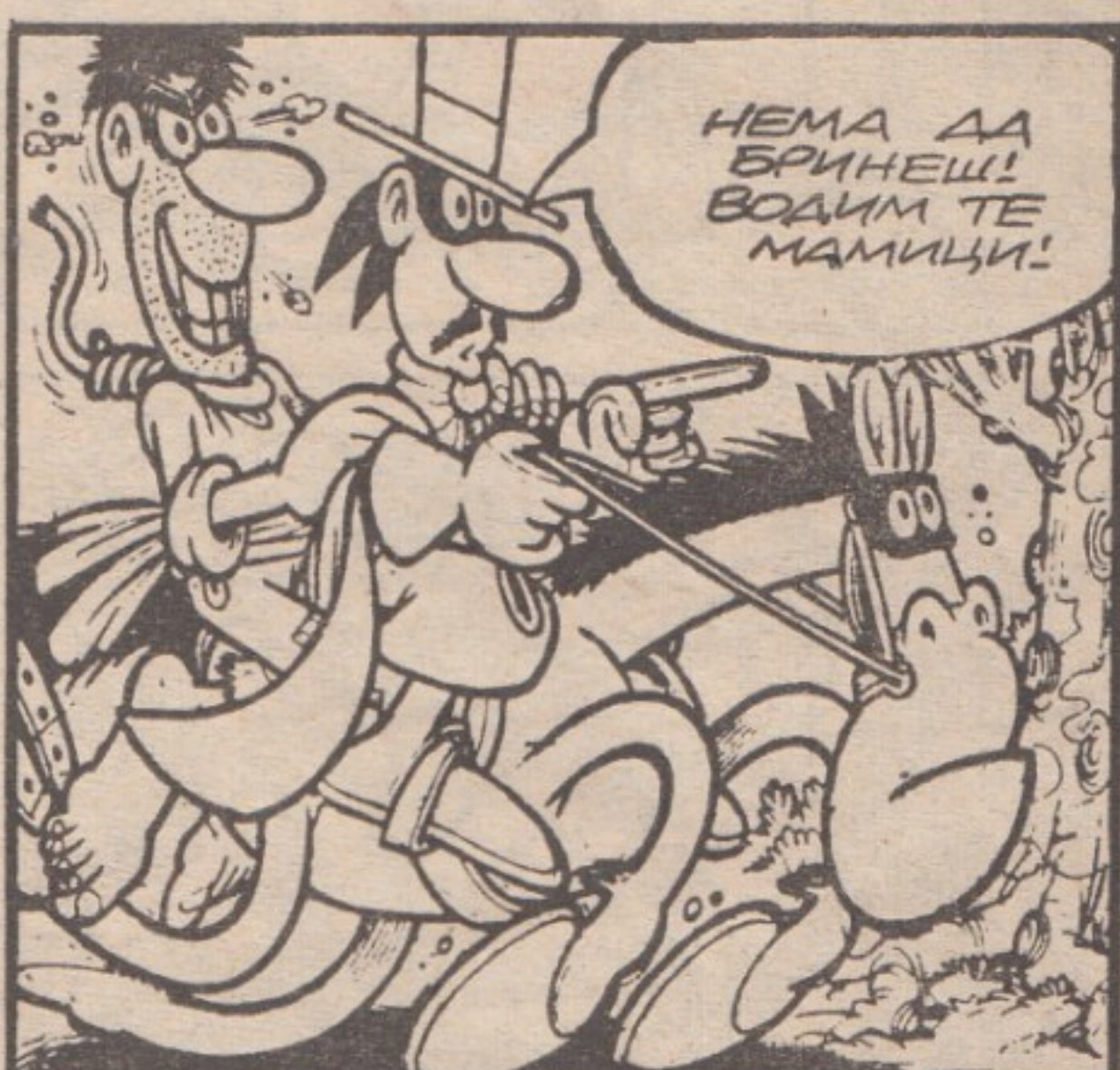
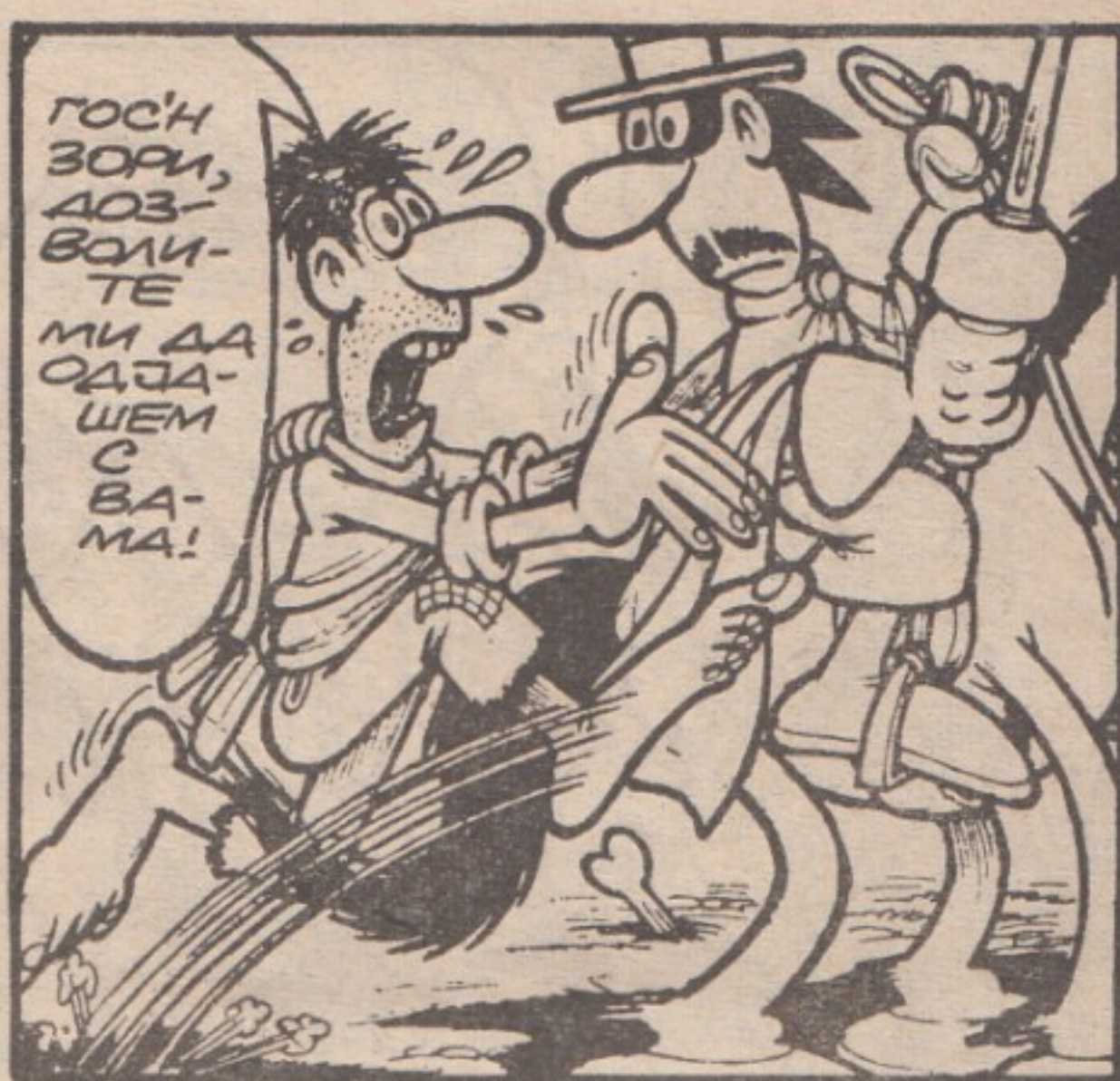
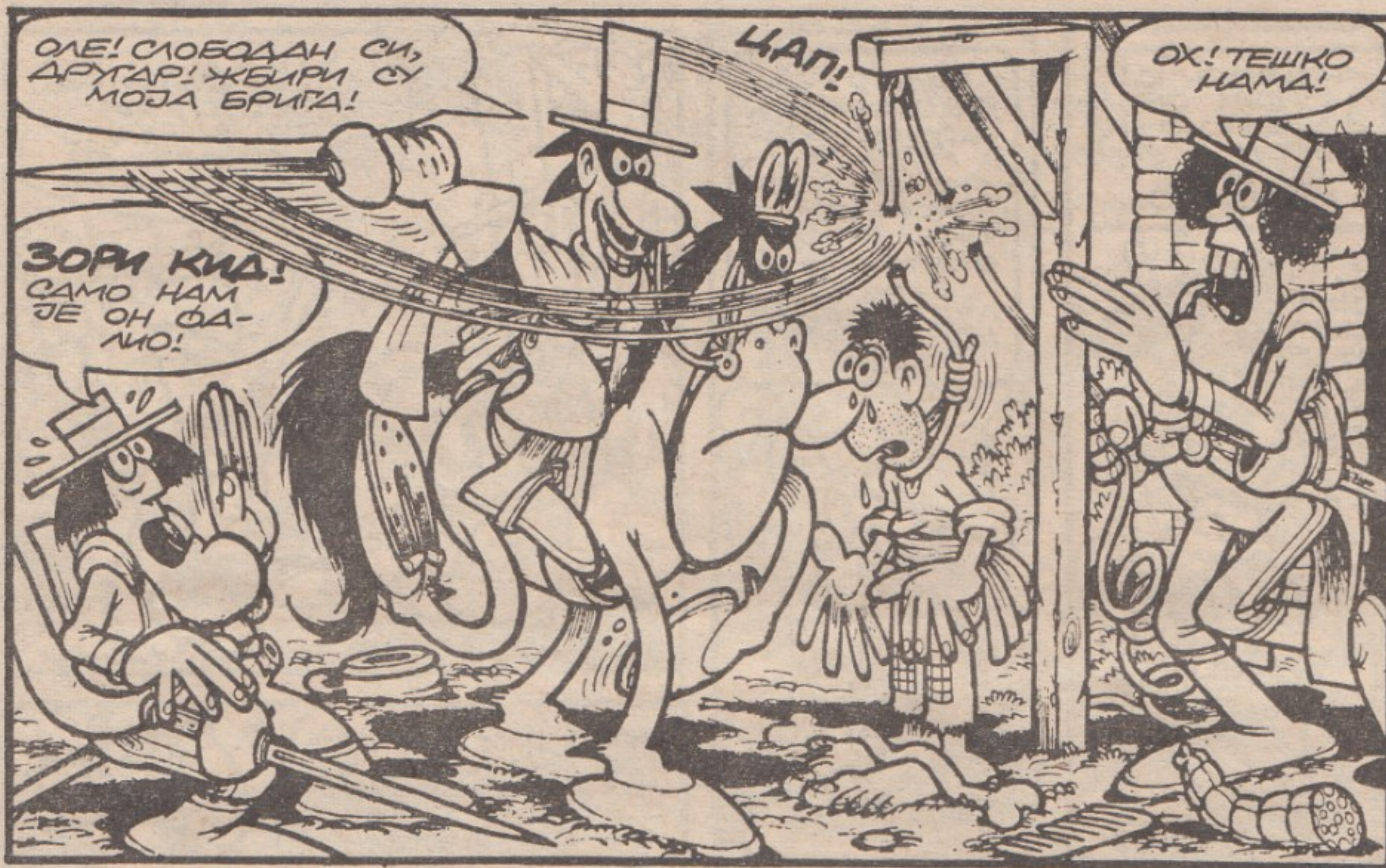
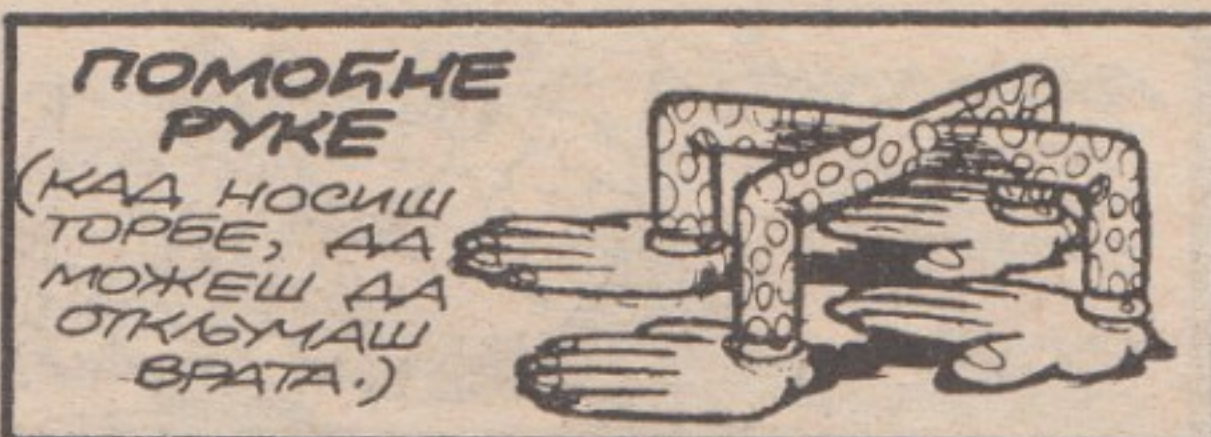

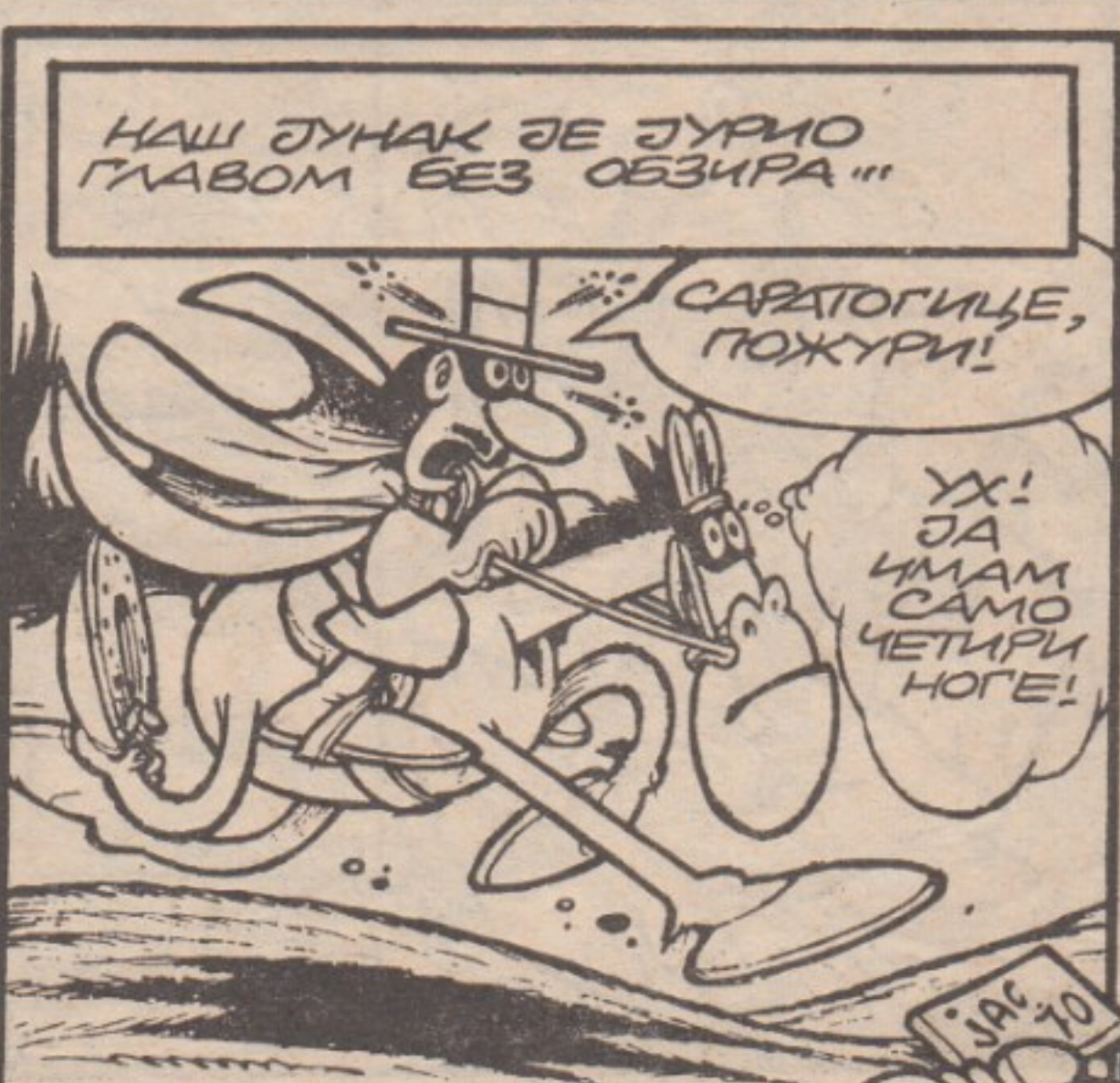
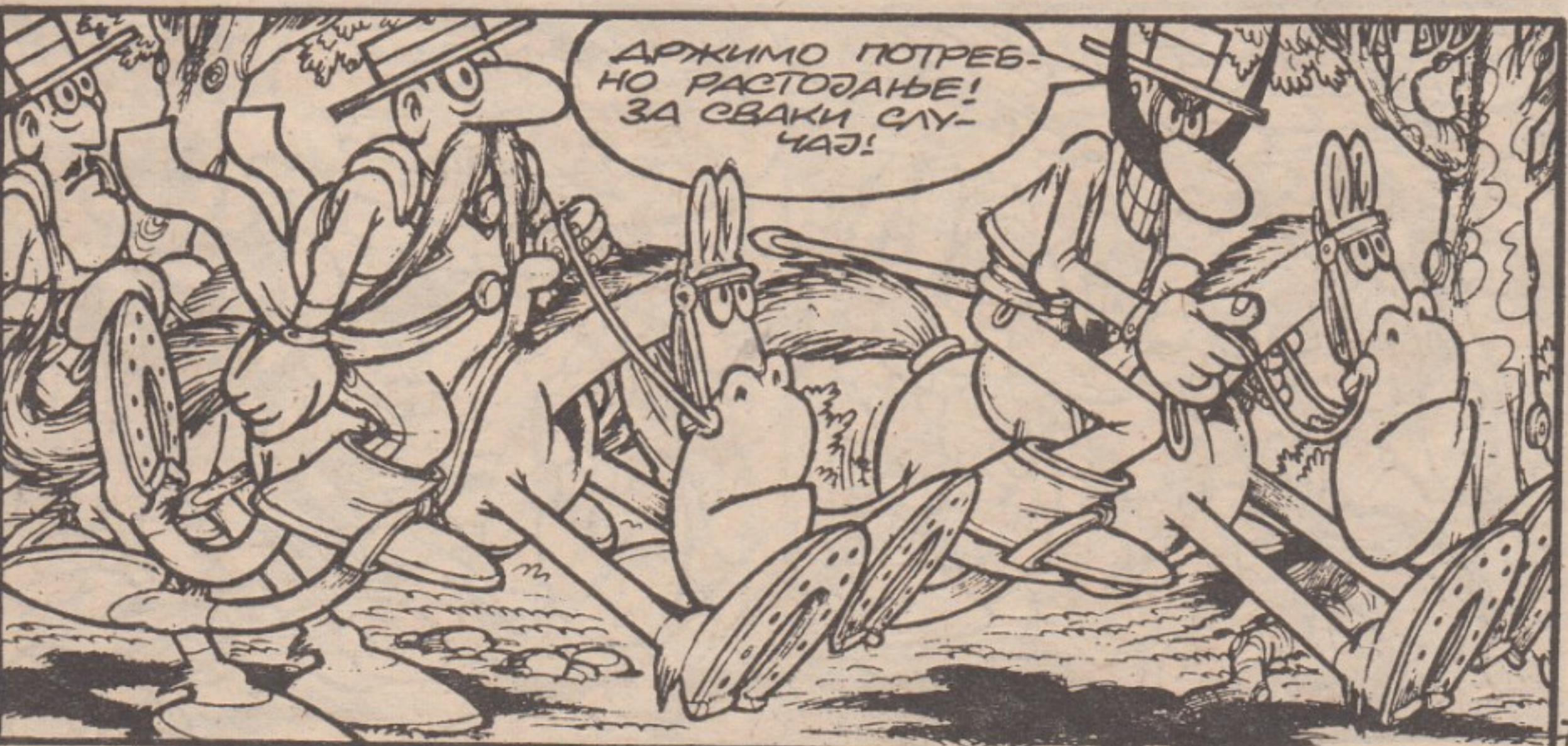
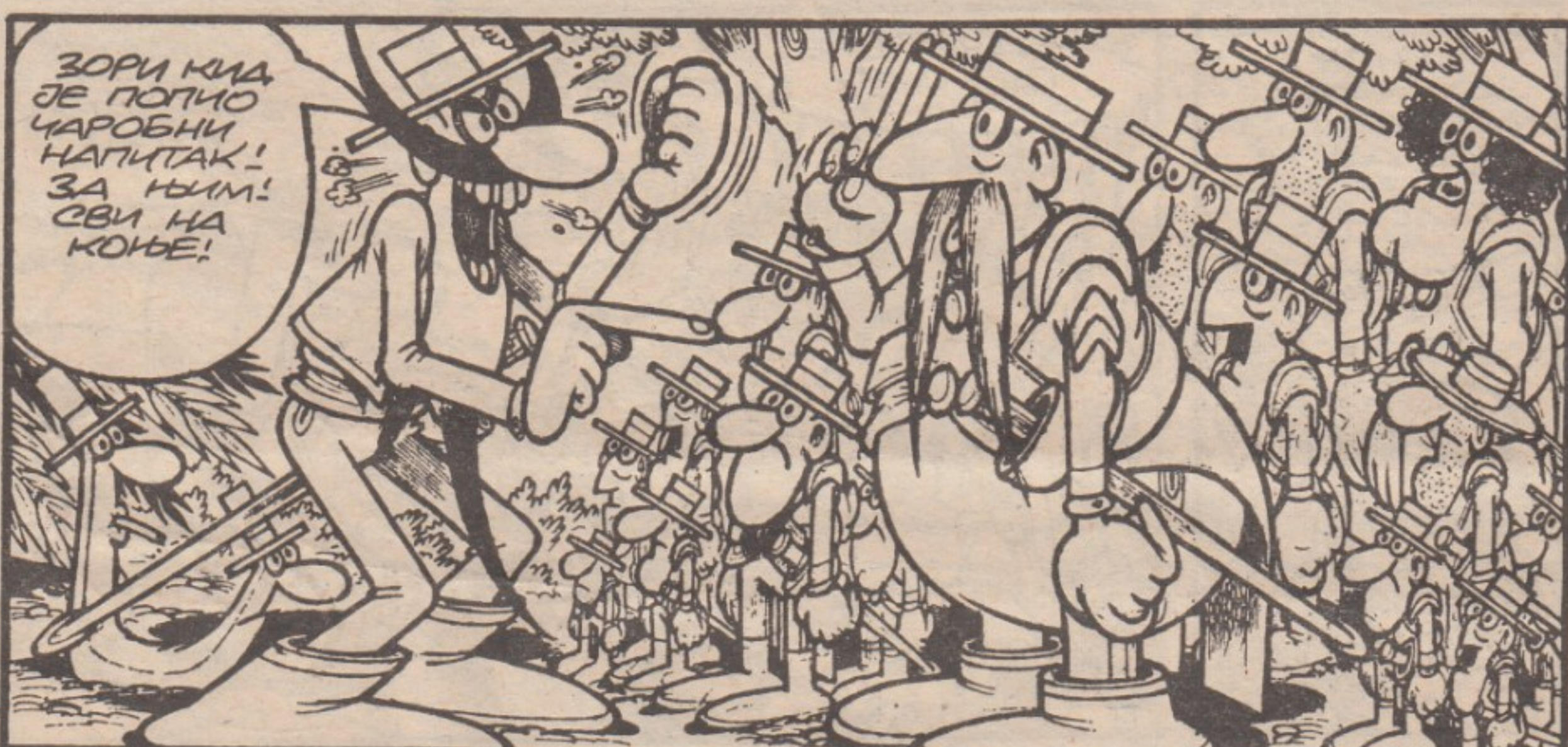
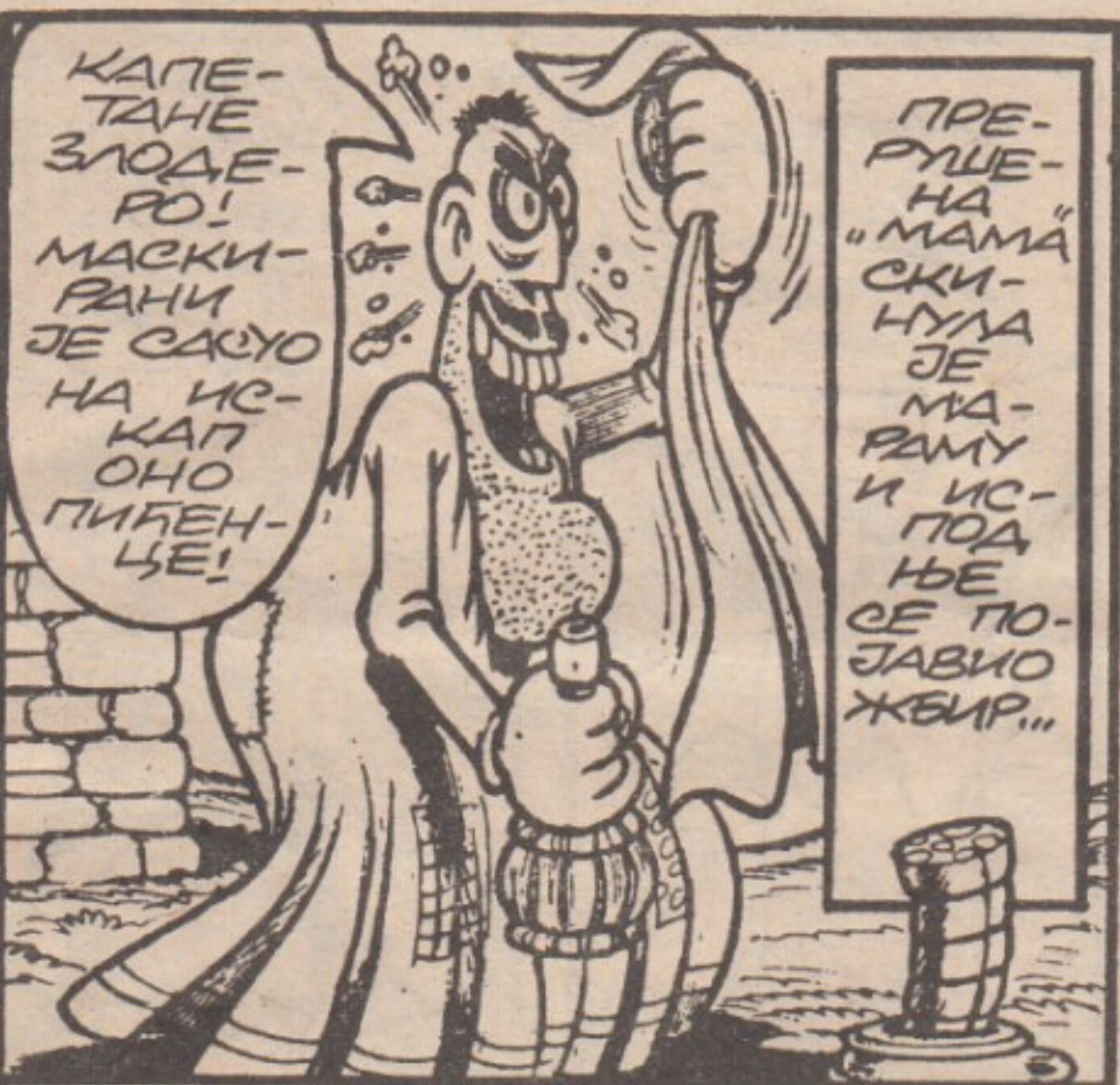
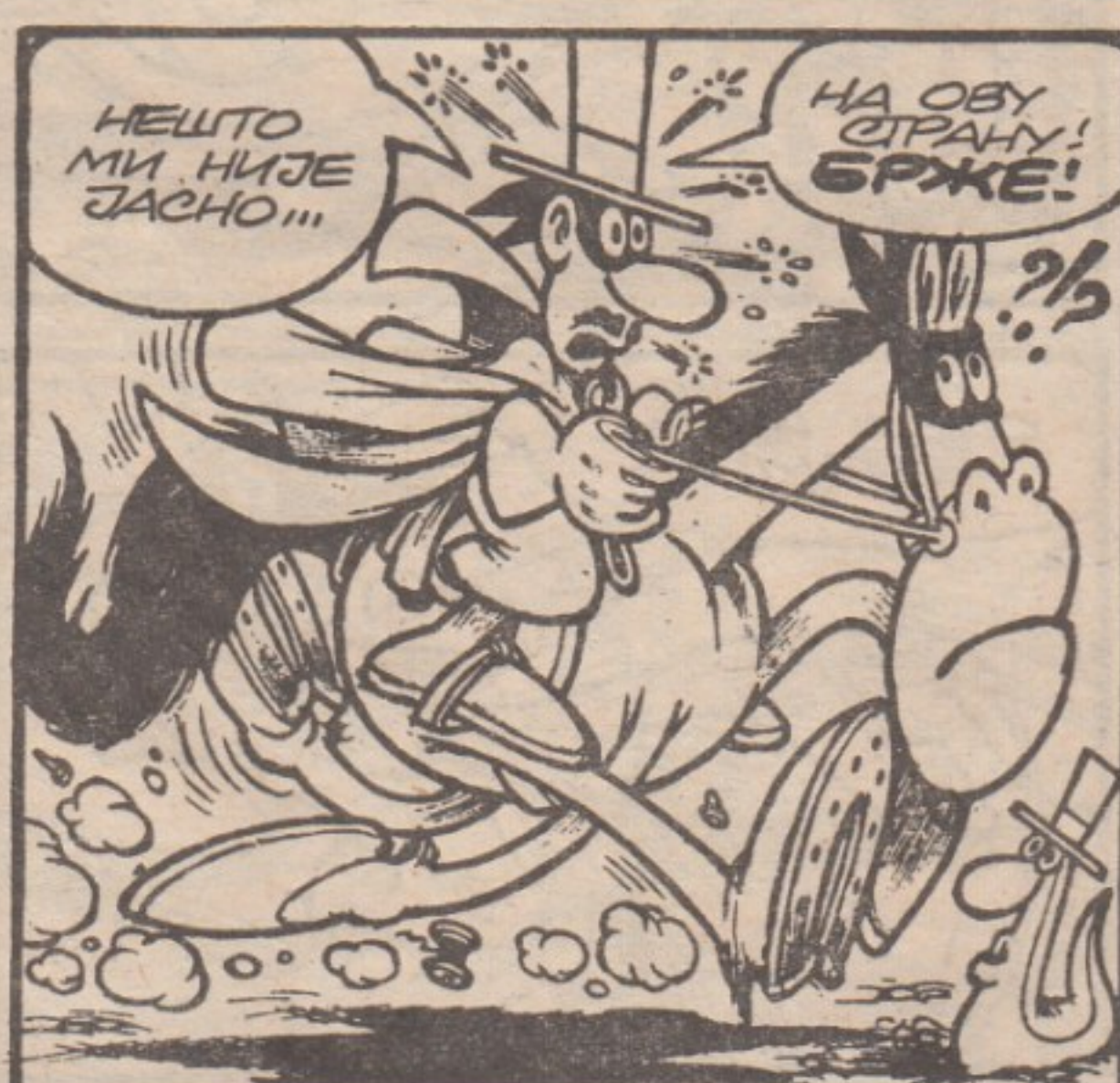
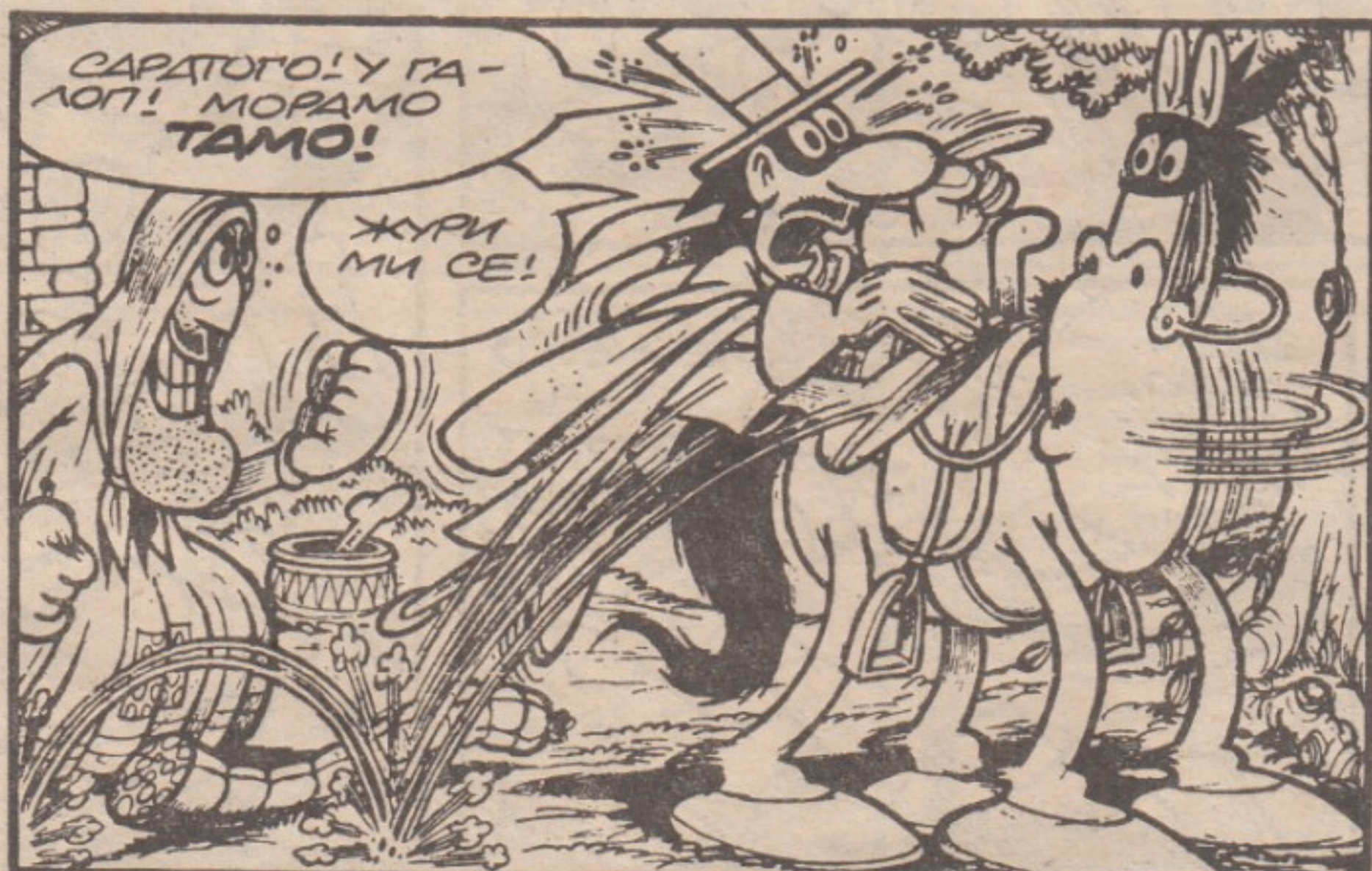
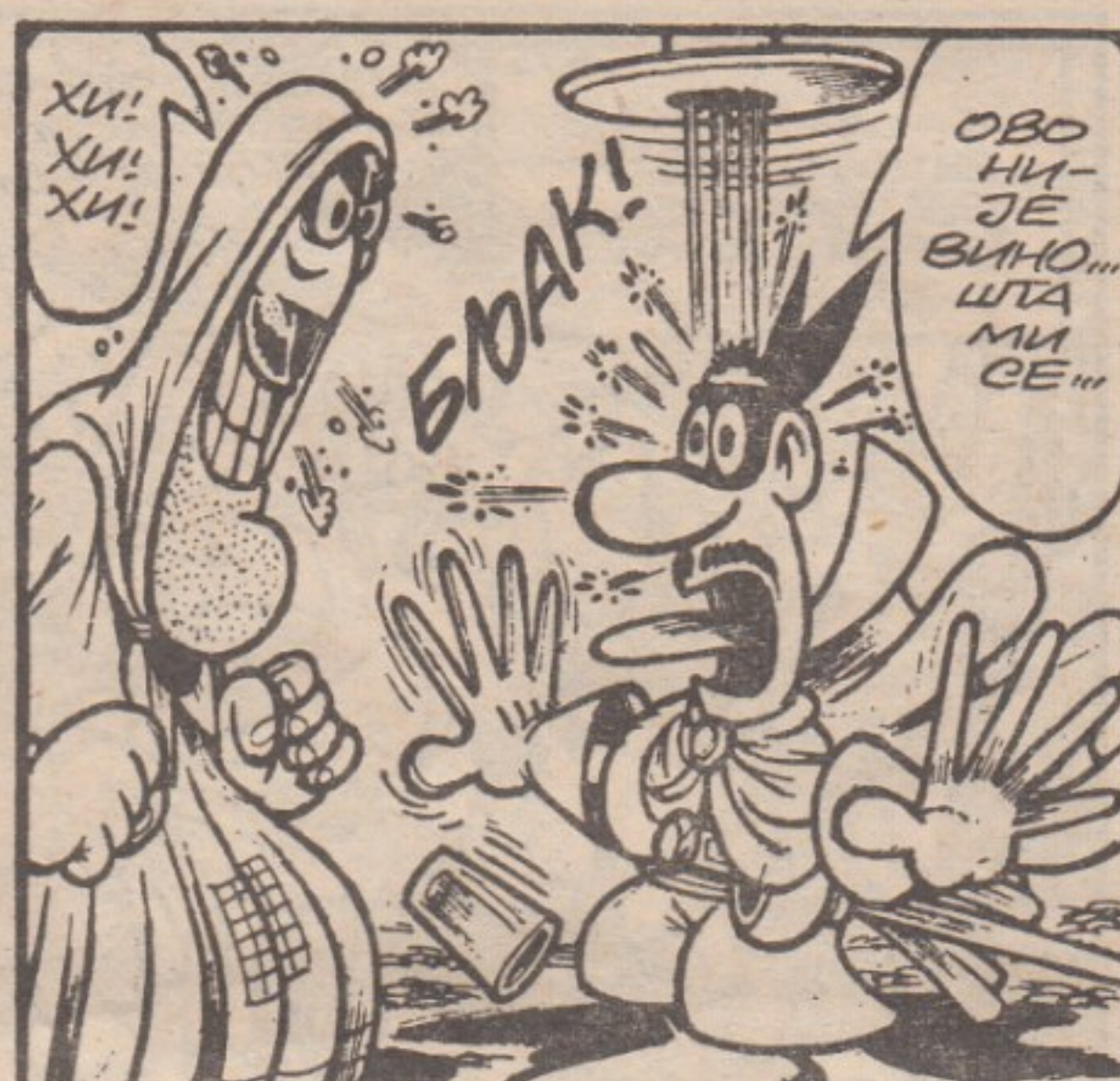
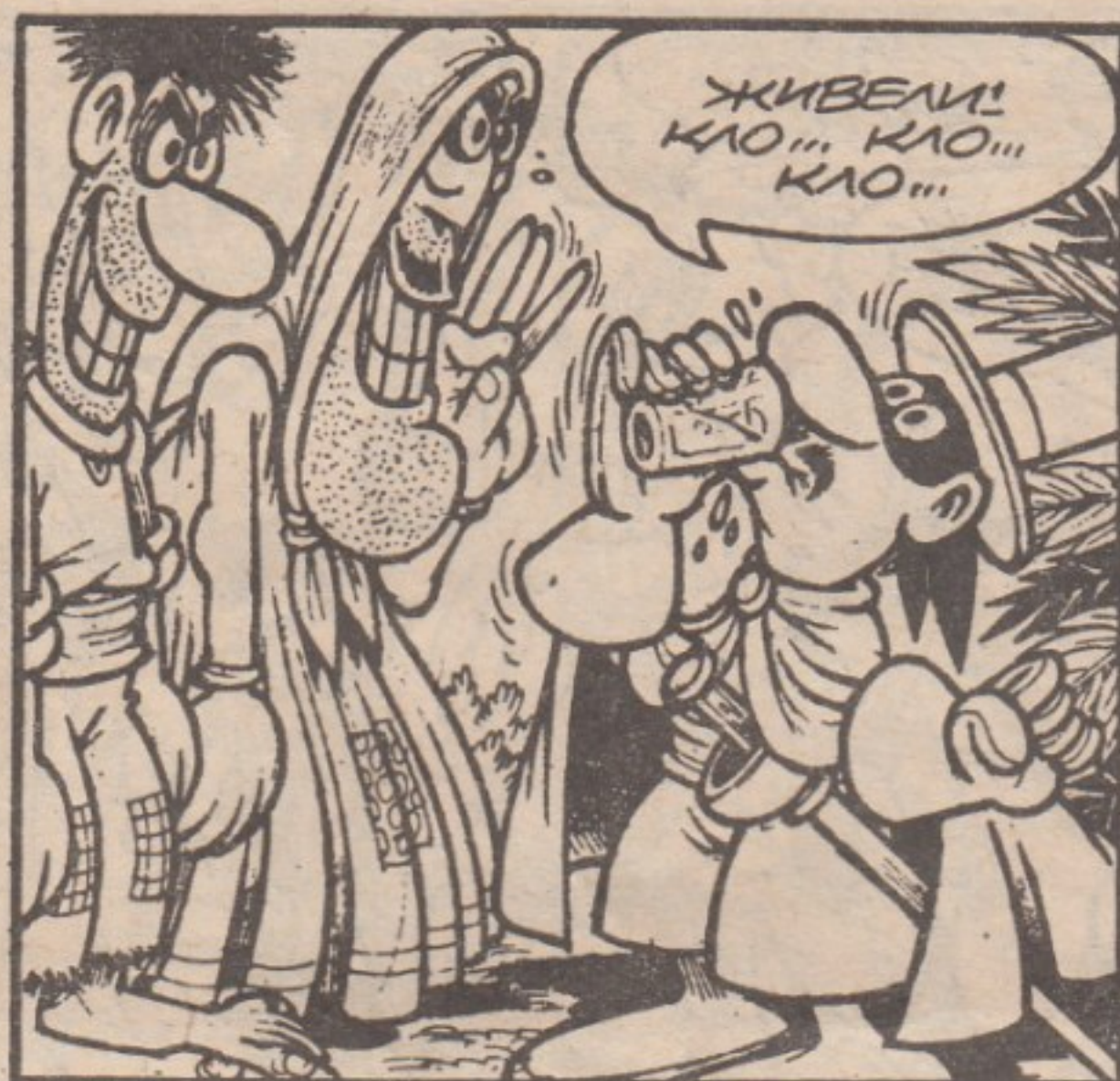
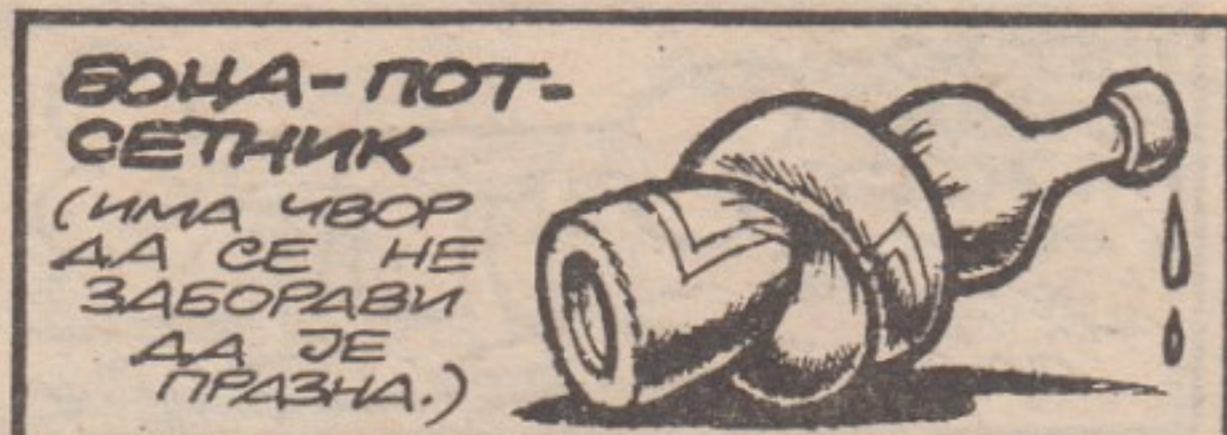
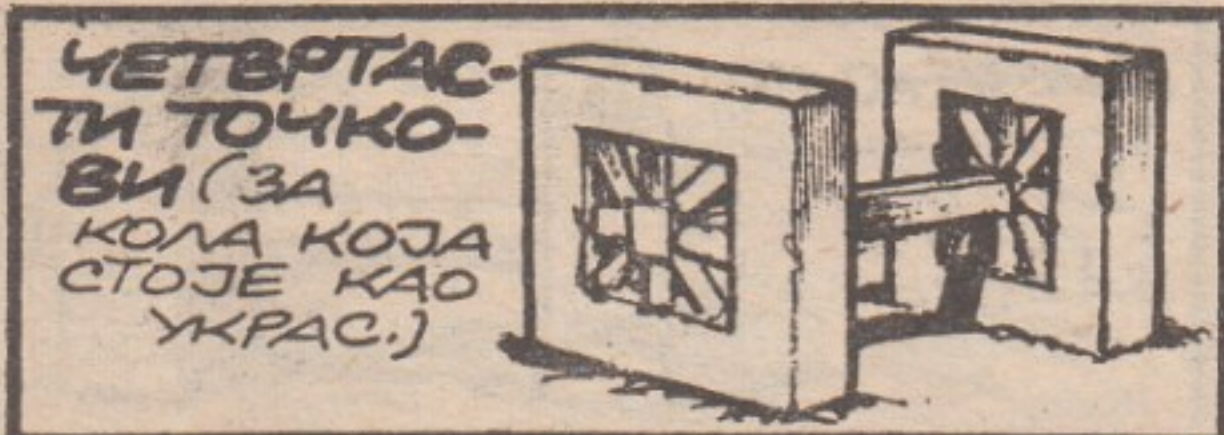

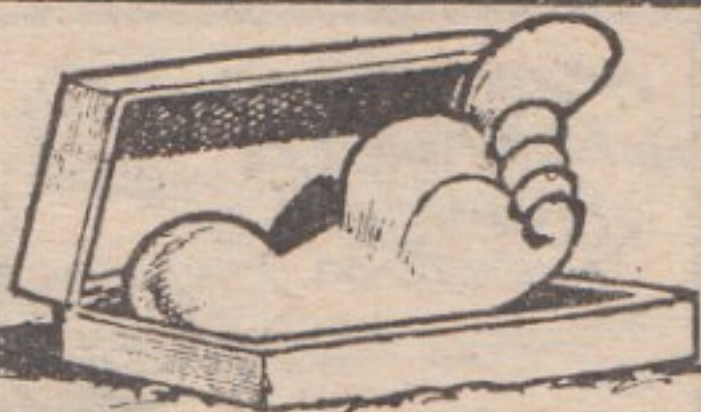

* ИЗРАЗИ КОЈИ СУ ЗАБРАЊЕНИ У "ПОЛИТИКИНОМ ЗАБАВНИКУ."

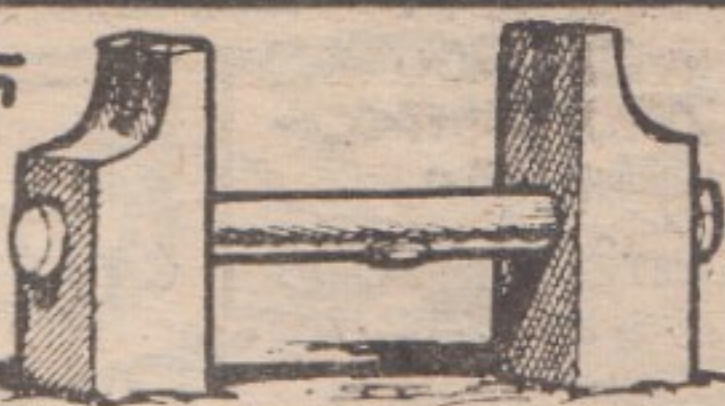
**ПУТНО
СТОПАЛО**
(ЗА ОНЕ
КОЈИ ЈУРЕ
ЗА ВОЗОМ.)

**ЧЕТВО-
РОЖ-
НА КОСТ**
(БЕЖИ ОД
ИЗГЛАДНЕ-
ЛИХ ПА-
СА.)

БИЧЕКИЯ
(ЈЕДАН
ЗА ПРСТ,
ДРУГИ
ЗА ЕКСЕР.)

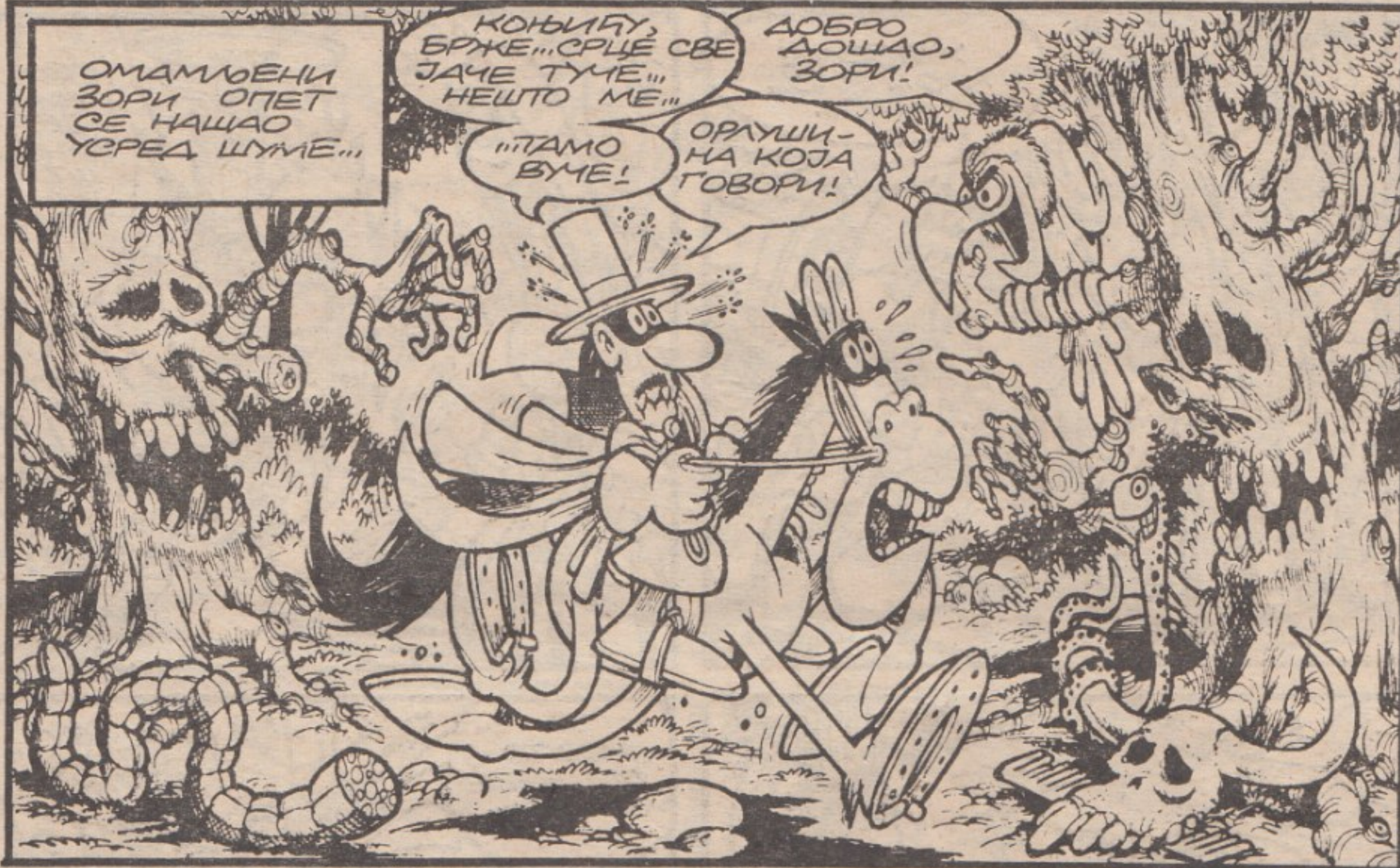
ОМАМЉЕНИ
ЗОРИ ОПЕТ
СЕ НАШАО
УСРЕД ШУМЕ...

КОЊИГУ,
БРЖЕ... СРЦЕ СВЕ
ЈАЧЕ ТУЧЕ...
НЕШТО МЕ...

ДОБРО
ДОШАО,
ЗОРИ!

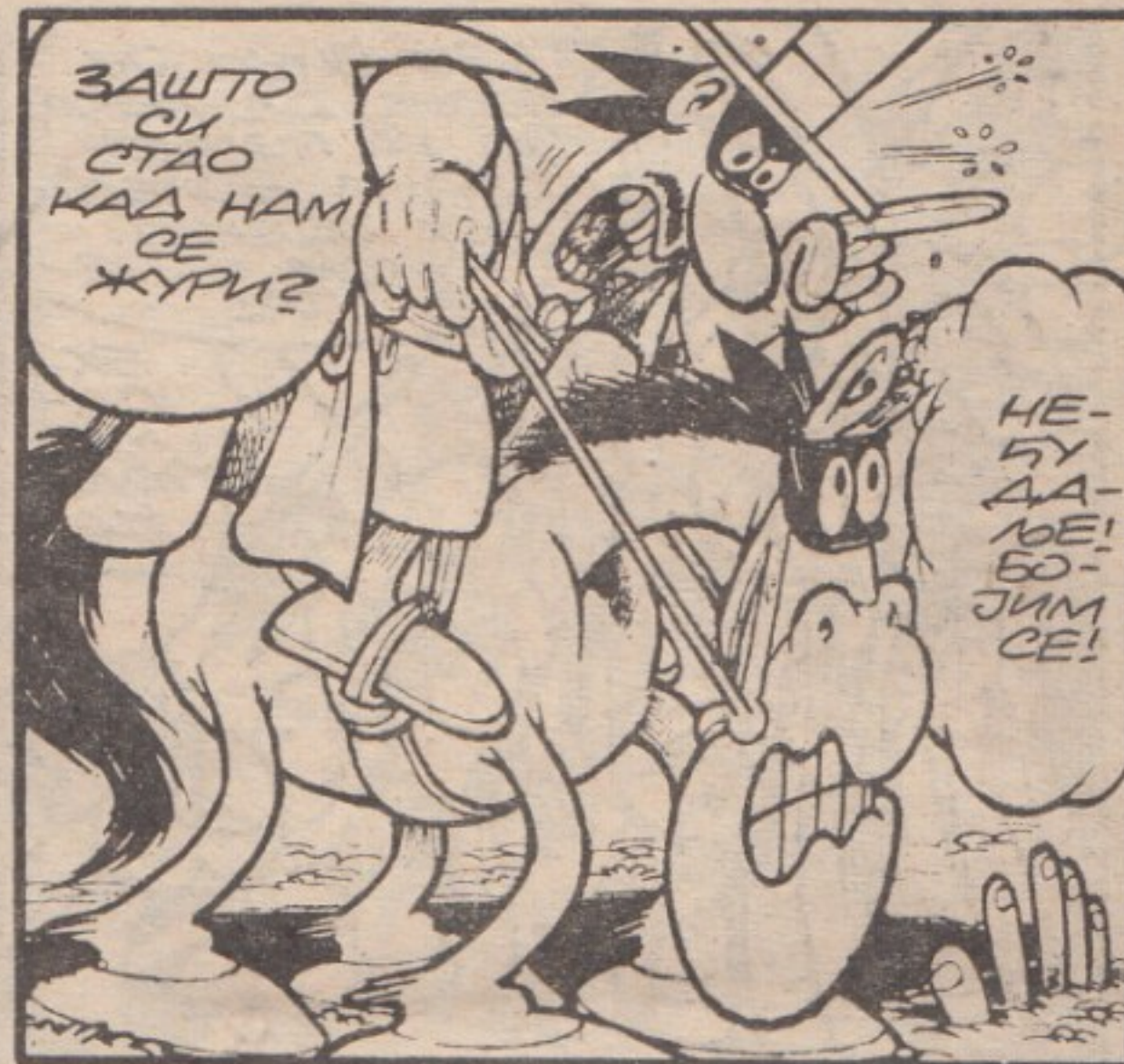
ТАМО
БУЧЕ!

ОРАУШИ-
НА КОЈА
ГОВОРИ!

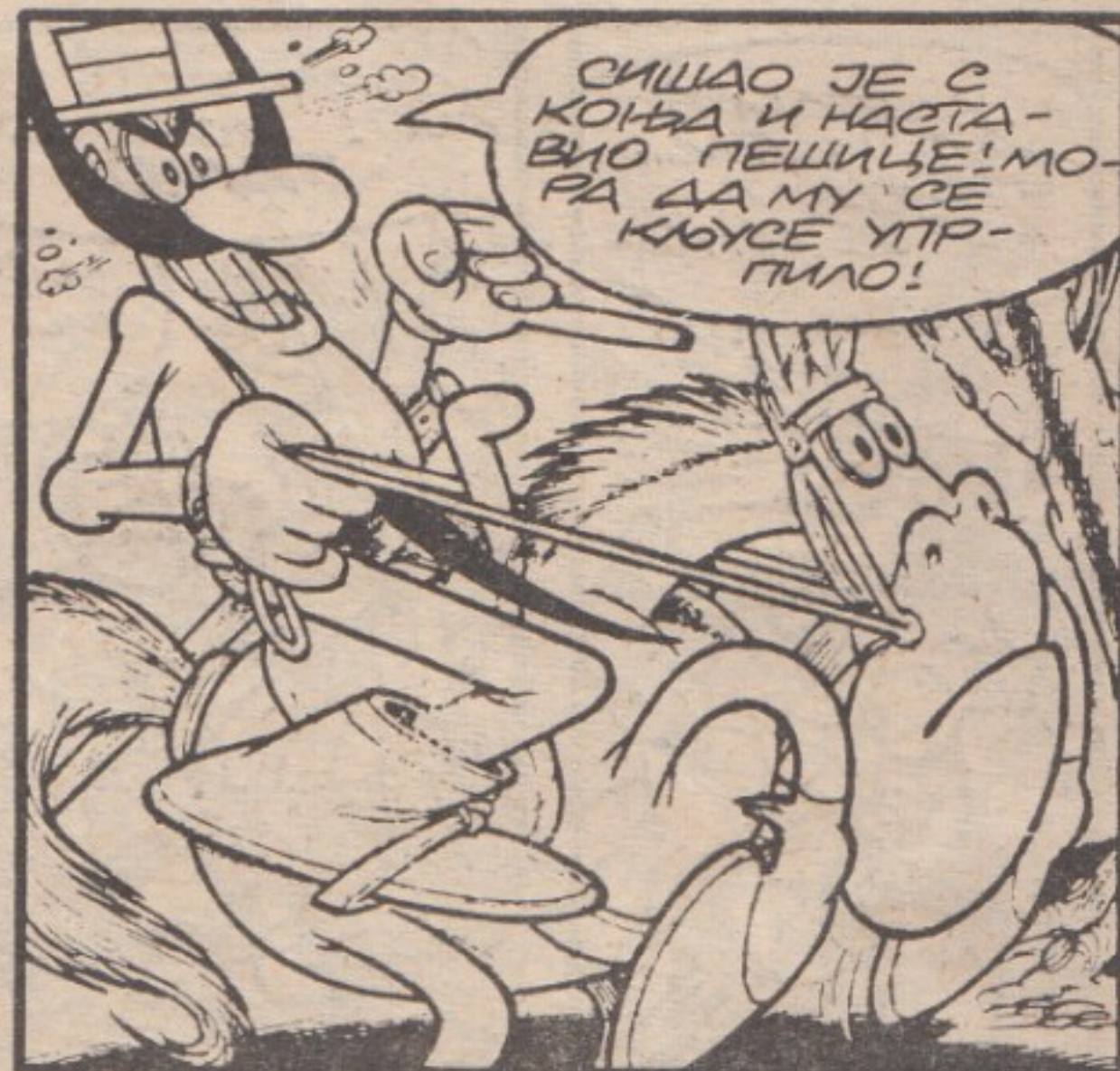

ЗАШТО
СИ
СТАО
КАД НАМ
СЕ
ЖУРИ?

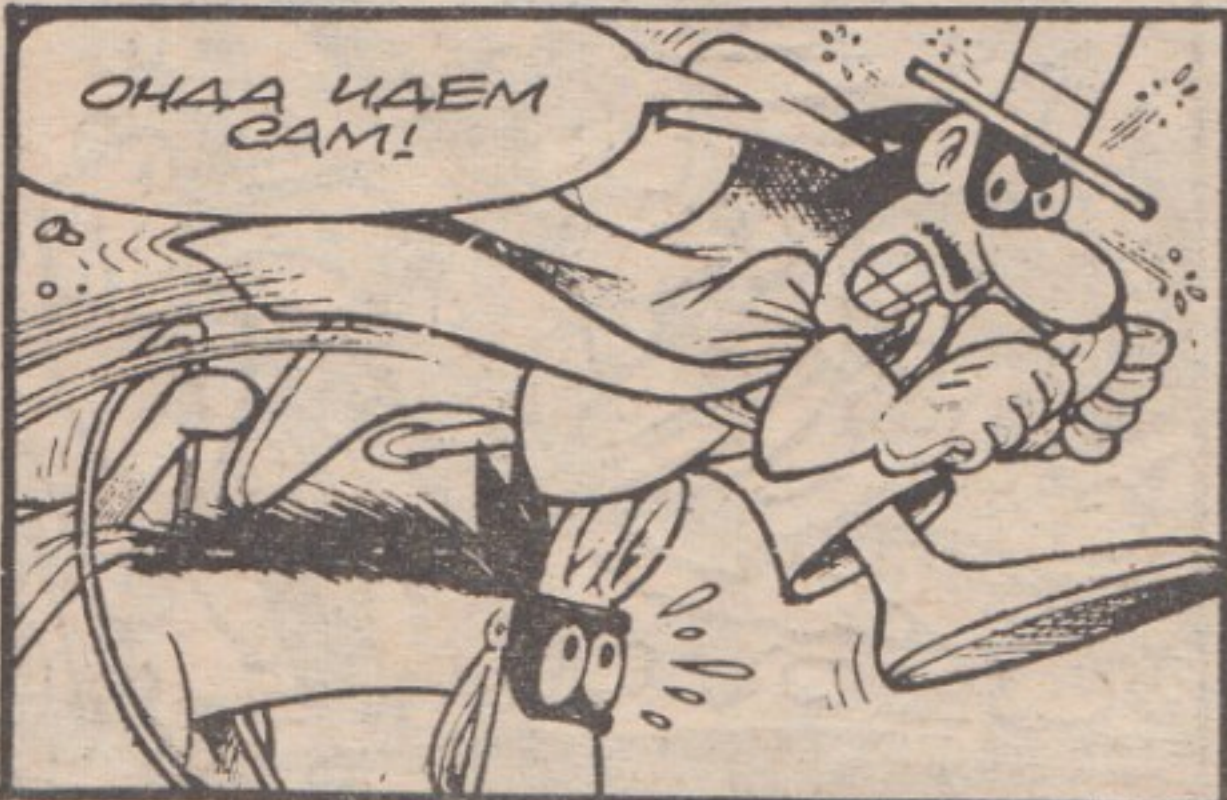
НЕ-
БУ
ДА-
ЉЕ!
БО-
ЈИМ
СЕ!

СИШАО ЈЕ С
КОЊА И НАСТА-
ВАО ПЕШИЦЕ! МО-
РА ДА МУ СЕ
КЛОУСЕ УПР-
ПИЛО!

ОНДА ИДЕМ
САМ!

НЕ
ЗНАМ
ЗАШТО,
АД' МО-
РАМ ДА
ПОЖУ-
РИМ...

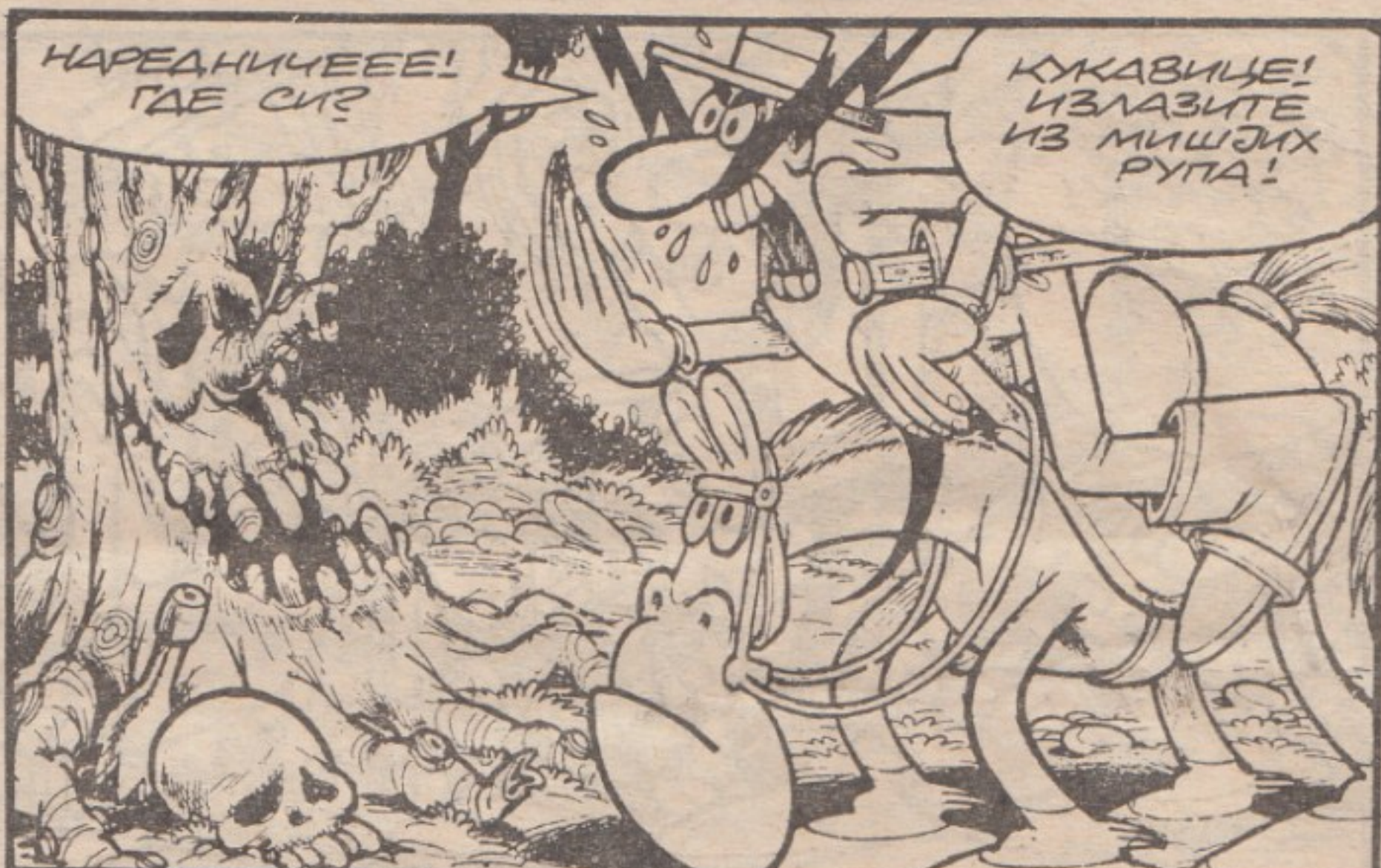
ТАМО
МЕ НЕКО
ЧЕКА!

ЖБИРИ
ЗА... ООПС!
НЕСТАДОШЕ
К'О ДА У
ЗЕМЉУ ПРО-
ПАДОШЕ!

НАРЕДНИЧЕЕЕ!
ГДЕ СИ?

КУКАВИЦЕ!
ИЗЛАЗИТЕ
ИЗ МИШЈИХ
РУПА!

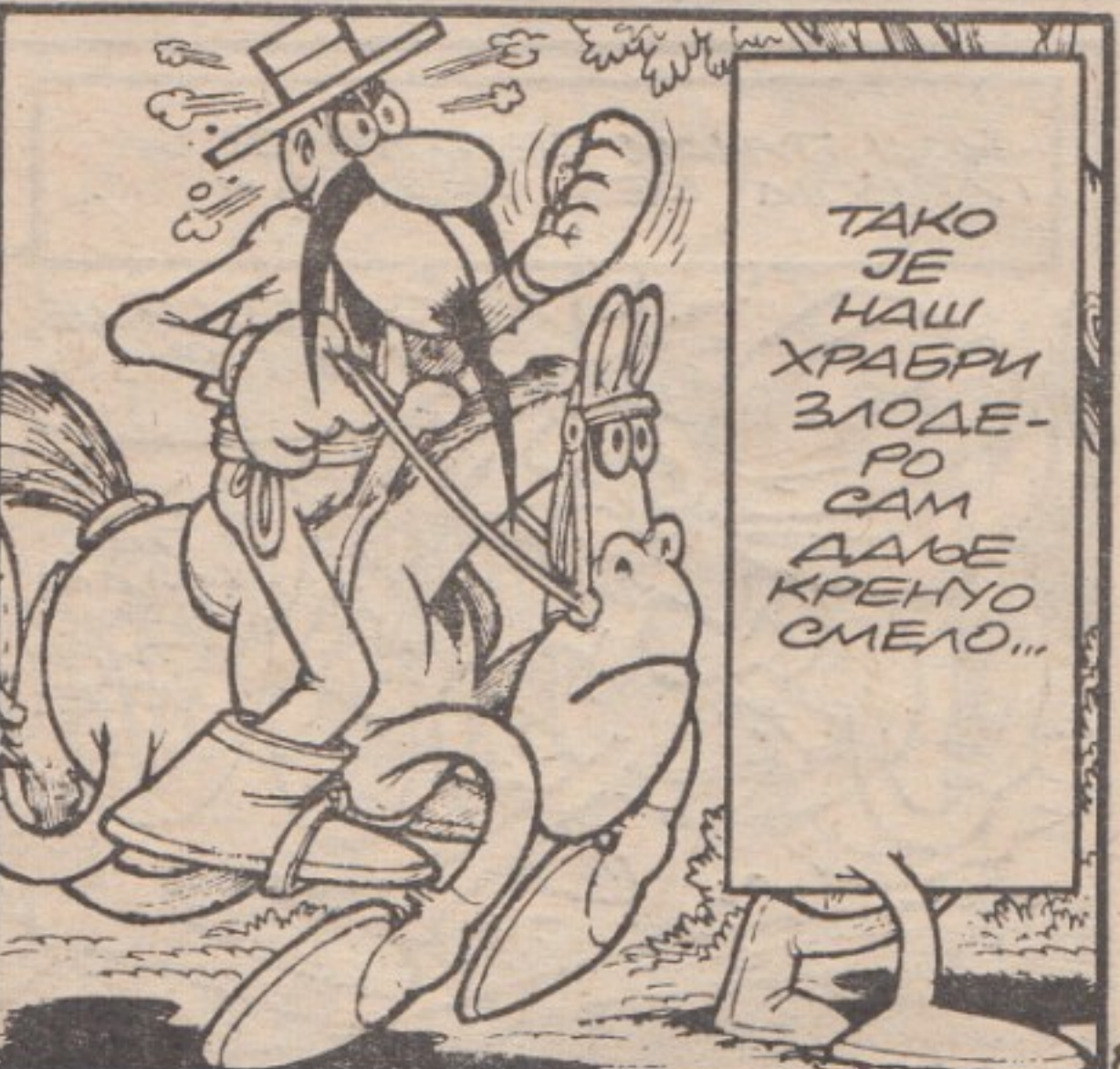
МОРА ДА
СУ СЕ ПРЕ-
ПАЛИ
ОВЕ ШУ-
МЕНИ!

ГРРР!
СМАЊИГУ
ИМ ПЛАТУ!
МОРАДУ
САМ ОВО
ДА ОБА-
ВИМ!

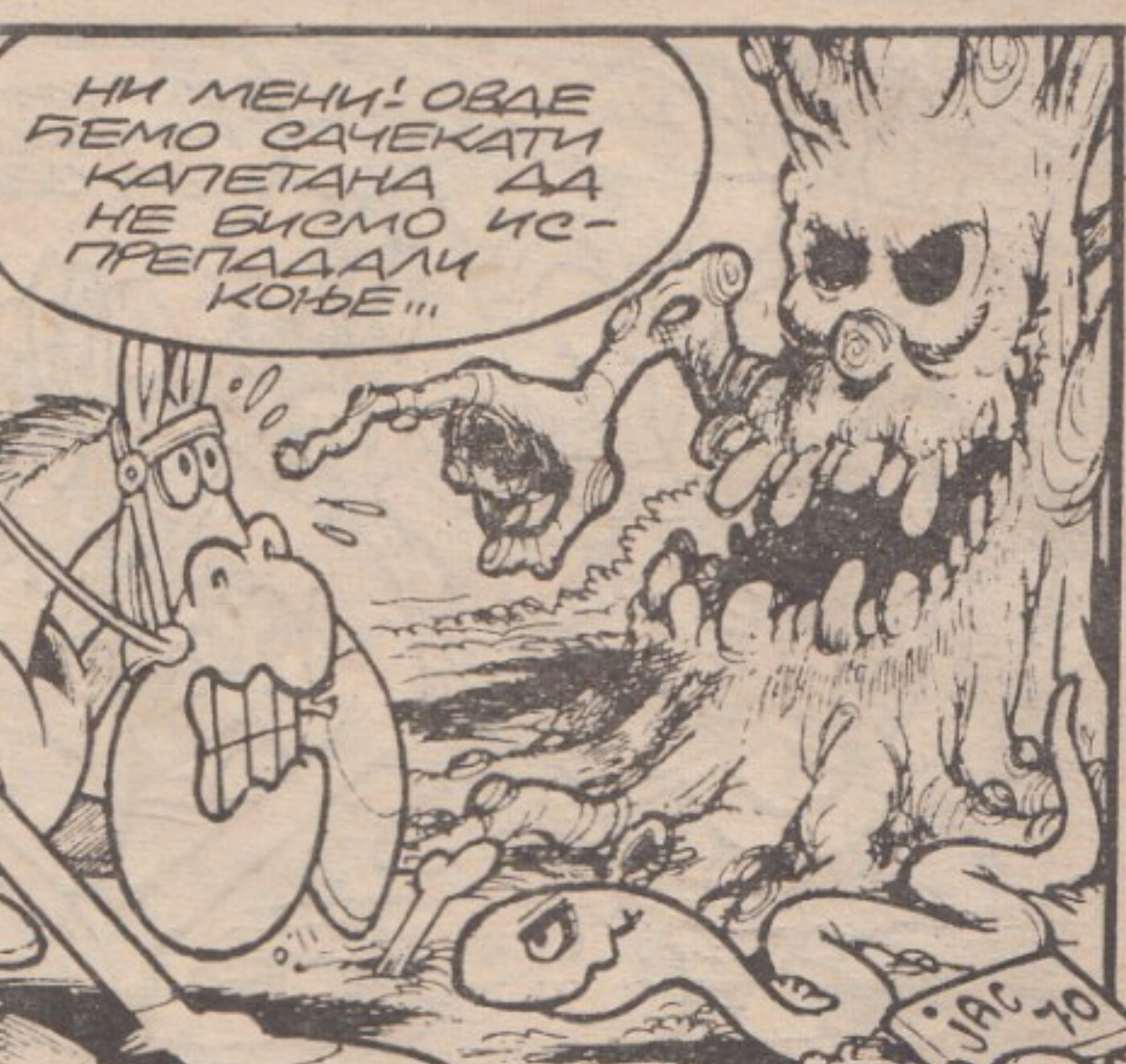
ТАКО
ЈЕ
НАШ
ХРАБРИ
ЗЛОДЕ-
РО
САМ
ДАЉЕ
КРЕНУО
СМЕЛО...

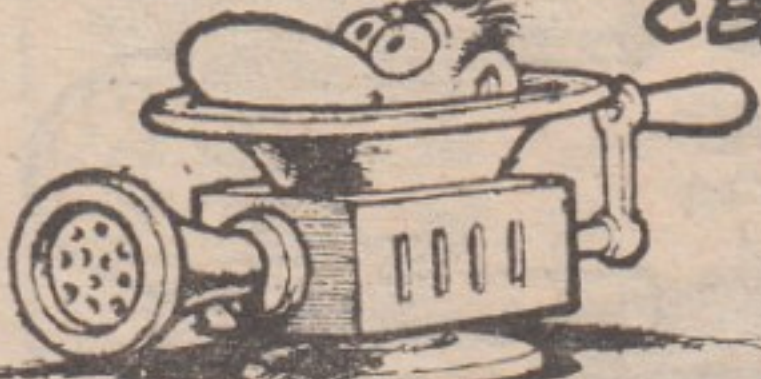
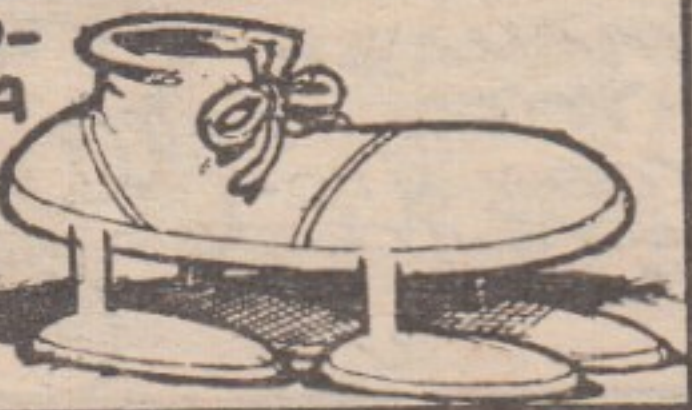
НАРЕДНИЧЕ, ОВА
МИ СЕ ШУМА
НЕ СВИЂА...

НИ МЕНУ! ОВДЕ
БЕМО САСЕКАТИ
КАПЕТАНА ДА
НЕ БИСМО УС-
ПРЕПАДАЛИ
КОЊЕ...

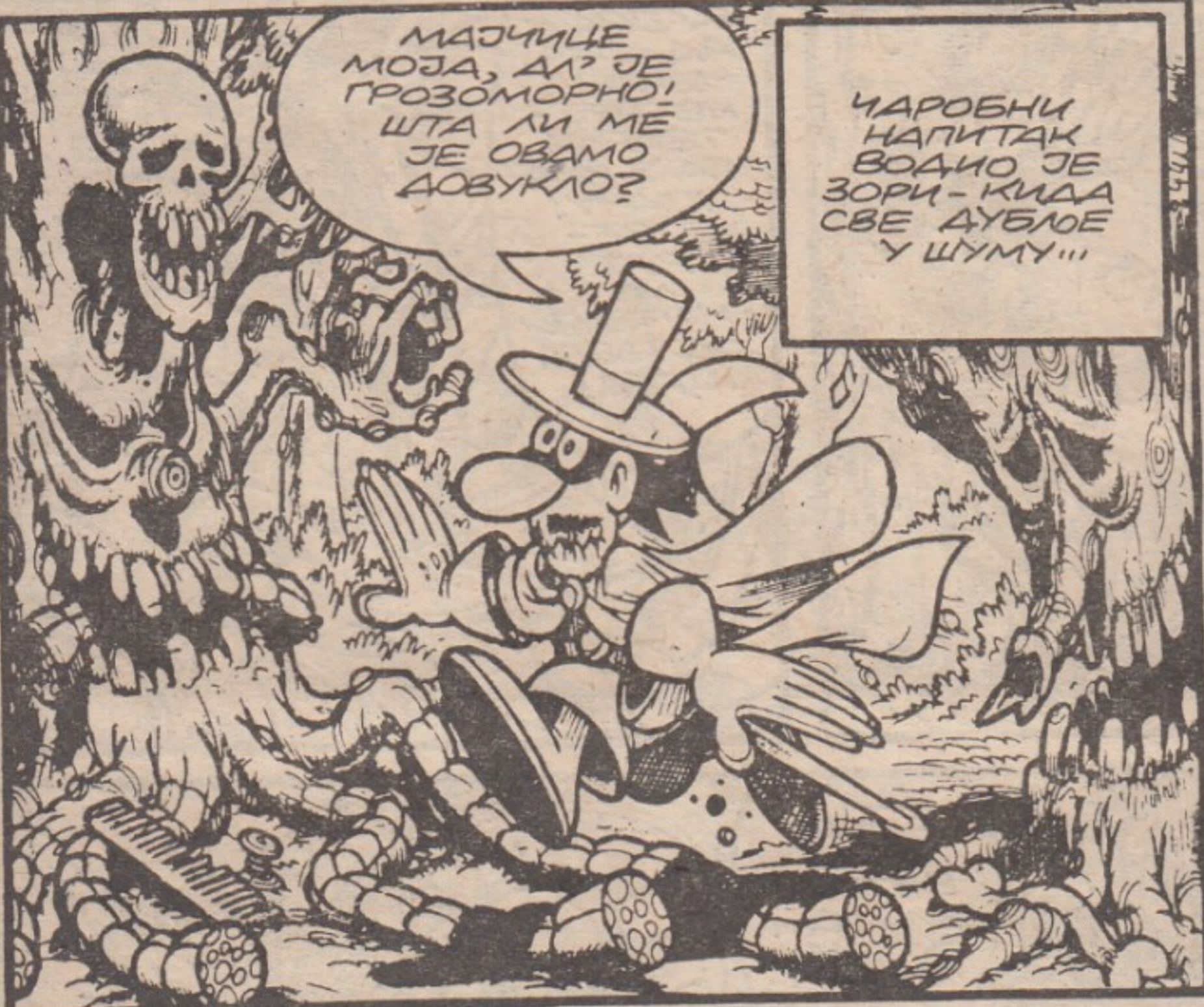
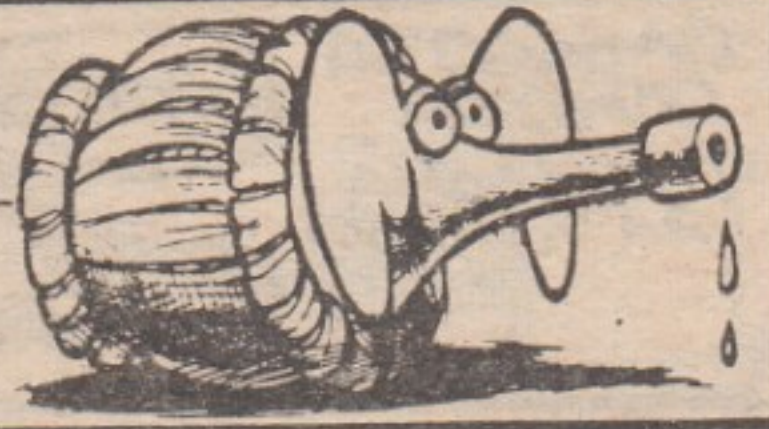

**ЧЕТВОРО-
СТОПАЛНА
ЦИПЕЛА**
(ЗА ХОДА-
ЊЕ КАД
СТОЈИТЕ.)

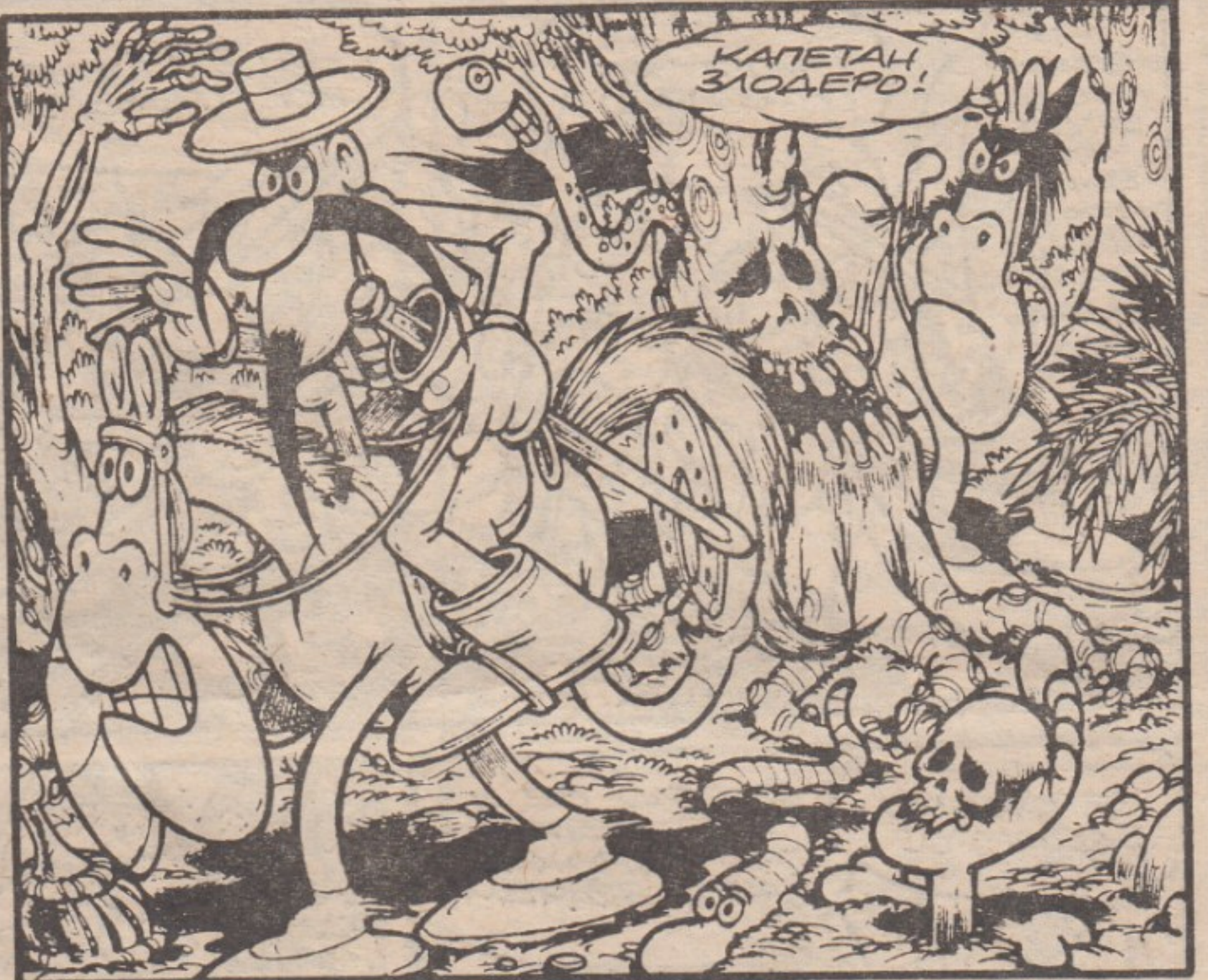
**СВАШТО-
МИН**
(КАЖУ
ДА ЈЕ
ГРОЗАН.)

**СУРЛО-
ЧУТУРА**
(ЗА ИСПИ-
ЧУТУРЕ.)

МАЈЧИЦЕ
МОЈА, ДА ЈЕ
ГРОЗОМОРНО!
ШТА ЛИ МЕ
ЈЕ ОВАМО
ДОВУКЛО?

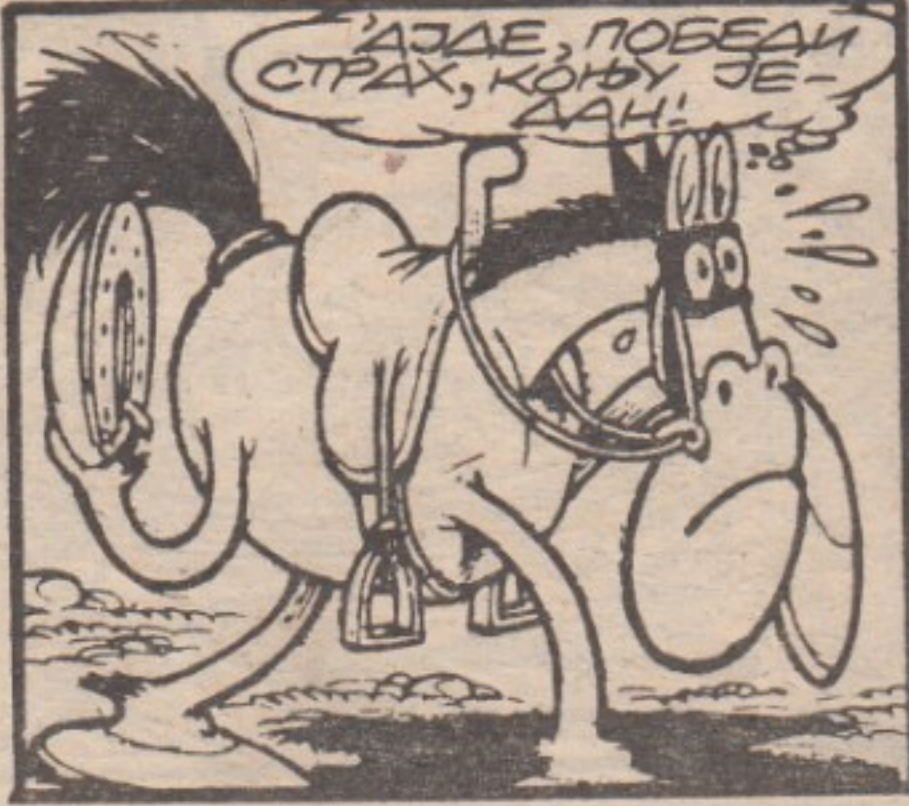
ЧАРОВНИ
НАПИТАК
ВОДИО ЈЕ
ЗОРИ-КИДА
СВЕ ДУБЛЕ
У ШУМУ...

КАПЕТАН
ЗЛОДЕРО!

ПРАТИ
МОГ ГОС-
ПОДАРА!
МОРА
ДА СУ
МУ НА-
МЕРЕ
ЗНЕ!

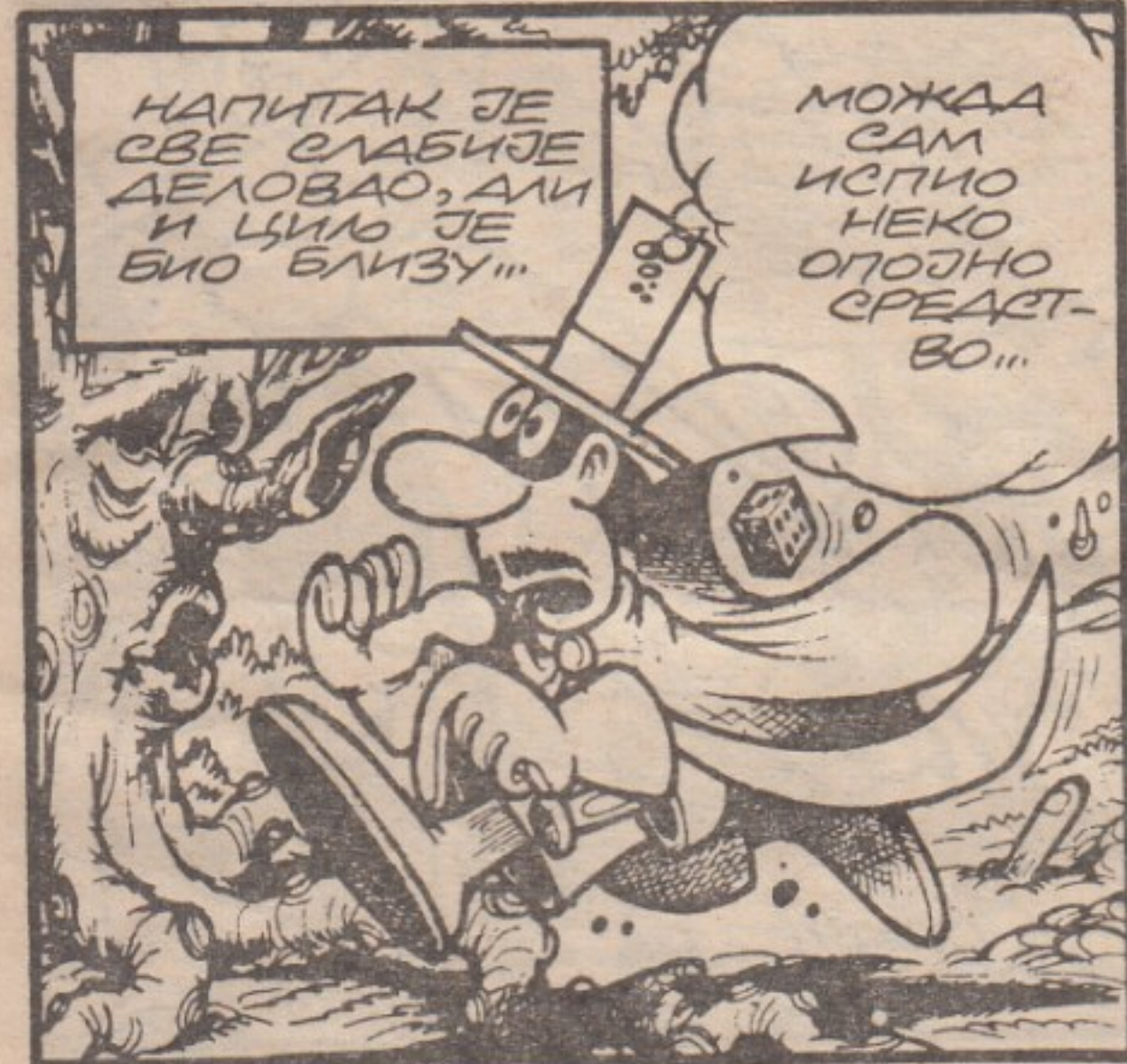

АДЛЕ, ПОБЕДИ
СТРАХ, КОЈУ ЈЕ
ДАН!

И ДОК
ЈЕ СА-
РАТОГА
НЕЧУЈ-
НО
СЛЕ-
ДИО
ОЗЛО-
ГЛАШЕ-
НОГ
КАПЕ-
ТАНА...

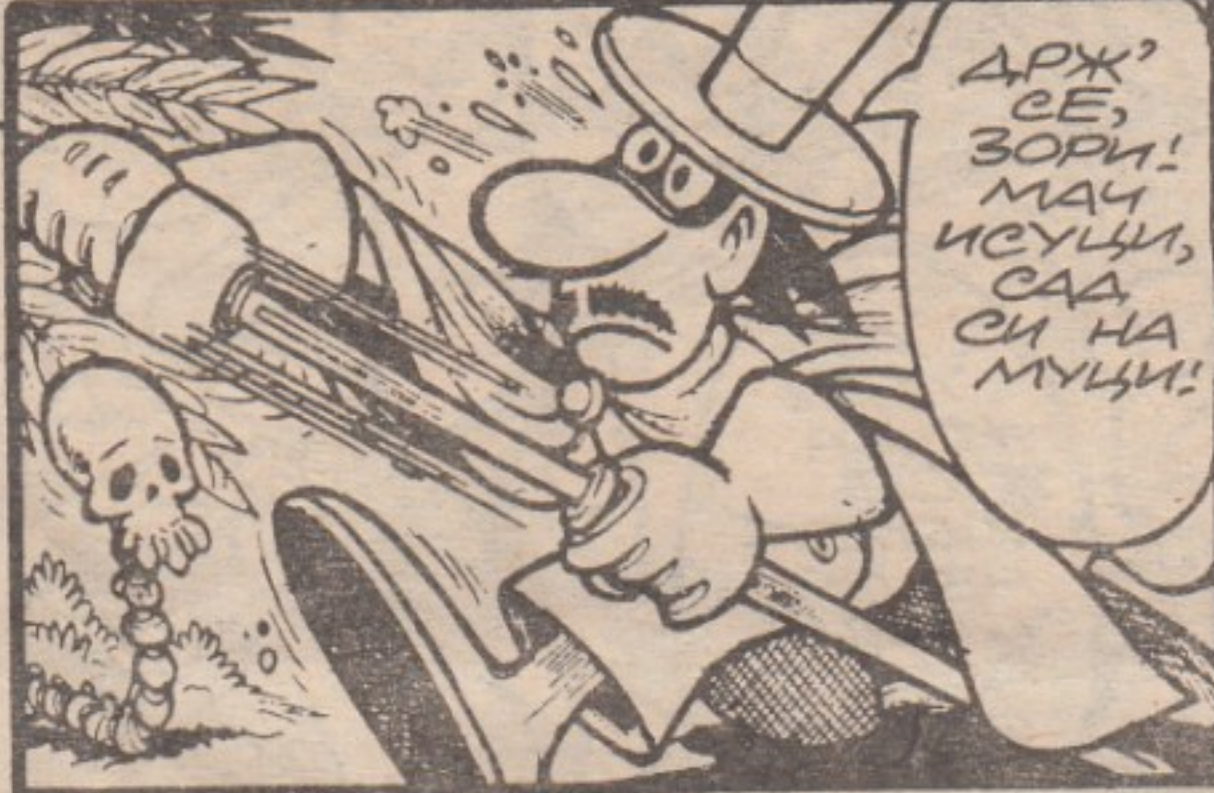

НОГЕ
МЕ
САМЕ
НОСЕ!
ШТА ЛИ
САМ
ОНО
ПО-
ПНО?

НАПИТАК ЈЕ
СВЕ СЛАБИЈЕ
ДЕЛОВАО, АЛИ
И ЦИЛО ЈЕ
БИО БЛИЗУ...

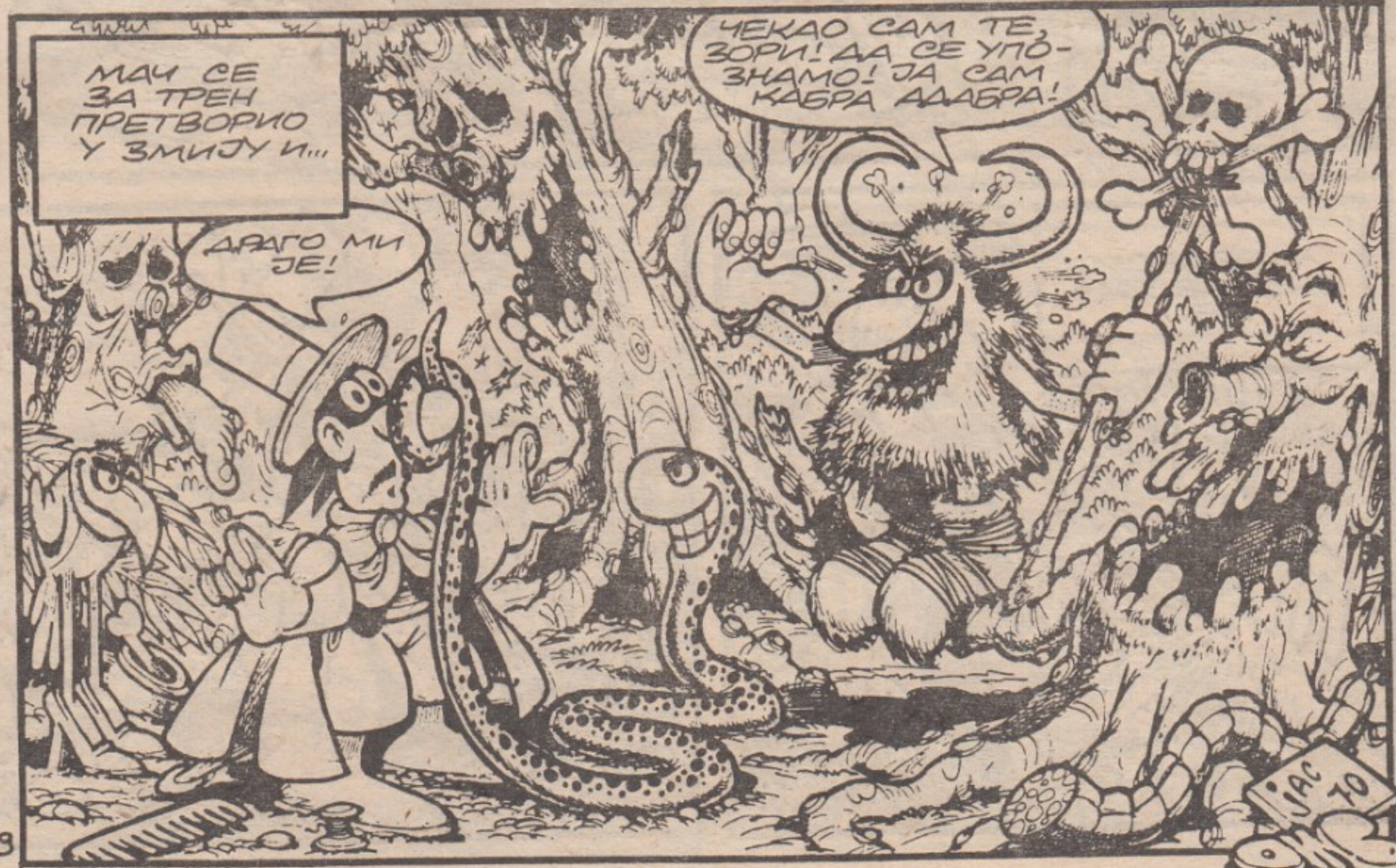
МОЖДА
САМ
ИСПИО
НЕКО
ОПОЈНО
СРЕДСТ-
ВО...

ДРЖ!
СЕ,
ЗОРИ!
МАЧ
ИСУЦА,
САД
СИ НА
МУЦИ!

САД МИ
ЈЕ СИНУЛО!
ОНА БРКАТА
МАЈКА... ЈАС-
НО К'О
ДАН!

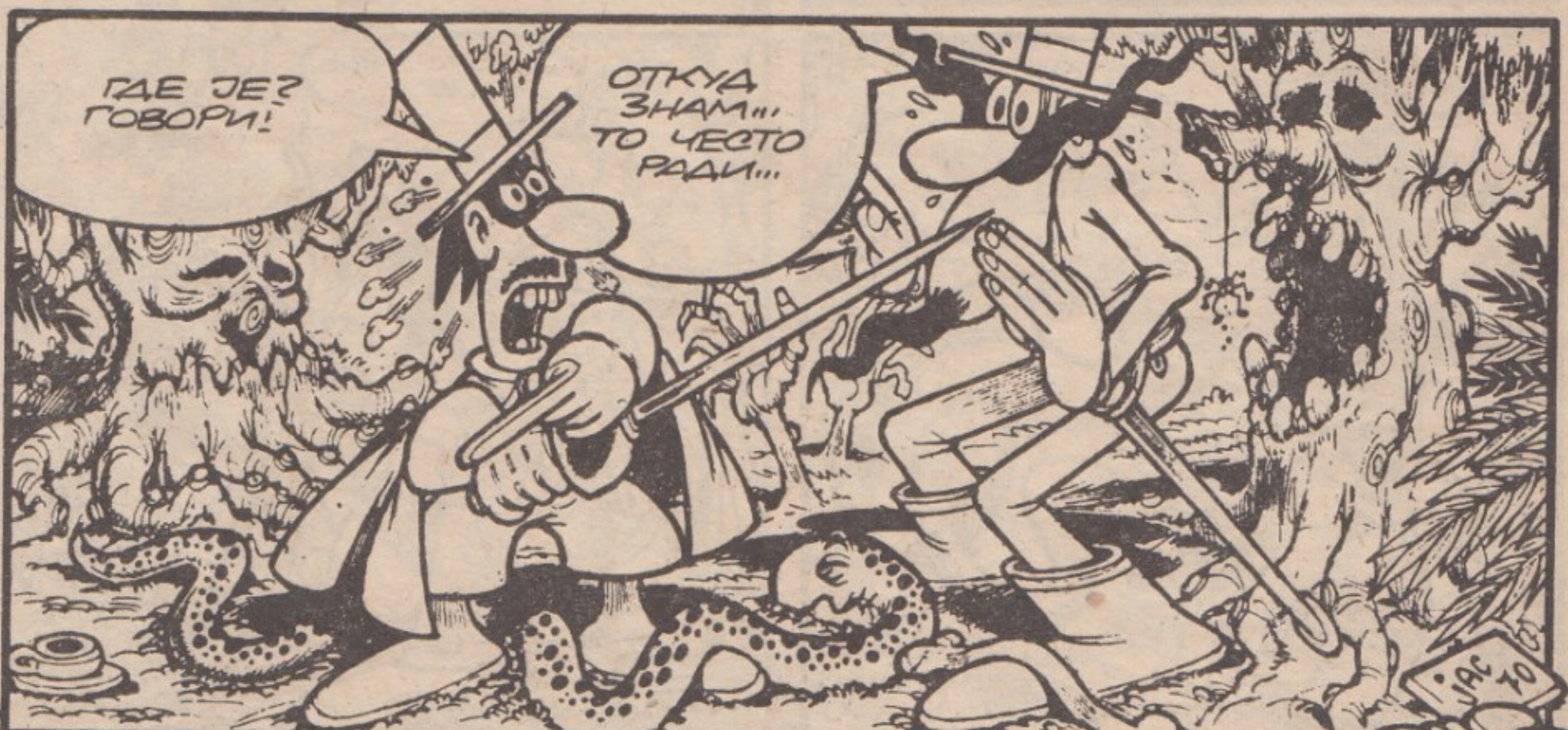
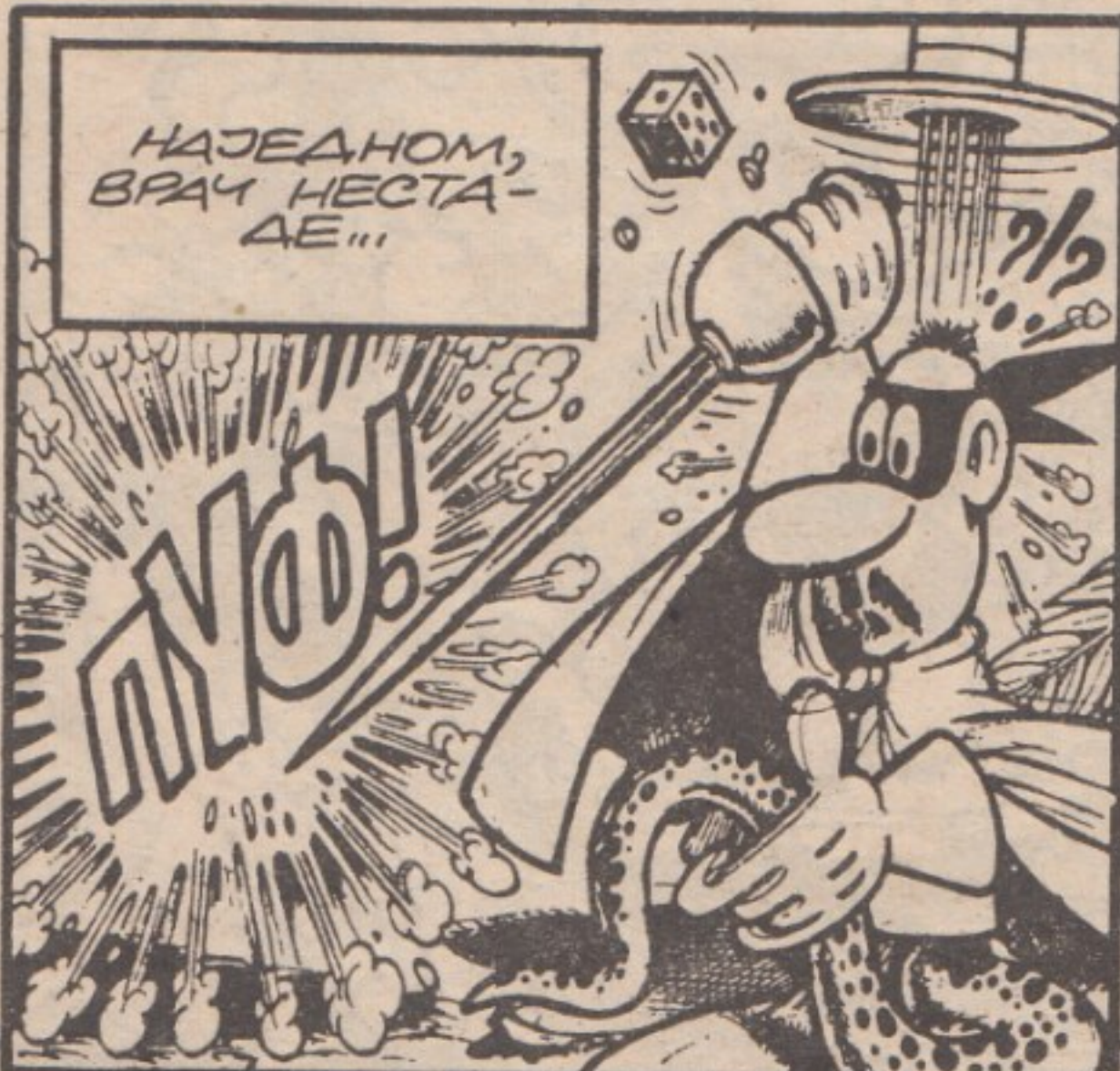
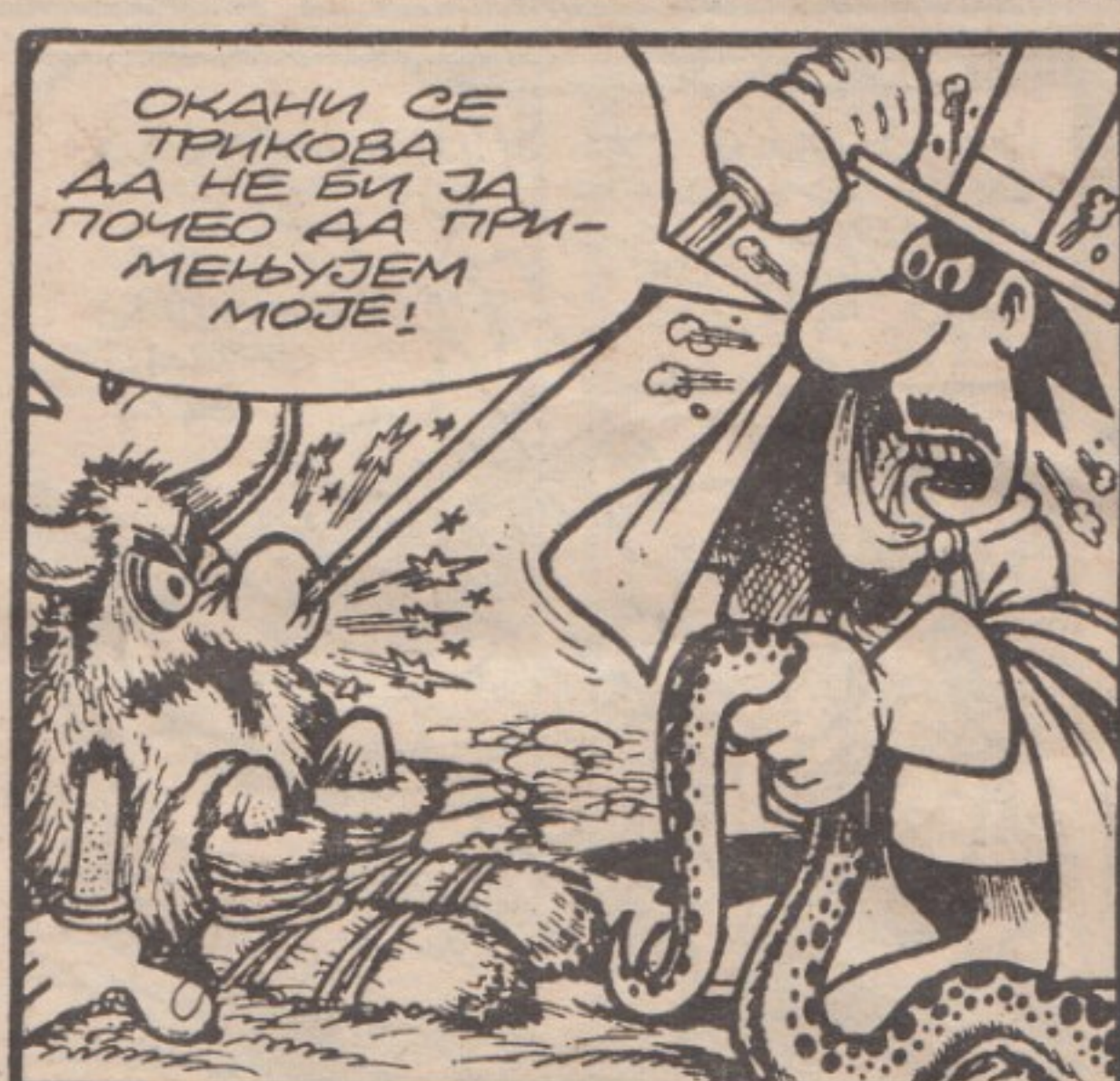
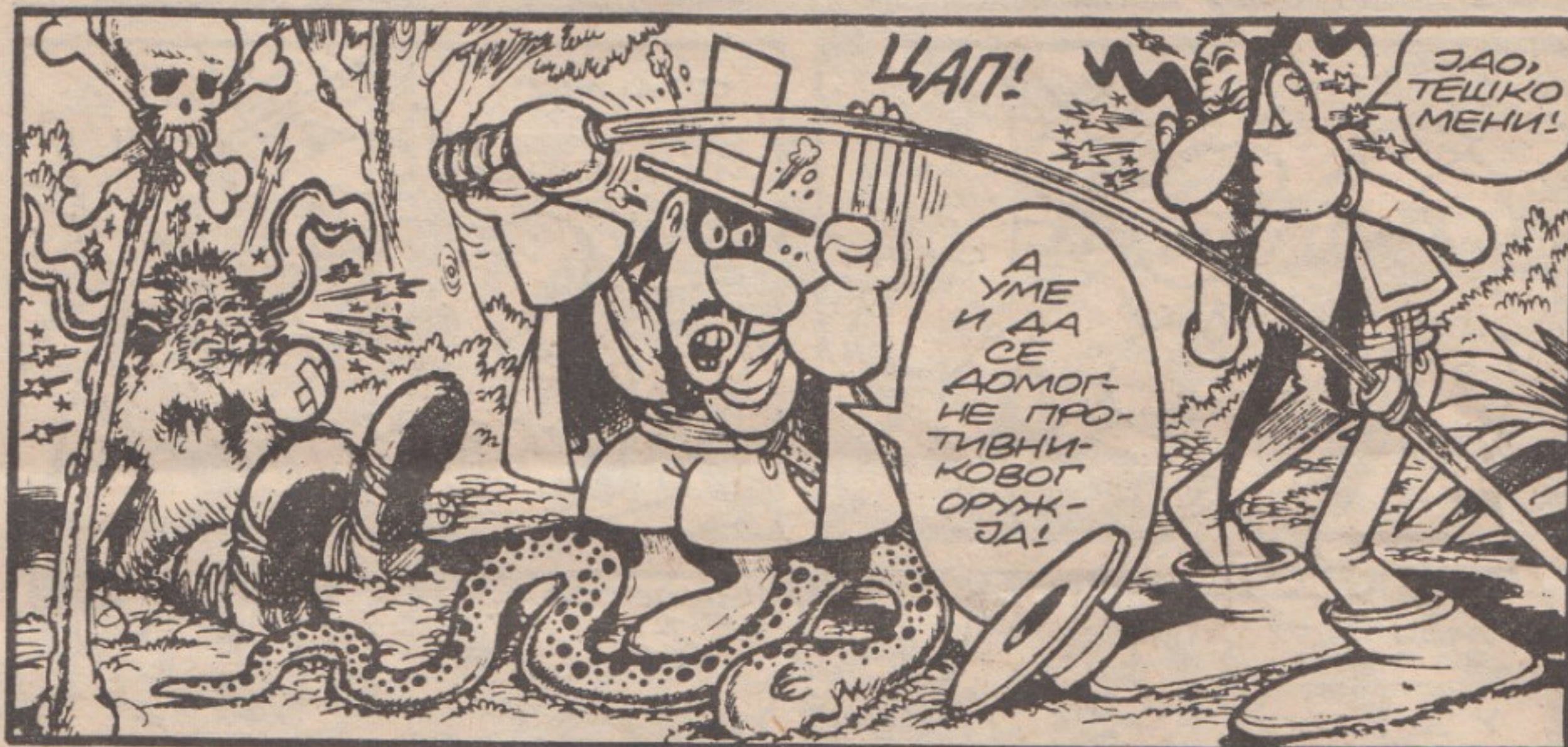
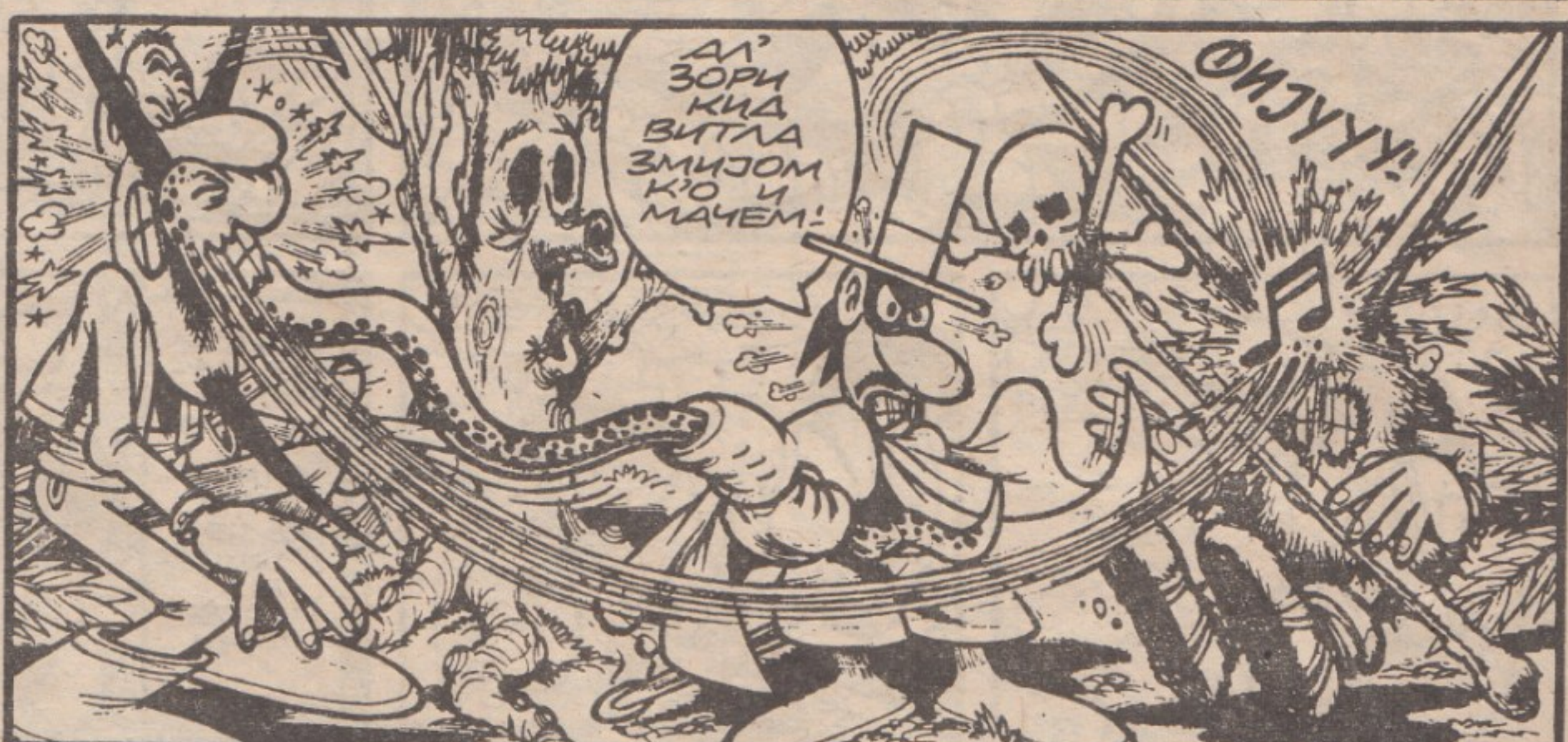
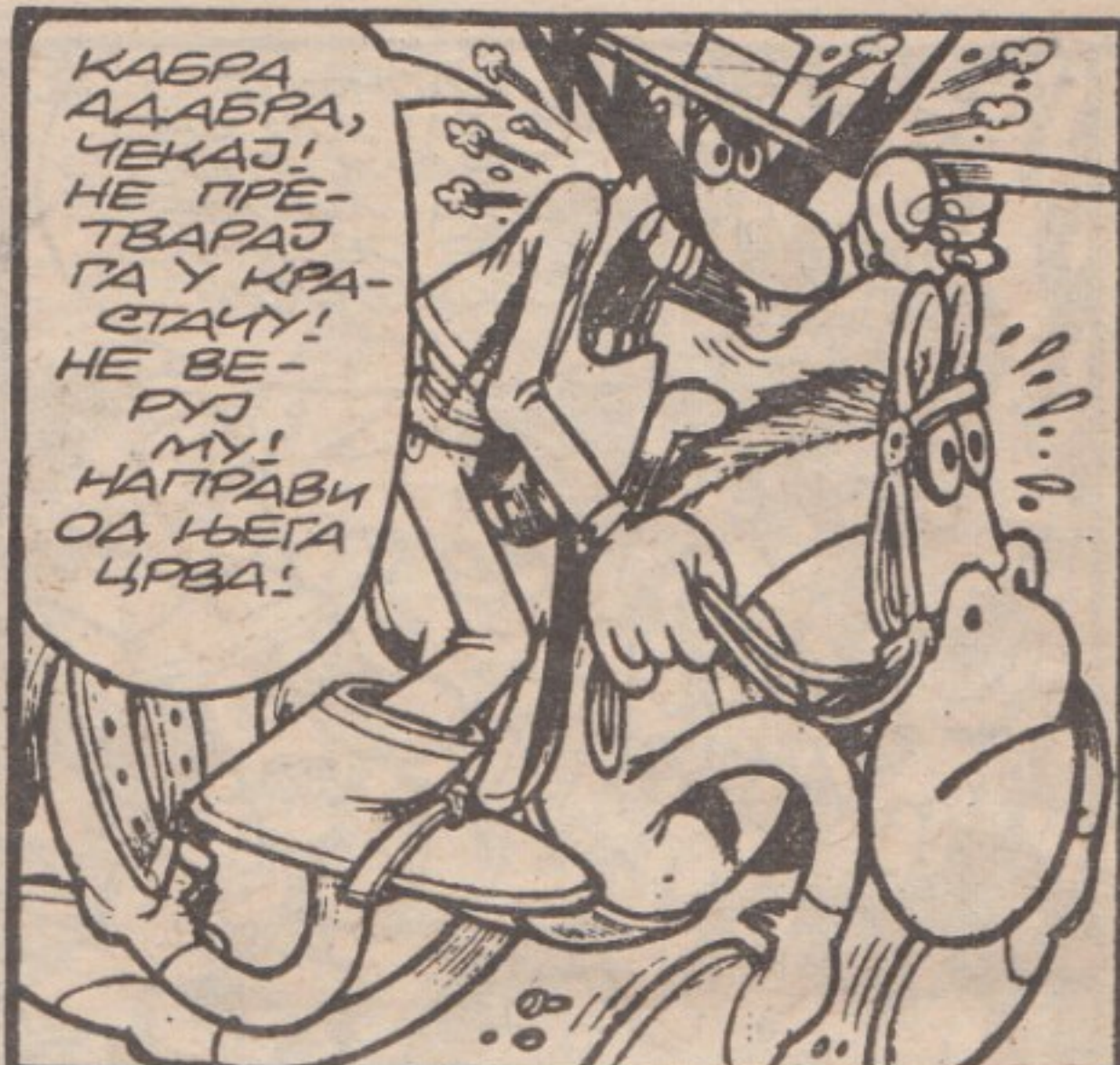
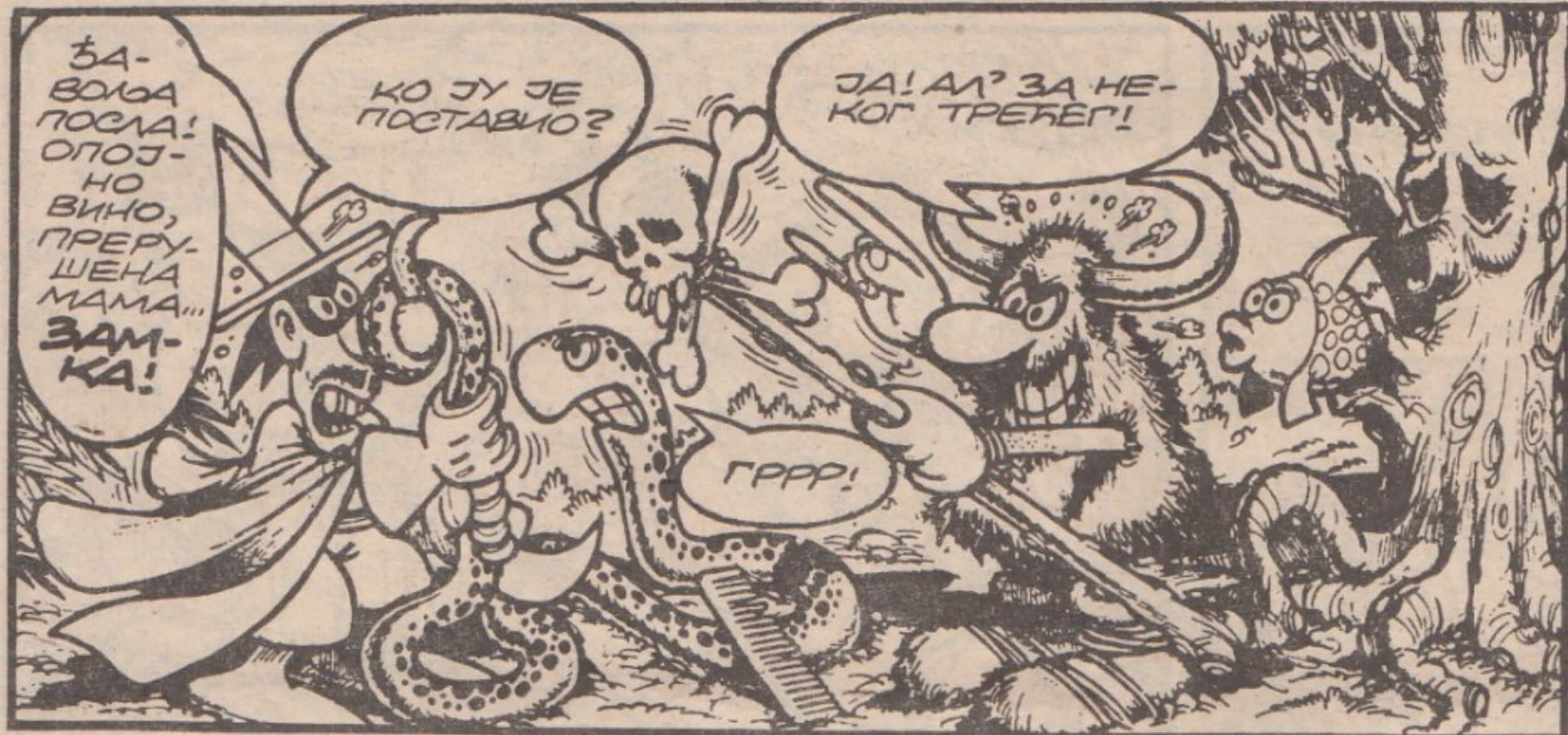
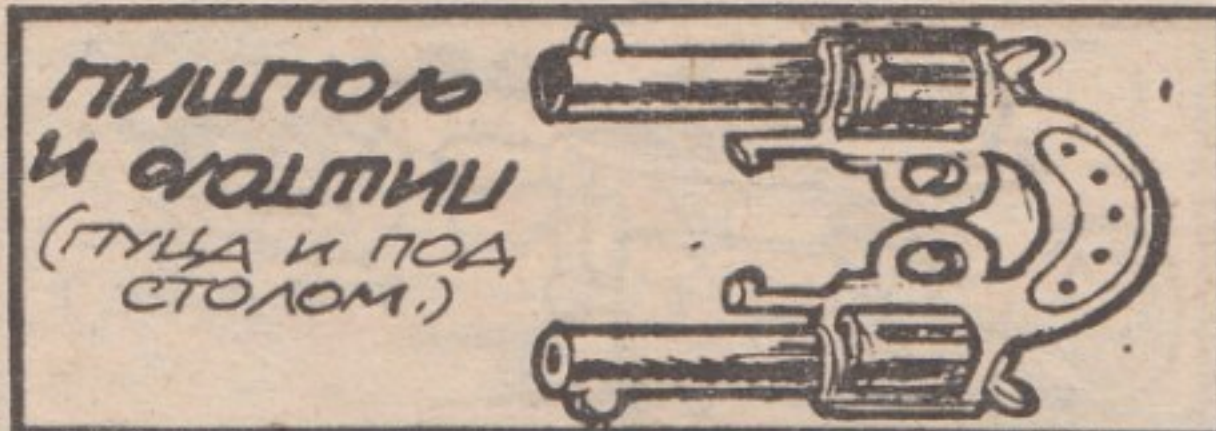
МАЧ СЕ
ЗА ТРЕН
ПРЕТВОРИО
У ЗМИЈУ И...

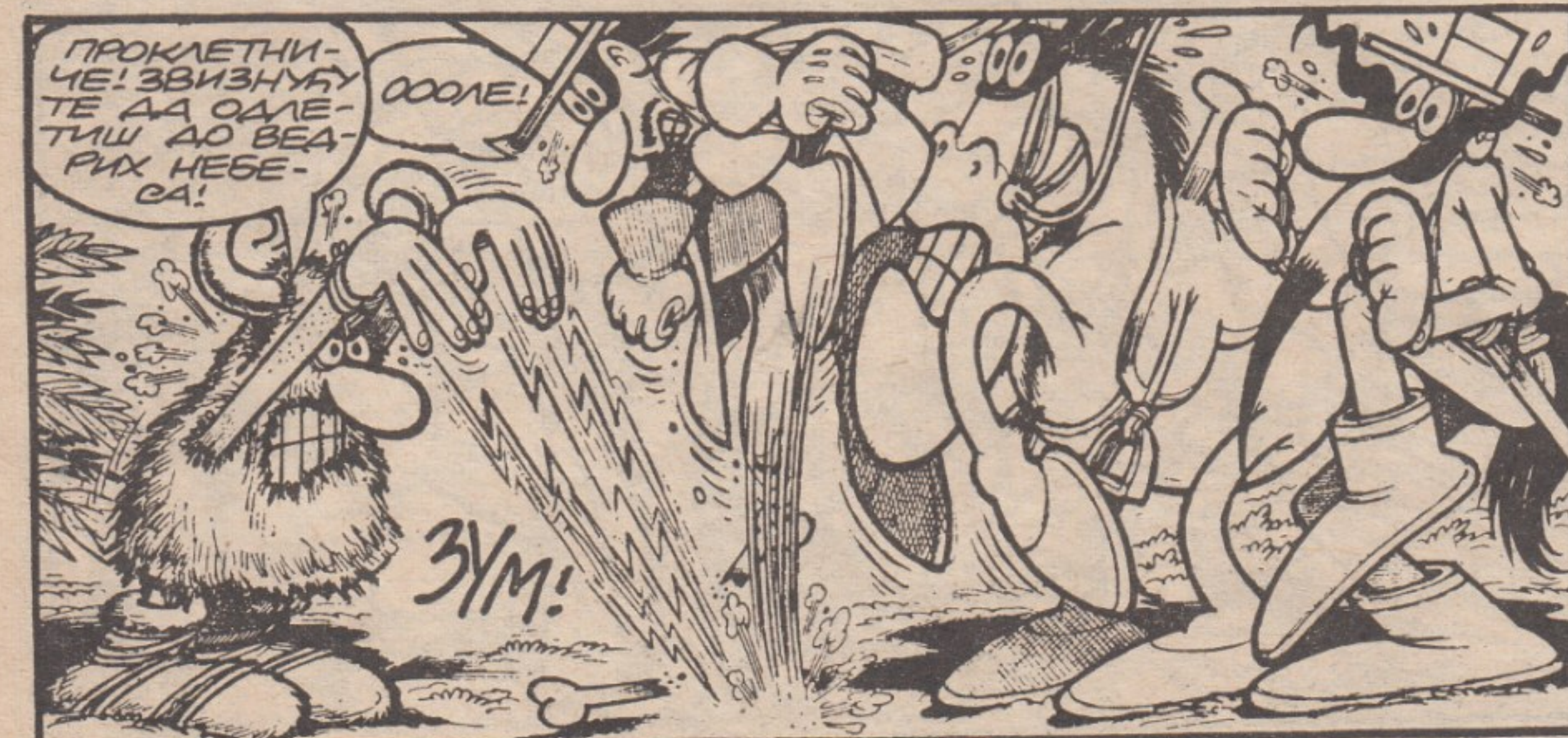
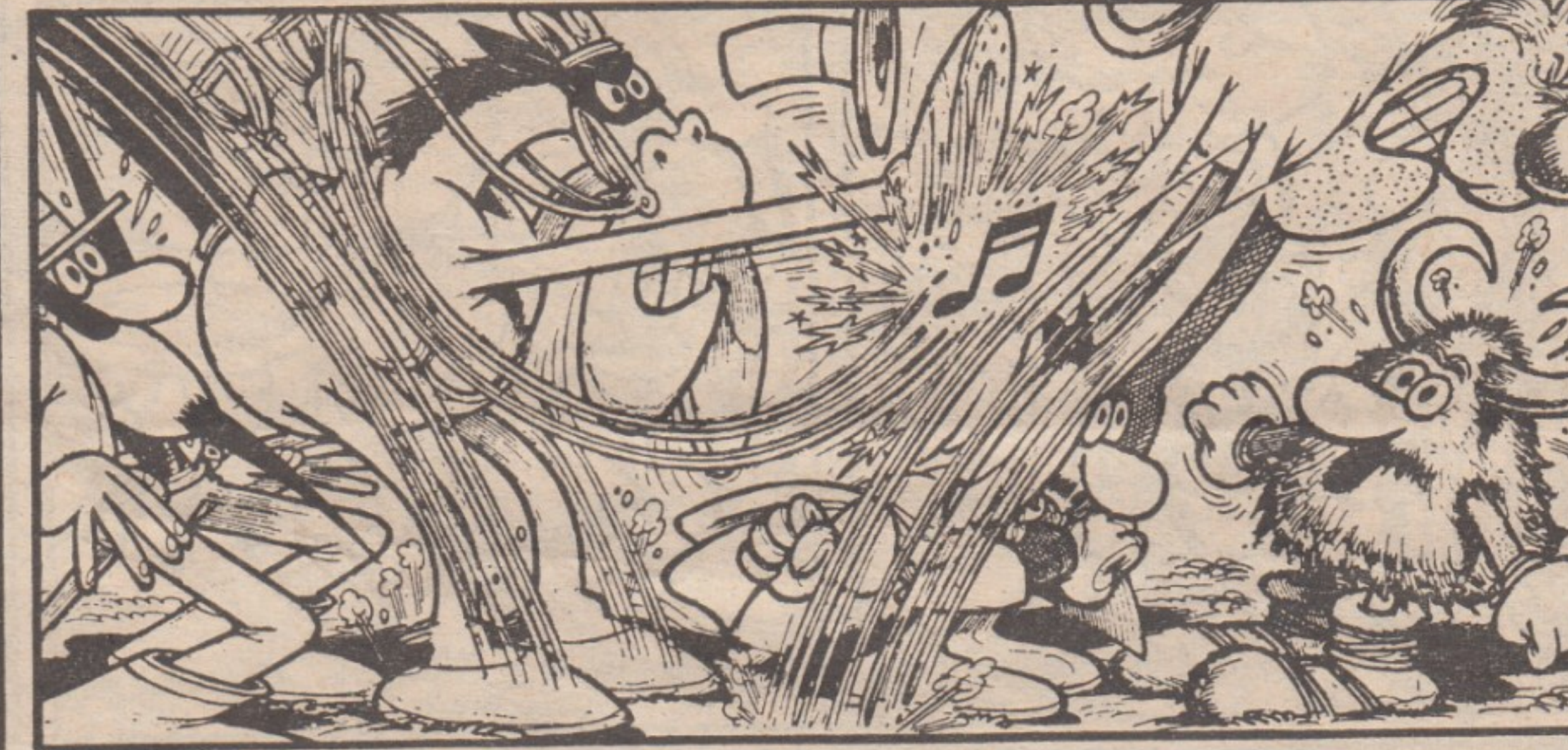
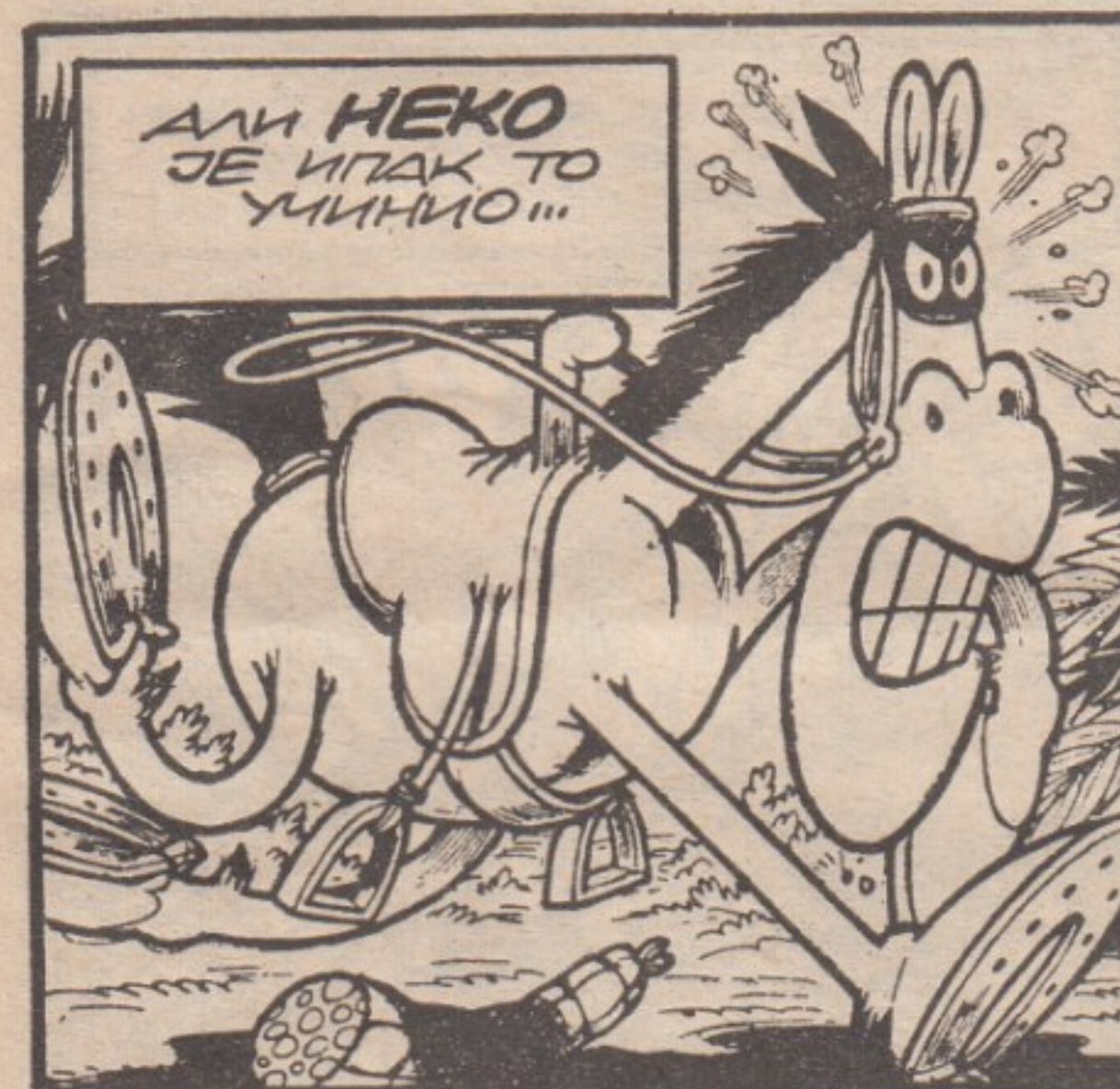
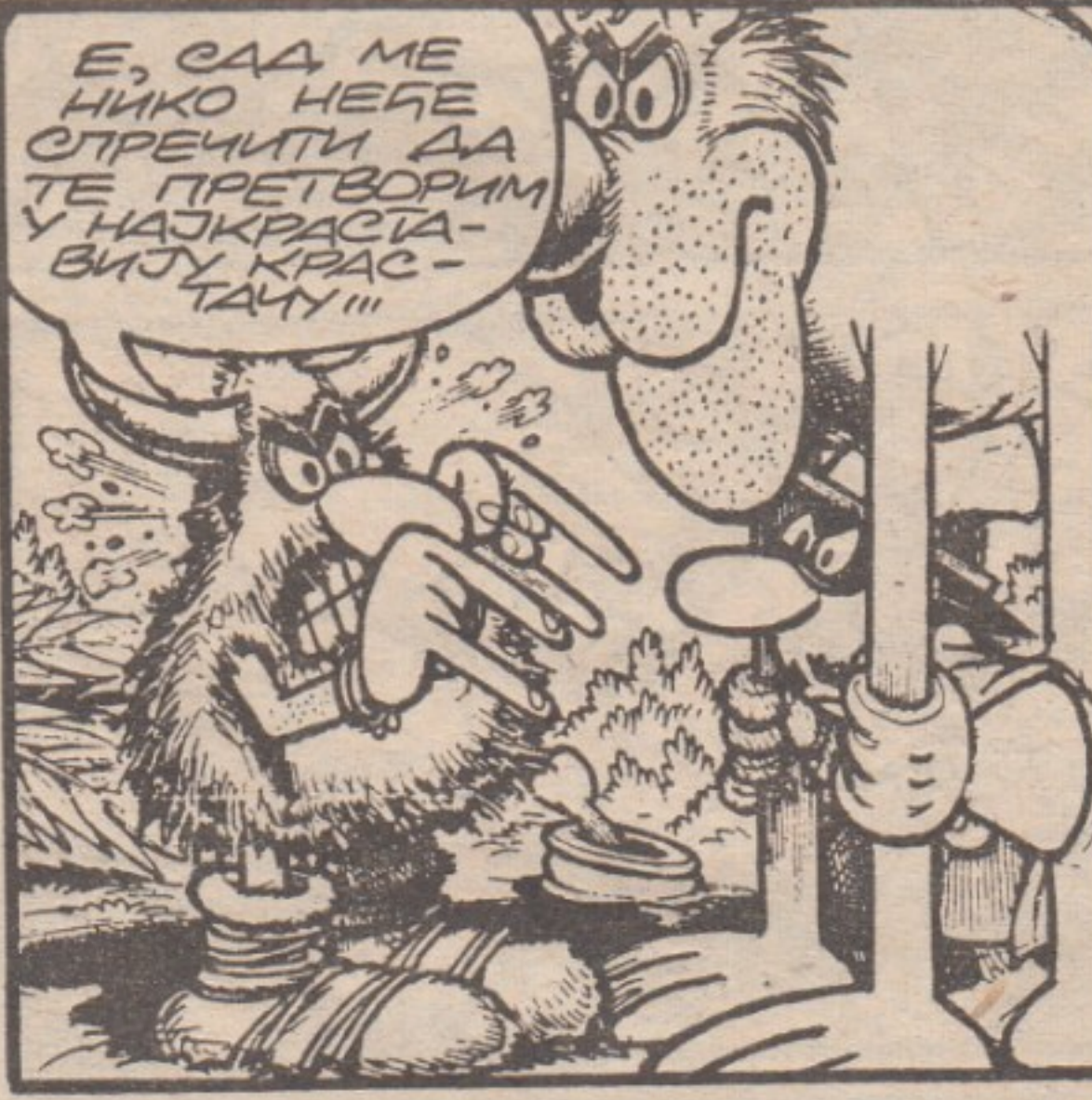
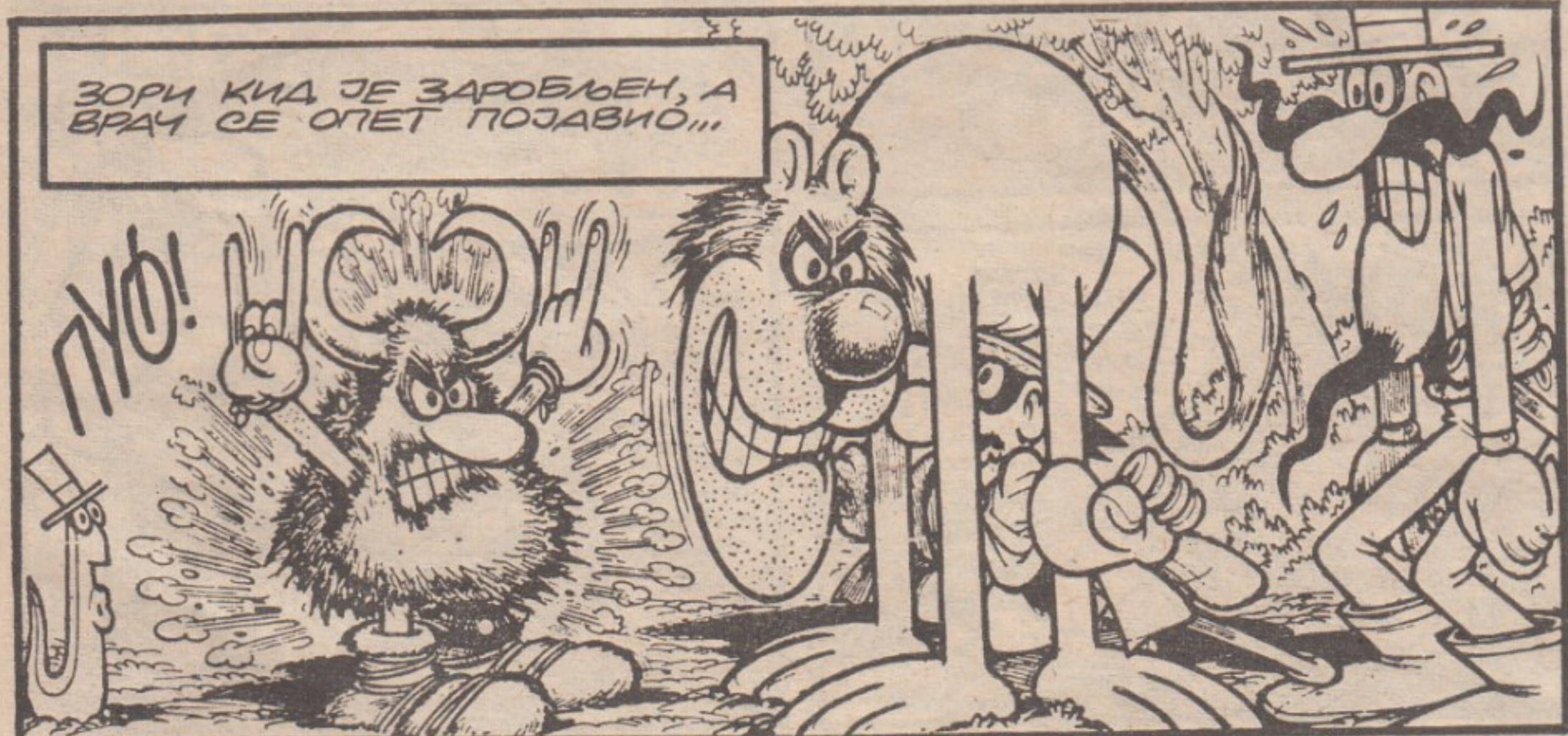
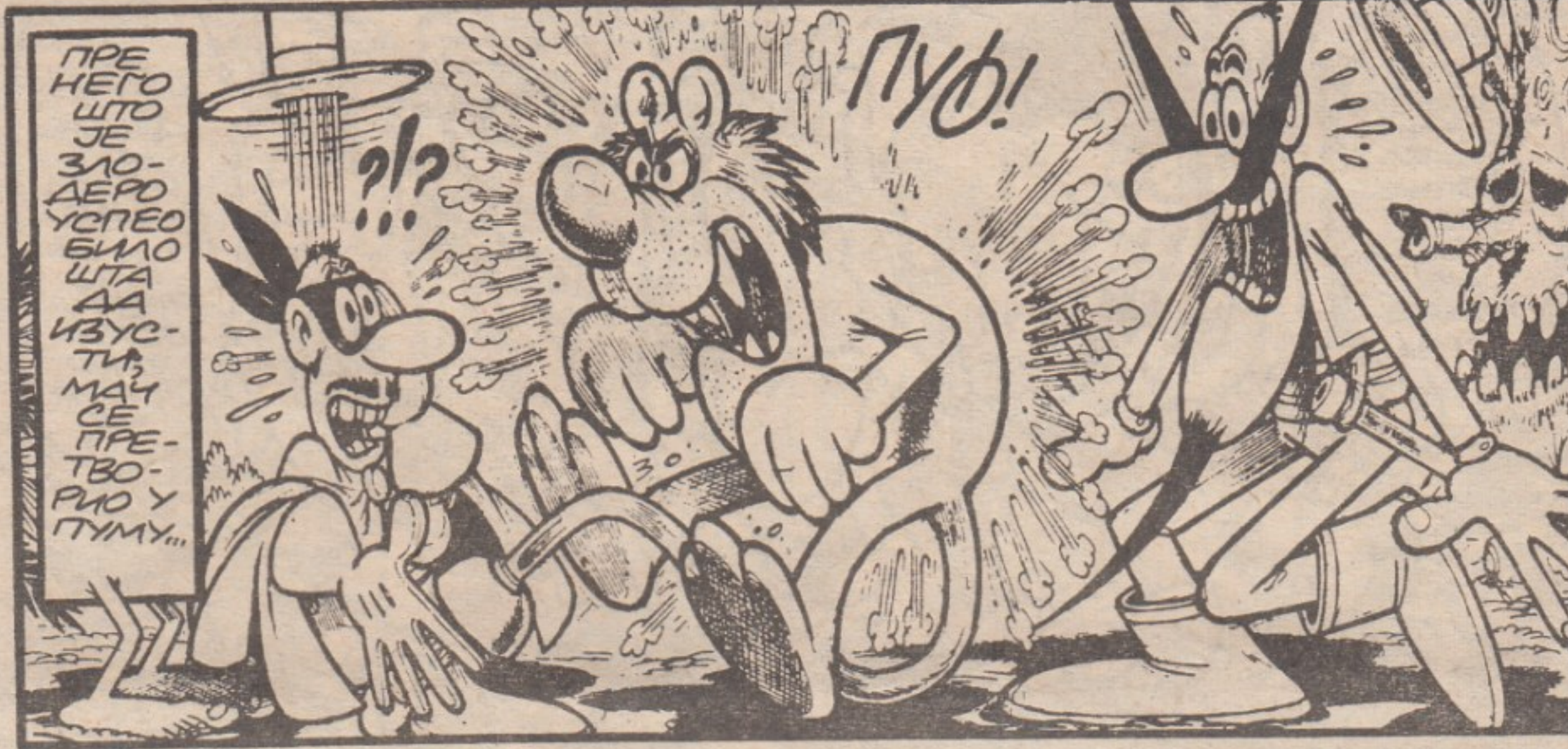
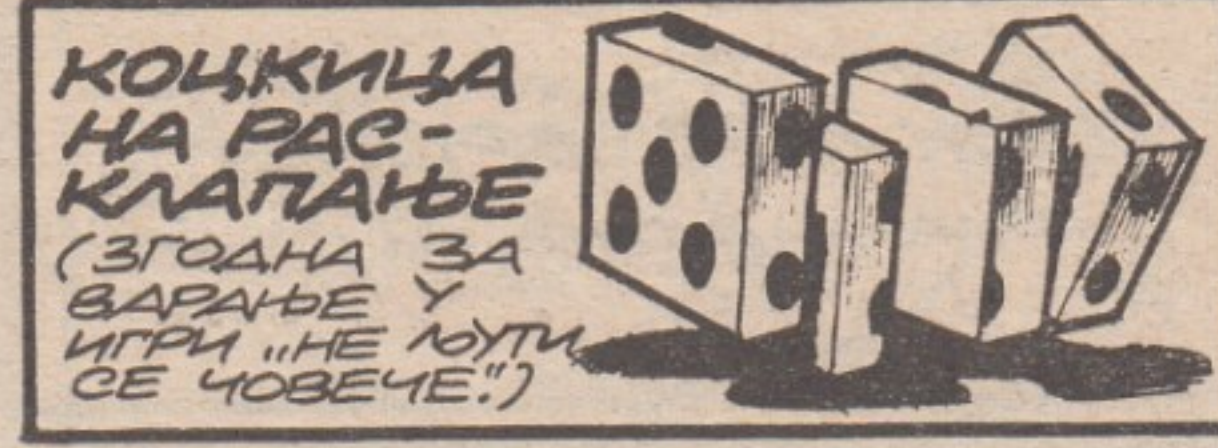
ДРАГО МИ
ЈЕ!

ЧЕКАО САМ ТЕ,
ЗОРИ! ДА СЕ УПО-
ЗНАМО! ЈА САМ
КАБРА АДАБРА!

ПУФ!

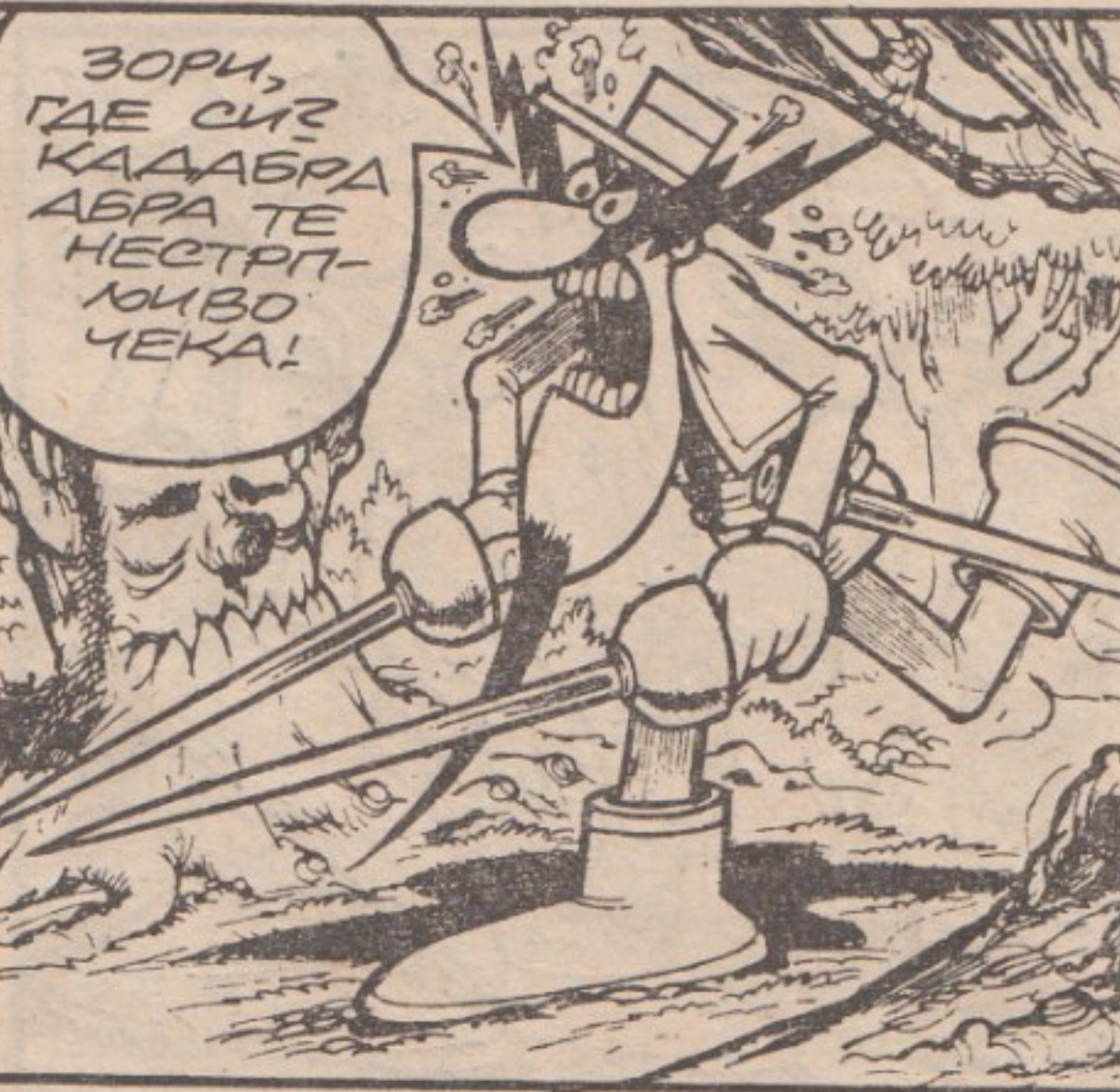
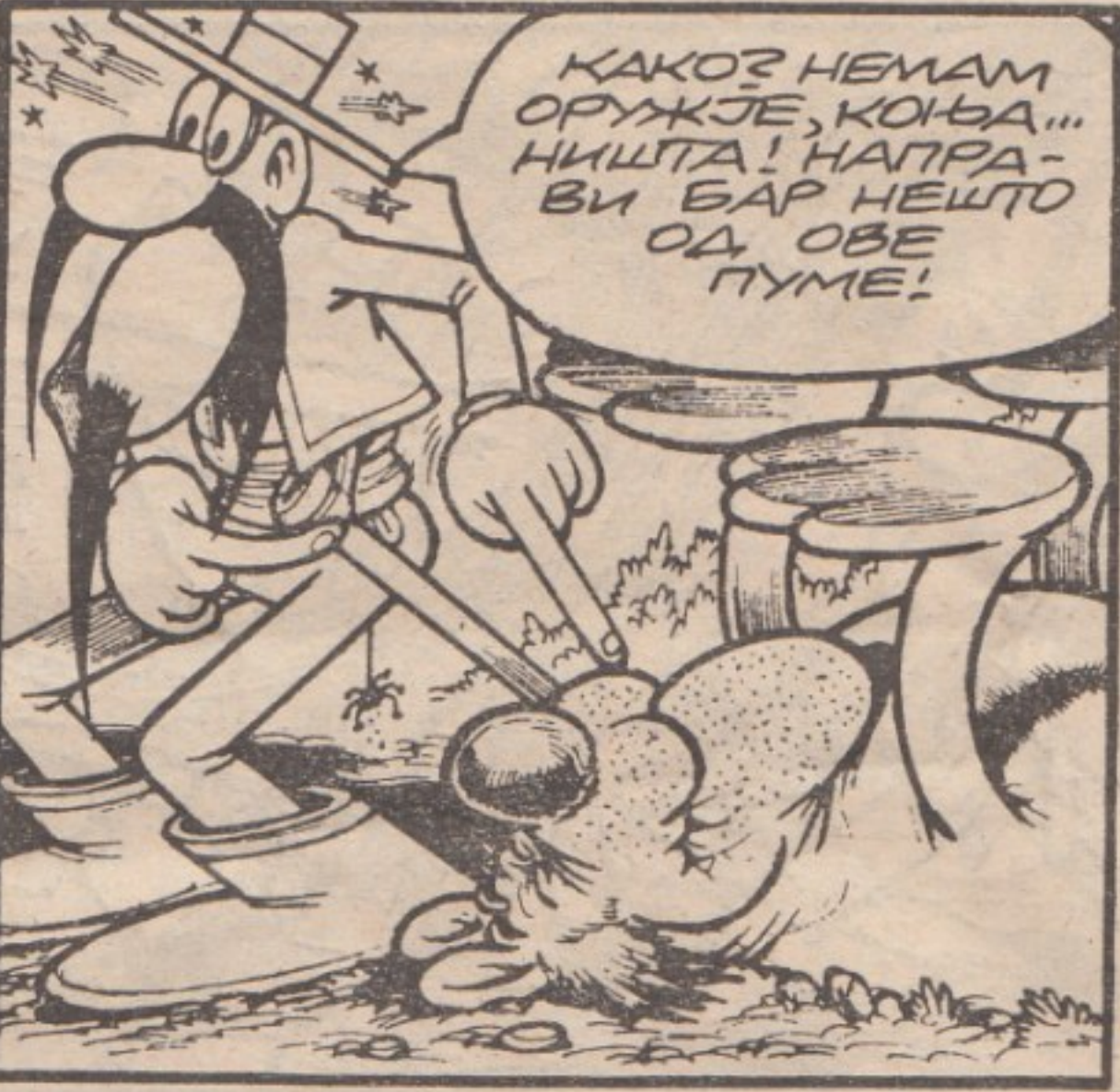
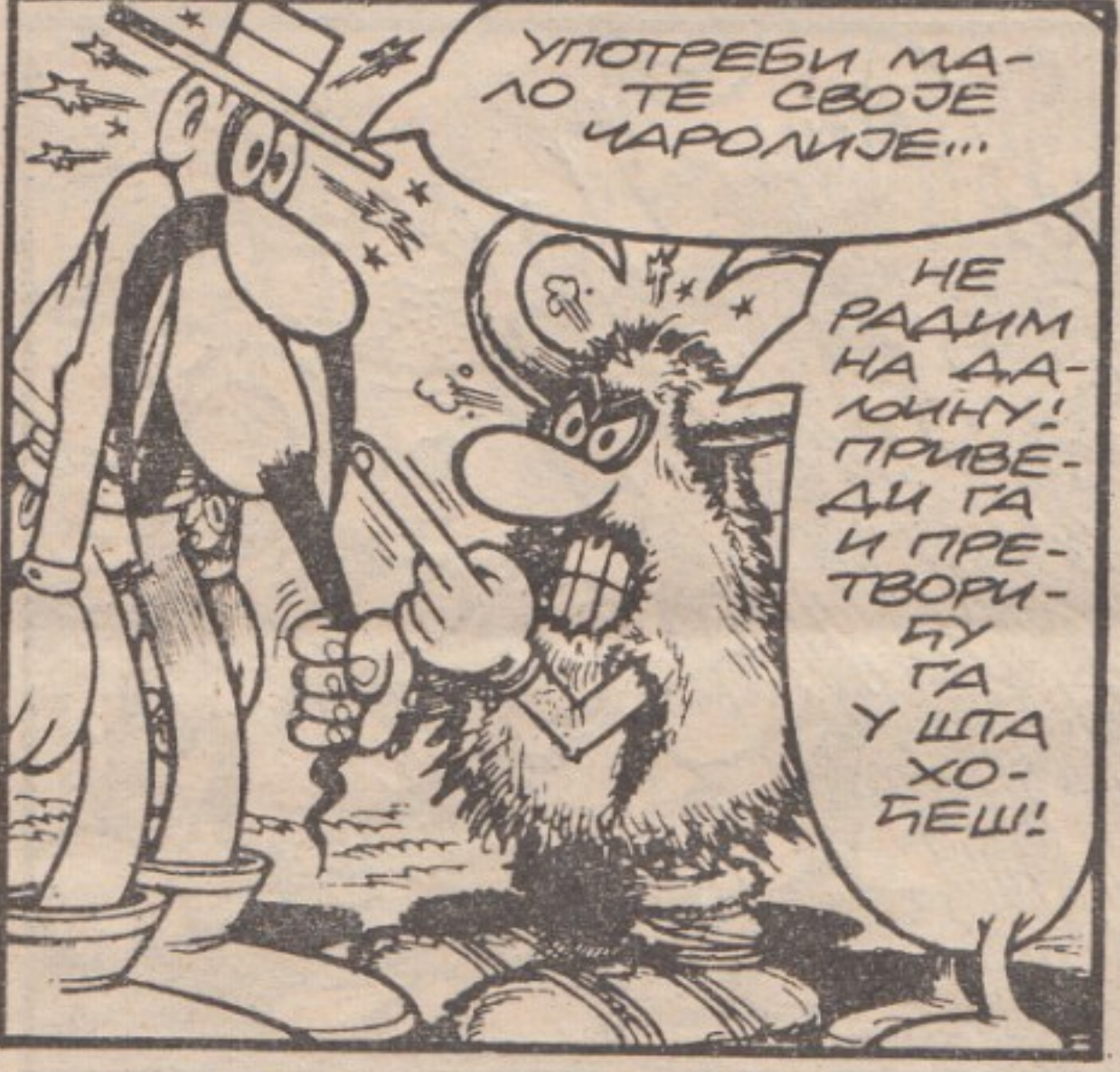
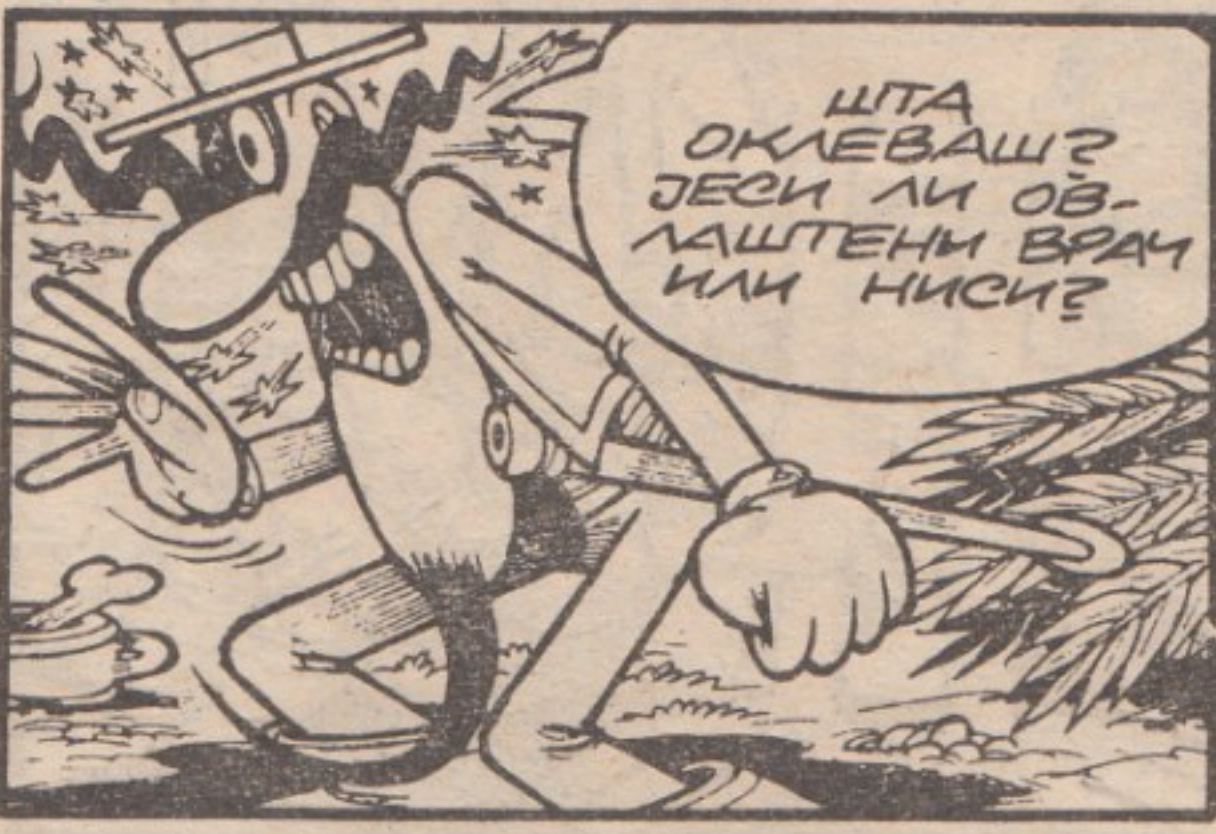
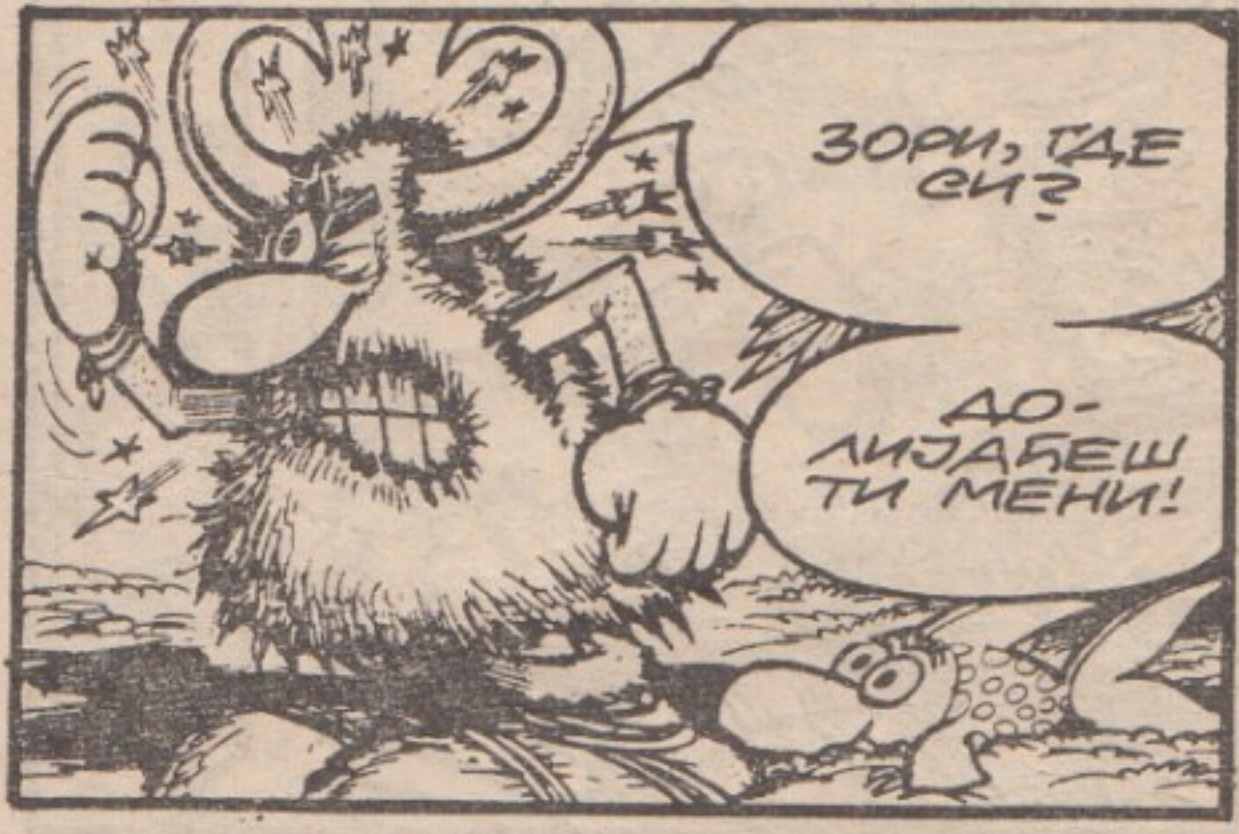
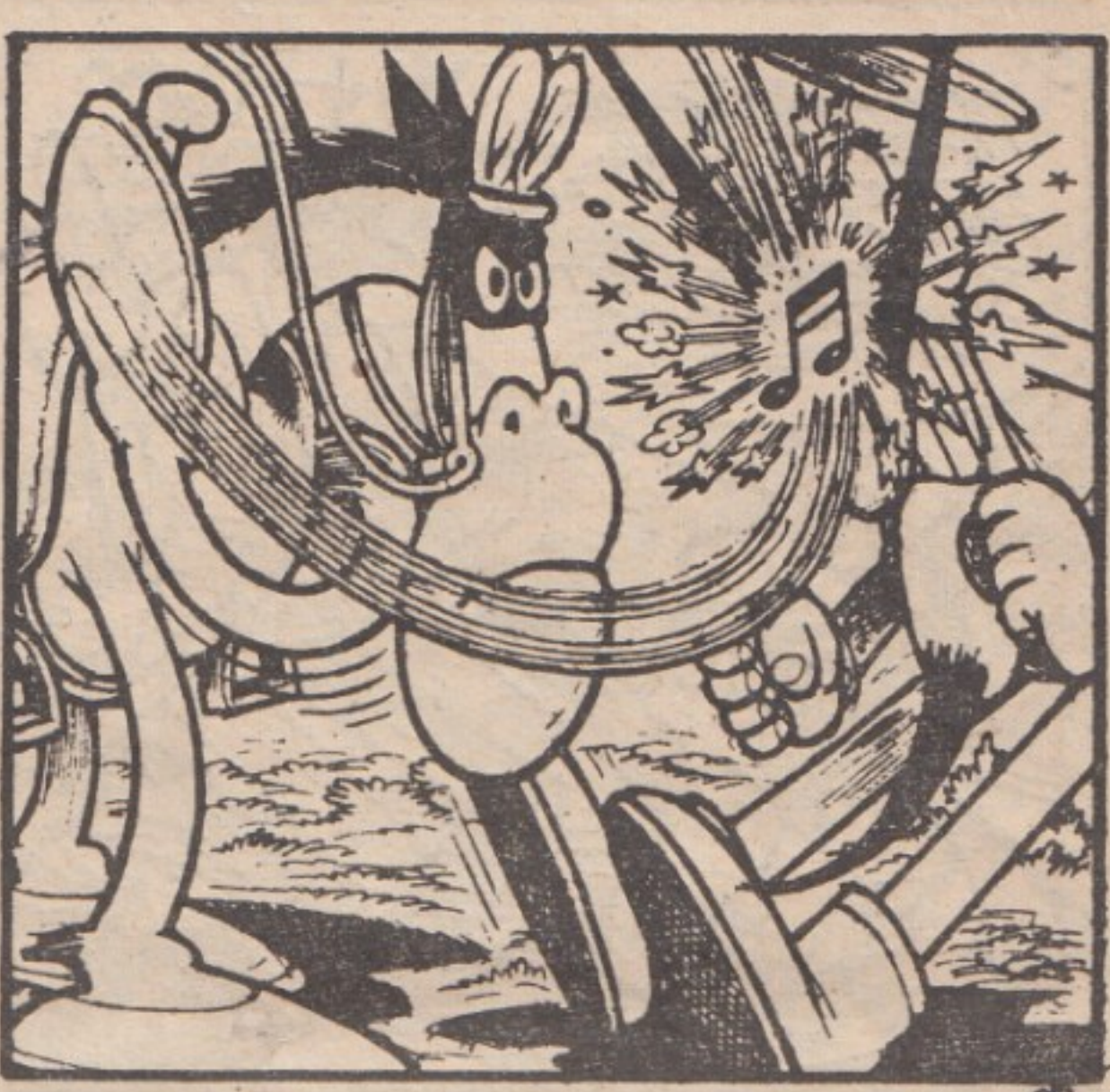
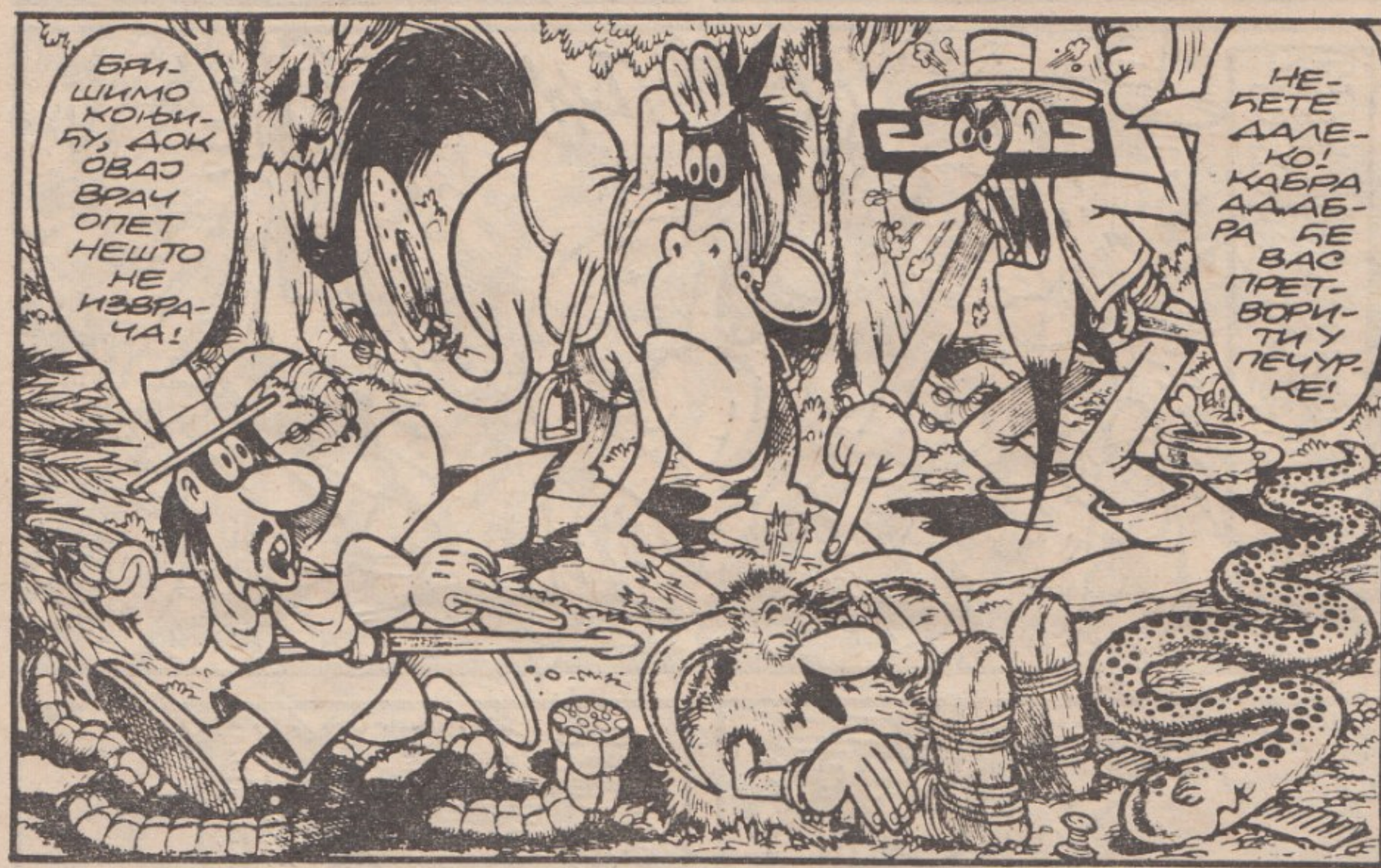
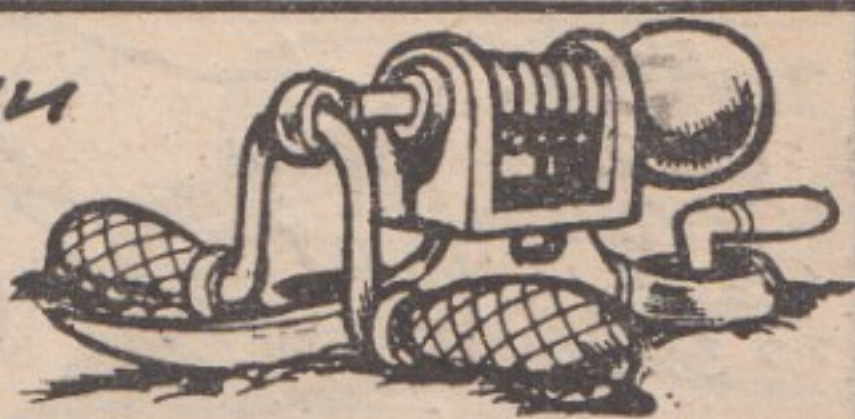

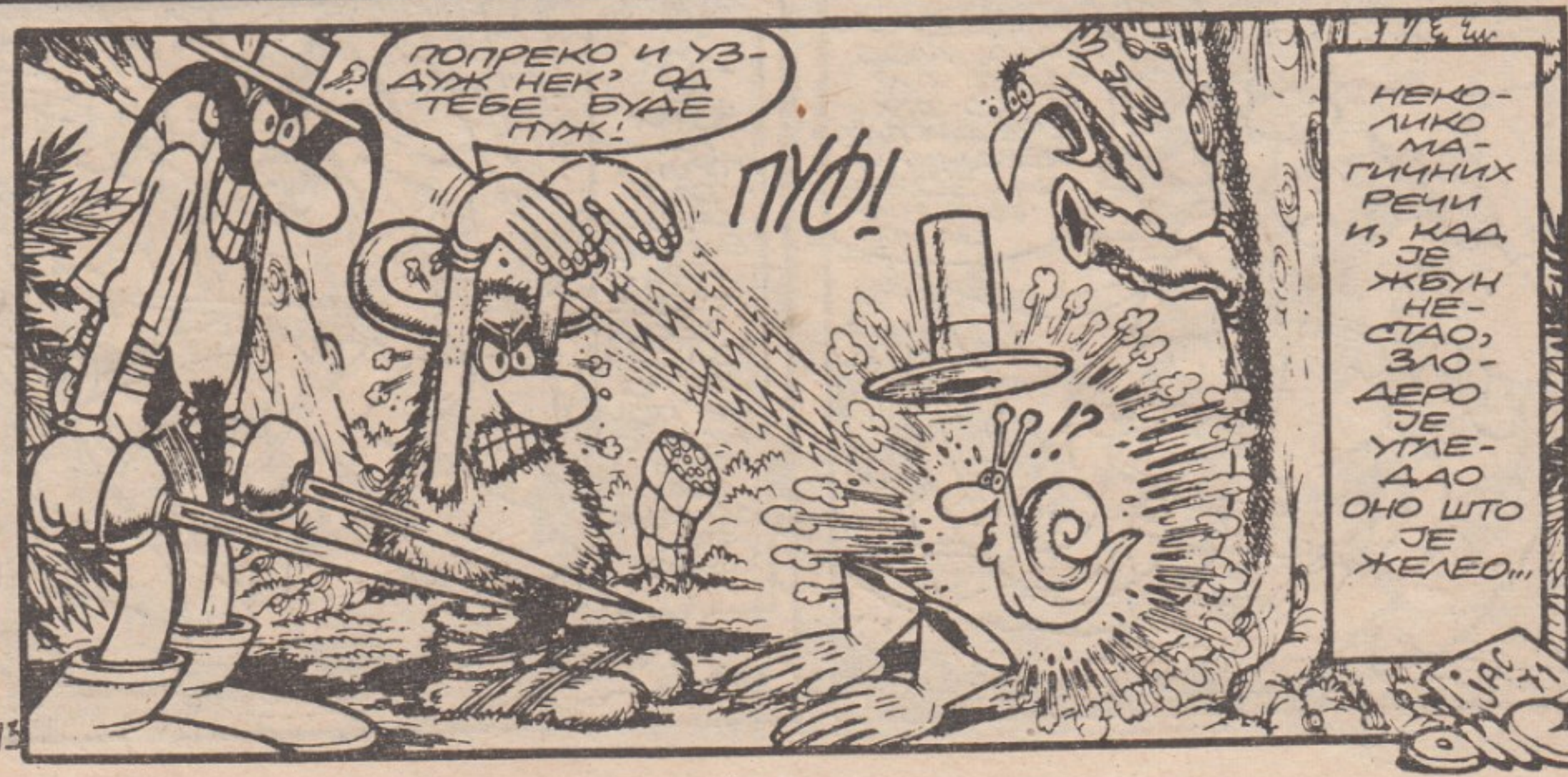
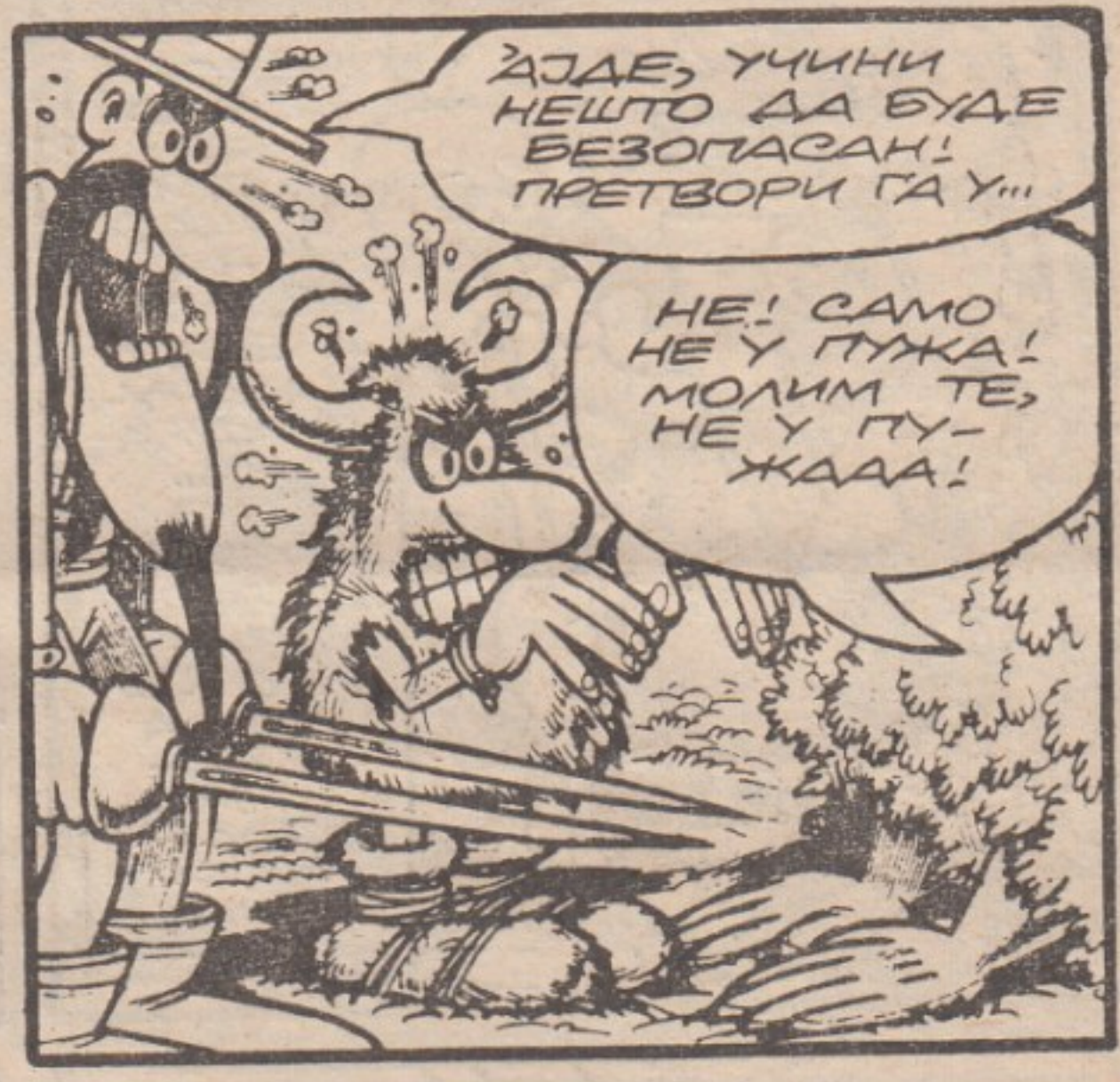
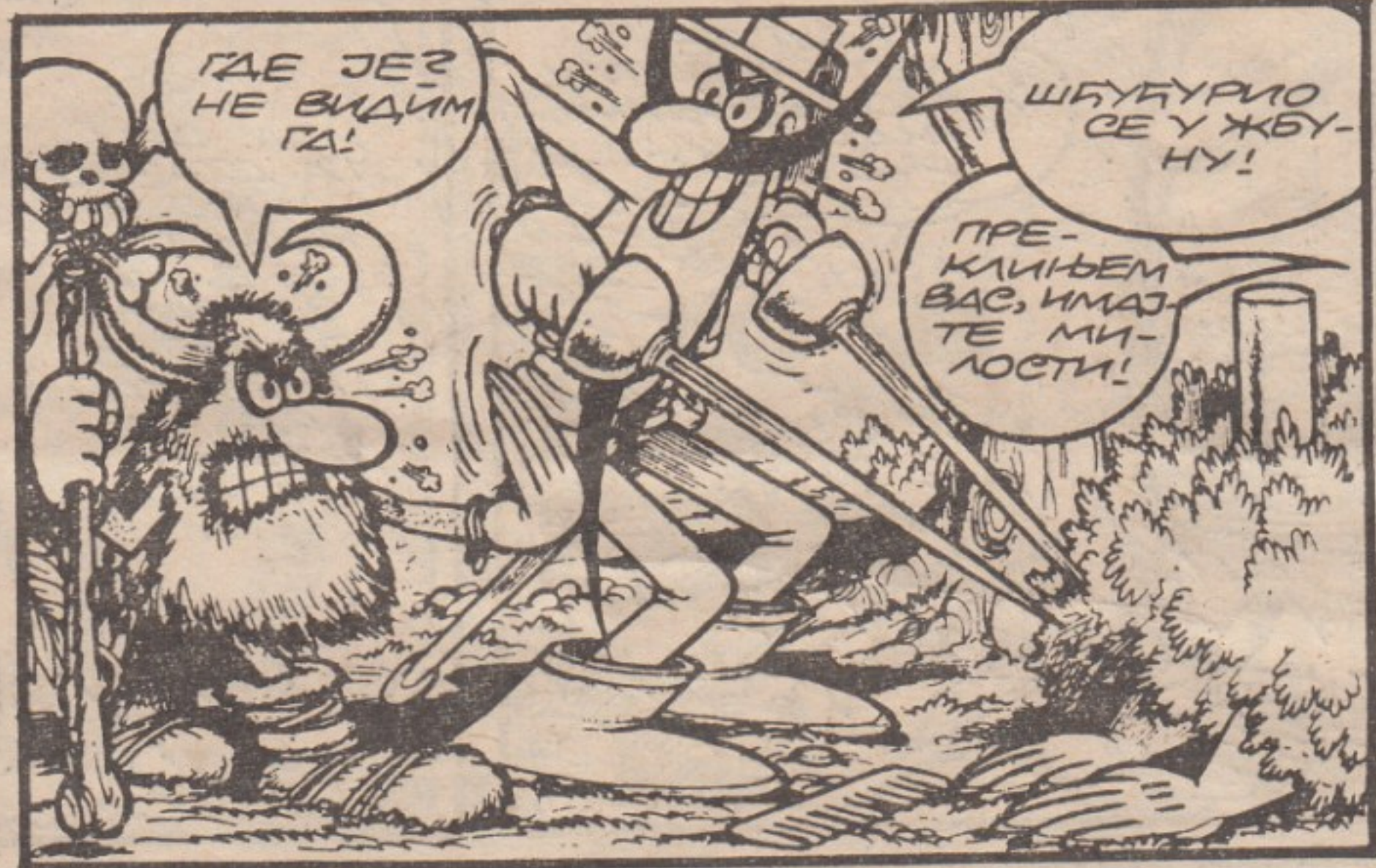
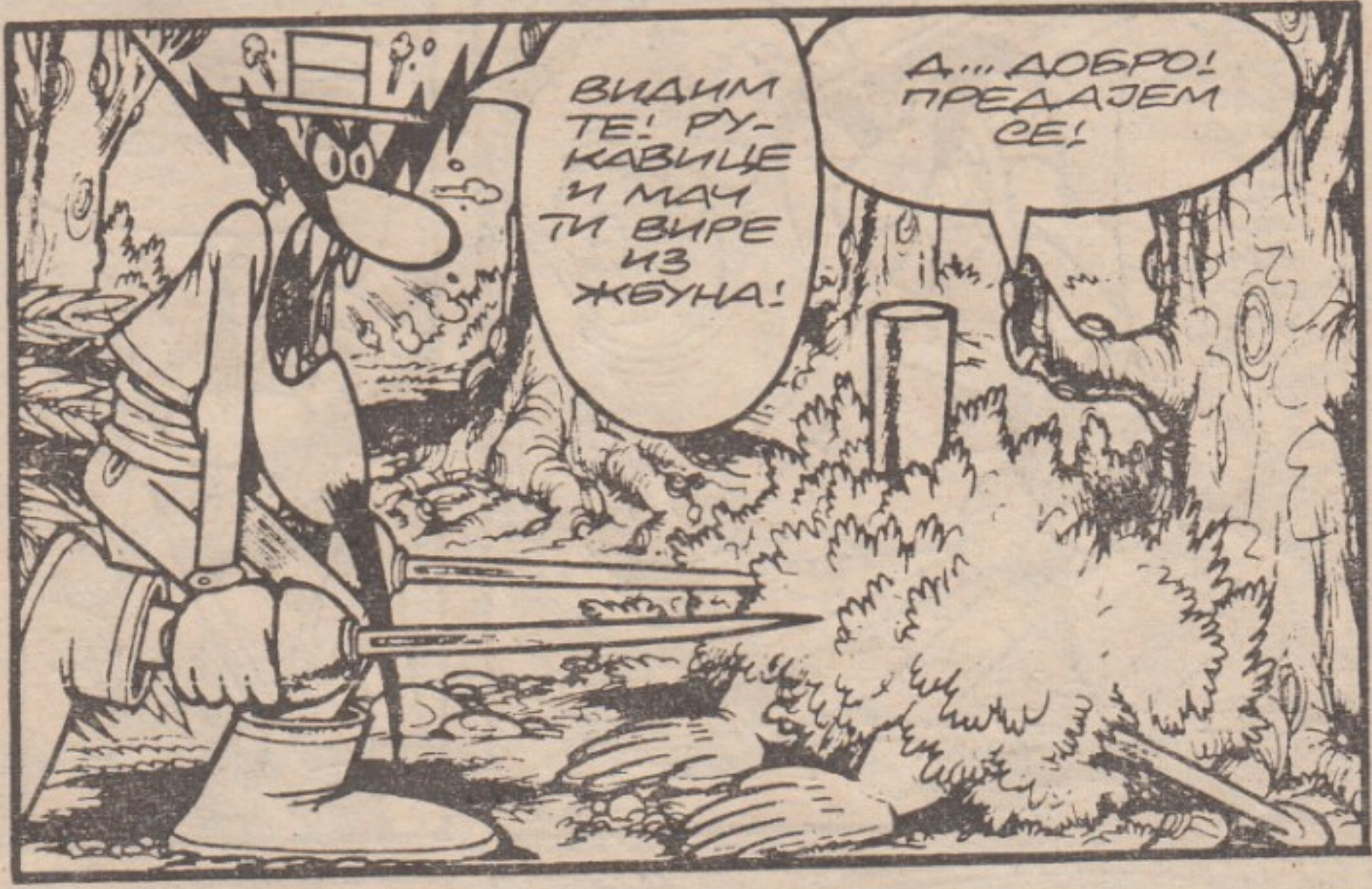
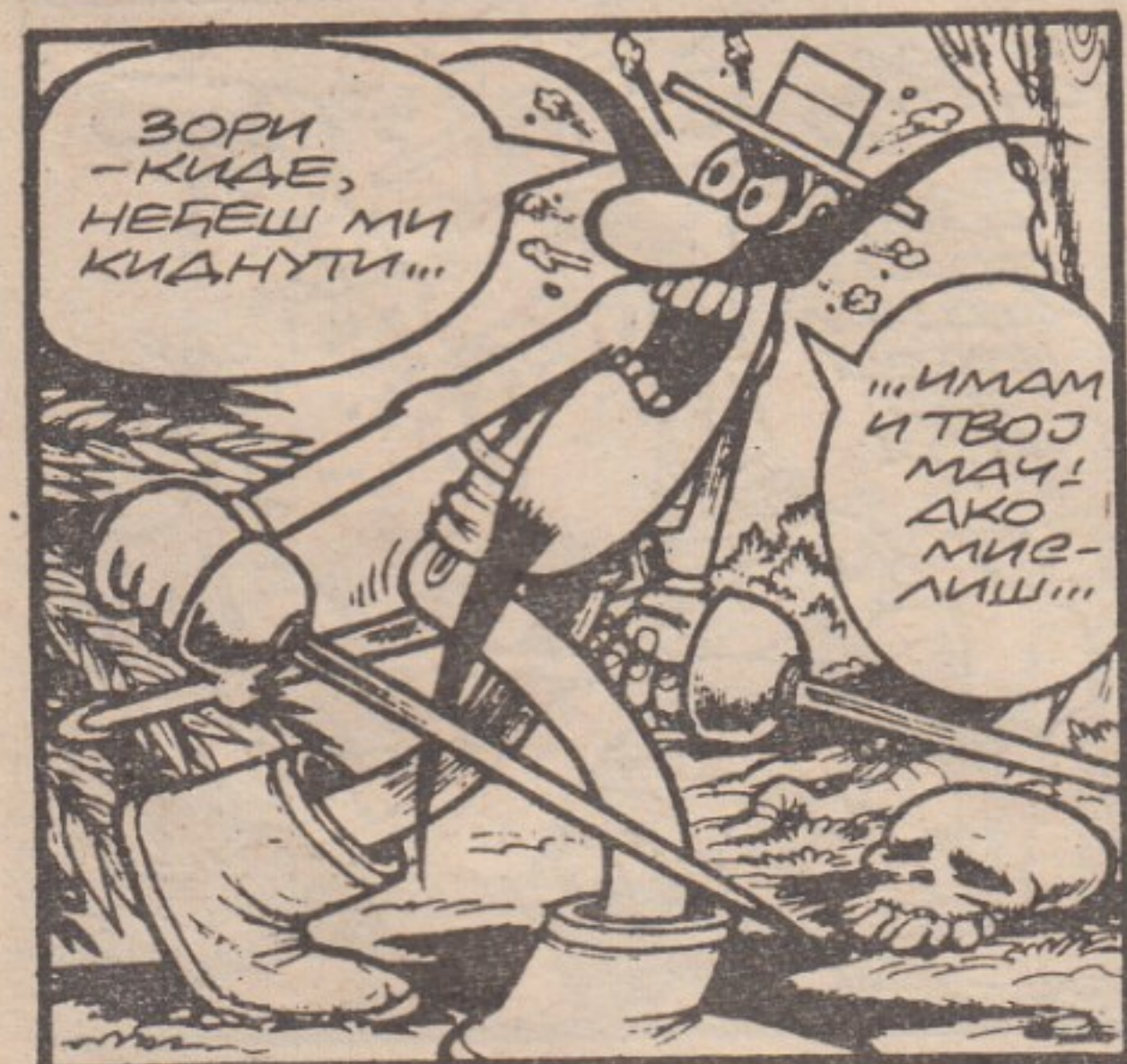
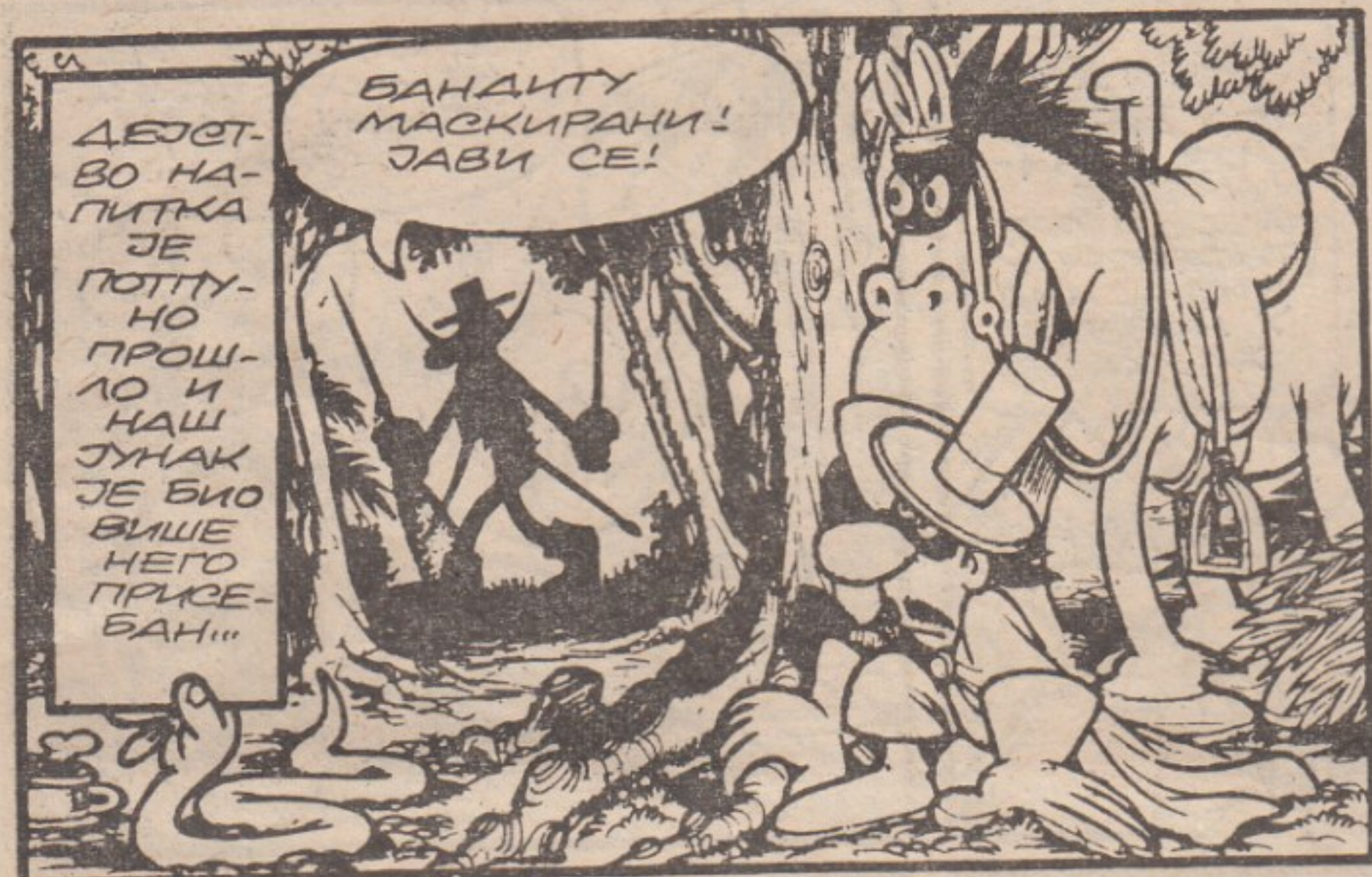
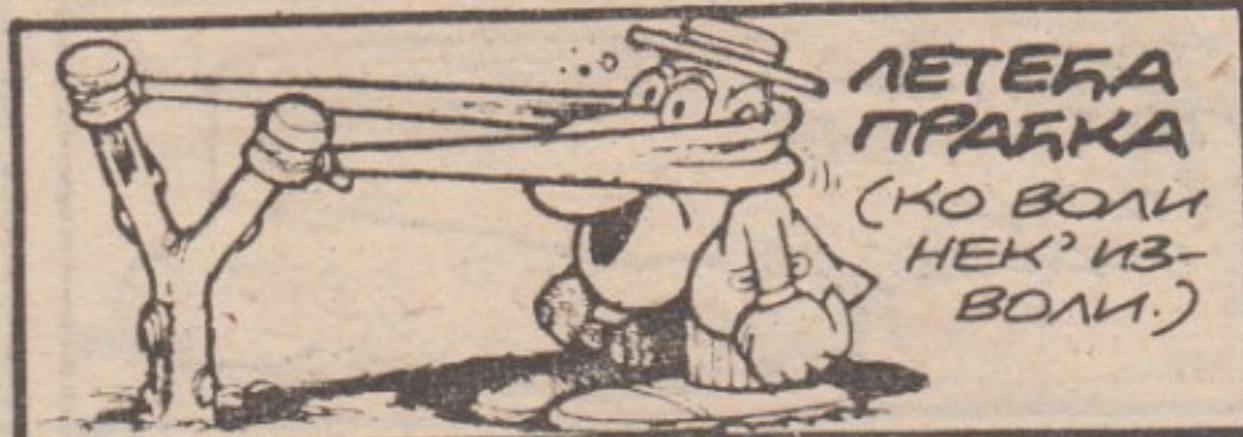
НОЖ БЕЗ ДРШКЕ
(НЕМА НИ НОЖА НИ СЕЧИВА.)

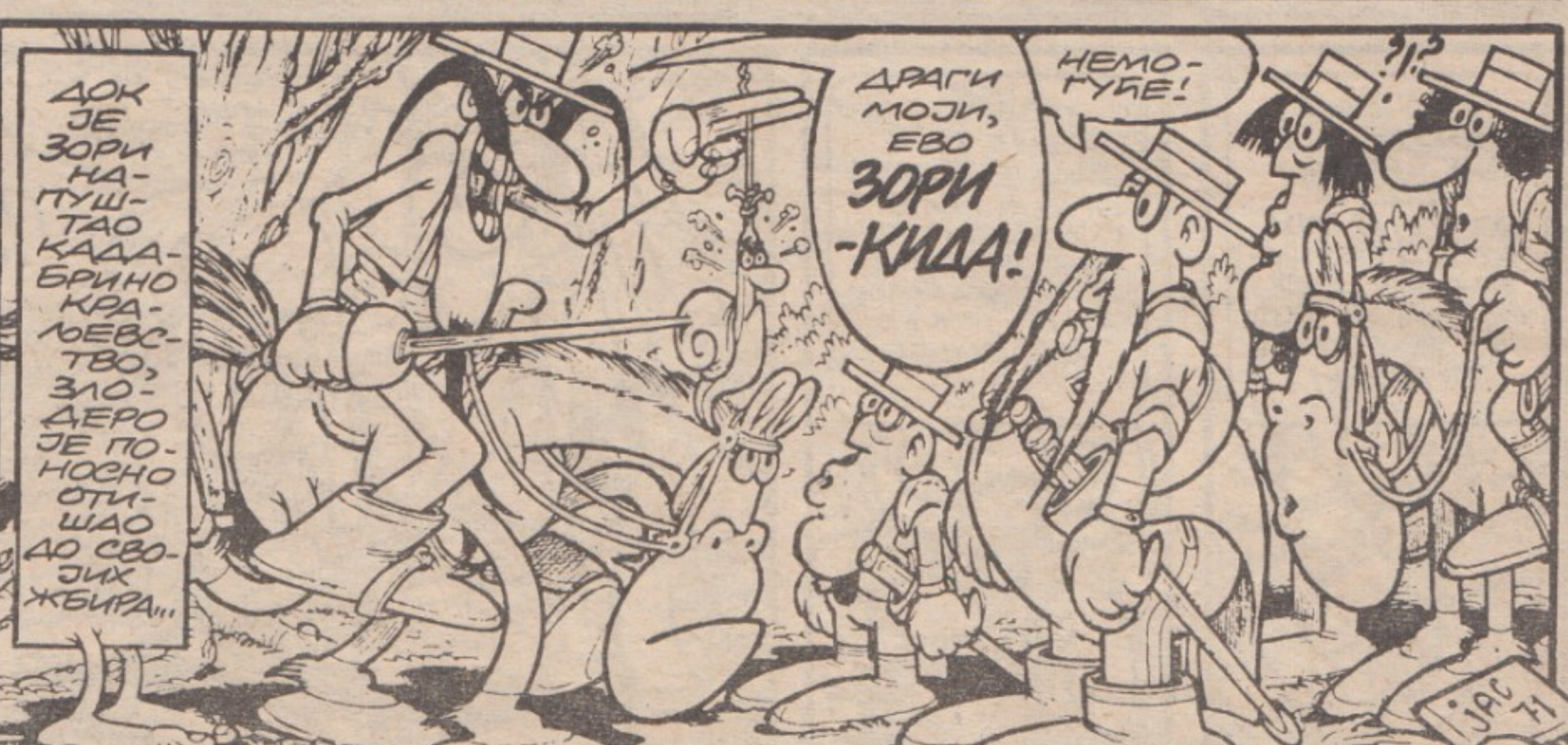
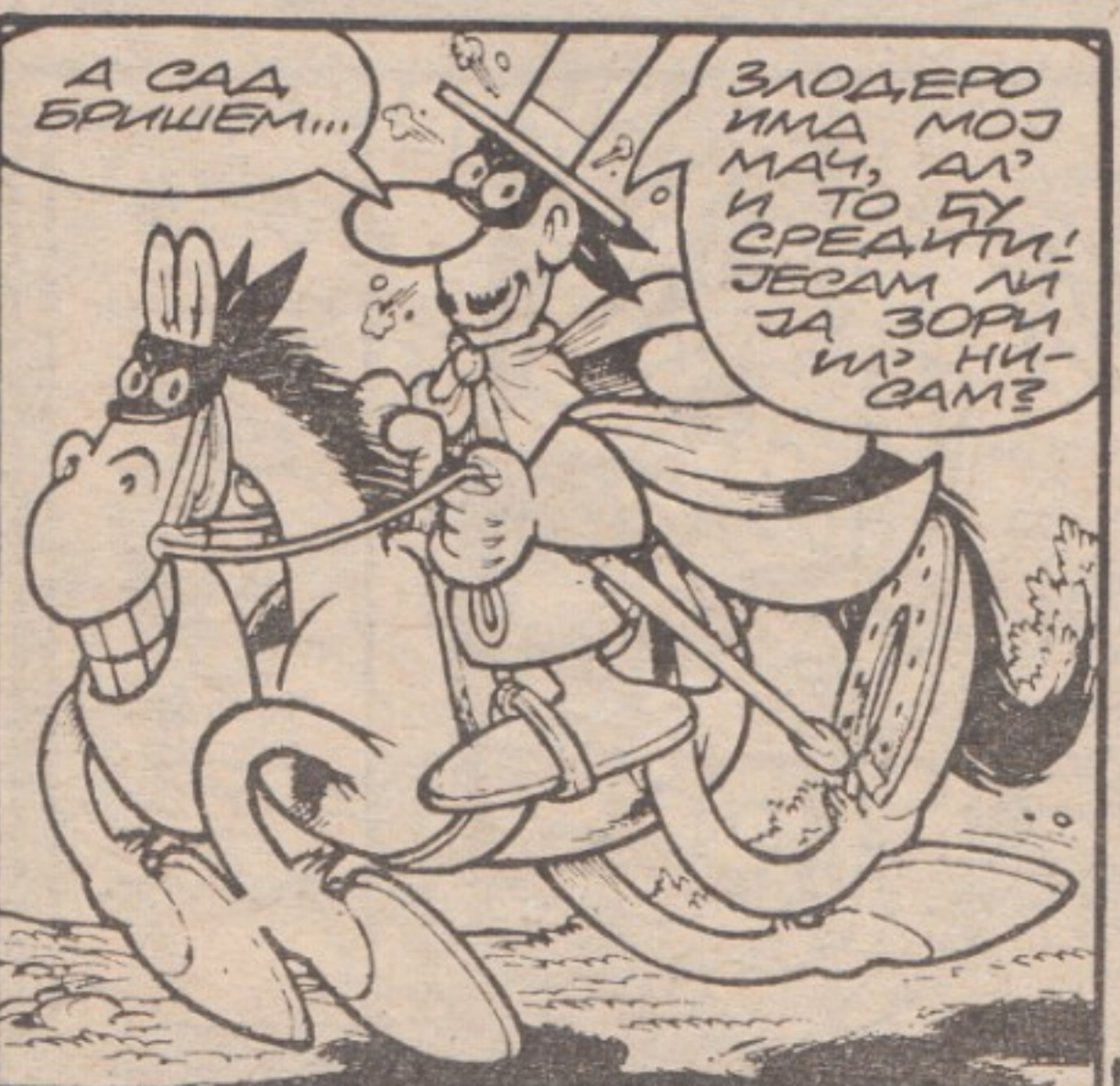
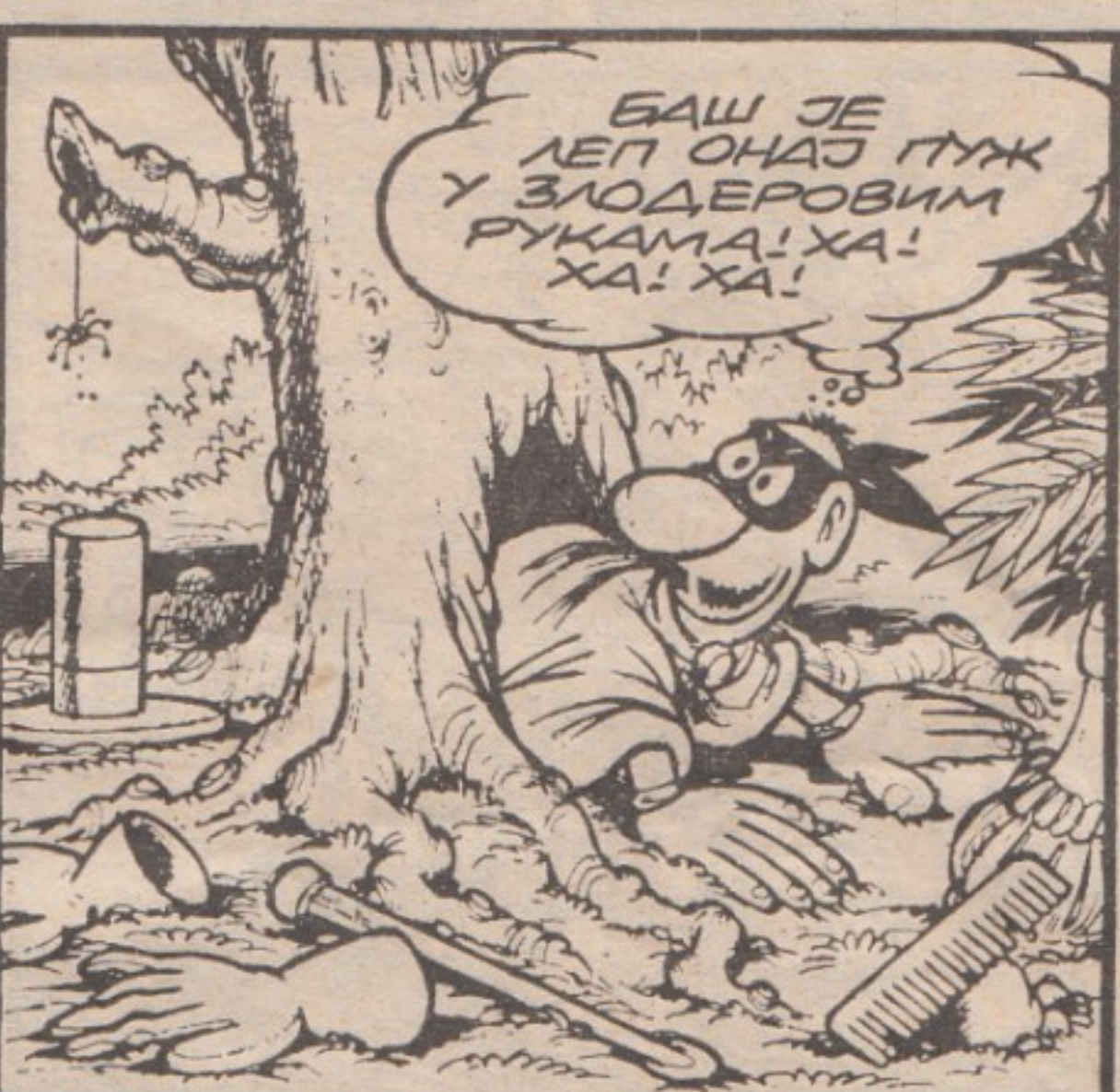
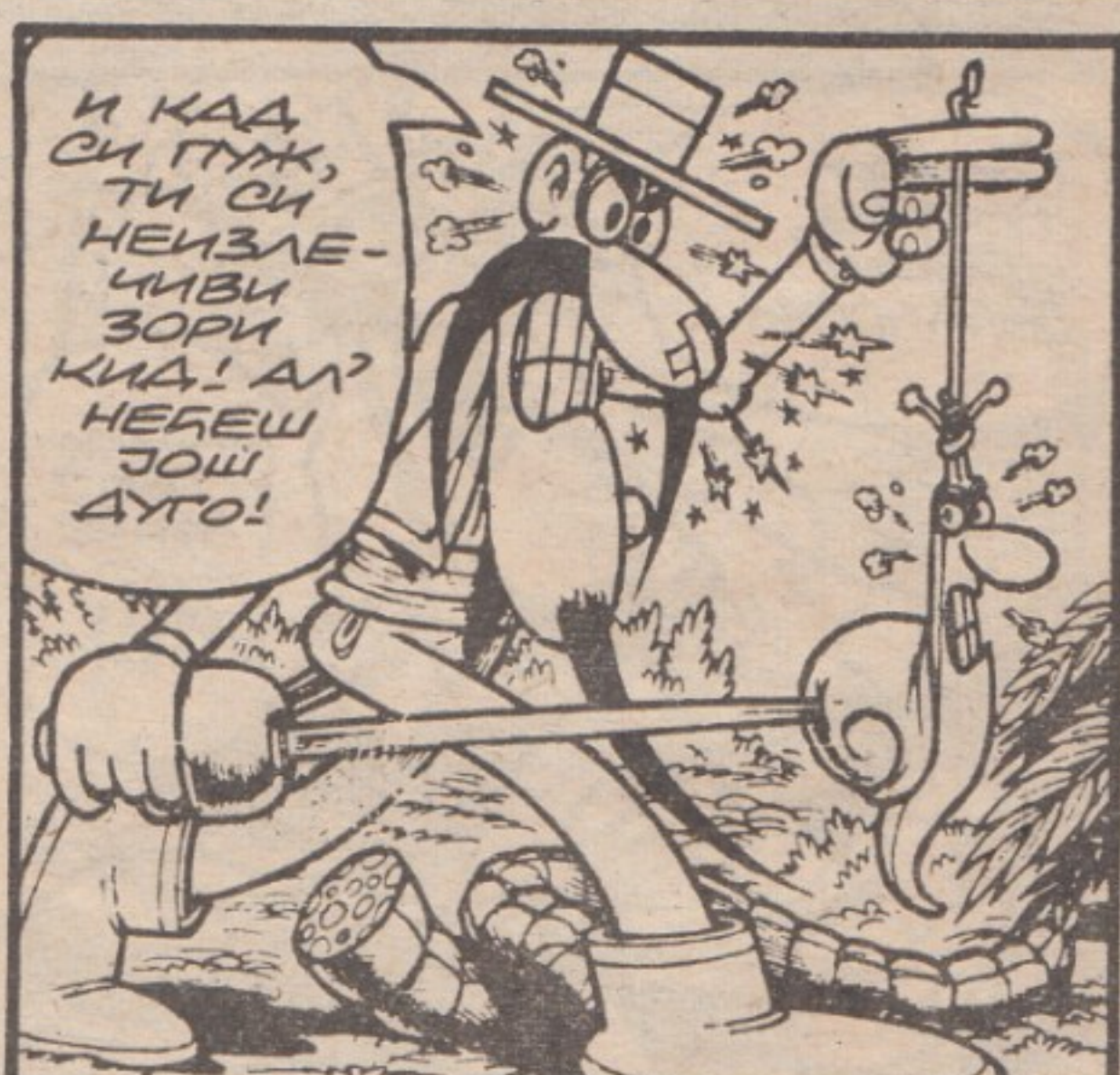
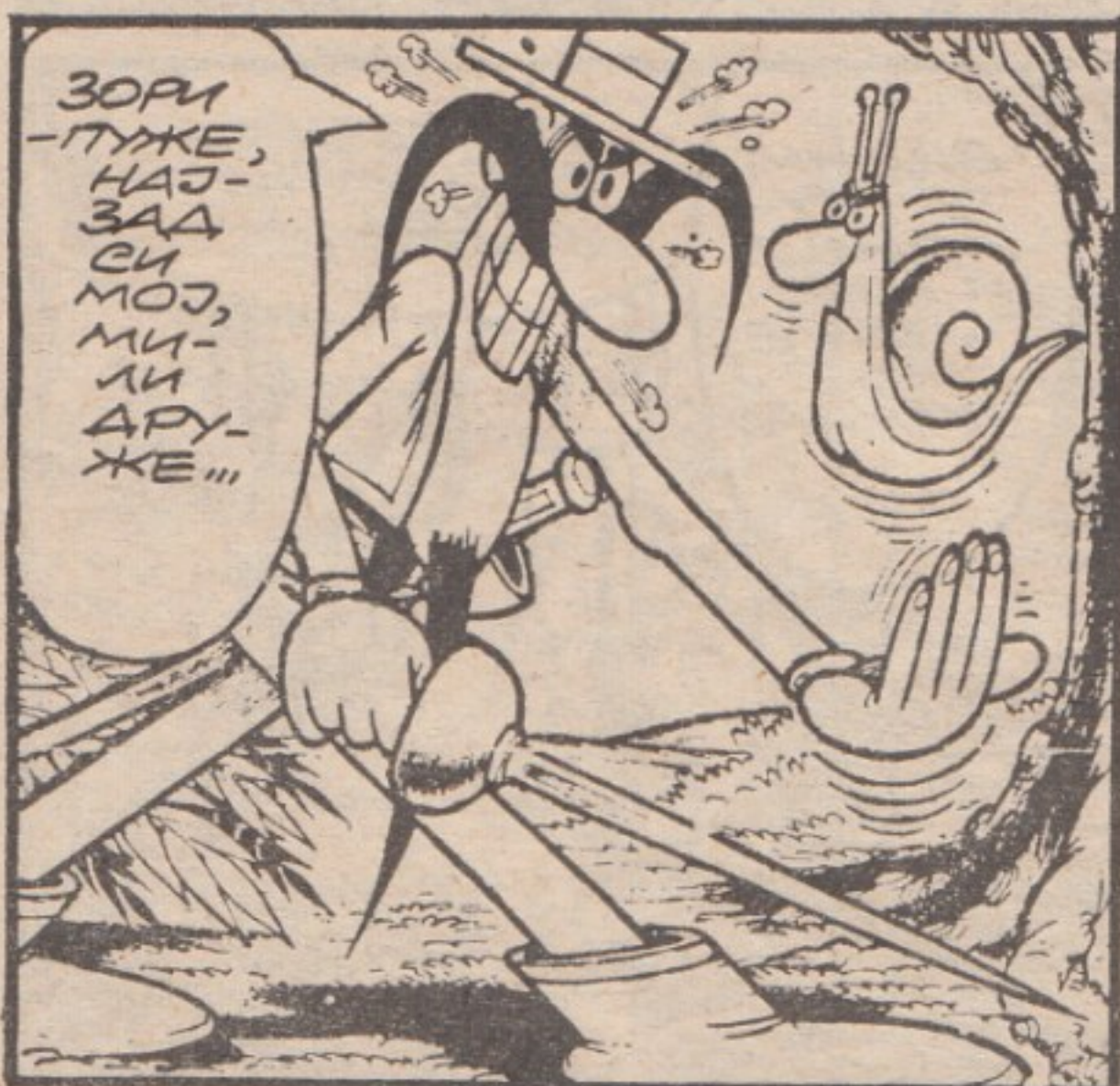
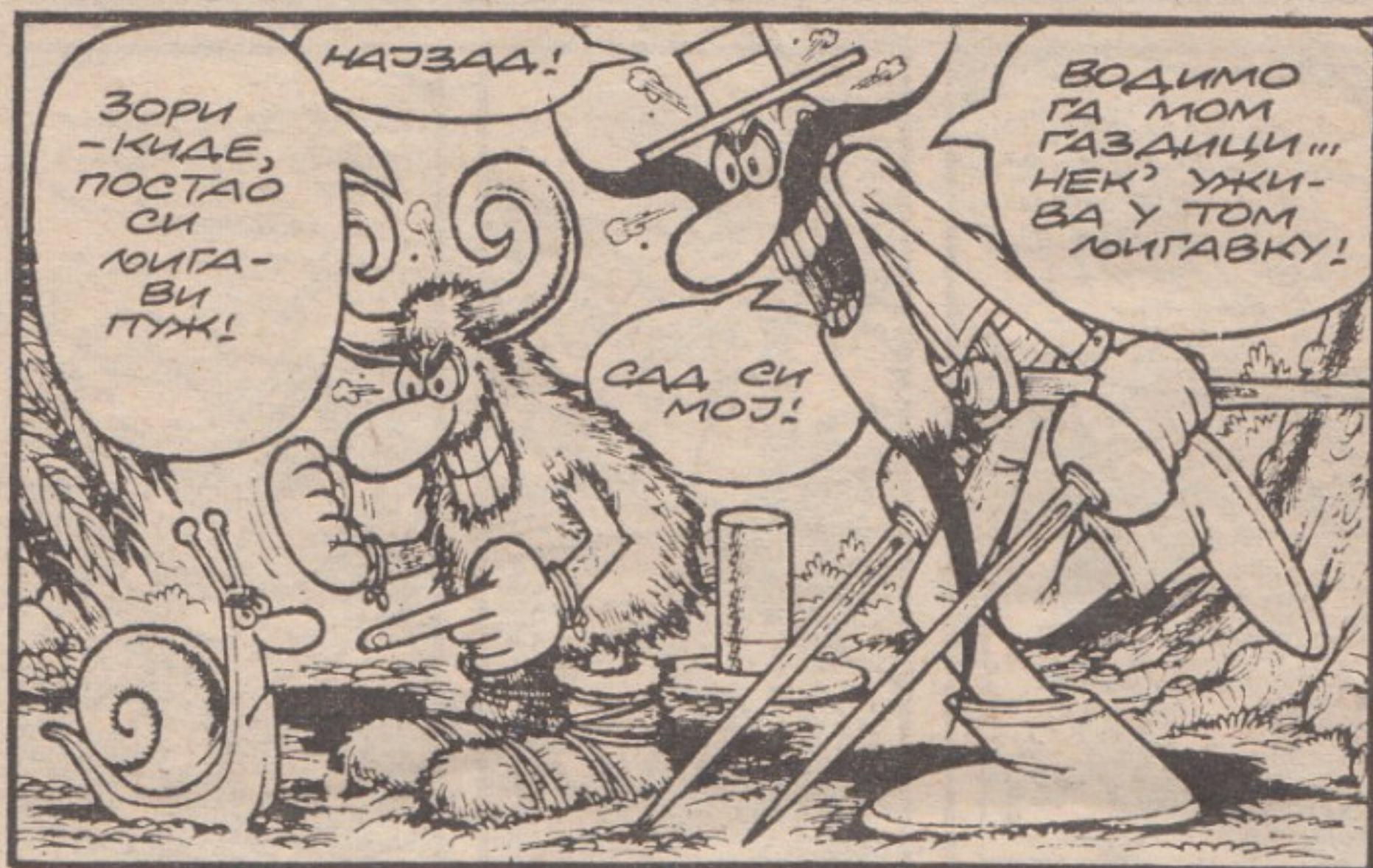
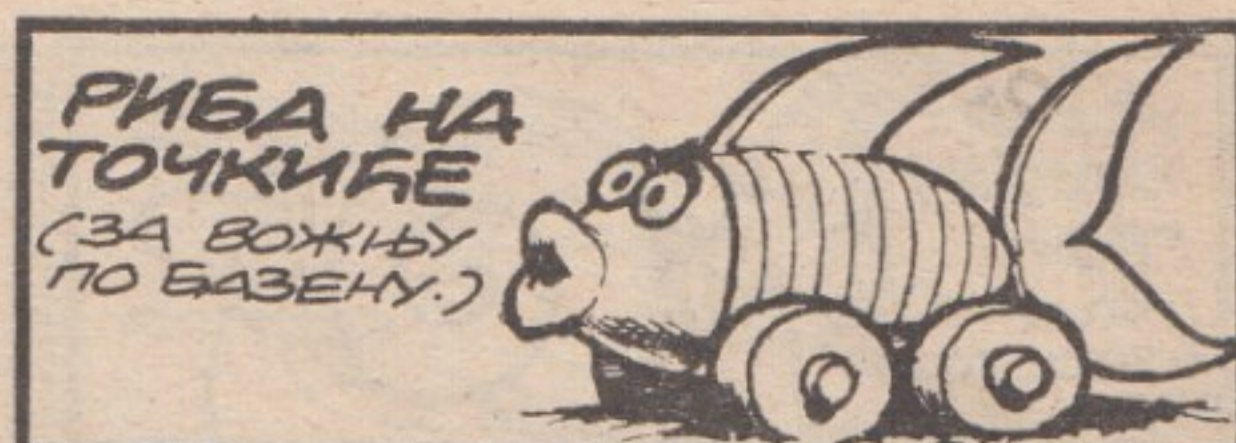
**НОСАТА-
ЗАБУКА**
(ЧРВ ЈЕ ВЕ-
ЛИКИ, ПА НЕ
МОЖЕ ЦЕО
ДА СЕ УВУ-
ЧЕ.)

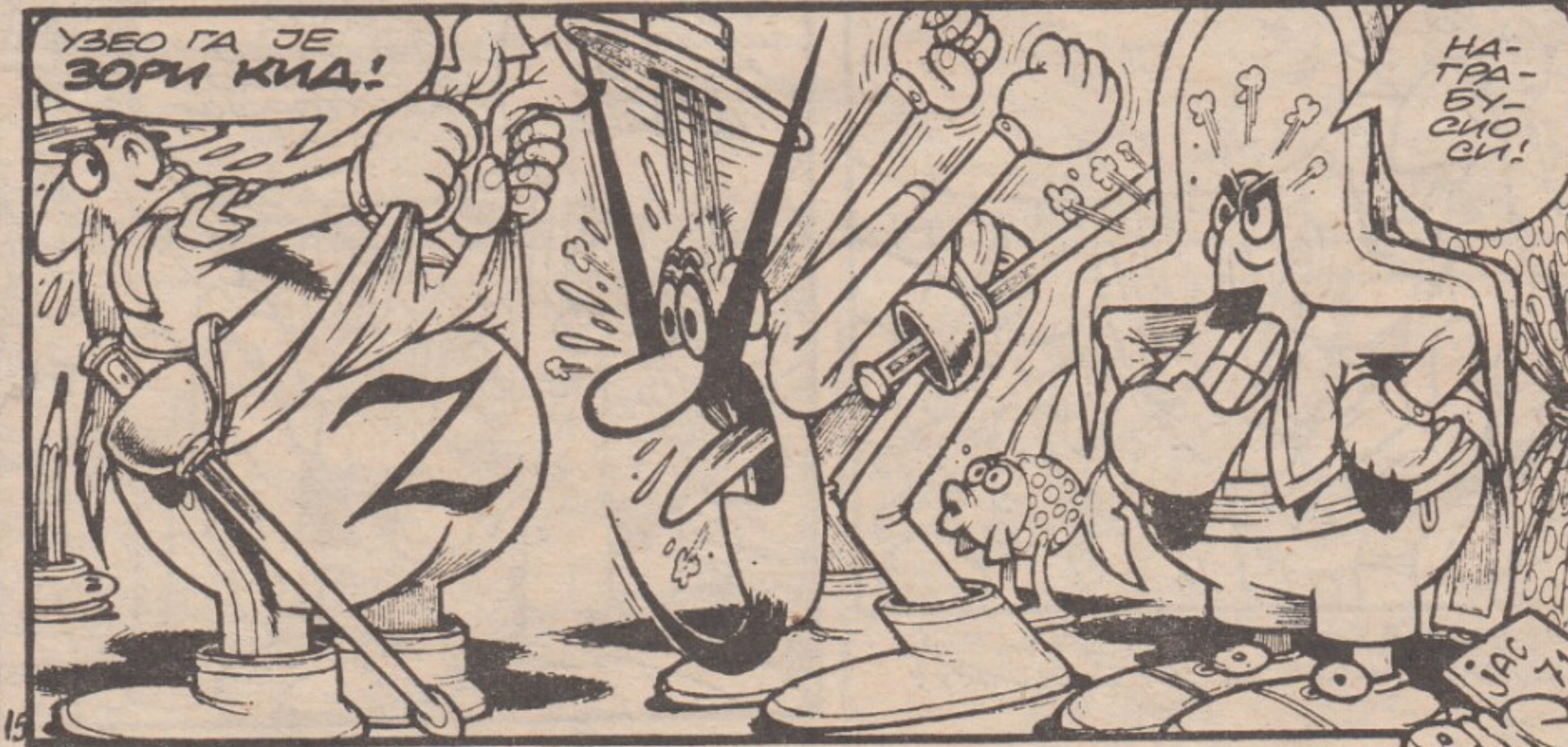
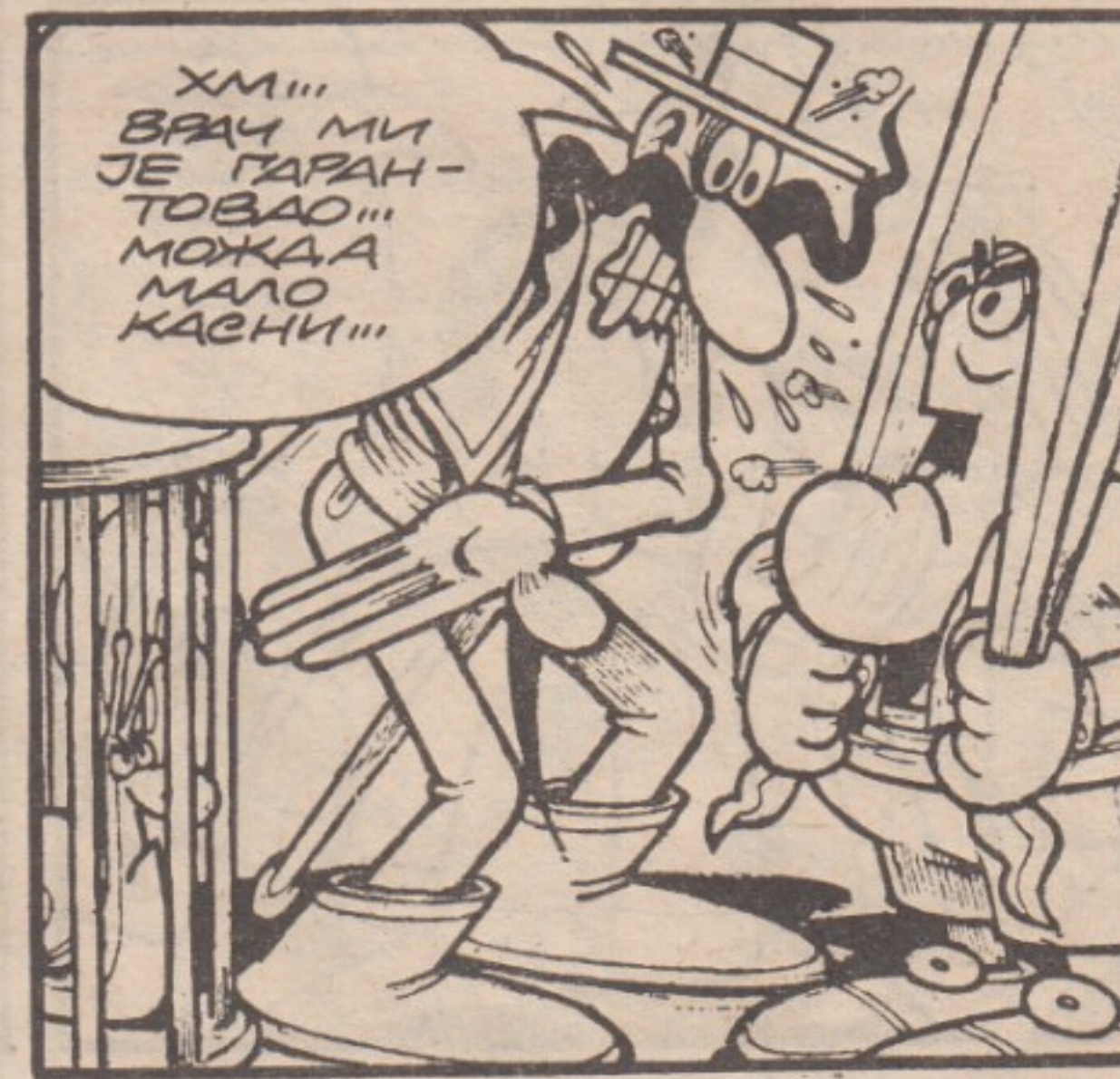
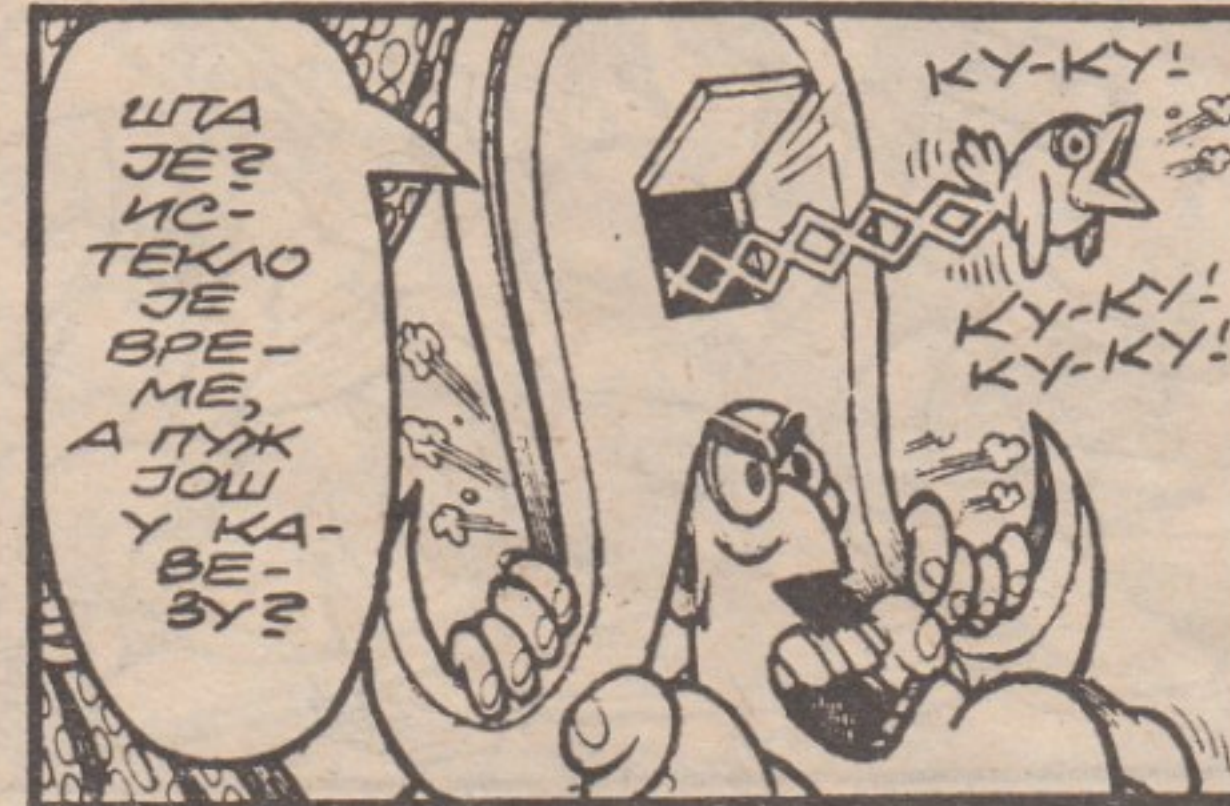
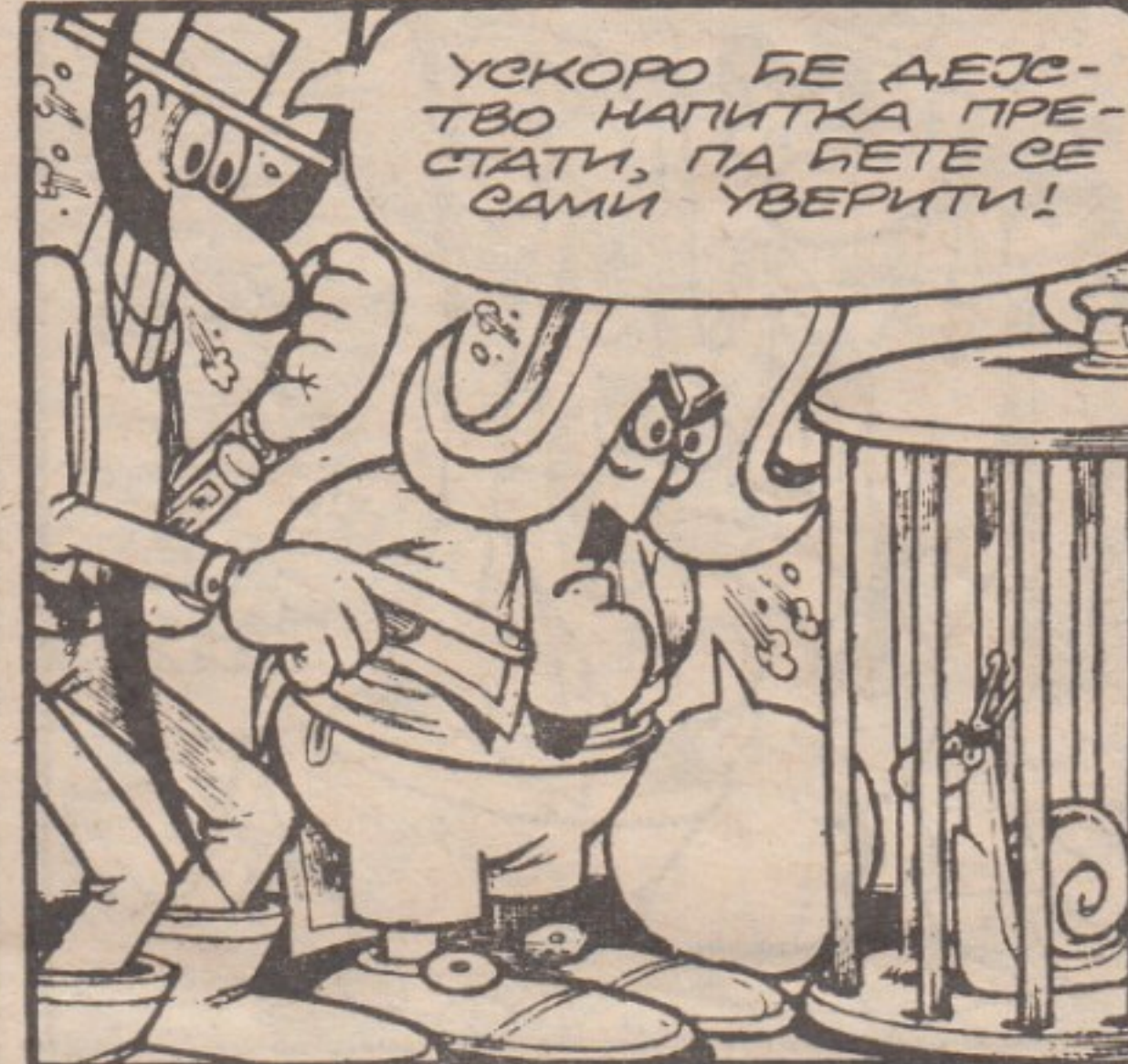
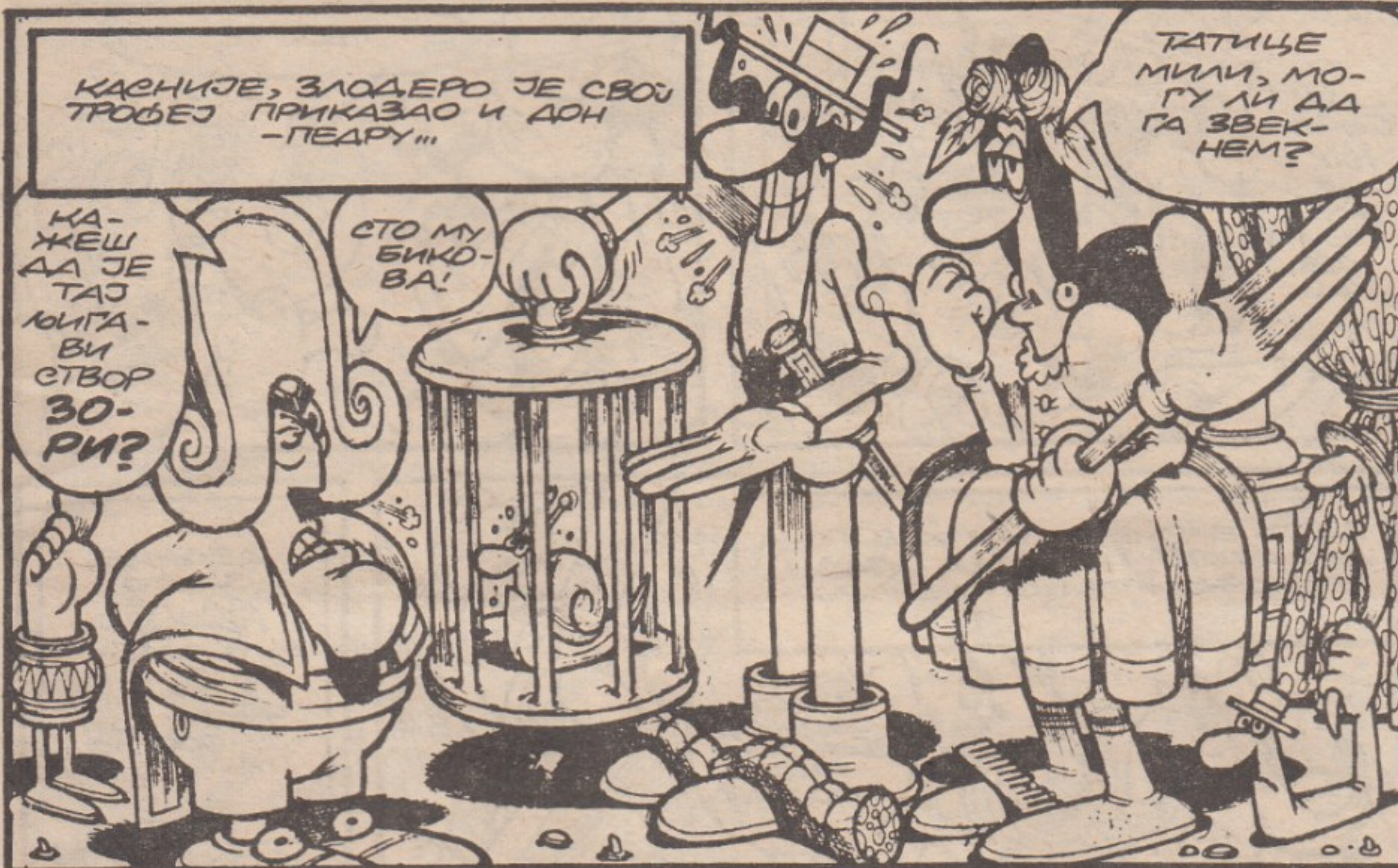

**НОЖНИ
ПЛУГ**
(ЗА
КРИВЕ
ЛЕЈЕ.)

*Игре које
слајају
суде...*

CLUEDO

Најпопуларнија детективска игра света

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА НАЈПОПУЛАРНИЈИХ ДРУШТВЕНИХ ИГАРА СВЕТА

1. CLUEDO.....31 DEM

2. RISIKO.....26 DEM

(противвредност у динарима)

Наручите телефоном или писмом.

Телефон: 011/ 582 250

Адреса: **MAG**, Борска 40, 11000 Београд
Ж. Р. 60812 – 601 – 347113

И још нешто!

Поводом изласка наше нове игре **CLUEDO**
организујемо награду у којој треба да
одговорите на наградно питање:

»Шта значи реч **CLUEDO**?«

10 УЧЕСНИКА КОЈИ ТАЧНО ОДГОВОРЕ ОЧЕКУЈЕ
10 CLUEDO III

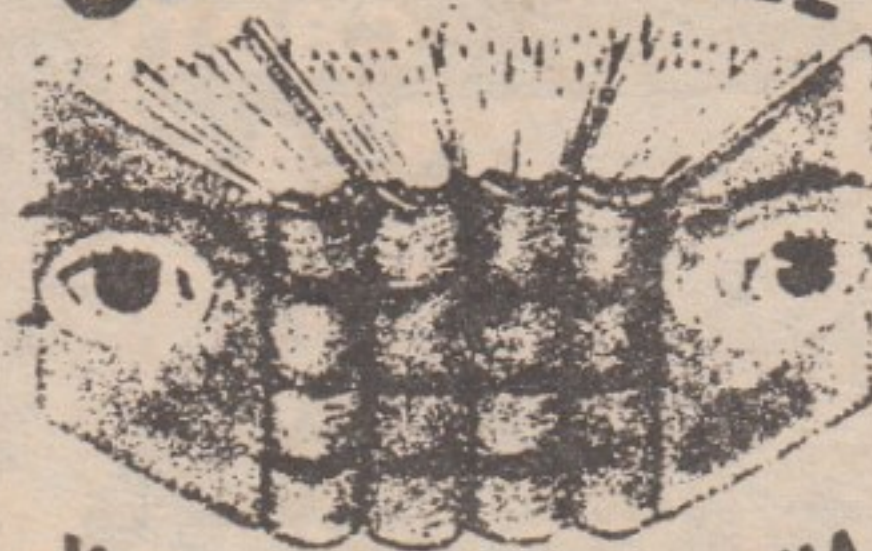

RISIKO

Најпопуларнија стратешка игра света

ОВО НЕ ПИШЕ

У ЕНЦИКЛОПЕДИЈИ

ЗАШТО МАЧКА ПРЕДЕ

По предању, мачка преде кад је задовољна, али није баш тако: и повређена и преплашена животиња такође преде. Према чувеном биологу Дезмонду Морису „оно што је за мачку предење то је код човека осмех, а направићемо исту грешку ако верујемо да је човек који се смеје срећан човек”. У ствари, кад преде, мачка шаље сигнал којим жели да привуче пажњу власника и да му да знања да од њега очекује „да је пази и мази”. Јер, за кућну мачку власник је „велика ма-ма” која је преузела улогу биолошке мајке. Зато се ваша кућна љубимица понаша као вечно дете, а то што преде само је још једна потврда да је „беба”.

Домаћа мачка предењем углавном саопштава околини да нема примедбе на исхрану, смештај и понашање према њој, док у дивљој природи само младунци породице *Felidae* (рис и оцелот) понекад запреду

Одрасле мачке, наиме, у својим међусобним односима никад не преду: за ту врсту активности неопходно им је присуство човека. А да би укључиле апарат за предење, довољно је да виде свог господара, да их он додирне, почне да им тепа. Ипак, у том тренутку мачка може да бира: неке су праве „предионице”, а друге се радије оглашавају класичним мјаукањем.

На крају, једно горуће питање око кога стручњаци за понашање мачака никако да се сложе: чиме мачка изводи предење – грлом или душником? Одговор ће дати тек нове генерације мачколога – етолога.

Најдужа радио-репортажа на
свету

ИНВАЗИЈА

УМЕСТО ГЛЕНА МИЛЕРА

**Највећа опера-
ција савезника
у Другом свет-
ском рату ди-
ректно је пре-
ношена преко
радија, а репор-
тери су без пре-
станка говори-
ли 15 сати и 52
минута**

Други светски рат је од-
мицао. И Вашингтон и
Лондон споразумели
су се да Француска треба да
буде циљ каснијег и већег на-
пада. Почело се са планира-
њем операције „Оверлорд”.
Амерички и енглески пред-
седници Рузвелт и Черчил до-
говорили су се крајем 1943. у
Каиру да овом операцијом
треба да командује амерички
генерал Двајт Ајзенхауер.

Припреме савезничких сна-
га за инвазију биле су огром-
них размера; цела јужна Ен-
глеска постала је велики вој-
ни логор. Пристаништа су би-
ла крцата великим транспорт-
ним бродовима, аеродроме
су преплавили ловци и бом-
бардери, пријатни енглески
сеоски путеви били су препу-
ни паркираних тенкова, ками-
она и ципова, а периферијом
градова и села није могло да
се прође од нагомиланих тру-
па. Рачуна се да су припрем-

љене резерве материјала за
предстојећу инвазију износи-
ле око шест милиона тона,
највећа количина до тада у
историји!

Почетком јуна 1944. за на-
пад на „тврђаву Европу” било
је спремно готово три милио-
на савезничких војника!

Сам напад, касније је уста-
новљено, извело је око
176.000 људи, 20.000 возила,
1.500 тенкова и 12.000 авиона.

Рано 6. јуна 1944. највеће
амфибијске снаге које су
икад виђене удариле су на ат-
лантски зид о коме је Хитлер
хвалисао говорио: „Ниједна
сила на Земљи не може нас
натерати да се против своје
воље повучемо из ове облас-
ти!”

Операција је званично во-
ђена под називом „Ди деј”,

односно „Дан Д” а практично
је започела обавештењем
француском Покрету отпора у
виду два стиха из Верленове
„Јесење песме” које је еми-
товао из Лондона „Би-Би-Си”.

Искрцавање у Нормандији
заиста је било најдужи дан на
Западном фронту. Истовре-
мено, тога дана ратни радио-
репортери направили су нај-
дужу радио-репортажу у ис-
торији своје професије! По
процени вредности таква ре-
портажа никада касније није
емитована. А говорило се
уживо, у даху, без припреме!

Одређен избор речи

Намучен народ у окупира-
ним земљама слушао је ра-
дио-пренос искрцавања без
даха и доживљавао га као
дан окончања својих мука.

Није тешко проценити шта је
то за њега значило. Било је
суза, загрљаја, неописиве ра-
дости...

Мало је, или уопште није,
говорено о томе да су савез-
нички команданти једва при-
стали да репортери преко ра-
дија емитују у свет пренос ис-
крцавања. Већање је трајало
неколико часова и најзад је
савезничка обавештајна слу-
жба дозволила неколицини
одабраних радио-репортера
да се прикључе елитним
ударним јединицама, тачније
оним трупам које су им
обезбеђивале какву-такву си-
гурност.

Највише невоља било је
око избора речи које радио-
репортери током преноса
могу да користе јер је то мог-
ло и те како да помогне не-
мачкој служби прислушкива-
ња.

Готово све веће америчке
радио-станице имале су своје
извештаче при инвазионим
снагама и све су као запета
пушка чекале тренутак када
ће укључити микрофоне.

Неко мора да буде први

У тренутку када је инвазија
започела први се преко тала-
са своје радио-станице јавио
амерички извештач Били Бра-
јен. На програму је била музи-
ка Глена Милера када је спи-
кер драматично најавио:

— Наш репортер говори са
ратишта у Европи! Слушајте
очевица!

Брајен је стајао поред от-
ворених врата транспортног
авиона када је искочило
првих десетак падохранца.
Причао је и причао у микро-
фон... Падохранцима је поже-
лео много среће. Вођа групе
му је одговорио:

— Неко мора да буде први!

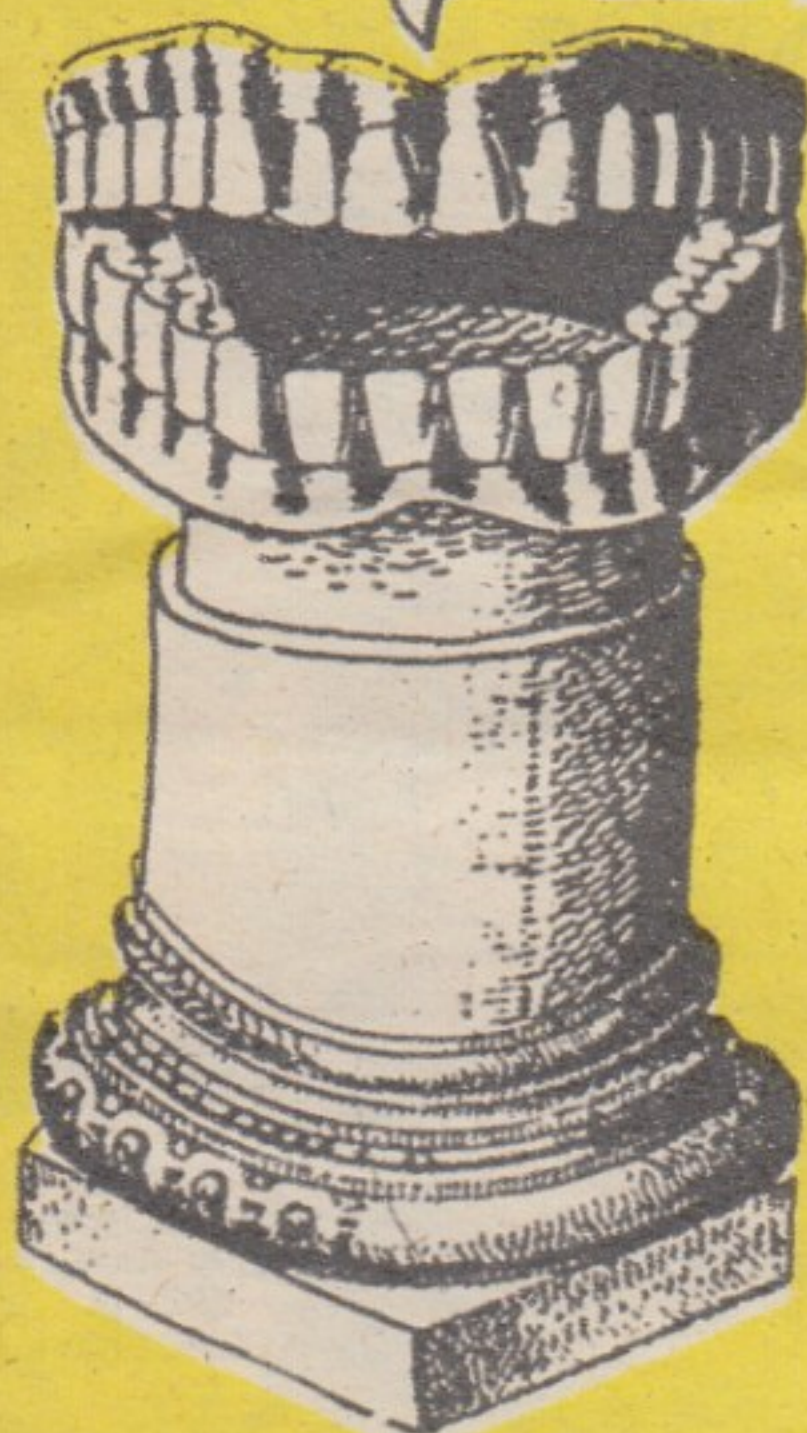
Европа и Америка напету
су слушале Билија Брајена
који је говорио без предаха.
Био је то први директан из-
вештај са ратишта из окупира-
не Европе.

Одмах после Брајена ди-
ректним преносом инвазије
јавили су се америчким ра-
дио-мрежама АВС и СВС
Џејмс Хилард Хектелет. Ра-
дио-репортажа у Сједињеним
Америчким Државама, без
секунде предаха, трајала је
15 сати и 52 минута! Док је
радио-репортажа ишла у
етар, превеђена је на 15 језика.

После искрцавања које је
за савезничке војнике несум-
њиво било најдужи дан у жи-
воту причало се да је један
од радио-репортера од ис-
црпљености пао у несвест. А
када је дошао себи, попио је
само чај а затим заспао. Про-
будио се после 48 сати непре-
кидног сна!

М. Т.

**РЕКЛИ
СУ...**

Искуство је име које су људи дали сво-
јим неуспесима.

Оскар Вајлд
енглески писац
(1854 – 1900)

Ми смо толико сујетни да нам је ста-
ло чак и до мишљења људи до којих
нам иначе уопште није стало.
Марија фон Ебнер-Ешенбах
аустријска списатељка
(1830 – 1916)

Брак је као поруџбина у ресторану – човек
верује да је начинио прави избор све док не
види шта су добили за суседним столом.
Вуди Ален
амерички филмски глумац
(1935 –)

Оптимиста је човек који испред
робне куће са упаљеним мотором
чека своју жену.
Аутор непознат

Жена је природни савезник жене.

Еурипид
старогрчки писац
(480 – 406. пре н. е.)

Кад неко отпочне своју беседу речима
„Можда нисам у праву“, можете бити прилич-
но сигурни да је он чврсто убеђен да је у пра-
ву.

Ребека Вест
енглеска књижевница
(1892 – 1978)

Мени је сувише стало до мира да бих
могао у потпуности да га препустим па-
цифистима.

Жан Ростан
француски биолог и писац
(1894 – 1977)

Ниједан мушкарац није толики жено-
мрзац као што је то нека истински
женствена жена.

Питер Јустинов
енглески глумац и писац
(1921 –)

Жена која себе сматра за интелигентну за-
хтева равноправност са мушкарцем. Жена
која јесте интелигентна то не чини.

Колет
француска књижевница
(1873 – 1954)

Игре које спајају људе

А Ж Д А Ј Г Р А Д

**НАГРАДНА
ИГРА**

**4
НАГРАДНИ
КУПОН**

У осам бројева „Забавника“ објављујемо осам разли-
читих делова слагалице АЖДАЈГРАД.

Све делове залепите на картон или неку тврду подло-
гу и исеците.

Сложите слику и видећете шта се све то лепо дешава
у граду аждаја.

Сакупите и свих осам купона. На крају игре објављује-
мо наградни задатак!

И?... Најспретније и најсрећније учеснике очекује:

**50 НАГРАДА
– 50 АЖДАЈГРАДОВА**

МАГ, Борска 40, 11090 Београд,
тел/факс 011/582-250

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Чика Забавни

СУМЕРСКИ ЈУНАК
КРАЉ ЕНМЕРКАР,
ГОСПОДАР ГРАДА
ЕРЕХА, ДУГО ЈЕ
РАТОВАО ПРОТИВ
ГРАДА АРАТЕ...
СВАКОГ ДАНА ЈЕ
ТАМО СЛАО СВОГ
ПОВЕРЉИВОГ
ГЛАСНИКА...

ЗНАЈИ КЛИНАСТОГ ПИСМА СУ УТИСКИВАНИ ТРОУГЛАСТИМ ШТАПИЊЕМ У ГЛИНЕНЕ ПЛОЧИЦЕ (КОЈЕ СУ ЗАТИМ СУШЕНЕ НА СУНЦУ) ИЛИ КЛЕСАНИ У КАМЕНУ. ТОК ЗАПИСА ЈЕ, У ПОЧЕТКУ, БИО ОДОЗГО НАДОЛЕ, А КАСНИЈЕ, СЛЕВА НАДЕСНО.

НАЈСТАРИЈИ СУМЕРСКИ ЗАПИСИ ПОТИЧУ ИЗ ВРЕМЕНА ОКО 3800. Г. ПРЕ ХРИСТА.

ОВА ЈЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈА ДАЛА ПОДСТИЦАЈ СВИМ КАСНИЈИМ ЦИВИЛИЗАЦИЈАМА СТАРОГ ВЕКА, ЧАК И ЕГИПАТСКОЈ ЗА КОЈУ СЕ ДОСКОРА СМАТРАЛО ДА ЈЕ НАЈСТАРИЈА...

ПОЧЕЦИ СУ СКРИВЕНИ, А ЗАВРШЕЦИ ОЧИГЛЕДНИ...

© ДРАГАН БОШИЋ '93./17

СВЕТА И СВАЧЕТА

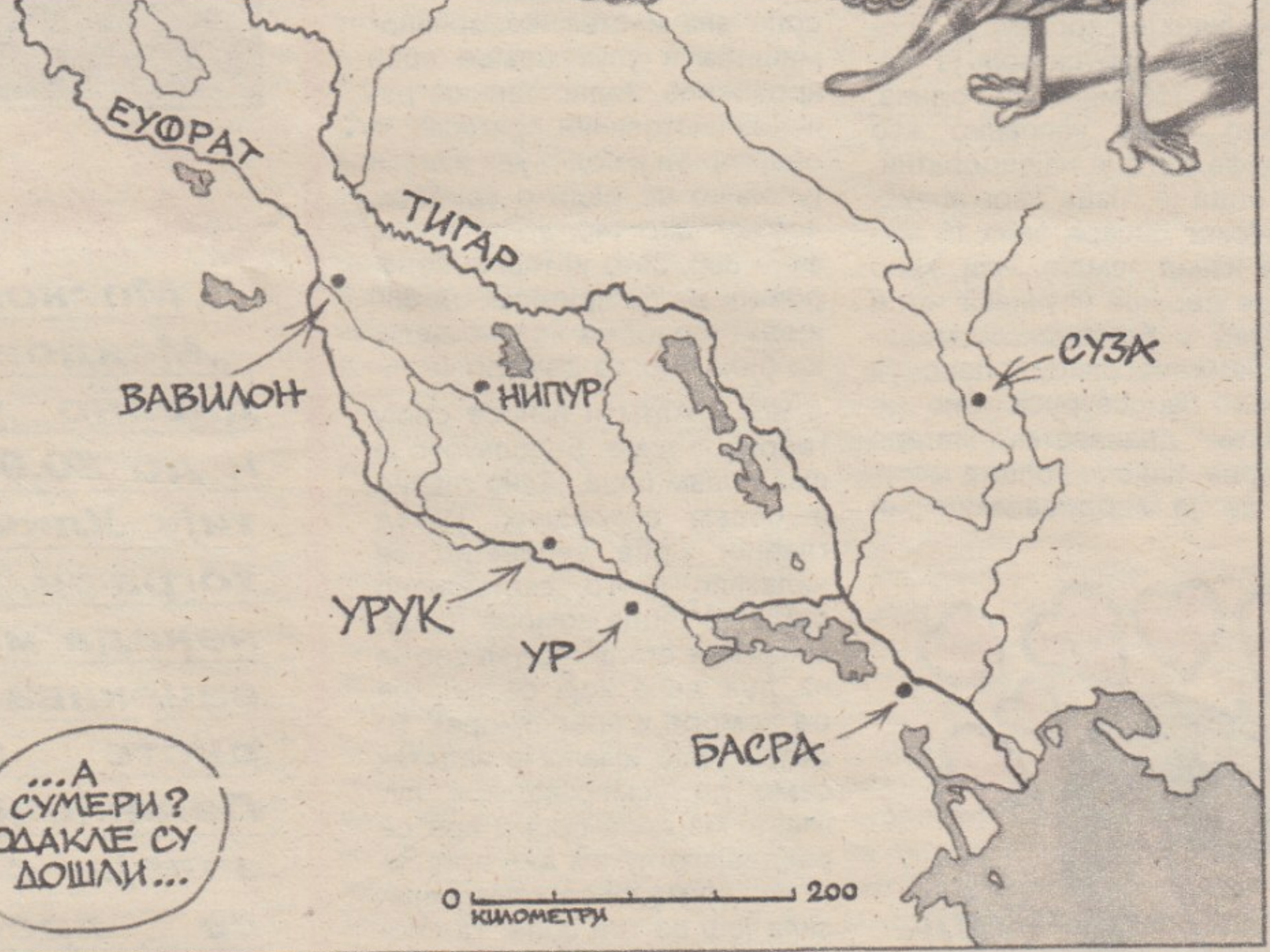
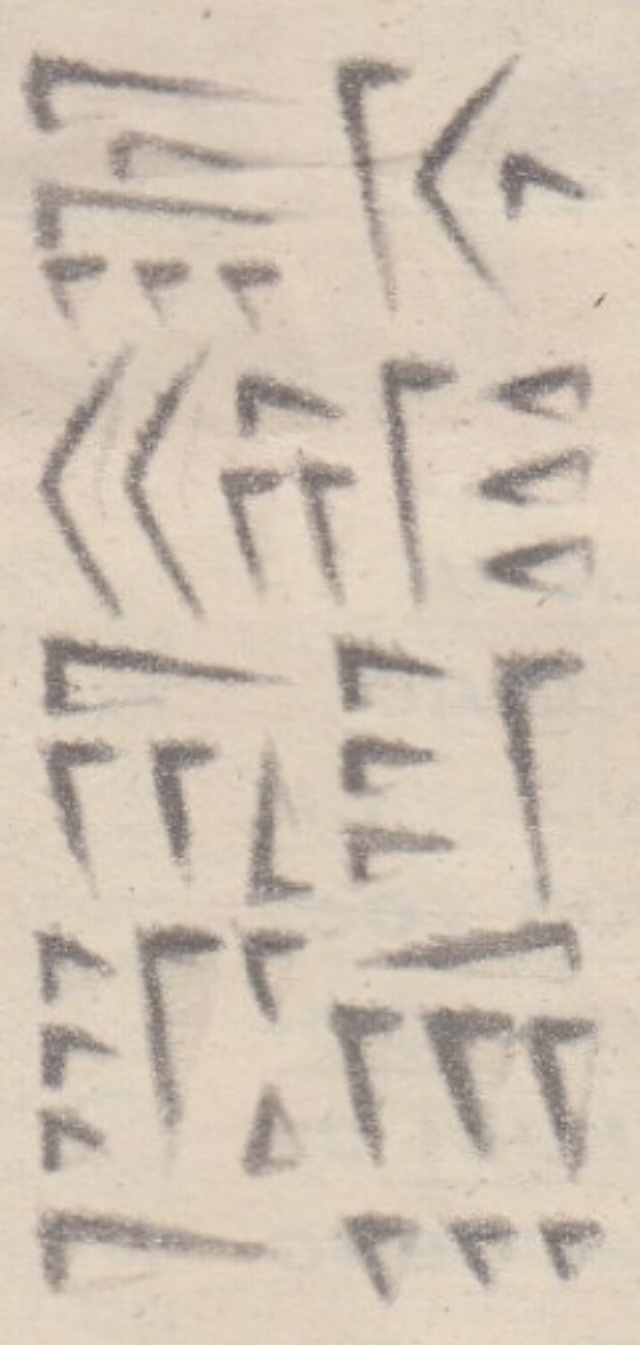
ПРЕНОШЕЊЕ ПОРУКА КРОЗ векове

ОЈХА!

И ТАКО... ДОК СЕ НА ЈУГОИСТОКУ АЗИЈЕ РАЗВИЈА КИНЕСКО ПИСМО, ЕГИПАТСКИ ХИЕРОГЛИФИ НА СЕВЕРОИСТОКУ АФРИКЕ, ДОК СЕ У МАЛОЈ АЗИЈИ РАЗВИЈА ХЕТИТСКО ПИСМО, ПРОТОИНДИЈСКО У ДАНАШЊЕМ ПАКИСТАЊУ И ДВЕ ВРСТЕ ПИСМА НА КРИТУ, У ПЛОДНОЈ ДОЛИНИ ИЗМЕЂУ РЕКА ЕУФРАТА И ТИГАРА, У ЧУВЕНОЈ ЗЕМЉИ МЕСОПОТАМИЈИ, ВЕЋ ЈЕ УВЕЛИКО РАШИРЕНО ЗАПИСИВАЊЕ КЛИНАСТИМ ПИСМОМ...

...ЊИМЕ СЕ У СТАРОМ ВЕКУ, ТОКОМ НЕКОЛИКО ХИЉАДА ГОДИНА, СЛУЖИЛО ПЕТНАЕСТАК НАРОДА: СУМЕРИ, ВАВИЛОНЦИ, ЕЛЕМИТИ, ХЕТИТИ, КАСИТИ, АСИРИЈЦИ, АКАЂАНИ, АМОРИЂАНИ, ОНИ ИЗ КАПАДОКИЈЕ И УГАРИТА, ПЕРСИЈАНЦИ, „ГОСПОДАРИ СВЕТА“, ЈЕРМЕНИ И ДРУГИ ЧИЈА СУ СЕ ИМЕНА ИЗГУБИЛА У ТАМНИ ИСТОРИЈЕ...

...А СУМЕРИ? ОДАКЛЕ СУ ДОШЛИ...

...НЕ ЗНА СЕ... ЖИВЕЛИ СУ У ЈУЖНОМ ДЕЛУ МЕСОПОТАМИЈЕ, БАВИЛИ СЕ ЗЕМЉОРАДЊОМ, ГРАДИЛИ КАНАЛЕ ЗА НАВОДЊАВАЊЕ. РАЗВИЛИ СУ ТРГОВИНУ И ЗАНАТСТВО У ГРАДОВИМА-ДРЖАВАМА. КРАЈ ЈЕ БИО И ВРХОВНИ СВЕШТЕНИК. СТАРАО СЕ О ЈЕДНАКОЈ РАСПОДЕЛИ ДОБАРА СВИМ ЧЛАНОВИМА ЗАЈЕДНИЦЕ, РЕШАВАО СПОРОВЕ И ВОДИО РАТОВЕ...

... ОВА ЈЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈА БИЛА ЗАСУТА ПЕСКОМ ХИЉАДАМА ГОДИНА. УГЛЕДАЛА ЈЕ СВЕТО ДАНА ТОКОМ ИСКОПАВАЊА ВРШЕНИХ ИЗМЕЂУ 1927. И 1929. ГОДИНЕ У ГРАДУ УРУ, ПРЕСТОНОМ ГРАДУ СУМЕРСКЕ ДРЖАВЕ, А КАСИЈЕ И У УМУ, КИШУ И ЛАГАШУ... ОТКРИВЕНЕ СУ ХИЉАДЕ ГЛИНЕНИХ ПЛОЧИЦА И НА њИМА ЕПОВИ, ЛЕГЕНДЕ И БАСНЕ ЧИЈИ САДРЖАЈ СЕЖЕ ДО ПРАСТОРИЈЕ...

©ДРАГАН БОСНИЋ '93/18

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: НАСЛЕДНИЦИ СУМЕРСКЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ, АСИРИЈА И ВАВИЛОН...

БАРОСАУРУС – још једно чудо праисторије

ДИВ СА ОСАМ СРЦА

Уколико је баросаурус, „ро-џак“ диносауруса који је живео пре 150 милиона година, држао главу усправно као жирафа (што је највероватније), онда је глава овог праисторијског сисара била 15 метара изнад земље. Или, како тврде двојица научника Чој и Алтман у британском медицинском часопису „Лансет“, мозак баросауруса био је удаљен дванаестак метара од срца. Како је уопште могуће да је кардиоваскуларни

срца значи стезање срчаног мишића и упумпавање крви кроз жиле. Једноставније речено, систолични притисак је онај горњи и код људи износи (уколико се ради о здравом човеку) око 140, а код жирафе – 350. Зато је тешко поверовати да би притисак од 880 иједно срце, ма колико велико било, могло да издржи.

Чој и Алтман износе своју теорију о томе. Баросаурус је имао осам срца, једно главно и седам споредних. Изнад главног срца вероватно се налазило друго, састављено само од једне коморе (срце, мишићни орган, подељено је на два дела која се састоје од коморе и преткоморе). То друго срце имало је задатак само да усмерава крв пут главе. Из срца број 2 крв се раздвајала путем две артерије на којима су се, опет, налазила још по три срца. Та споредна срца, распоређена на удаљености од око 2,4 метра, служила су само да „дотуре“ крв до оног следећег које би коначно допремило довољно крви до мозга. Тако би притисак, уместо невероватних 880, био сведен на нормални од 180.

Животиња са осам срца била би права посланица за научнике. Замислите толику грдосију која, рецимо, има неке срчане тегобе. Да би се испитао такав див, требало би најпре наћи довољно велику просторију у коју би стао. За то би можда одговарао хангар. Ако би лекари решили да му направе ЕКГ (електрокардиограм, метод којим се проучава рад срца графичким бележењем електричне струје која при том настаје), морали би да му приђу посебним ватрогасним мердевинама. А тек прикачињање свих оних жица... На врху растегљивих мердевина стајао би сигурно баросаурусов чувар који би му давао омиљену храну и тако му скретао пажњу – да не побесни и не покида све око себе.

Али, то је већ ствар маште.

систем успевао да допреми довољно крви до мозга овог дива и да су при том танани крвни судови издржавали толики притисак?

Јер, да би до мозга стигло довољно крви, срце баросауруса требало је да има систолични притисак од око 880, што би значило да је, пре свега, само срце било огромно, са јаким „зидовима“, али и да су крвни судови такође били изузетно издржљиви. Познато је да систолични притисак

ХАМБУРГЕР

**Московски
„Мекдоналдс“
дневно служи
и до 50.000 гости-
тију. Улични фо-
тографи, који су
некада масовно
сачекивали ту-
ристе испред
Лењиновог мау-
золеја, сада су
се преселили
испред овог
ресторана брзе
хране, једног
од 12.000 коли-
ко их тренутно
има у 53 државе**

Када је и нама добро познати ресторан „Мекдоналдс“ 1990. отворен на Пушкиновом тргу у Москви, статуа Феликса Ђержинског, оснивача КГБ-а, још је стајала испред те зграде у Лубјанки, Михаил Горбачов био је председник Совјетског Савеза, вредност рубље у односу на долар била је 10:1, а на власти се још налазила Комунистичка партија.

Статуа Ђержинског (заједно с Лењиновом) срушена је у међувремену, Совјетски Савез се распао, Комунистичка партија прешла је у илегалу, рубља исказана троцифрним бројком мења се за долар. За то време московски „Мекдоналдс“ постао је најпосећенији ресторан на свету.

„Мекдоналдс“ на Пушкиновом тргу, који може да прими 700 људи, дневно служи и до 50.000 посетилаца. Ресторан препознатљив по особеном слову „М“, испод кога још стоји застава са комунистичким ознакама српа и чекића, постао је најпопуларније туристичко место Москве. Људи који из разних крајева бившег Совјетског Савеза долазе у главни град садашње Русије сматрају малтене својом обавезом да стану у ред пред овим рестораном брзе хране, тако да готово 40 одсто посетилаца нису Московљани.

„Биг-мек“, дупли хамбургер у већ познатом паковању, многи купују и односе у крајеве из којих су допутовали. Јер, у неком удаљеном сибирском селу „биг-мек“ значајнији је сувенир од било чега другог купљеног у престоници.

13 година упорности

Џорџ Коухон, председник канадског „Мекдоналдса“, желео је да отвори „М“ ресторан још 1980. године, у време одржавања московске Олимпијаде. Преговори су били у току кад је стигла вест о америчком и канадском (и не само њиховом) бојкоту ових Игара.

Иако је било готово немогуће продрети у врло затворено светско тржиште, Коухон, свих тих година није одустајао од своје идеје. Али, преговори су постали реалнији тек 1985. када је на место председника СССР-а дошао Михаил Горбачов. Ипак, од договора до уговора требало је да прођу још три године. Потписан је споразум о отварању 20 ресторана у чему ће канадска страна учествовати са 49, а совјетска са 51 одсто капитала.

НАЈПОСЕКЕНИЈИ РЕСТОРАН НА СВЕТУ

За разлику од осталих 12.000 ресторана колико их је тренутно у 53 државе света и који све неопходне намирнице набављају од различитих снабдевача, за московски „Мекдоналдс“ и тржиште које има великих тешкоћа са расподелом намирница, требало

плекса“ који је морао да буде готов до јануара 1990. када је ресторан свечано пуштен у рад. Због високе оgrade и строгог обезбеђења комплекс је био познатији под називом „Мек Гулаг“.

И док су у почетку рада ресторана многе ствари, рецимо амбалажа, сламчице, као и кромпир за помфрит или пите од јабука, морале да се увозе, сада је стање потпуно другачије. Осим, на пример, сусама којим су посуте лепињице за хамбургере који се и даље увози 95 одсто свега осталог прерађује се или производи у самој Русији. И по томе је московски „Мекдоналдс“ јединствен у свету.

врћеним и веома строгим стандардима које прописује „Мекдоналдс“ за све своје ресторане на свету. Сада је од 2.000 запослених остало још само седам странаца.

Иначе, када је објављен мали оглас који је још пре отварања позивао заинтересоване који би радили у „Мекдоналдсу“, јавило се чак 27.000 кандидата. И сада у ресторану раде четири лекара, неколико инжењера, наставника, болничарки. За руске прилике почетна плата од 6.000 рубаља изузетно је привлачна. Уз плату, која може да нарасте и до седам хиљада рубаља, добија се и бесплатна униформа и свакодневни бесплатни оброци.

вала и достигла невероватну цифру од 50.000 људи који дневно прођу кроз московски ресторан „М“.

Ред испред овог ресторана брзе хране знао је да буде и километар дугачак. Сада се чекање скратило на 45 минута чему је допринела и инфлација. У почетку је „биг-мек“ коштао 19, а сада преко 100 рубаља.

Кад смо већ код бројки, треба нагласити да „Мек-комплекс“ недељно снабдева ресторан са 32.000 килограма јунетине, 72.000 килограма кромпира, 90.000 литара млека, 22.000 килограма краставаца, 68.000 литара кечапа, 70.000 пита од јабука и милион комада шаргарепе.

Као да је сваки дан Божић

А шта за Московљане и остале посетиоце из бившег Совјетског Савеза значи „Мекдоналдс“? О томе можда најбоље сведоче речи писца Виктора Снегирјова пренете у листу „Правда“: – Отићи у „Мек“ за нас значи као да ти је сваки дан Божић. Све око нас је у распадању, на сваком кораку срећеш се са бедом, корупцијом, криминалом, незаинтересованошћу за посао који обављаш и који не може да те нахрани. Зато је у „Мекдоналдсу“ празник. Људи те дочекују насмејаних лица и све је беспрекорно организовано.

Једино чега се Снегирјов плашио било је да ће временом и у овом ресторану све да се промени. Био је уверен да ће се и „Мек“ претворити у запуштено место са незаинтересованим особљем, да ће инвентар полако нестајати и да ће по ћошковима ресторана почети да се пије јефтини алкохол.

Његова бојазан није се обистинила. У московском „Мекдоналдсу“ и даље је све као и првог дана. Можда чак и боље.

– Сви запослени велики су професионалци – каже Џеф Накамура, шеф кадровског одељења у „Мекдоналдсу“. – Када бих имао прилике, многе од ових људи могао бих без имало страха да препоручим да раде у било ком „Мекдоналдсу“ у свету.

Иако је Џорџ Коухон потписао уговор о отварању 20 ресторана, за сада у Москви намерава да оснује још два. Током ове године требало би да засветли препознатљиво „М“ на Арбату, јединој пешачкој зони, и на Црвеном тргу.

Вероватно ни три „Мекдоналдса“ неће бити довољна у граду који има око 9 милиона становника.

В. С.

КАО СУВЕНИР

је изградити читаву фабрику која ће обезбеђивати несметану снабдевеност ресторана.

На 10.000 квадратних метара у московском предграђу Солнцев фебруара 1989. почела је изградња „Мек-ком-

На самом почетку међу запосленима је било и 60 Канађана и исто толико Руса који су претходно прошли посебну обуку у Сједињеним Америчким Државама и у Канади. Требало је све да тече по ут-

Првог дана услужено је 30.567 особа чиме је московски „Мекдоналдс“ надмашио будимпештански који је до тада држао прво место са око 18.000 посетилаца дневно. Временом се бројка повећа-

И
СИТНИЦЕ
МЕЊАЈУ
ЖИВОТ

Абрахам Линколн

Чкиљава свет-
лост петролејке
стварала је чуд-
не сенке по
црно-белој фо-
тографији. Црте
мршаваг лица
као да су ожи-
веле, оно је по-
стало пуније,
упали образи су
нестали

ПУСТИТЕ
БРАДУ,
ПРЕДСЕДНИЧЕ!

Иако је носио браду свега четири године, нико данас не може да Абрахама Линколна, шеснаестог председника Сједињених Америчких Држава, замисли – без браде. Он сам често је причао да га је да пусти браду навела једна једанаестогодишња девојчица из градића Вестфилда, у држави Њујорк. Њено име мало је познато јер ни у најопширнијим књигама о Линколну девојчица Грејс Бедел се не помиње. Своје сећање на малу Грејс и њен савет да пусти браду Линколн је редовно завршавао речима: „Како понекад ситнице могу да измене наш живот!“

Треба му рећи

Грејс Бедел седела је у својој таванској собици загледана у слику коју је њен отац тог дана донео са неког вашара. То није био цртеж а ни насликан портрет, на њој се нису виделе ни линије ни боје, а ипак се свака влас на глави господина Линколна и свака бора на његовом лицу јасно разазнавала. Била је то прва фотографија коју је Грејс у животу видела...

Чкиљава светлост Грејсине петролејке стварала је чудне сенке на црно-белој фотографији. Црте мршаваг лица као да су оживеле, оно је постало пуније, упали образи су нестали. Брада и зулуфи!

Како би му то добро стајало, помислила је Грејс. То би му требало и рећи! И она се машила пера и мастила и почела да пише:

Вестфилд, 15. октобар, 1860.

Веома поштованом господину Абрахаму Линколну

Драги господине, ја сам једанаестогодишња девојчица и веома бих волела да Ви постанете председник Сједињених Америчких Држава и због тога се надам да нећете сматрати за дрскост то што се усуђујем да Вам пишем.

Ако можда имате девојцицу мојих година, онда је поздравите од мене и кажите јој да ми она пише ако Ви не можете да ми одговорите на ово писмо. Ја имам четири брата и неки од њих ће у сваком случају гласати за Вас, а ако бисте пустили браду ја бих покушала да и остале наговорим да гласају за Вас. Изгледали бисте тада много боље јер овако је Ваше лице много мршава. Све даме воле браду па би и оне наговориле своје мужеве да гласају за Вас па бисте тако Ви били председник.

Грејс Бедел

Баци у корпу!

У изборни штаб Абрахама Линколна стизало је у то време педесетак писама дневно. Његова два млада секретара, Џон Николеј и Џон Хеј водили су рачуна да на Линколнов сто стигну само најважнија. Џон Николеј био је у том избору нарочито строг.

Џон Хеј дохватио је са гомиле једно од писама, прелетео погледом преко њега и насмешио се:

– Дошли смо до тога да му сад пишу и девојчице и саветују шта да ради да би био изабран.

– У корпу! – прогунђао је Николеј.

– Идеја јој је веома оригинална. Она сматра да ОН треба да пусти браду.

– Баци то и ради даље, Хеј!

– Не пада ми на памет, драги мој. Деца и лудаци...

У одају је жустрим кораком ступио један дежмекаст, плавоок човек, неуредне браде. Хеј му се обратио:

Замолио бих вас за помоћ, мистер Херндоне...

– Доста с том брадом и том девојчицом – пресекао га је Николеј. – Имамо ми важнијег посла!

– Нека девојчица је у питању? – Херндонов поглед на једном је постао благ. Показао је очима на врата која су водила у крајњу одају. – Он их толико воли. Никад не прође ни поред једне девојчице а да се не заустави и с њом не проговори неколико речи. Назива их својим сестрицама! О каквој сте то девојчици причали?

– Рекао сам да бациш то у корпу. Уосталом, Хеј, крајње је време да одговориш гувернеру Пенсилваније...

– Зашто? Тај је већ толико стар па се сигурно научио стрпљењу, док девојчица... – зачуо се с врата мирни, мало подрумливи Линколнов глас. Ускоро је Грејс добила писмо:

Спрингфилд, 19. октобар 1860.

Госпођици Грејс Бедел Вестфилд, Њујорк, лично

Драга моја мала госпођице,

Примио сам твоје веома пријатељско писмо од 15. октобра. На жалост, морам ти рећи да немам кћерку. Имам, међутим, три сина, једног од седамнаест, једног од девет и једног од седам година. Они и њихова мајка су моја цела породица. А што се браде тиче, никад је нисам носио. Зар не мислиш да би, ако бих је сад пустио, људи то сматрали за будаласто мајмунсање?

Твој који ти жели свако добро А. Линколн.

Сустрет на станици

Неколико месеци касније стигла је вест да ће се 16. фебруара специјални воз са мистер Линколном, који је управо изабран за председника, на путу за Белу кућу задржати кратко време на станици у Вестфилду. У гомили на перону нашла се и породица Бедел.

Кад се воз зауставио, Грејс се подигла на прсте, али све што је видела били су бели облачићи паре из локомотиве и један црни цилиндер који је надвисивао све остале црне цилиндрице људи из Линколнове пратње. Разуме се, новоизабрани председник морао је да на захтев грађана одржи кратак говор. Завршио га је речима:

– „У вашем граду имам једну малу пријатељицу коју познајем само преко писма. Она је на први поглед схватила шта би требало да учиним па да за своје бираче будем прихватљивији и привлачнији. Ако је и она овде присутна, волео бих да је поздравим. Она се зове Грејс Бедел.“

Отац је узео Грејс за руку, пробио се кроз гомилу и подигао је на високу платформу вагона. И док је она збуњено гледала у високе црне блиставо угланчане чизме које су јој допирале скоро до очију, чула је председников глас:

„Она ми је написала како се њој чини да бих лепше изгледао с брадом...“

Подигле су је две јаке руке, на њене образе спустио се пољубац. Образи су јој се заруменили, али не само од среће већ и од оштре браде.

„Видиш, Грејс, да сам због тебе пустио браду...“

У кући Абрахама Линколна, претвореној касније у музеј, и данас у једној одаји виси на зиду комад папира исписан дејчим рукописом: „Ја сам једанаестогодишња девојчица...“

Писмо које је Линколн написао као одговор чувано је у породици Бедел све до 1966. године када су га три Грејсина унука продала за 20.000 долара. Купио га је телевизијски продуцент Дејвид Волпер који скупља све што се односи на Амерички грађански рат, а нарочито на председника Абрахама Линколна.

К. В.

WONDERFUL TONIGHT

It's late in the evening
she's wondering what clothes
to wear
she puts on her make up
brushies her long long hair
And then she ask me
„Do i look alright?”
And I said yes,
you look wonderful tonight
We go to a party
everyone tends to see
this beautiful lady
who's walking around with me
And then she ask me
„do you feel alright?”
and I said yes
I feel wonderful tonight
I feel wonderful because
I see the love lying in your
eyes
and the wonder that you just
don't realize
how much I love you
It's time to go home now
and I've got an enchanting
head
so I give her the car keys
and she helps me to bed
And when I tell her
as I turn out the light
I said my darling,
you're wonderful tonight

Тражили сте песму

ДИВНА ЈЕ ОВЕ ВЕЧЕРИ

Касно је увече
она се пита шта да обуче
шминка се
и четка своју дугу, дугу косу
А онда ме пита
„Да ли изгледам добро”
И кажем јој да,
дивна си ове вечери
Идемо на забаву
и сви се труде да виде
прелепу даму
која са мношвом унаоколо шета
А онда ме пита
„Осећаш ли се добро?”
И кажем јој да,
осећам се дивно ове вечери
Осећам се дивно јер
видим љубав која лежи у
твојим очима
и чудо јер једноставно не
схваташ
колико те волим
Време је да идемо кући
и сав сам очаран
дајем јој кључеве од кола
а она ми помаже да легнем
И кад јој кажем
док гасим светло
кажем драга моја,
дивна си ове вечери

Текст и музика: Ерик Клептон
Изводи: Ерик Клептон

Један од најце-
њенијих свет-
ских гитариста
је Џое Сатрија-
ни, музичар чији
стил многи поку-
шавају да опо-
нашају. Ипак, на
својој новој пло-
чи „The Extre-
mist” он више
пажње поклања
осећањима него
савршеној тех-
ници снимања.
О томе говори и
сам

ОСВАЈАЊЕ ГИТАРОМ

време изузетан музичар, али
и поета. Дугогодишње неу-
морно вежбање није од њега
направило билдера и акроба-
ту већ аутора коме форма не
замагљује садржину. Док је
претходна три албума радио
уз помоћ компјутера, тако да
је све инструменте програми-

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавниче,
Ученик сам осмог раз-
реда и ватрени слушалац на-
ше бивше групе „Азра” па ме
занима када је она настала,
који су све музичари пролази-
ли кроз њу, њихова дискогра-
фија, да ли су често одржава-
ли концерте у Београду и око-
лини, зашто се група распала
и шта је са члановима сада?
Бранко из Вршца

Прва група Џонија Штули-
ћа звала се „Балкан севдах
бенд” и бавила се неком ње-
говом визијом народне музи-
ке. Затим је 1975. основао
прву „Азру” за коју сам
тврди да је била дилетан-
тска. Тек 1977. настала је Аз-
ра са гитаристом Младеном

У младости сам вежбао
по петнаест сати днев-
но, а онда сам схва-
тио да је бесмислено живети
тако и даље. Јер, ако ми се и
срце и душа испразне, о чему
онда да компоујем? Песме
на овој плочи надахнуте су ус-
поменама, осећањима. Од
себе захтевам дубину, а не
технику.

Управо то су особине које
Сатријанија издвајају од дру-
гих гитариста. Он је у исто

рао и одсвирао сам, овог пута одлучио се да ради са групом пратећих музичара.

— Схватио сам да су на мојим претходним плочама недостајали други људи који доносе снагу и осећања које сам ја постигао својом гитаром. Пошто смо имали довољно времена и новца, могао сам да радим са Матом и Грегом Бизонетом који су већ свирали са Дејвидом Ли Ротом. Они као и ја знају како настаје велика песма. На новој плочи имам десет инструментала који се крећу кроз врло различита расположења. Желео сам да будем сигуран да ћу на плочи сачувати своју инспирацију. Код вокалне музике је нешто лакше. Тамо води глас, а овде слушаоца морам да освојим својом гитаром. Мат и Грег то инстинктивно осећају, док музичари којима то мора да се објашњава никада неће успети да остваре такве идеје.

Ипак, Сатријани није само талентован инструменталиста већ и добар музички педагог. Пре но што се упустио у соло каријеру у Сан Франциску је радио као професор гитаре. Његови студенти су данас цењени музичари, као Кирк Хамет из састава „Metallica“, Стив Ваи (група Френка Запе и „Whitesnake“), Алекс Сколник („Тестамент“), Лери Лалонд („Примус“) и многи други за које ће се тек чути. А у то је професор убеђен.

— За мене је та настава значила много више него начин да се заради. Добар учитељ мора да пружи све од себе и ништа не сме да задржи. Ако постоји нада за цивилизацију онда треба радити на томе да ученици превазиђу учитеља.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Требало би симболично спалити све синтисајзере.

Мориси

ПРВИ ПРАВИ КОРАЦИ

Мали, али добро обавештени приватни издавачи показали су да имају слуха за нове мало познате саставе. Међу најактивније се убрајају кућа „Take it or leave it“ коју воде новинари Саша Гочанин и Драго Борић. Током прошле године они су понудили тржишту читав низ касетних издања која покривају саставе врло различитих музичких усмерења, али једно им је заједничко: ниједна група досад није имала неки већи медијски продор и ово су им први прави кораци. Тако су до својих првенаца дошли састави „The Dead Man's Harmonica“, „Doc Holidays“, „Fake Madonna's Underwear“, „Why Not“, „Игра духова“, „Бијесови“ и други.

Ових дана изашла је и прва плоча у издању ове независне дискографске куће, а реч је о снимцима насталим на концертима прошлог лета у београдском Клубу студената технике. Под називом „Нема љубави без патње и бола — лето 92“ ту су се нашли снимци Рамба Амадеуса „Обојеног програма“, „Боја“, затим новијих група као што су „Атеист Рап“, „Овердосе“, „Казна за уши“, „Клинички мртав“ и других.

Своје прве кораке начинила је приватна кућа „Hit factory“ која је такође окренута мало познатим саставима. Њихово прво издање, касета, „Rock road 7“, доноси снимке састава „Глорија“ (на слици), „Адам и комете“, „Rock a mama“, „Ритам секција“, „Outsiders“, „Луталице“ и „John Doe“. Већина се определила за рокабилите а део материјала које изводе су обраде страних стандарда. На новој касети „Belgrade dance music“ кроз снимке састава „Gettoblaster“, „Зиг Заг“ и „Imtruder“, представљен је домаћи dance звук, тренутно врло модеран у свету. „Hit factory“ најављују и касете група „Rock a mama“, „John Doe“ и других.

Јуричићем (касније у „Филму“ и „Вјештицама“), басистом Марином Пелајићем (касније „Филм“ и „Хаустор“) и бубњарем Борисом Лаинером. Кратко време у групи је певао Јура Стублић, али се та комбинација показала као непрактична. Јура је повео басисту и гитаристу, направио „Филм“, а „Азра“ је наставила као трио са басистом Мишом Хрњакком.

Та постава је снимала најбоље албуме „Азре“, а онда је негде 1983. Џони прешао у Немачку, па затим у Холандију, група је све нередовније наступала, кроз њу су пролазили различити чланови. У то време саставу су се придружили гитариста Јура Пађен (раније у „Аеродрому“) и холандски басиста Стивен Кип. Званично је Џони групу распустио 1988. уочи албума „Балканска рапсодија“ смат-

рајући да више нема смисла радити под фирмом „Азра“. Током свих ових година група је редовно наступала у Београду, памти се њихово седмодневно узастопно гостовање у Студентском културном центру и пуно других наступа. Прошлог лета Џони се, после дужег периодаведеног у Београду, опет упутио у Холандију где је и сада. Борис Лајнер живи у Берлину и даље је члан „Вјештица“, али и свира са једном тамошњом групом. О томе шта се збива са осталим члановима немамо података.

Дискографија: „Азра“ (1980), „Сунчана страна улице“ (дупли 1981), „Равно до дна“ (троструки живи 1982), „Филигрански плочници“ (дупли 1982), „Сингл плоче 1979–1982“, „Кад фазани лете“ (1983), „Криво срастање“

(1984), „It Ain't like in The Movies At All“ (1986, троструки), „Као и јучер сингл плоче 1983–1986“, „Између крајности“ (1987), „Задовољштина“ (четвороструки живи 1988), „Балканска рапсодија“

(1989) и „Балегари не верују срећи“ (1990). Прошле године Џони је донео снимке са новог албума, нешто од тога је могло да се чује на радију и телевизији, али та плоча до данас није објављена.

Уређује
др Зоран Живковић

ЗОРАН ПОНГРАШИЋ

Ч

У

В

А

С

Р

Е

Ћ

Е

Странац је покуцао на врата. Ослушнуо је ноћ око себе. Доле, под њим, село је мирно спавало. И он је био уморан. Путовао је данима да би стигао до ове трошне дрвене куће на врху брда. Подигао је руку и поново покуцао. С друге стране врата зачуо је кораке и врата се затим отворише.

Угледавши пред собом сићушног старца дуге седе косе, који је у руци држао сигма-светиљку, странац помисли да је залутао. Ипак рече: – Тражим Чуvara среће.

– Под мојим кровом једно место те чека – узврати му старац померивши се у страну. – Уђи.

Кућа је изнутра деловала још јадније него споља. У ствари, била је то овећа про-

сторија, оскудно намештена, са огњиштем на средини. По обичају Северних крајева кућа није имала прозоре.

– Жалим што вас узнемиравам у ово доба – рече странац кад су сели – али нисам могао да чекам до јутра.

– Свако доба је право доба – одговори старац.

Његово лице било је испресецаано стотинама бора, а кошчате руке којима је потпаљивао наргила препуне жилица и готово провидне. Повукавши први дим, старац окрену цев наргила према дошљаку посматрајући га готово белом очима.

Странац скрену поглед у страну. Зар је то тај човек, питао се. Приче које је слушао говориле су другачије. Говориле су о великом белом дворцу у коме је живео чаробњак коме су долазили

многи несрећни људи са свих познатих светова, а он би им давао да додирну срећу коју је чувао.

Док се вечерас у селу распитивао, сељаци су се смејали када је споменуо дворац.

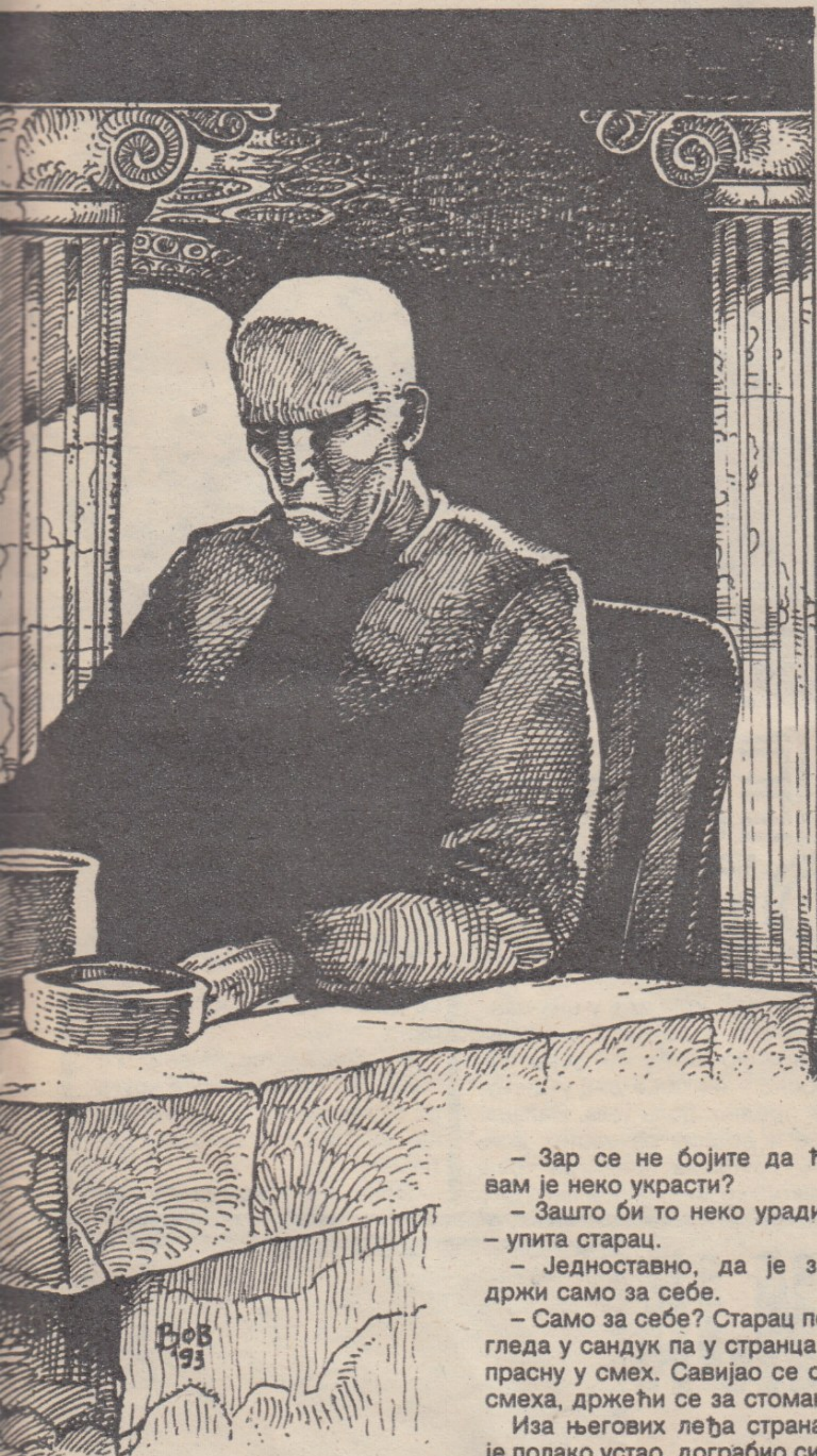
– Зар ви никад не спавате – запита странац приметивши да у читавој просторији нема ни једног лежаја.

– Сан ми није суђен – рече старац мирно. – Ја сам Чувар среће.

Странац задрхта.
– Вас тражим – рече.
– Знам – одговори старац.
– Већ дуго те чекам.

– Помозите ми – рече странац. – Ја сам човек без среће.

Илустровао: Добросав Боб Живковић

Старац га погледа, повуче још један дим, дуг, као да му је последњи у животу, а затим угаси наргила и устаде.

– Дођи – рече странцу, па отвори подна врата која се до тада нису примећивала: Каменим степеницама спустише се у некакав подрум. Светлост сигма-светиљке треперила је по паучином прекривеним угловима. У дну једног од зидова налазио се дрвени сандук са металним оковима. Старац бачека да се странац приближи, затим однекуд извади кључ и откључа једноставну браву. С напором је подигао поклопац. Унутра је сијала кугла боје свемира.

– То је срећа – проговори старац. – Додирни је.

Странац клекну крај сандука па положи дланове на куглу. После неког времена рече:

– Зар се не бојите да ће вам је неко украсти?

– Зашто би то неко урадио – упита старац.

– Једноставно, да је задржи само за себе.

– Само за себе? Старац погледа у сандук па у странца и прасну у смех. Савијао се од смеха, држећи се за стомак.

Иза његових леђа странац је полако устао, дограбио сигма-светиљку и подигао је високо у ваздух. У тренутку када је замахнуо старац се окренуо, али није подигао руке да се одбрани.

Свитало је када се странац искрао из куће на врху брда. Прошавши кроз село стегнуо је капут под којим је скривао срећу и потрчао.

Путовао је ноћу, дању се кријући и избегавајући људе, велика насеља и главне путеве, док најзад није стигао кући. Био је уморан, прљав и гладан, али ништа од тога није осећао. Извадио је срећу испод капута и ставио је на сто. Осећао је њен додир по длановима.

Ја сам срећан човек, задовољно помисли.

Тада је зачуо куцање на вратима. Уплашен, он им приђе и запита ко је.

– Тражим Чуvara среће – рече глас са друге стране.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Модели – Врховно браманско божанство, 2. Треска, иверка – Равна површина, 3. Месни производ са додатком крви – Страно мушко име, Артур, 4. Делови етапне трке – Венци од грожђа, евенци, 5. Летећа справа – Шкотска племићка титула, 6. Страно женско име, Етела – Конзервисана сардела, 7. Ауто ознака за Пирот – Наш преводилац, Коломан, 8. Ознака за литар – Цуре, девојке, 9. Име француског писца Франса, 10. Мужјаци домаће перади, 11. Продукт имитације, 12. Ауто-ознака за Делнице – Узвик у кориди, 13. Париски дневни лист – Ауто ознака за Љубљану.

УСПРАВНО: 1. Глумац са слике („Хоботница“), 2. Врћењем усукати – Бројка, нумерус, 3. Блескати попут муње – Француски облик имена Марија – Нула, 4. Трапави људи, трапавци – Ротациона штампарска машина, 5. Композитор, Морис („Болеро“) – Јак класични експлозив, 6. Монета ЕЕЗ – Лекар, излечитељ, 7. Надимак фолк певачице Светлане Величковић, 8. Мајстор за браварију, 9. Символ радијума – Ознака за електрон – Ознака за динар, 10. Лист италијанских социјалиста, 11. Марко одмила, 12. Уређај за пријем радио и ТВ таласа.

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1							●					
2							●					
3									●			
4						●						
5									●			
6				●	●							
7			●									
8		●										
9												
10												
11												
12			●									
13						●						

ПРОНАЂИТЕ РАЗЛИКЕ

Ова два на изглед иста цртежа разликују се у двадесет ситних детаља. Покушајте да их пронађете.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Љубавна прича с тужним крајем

**Мало је снима-
теља у свету ко-
ји су успели да
у природи забе-
леже љубавну
игру две змије.
Успео је Вук
Дапчевић, а уз
помоћ орла, су-
рог...**

ПОСЛЕДЊИ ЛЕТ ЈЕДНОГ ПОСКОКА

Камера се загледала у брзовиту реку. Онда заорала небо, плаво, без облачка. У кадру, прво, гнездо. У њему орлић још тужног перја. Објектив прати орла који крстари у потрази за пленом. Високо је али види седам пута боље од оног који га снима. Гледалац наново посматра реку у њеној вечитој потери за самом собом.

И, сасвим неочекивано, змије.

Блиски сусрет два примерка једне врсте. Поскоци. У кадру, тек овлаш, рогови, препознатљив знак најљуће отровнице наших крајева. Мужјак и женка. Првог је лако одгонетнути по карактеристичној тамномрској шари

дуж леђа која иде у цик-цак.

Благо — да нису у питању змије, човек би чак рекао заносно — њихање два уздигнута предња дела тела. Палацање и додири рачвастих језика. Љубавна предигра траје неколико минута пре него што

се два хладнокрвна тела ватрено споје.

Камера, истовремено, beleжи све мање и ниже кругове сурог орла, па се заустави на гнезду са крештавим птићем.

Доле, у крупном плану, тра-

ПРВА СРПСКА ПОШТАНСКА МАРКА

ИСТОРИЈА НА ПАПИРИЋИМА

Прва поштанска марка у свету, сада већ чувени „црни пениј“ са ликом краљице Викторије, штампана је у Лондону 1848. године. А само осамнаест година касније, 1. јула 1866. године, појавила се прва српска марка.

Тако је после славне и моћне Енглеске и мала Кнежевина Србија добила поштанску марку.

Речит доказ тадашње државности, самошталности, а у неку руку и моћи једне државе, била је управо поштанска марка, као симбол организованог поштанског саобраћаја. Можда и зато Кнежевина Србија, осам година по издавању прве серије поштанских марака 1874. године, заједно са још само 22 земље из света, у Берну, у Швајцарској, потписује Конвенцију о ос-

ШТАМПАНА У ЦАРСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ У БЕЧУ СА ЛИКОМ КНЕЗА МИХАИЛА ОБРЕНОВИЋА ПРВА СРПСКА МАРКА ИЗ 1866. ГОДИНЕ ДАНАС ЈЕ ЈЕДНА ОД НАЈЛЕПШИХ И НАЈВРЕДНИЈИХ У СВЕТУ

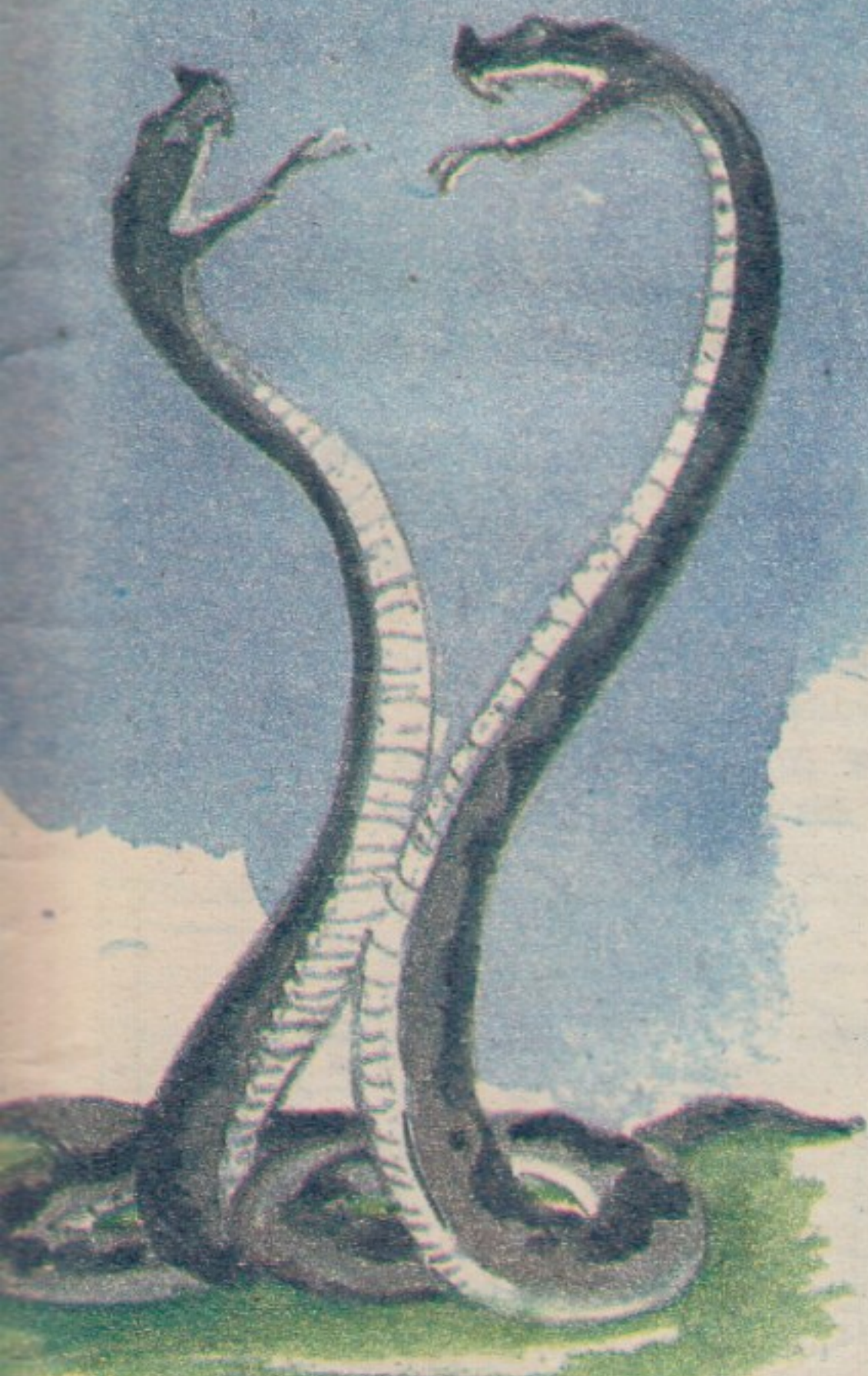
нивању данашњег Светског поштанског савеза (L'union postale universelle), Уније која је обједињавала поштански саобраћај у Немачкој, Аустрији, Мађарској, Белгији, Данској, Египту, Шпанији, Сједињеним Америчким Државама, Француској,

Великој Британији, Грчкој, Италији, Луксембургу, Норвешкој, Холандији, Португалу, Румунији, Русији, Шведској, Швајцарској, Турској и — Србији.

Али, вратимо се првим српским маркама.

Вук
Дапчевић
небу
под
облаке,
у
орловом
гнезду
с
будућим
летачем

је љубавна игра животиње које је још Бог, стварајући свет, осудио „на трбуху да се вучеш и прах да једеш до својега вијека“. И... Мужјак кочоперно одлази уверен да је невидљив за своје непријатеље.

Трака, потом бележи четворопрусту канџу и тамномрко вијугаво тело, у немоћном грчу, лети у небо. У гнезду велики пир малог орла. Женка поскока ће у августу или почетком септембра донети на свет дванаестак живих младунаца. За неке нове љубавне игре.

Мада је незахвално препричавати филм, сада је намерно начињен изузетак јер овај петоминутни документарцац насловљен као „Прекинута љубав“ тешко да ће – имајући у виду судбину већине наших документарних филмова – видети бројнија публика. Ретки су га видели на 40. фестивалу документарног и кратког филма који је одржан у Београду крајем марта и, благо речено, остали запањени. Љубавну игру две змије мало је ко успео да види, а камоли да сними.

Када је аутор филма – сценариста, сниматељ и редитељ – Вук Дапчевић, тридесетшестогодишњи камерман, снимљени материјал показао Георгу Ђукићу, познатијем као Ђока Мунгос, човек је остао без речи. А онда, по ко-

зна који пут вртећи траку, рекао да то није видео за двадесет година колико проучава змије. Не бар у природи. А Ђукић је наш најпознатији зналац ове врсте гмизаваца.

Филм је, како то обично бива кад су у питању реткости, настао сасвим случајно.

Пуних седам година Вук Дапчевић камером лови сурог орла. За то време превалио је више од педесет хиљада километара, испентрао се на безмало свелитице драге нам отаџбине, оне пређашње, и уловио тридесетседмоминутну филмовану сагу о орлу који нестаје с нашег неба.

– Сурим орлом ме заразио Браца Грубач, један од најбољих познавалаца орлова код нас – прича Вук Дапчевић. – И ловим их кад год уграбим слободан тренутак. Чини ми се да их боље познајем него – људе. Поред безграничне љубави коју гајим спрам тог све ређег небеског крсташа, желим да потомцима оставим запис, некакав траг о њему. Сури орао нестаје, као што је већ нестао црни лешинар, а и орао брадан је у изумирању, бар код нас...

За разлику од многих, па и врло познатих, филмских хроничара живота животиња, Вук Дапчевић не признаје намешталке. Оно кад је тамо далеко напуњена птица или кад се љубавне приче снимају у зоолошким вртovima. У свом ша-

тору зна, не излазећи и готово се не померајући, да проведе и преко петнаест сати.

– У тај мрачни простор не већи од четири квадрата, који ми је истовремено и кухиња и клозет, сместим се с камером и чекам. С обзиром на хроничну несташицу трака, морам да пазим на сваки квадрат филма. Не смем да зујим напразно, како се то иначе ради у свету, и мирно чекам да ми нешто улети у кадар. А шатор наместим ноћу, да ме птица не примети, и остајем дуго да се она навикне на мене. Ако заспи преко пута тебе, онда је сигурна у тебе и слика се као за личну карту...

Филмска сторија о љубавној игри два поскока забележена је прошлог пролећа на Ртњу. Управо у време парења ових гмизаваца. Дапчевић, који је пре четири године завршио камеру у Прагу, био је занет покушајима да што боље ухвати акробатски лет једног сурог орла кад је иза леђа чуо неко шиштање. Два поскока.

Нормалан човек, а Дапчевић за себе каже да је луцкаст кад су у питању орлови, би скочио, бацио камеру и безглаво побегао.

На срећу науке, сниматељ је мирно окренуо објектив камере и нама, а и потомству, оставио ретко виђен филмски запис о љубавној причи, с тужним крајем.

Петар Милатовић

Илустровао: Брана Јовановић

кажу да је најређа и највреднија: „жута“ марка од 10 пара, нако најмање вредности, најтраженија је међу светским колекционарима

Светски вредна прва српска марка у апоену од 40 (плава) динара

Штампане су у Царској државној штампарији у Бечу, на обичном папиру, меком, са 12 зубаца у линијском низу, у апоенима од 10, 20 и 40 пара, са ликом кнеза Михаила Обреновића, тадашњег владара Србије, брата Милоша Обреновића. Ова се-

рија марака била је једна од најстаријих, најређих, самим тим и највреднијих серија поштанских марака у свету. За сада је познато седам власника ових марака. Између осталих, има их и Београђанин господин Мирослав Петровић, члан Удружења филателиста Београда.

– Жута из серије првих српских марака, она у апоену од 10 пара, штампана је у тиражу од 12.000, црвена у тиражу од 200.000 комада и плава – 20.000 комада. Разуме се, жута марка је најређа јер јој је и тираж био најмањи – каже господин Мирослав Петровић.

Прву серију српских марака читаоци „Забавника“ могу да виде захваљујући снимцима београдског фоторепортера Бранка Белића.

– Поштанске марке су веома цењени „папирићи“ – прича даље господин Петровић. – На недавној аукцији у Швајцарској једна на изглед обична маркица издата исте године када и прва српска марка достигла је цену од скоро милион долара. Али, није најважнија вредност марака. Многи од филателиста рећи ће вам да своју најдражу марку, или серију марака, не би продали ни за све благо овога света. И то је заиста тако. Једноставно, поштанске марке су део историје, са њих се читају прошла времена и зато није чудо што су у многим државама проглашене чак и за национално благо.

За своју колекцију три прве српске марке господин Мирослав Петровић добио је 1991. године на Светској филателистичкој изложби у Токију велику позлаћену медаљу. Било је то огромно признање нашој земљи и негдашњој Кнежевини Србији за светски допринос историји филателије Европе, како је речено приликом уручивања медаље.

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Нестала у земљотресу

У једним укрштеним речима нашла сам да је највеће достигнуће старог века била Александријска кула. Желела бих да знам нешто више о њој и где се тачно налази.

МИЛА
Путинци

Александријска кула или кула светиља била је подигнута на острву Фаросу испред Александрије између 300. и 280. године пре наше ере. Светионик је пројектовао грчки архитекта Сострат из Книда по налогу египатског цара грчког порекла Птолемеја II и сматра се највећим техничким достигнућем старог ве-

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА ИГРЕ CLUEDO

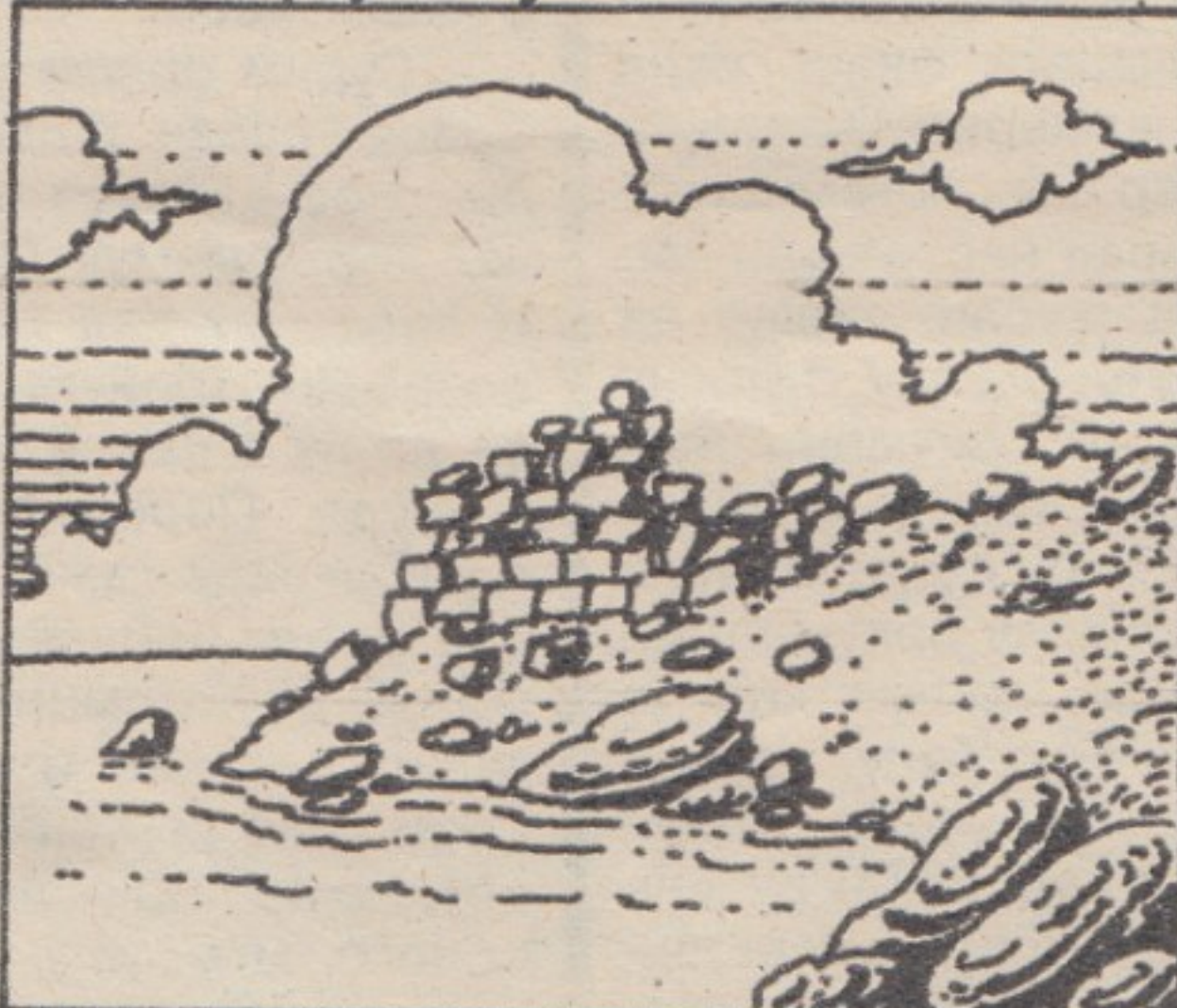
Тачан одговор на питање које смо вам поставили у „Забавнику“ број 2151: „Шта значи реч Cluedo“ гласи: кључ, закључак, нит.

10 играча cluedo добили су:

1. НАЂА ИЛИЋ, Трг краља Николе 3, 81000 Подгорица
2. ЖЕЉКО СТОЈАНОВ, Војнички трг 12 А/4, 26300 Вршац
3. ДУШКО ПРЉЕВИЋ, Немањина 219, 31000 Ужице
4. МАРКО ГРГУРЕВИЋ, Јурија Гагарина 129/2/21, 11070 Н. Београд
5. БРАНКА БИКИЦКИ, Мајски булевар 18/7, 25000 Сомбор
6. МИОДРАГ НИКОЛИЋ, Колонија шећеране 4А, 21460 Врбас
7. ДУШАН ВУЈИЋ, Жарка Ђурића 9А, 18000 Ниш
8. ДУЊА ГАЛИЋ, Тадеуша Кошћушка 68/5/17, 11000 Београд
9. ТОДОРОВ ЈЕЛКА, Здравка Челара 43, 23000 Зрењанин
10. АЛЕКСА КРМПОТИЋ, Иштвана Лукача 17, 24000 Суботица

ка. На највишој платформи овог 120 метара високог торња налазила се осмоугаона кула у којој је сваке ноћи горела ватра од насмољеног дрвета и тако помогла морепловцима да се не насучу на околне хриди.

Трошкови изградње били су огромни и, по легенди, Сострат је дуго тражио грађевински материјал за темеље, који вода не би могла да нагриза. Најзад је свој велелепни торањ изградио од стаклених блокова. Светионик је дуго одолевао непогодама и ратовима све до 7. века када га је порушио калиф Ал Валид надајући се да ће у његовим темељима наћи сакривено благо. Оно што није докрајчио Ал Валид, учинио је велики земљотрес 1375. године уништивши и последње трагове постојања Александријске куле.

Постаћу креатор

Имам 16 година и већ дуже сам опседнута идејом да postanем модни креатор. Готово све школске свеске су ми исцртане креацијама модних детаља, а другарице тврде да за моду имам много смисла и да обавезно треба да будем креатор. Од вас тражим савет како најлакше могу да postanем модни креатор.

БОРЈАНКА
Темерин

Пошто си за средњу дизајнерску школу закаснила, јер се у њу уписује после основне, остаје ти да након гимназије или средње школе полажеш пријемни испит на Факултету за примењену уметност, одсек за савремено одевање. Уколико си талентована и имаш дара за цртање, пријемни испит за тебе и неће бити велика тешкоћа. Школовање траје пет година и ти ћеш после тога постати

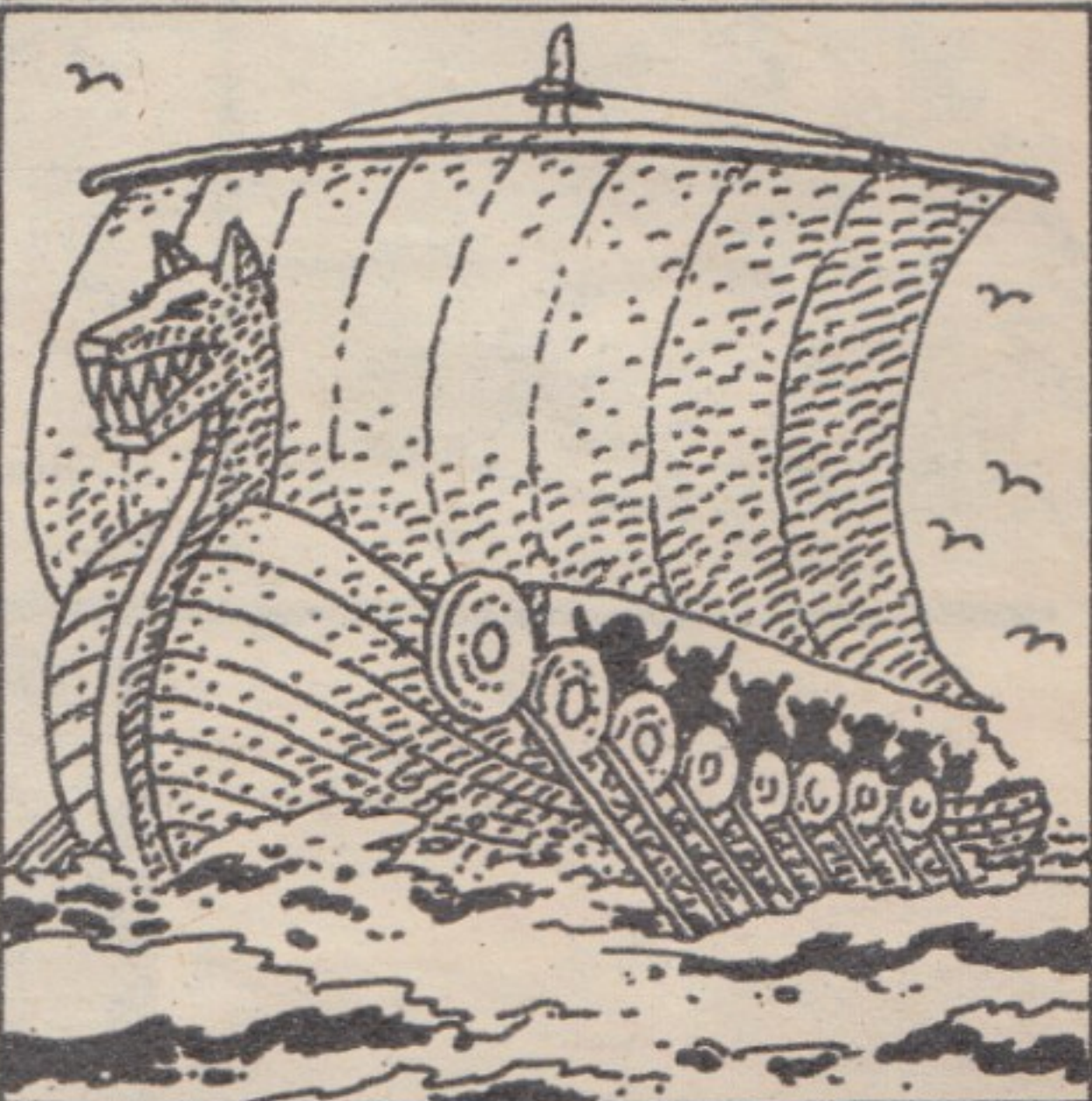
модни креатор. На овом, као и на другим факултетима уметничке струке, постоји могућност да се полаже пријемни испит и после завршеног другог разреда средње школе. На пријемном се, поред цртања, полаже испит из књижевности и општег образовања. Превременим пријемним испитом омогућава се изузетно талентованима да се што пре образују за оно чиме желе да се баве и да им буде животни позив.

Викиншки дракар

Какав је то брод који су користили Викинзи и зашто су они сматрани најбољим морепловцима.

АНА ВЕРЕШ
Бечеј

Дракар је био мали бродић по грађи веома сличан индијанском кануу – лак, плитког корита, али са избаченим хрбатом на средини. Иако је имао бројна весла, значајнија су била једра која су користила снагу ветра и уз помоћ њих Викинзи су стизали и до наших обала. Зато су Викинзи и важили за најбоље морепловце јер тада су, примера ради, најцивилизованији народи Кинези и Арабљани пловили само уз обале не усуђујући се да се отисну на отворено море.

Небески Гагарин

Пошто је опклада у питању, желео бих да ми одговориш када је први човек у космосу Јуриј Гагарин погинуо, како и колико је тада имао година?

ПРЕДРАГ ПЕЂА
Сурдулица

Јуриј Гагарин је рођен 9. марта 1934. године, а погинуо је 27. марта 1968. године у авионској несрећи код Москве.

Родео се није променио

Можеш ли ми навести неке дисциплине које су обавезне у родеоу, као и нешто више о њему.

П. МИСАЛОВ
Бели Манастир

На такозваном Дивљем западу много тога се променило и каубоји одавно не морају данима да јашу да би сакупили

Драгана Стругар, Бабин До 66, 85310 Будва – 12 година, слуша реп, свира клавир, воли животиње и читање.

Ана Шипка, 7. јула 26/5, 23300 Кикинда – 10 година, воли животиње, сакупља украсна писма и гумице и папирне лутке.

Ана (13) и Јоца (10) Филип, Моше Пијаде 38, 22300 Стара Пазова – сакупљају постере, марке, украсне гумице и стари новац.

Јелена Мишовић, Карађорђева 57/1, 14000 Ваљево – 12 година, жели да се дописује са вршњацима.

Ана Јелушић, Николе Пашића 10, 11400 Младеновац – 13 година, сакупља украсна писма и постере.

Ана Радовић, Воја Љешњака 22, 84000 Бијело Поље – 12 година, сакупља цуцле, воли дружење.

Јелена Крсмановић, Насеље 27. новембар 1/16, 14000 Ваљево – 13 година, жели да се дописује са вршњацима.

Јован Јовковић, Слободанке – Данке Савић 10/4, 11000 Београд – 13 година, воли музику, спорт, дружење и путовања.

Јелена Јаковљевић, Жарка Зрењанина 122, 21230 Жабаљ – 13 година, воли музику, филм и путовања.

Кристина Максимовић, Спасоја Јокића 33, 15350 Богатић – 13 година, сакупља кутије од цигарета и салвете.

стоку или је потерали с једног места на друго. Сада то раде циповима или чак хеликоптерима. Оно што се није променило је родео! Сваке године у градићима америчког Запада одржавају се такмичења у вештини јахања неукроћених коња, јахања на бесном бику, хватању телета ласом, хватању „одлуталог“ бика и утеривање говеда у корал (ограду). Победници учествују на финалном такмичењу које даје шампиона државе. Ова узбудљива такмичења прати веома велики број туриста из целе Америке.

Причање у сну

Моја велика невоља је што често причам у сну. Ово не би било страшно да ми се није догодило и недавно када сам са школом био на тродневној

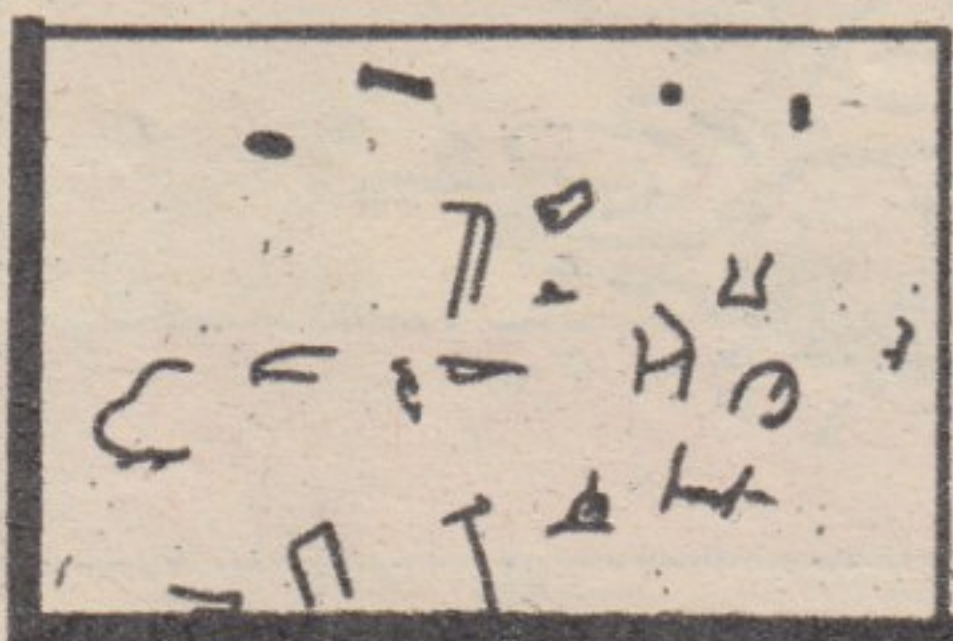
екскурзији на Копанику. Ујутро су ме другови задиркивали да сам у сну звао своју симпатију. Тако сам се у сну одао и страшно ми је криво због тога. Може ли ово да се лечи?

С.О.С.
Земун

Ова твоја невоља, причање као и устајање у сну, честа је појава у том узрасту када се јаче доживљава све што се деси током дана. Најчешћи узрок причања у сну је неко веће узбуђење, често и радосно. Речи оних који причају у сну углавном су неразговорне и неповезане, али ето, омакне се, као теби, и нека разговорна. Ова појава није неки велики разлог за бригу, међутим, пошто кажеш да те брине, најбоље је да се обратиш школском лекару.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: мустре, Брама, иверак, рав- ван, крвавица, Арт, етапе, евенке, летелица, тан, Ети, сардина, ПИ, Рац, л, моме, Анато- л, ђурани, имитат, ДЕ, оле, „Орор“, Љ.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2159

YU ISSN 0032-339X

Први број »Политикиног Забавника« изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП »ПОЛИТИКА« 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кешић

Уредник сатрија
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

Редакција

Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

Секретаријат

Зорица Филиповић

Редакција »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«
Македонска 31, 11001 Београд,
Поштански фах 124.

Телефони: секретаријат 324-471,
редакција 324-483, техничка редакција
326-620, централа 324-191 и 325-761,
претплата: 328-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1,
телефон 320-645.

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП »ПОЛИТИКА« – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА
Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП

»ПОЛИТИКА« убудуће искључиво прима претплату преко

»EXIMPO« – AG, Bernstr. – West 64, CH-5034 SUHR Schweiz.

Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471.

Факс 41/64/310472, на conto: NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49. CH – 5001 AARAU. Schweiz; Конто број 21.4957.157.6

Годишњу претплату на лист не примамо.

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

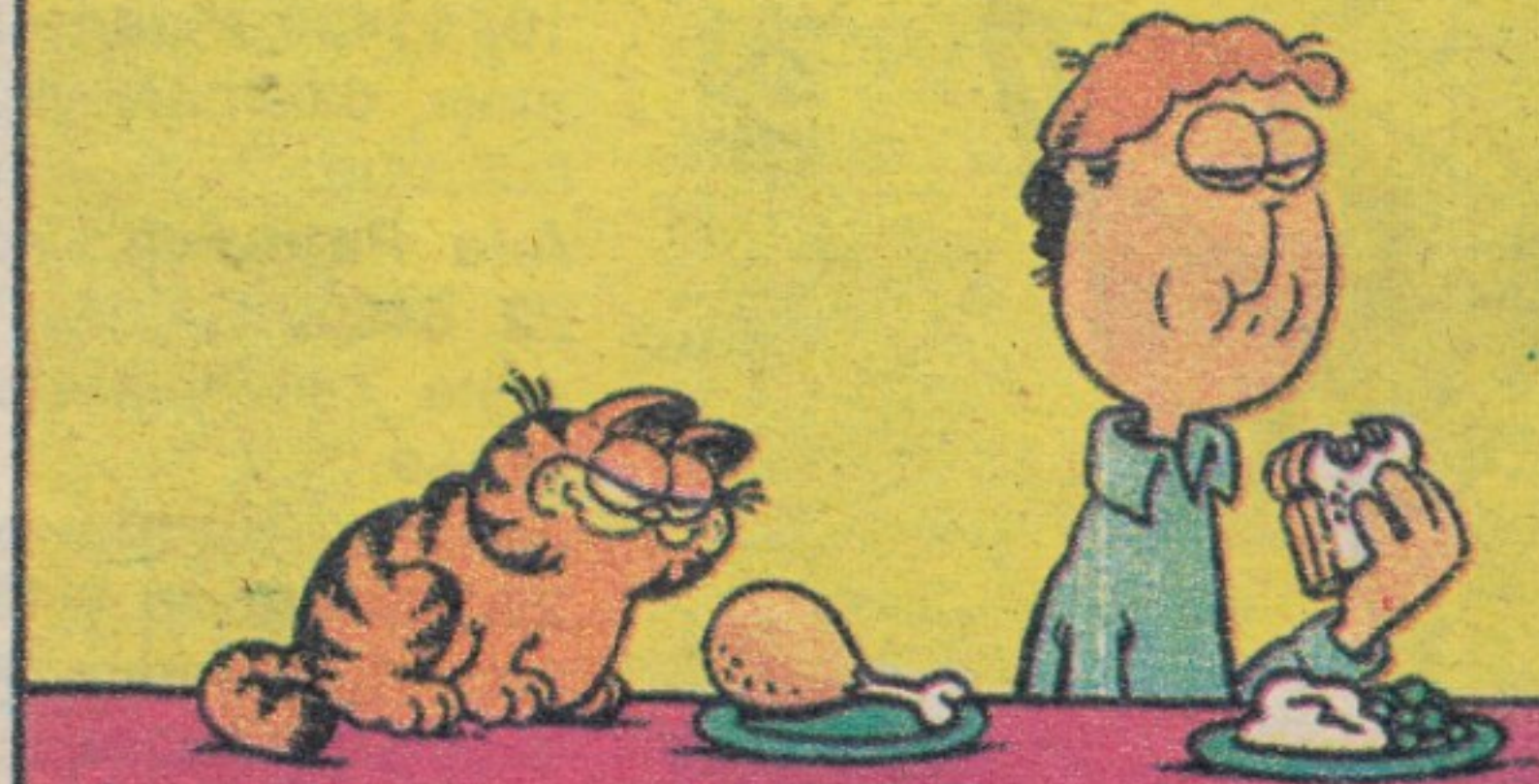
Трошкови АВАО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

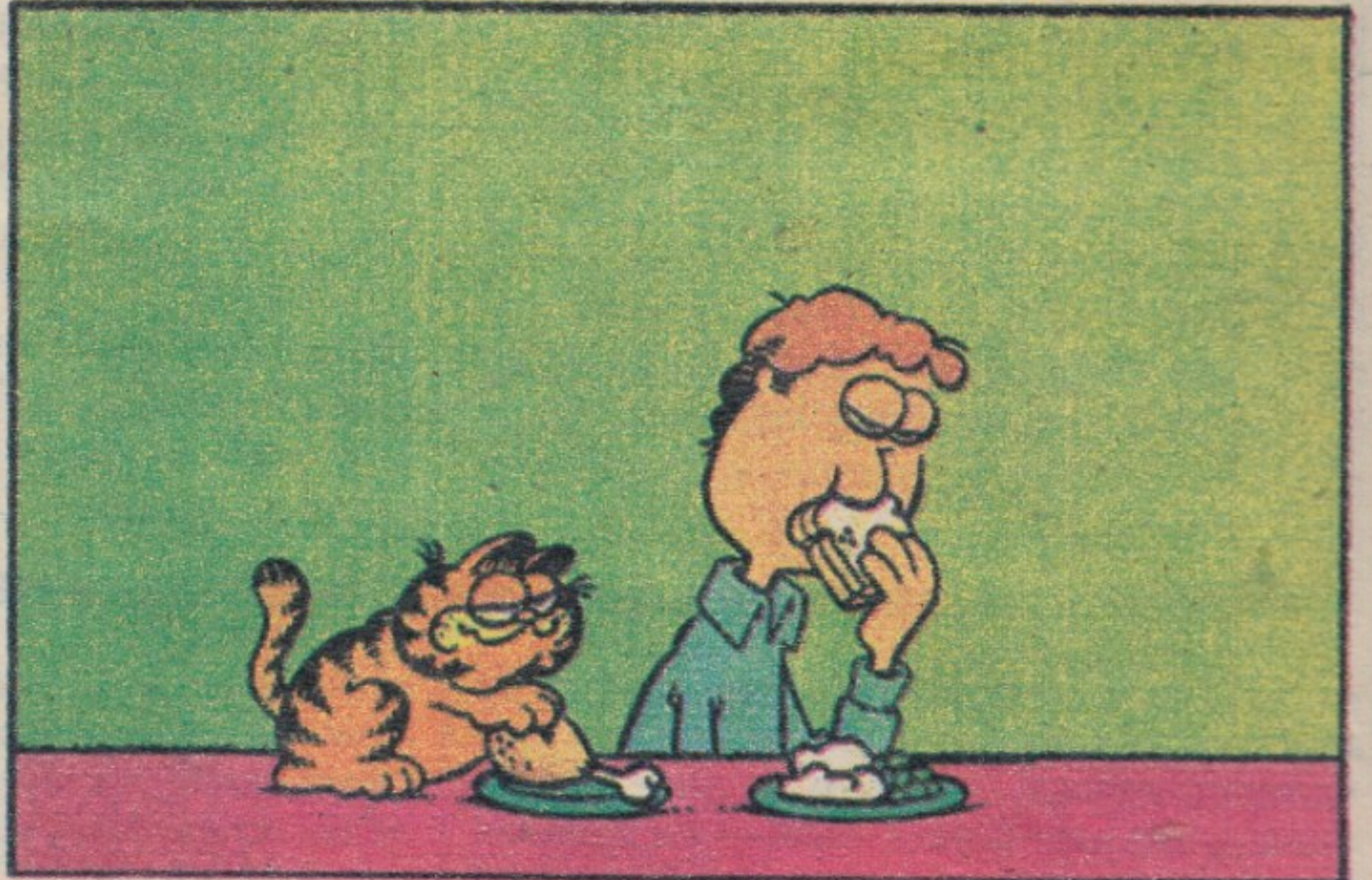
Насловна сатрана

ГАРФИЛД

By Jim Davis

НЕ ГЛЕДАЈ У ТАЈ
БАТАК! ОН ЈЕ ЗА
МЕНЕ!

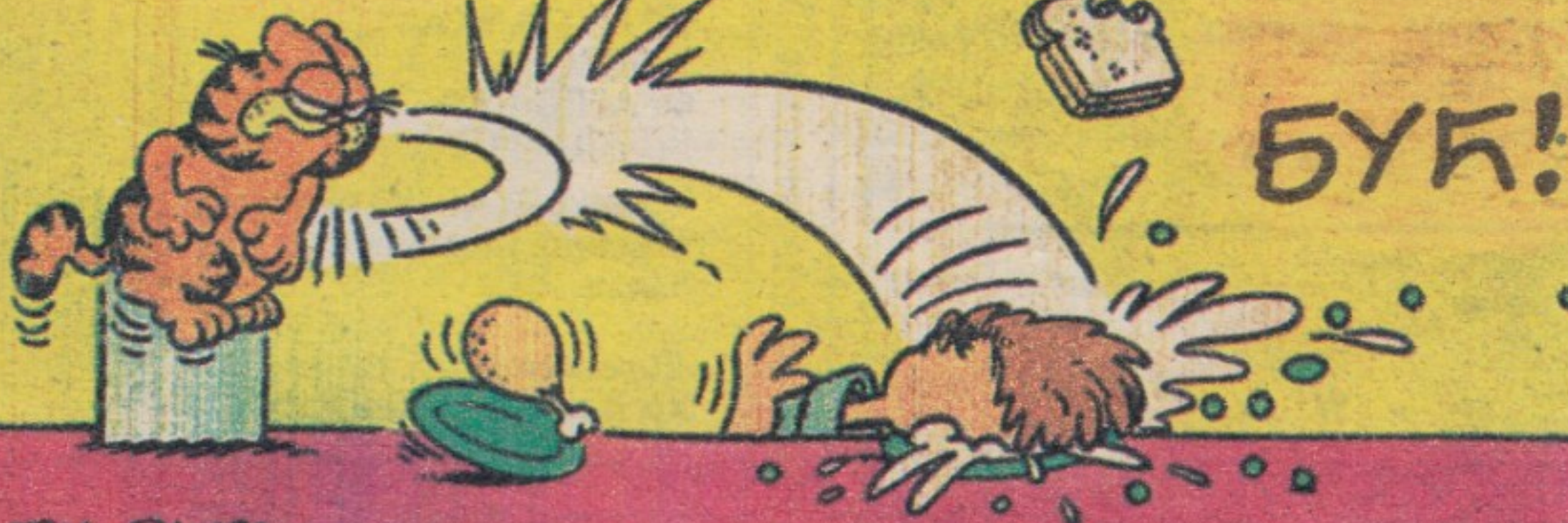

ТУП!

ТУП!

БУК!

НИЈЕ МИ ЈАСНО
КАКО САМ МОГАО
ДА ЗАВОЛИМ
ЖИВОТИЊЕ?

JIM DAVIS

4-13